
تفسیر قرآن

المجلد الثاني في تفسير القرآن

نسخه ١٢

تفسير قرآن

١

ع سنجاقدن كلن

٢٩٤

قد وقف هذه النسخة الشريفة سلطاننا الأعظم والخاقان المعظم مالك البرين
والبحرين خادم الحرمين الشريفين السلطان ابن السلطان السلطان الغازي
محمود خان وقفا صحيحا شرعيا لمن طالع ووعى أكرمه الله تعالى بالعفو والحسنى
حرره الفقير أحمد شيخ زاده المفتش بأوقاف الحرمين الشريفين
عفي لهما

سورة النمل وهي ثلث وتسعون ايات مكية

بسم الله الرحمن الرحيم

طس ۝ تلك ايات القران وكتاب مبين ۝ هدى وبشرى
للمؤمنين ۝ الذين يقيمون الصلوة ويؤتون الزكوة وهم
بالاخرة هم يوقنون ۝ ان الذين لا يؤمنون بالاخرة زينا
لهم اعمالهم فهم يعمهون ۝ اولئك الذين لهم
سوء العذاب وهم في الاخرة هم الاخسرون ۝ وانك
لتلقى القران من لدن حكيم عليم ۝ ابن عباس ايدر
رضي الله عنه كه طس الله تعالى ادلرندن برادر نته كه
يقترو ده بياني كچدي يعني حق تعالى ابيرديكه بنم ادم
حقيقتيون اشبو محمد خبر ويرديكي كلامم اول قرانك
ايتلري در و اول بر كتاب در كه هدايت وضلالت
يولن بيان ايديجيدر دخي بو قران هادي در و يول

كستريجيدر

كستريجيدر وجنتله بشارت ايديجيدر شول مؤمنلره كه الله
ورسولي تصديق ايلجلردر و دخي اولره كم وقتيله نمازلرن اقامت
ايدرجلردر و وقتي يتجك مال لرنك زكاتلرن ويرجلردر و دخي اولر
اخرته كما ينبغي يقين حاصل ايتمشلردر اما بدبختي اولر
اخرته ايمان كتورمزكه بز انلرك اول يوز قبيح عمللريني انلره تزيين
ايدوردك تا كه انلر اني كوزل كوروب اول ايشلرنده حيرت ايچره
ترددلر ايدلر انلر اولردركم دنياده اولره بوز عذاب وار در قلج النده
دپلمكله واسير ايتمكله بكرر كسنده و اخرتده دخي اولر فتي زيانكار
لردركه كندولرا اهل اولادليله اود عذابنه كرفتاراولرلرابدا
كه هركز خلاص اولسرد كلو اول نجات بولسر د كل
تحقيق يا محمد سكا القي اولنب تلقين اولنن اول قراندركه
وحي اولنور اول الله قتندن كه حكيم عليمدر هر اشي نجا كركدين بلوره
حكمت برله وبندن صكره كرو موسى قضيه سندن خبر ويرب

بیوردیکه ○ اذ قال موسی لاهله انی آنست نارا سآتیکم
منها بخبر او اتیکم بشهاب قبس لعلکم تصطلون ○ فلما جاءها
نودی ان بورک من فی النار ومن حولها وسبحان الله رب
العالمین ○ یعنی حق تعالی بیوردیکه یا محمد ذکر ایله خبر ور
انی که موسی چون اهلنه دیدی شول وقتکه مدینه دن مصره
کیدردی اوده حاجت اولدی هم قرنکوده یولی یوق اولدی دیدی
که سزا شبو مکانکوزده طرب اکلنوک بنم کوزمه اود
کوریندی وارین اولا که سزه بر خبر کتورم یول ، قنده لغن بلم
ودخی سزه بر پاره اود کتورم اتکله بو صوقدن اولکه اصینه
چونکه موسی اول اوده یقین کلدی ندا اولنب که مبارک
اولندی وبرکت زیاده اولدی شول کمسه اذرنه کم اود
ایچنده دُر ودخی آکا که انک چوره سنده دربنده سونر چقدر
که اوده ایچندکی کیمدی وچوره سندکی کیمدی اما اکثر مفسرلر

مذهبی

مذهبی بودرکم مراد اول اوددن حقیقتی دکل بلکه اول
نوردر اود لفظیله ذکر اولندغی اندن اتوریدیکه موسی علیه السلم
انی کوروب اود صندی پس اول اوده ایچندکیلر که موسی کوروب اود
صاندی اول نور ایچنده فرشته لردی که اولر کمر دیله حق تعالی یه
تسبیح تقدیس ایدرلردی وانک چوره سندکی موسی یدیکه آکا
یقین اولمشدی ودخی ابن عباسدن روایت در که مبارک
اولندی اول کمسه که اوده ایچنده دُر دیدکیندن مراد حق تعالینک
کندو ذاتیدرکه انک حجابلرندن بریسی اوده حجابیدر نیتکه حدیثده
کلمشدرکم انک حجابی اوددر اکر اول حجابی اچسیدی انک مقدس ذاتنک
نوری ایردکی یرده کویندر ردی شول معنی اوزرینه که حق تعالی
ندا قلدی موسایه علیه السلام کندو صفاتن بیان ادوب بیوردیکه
یا موسی انه انا الله العزیز الحکیم ○ والق عصاک فلما راها تهتز
کانها جان ولی مدبرا ولم یعقب یا موسی لا تخف انی لا یخاف لدی

المرسلون الا من ظلم ثم بدل حسنا بعد سوء فاني غفور رحيم ٥

يعني حق تعالى بيور ديكه يا موسى تحقيق بن اول اللهم كه عزيزن

حكمم غالبدر وحكيمن كلي اشك صوابن بن بلورم اندن دلديكه موسايه

عليه السلم كندو قدرتنك نشانن كستره بيور ديكه عصاك

الكلدن برق موسى عصايي براقدي كوردي كه برا قلو ييلان اولدي

حركت ايدر اضطرابه كلدي موسى اني كرب قرقدي دونن

بجدي كرودنب كلدي اكا نظر قلب التفات ايتمدي حق تعالى

وحيله خطاب بيور ديكه يا موسى قورقمه بن اول ناصر حقم كه بنم

قتمده مرسل لره قورقيوق درجونكه بن انلري امين قلدم اما

شول قورقوكه ايمانك لازمندندر وشرطندندر اول

انلردن ايرلمز الا مكر انبيادن شول كمسكم اكا بر كناه ارشدي

بدنسني بن قورقدرمنا اكا دكنكه توبه ايدب اول كناهي كرو

حسنه يه مبدل قله بدنسني بن اكا غفور رحيمن آسر كرن

آسر كرن رحمتنا درن اما بعضي علما ديدلركم بو استثنا كه

قلدي بو مرسل لردن استثنا دكل زيرا بولري ظلمه نسبت

اتمك روا دكل بلكه بو استثنا درشول كلامدنكه بنده

متروك در معنيسي بودركم مرسل لره بنم قتمده قورقيوق

بدنسني قرقوانلرك غيرنه دركه اولر ظالملردن در ودخي حق

تعالى بيور ديكه ٥ وادخل يدك في جيبك تخرج بيضاء

من غير سوء في تسع ايات الى فرعون وقومه انهم كانوا

قوما فاسقين ٥ فلما جاءتهم اياتنا مبصرة قالوا هذا

سحر مبين ٥ وجحدوا بها واستيقنتها انفسهم ظلما

وعلوا فانظر كيف كان عاقبة المفسدين ٥ يعني حق تعالى

دلديكه موسايه عليه السلام اثار قدرتندن برنسنه دخي

كستره ديديكه الوكي يقك اچنه صوق يا موسى تاكه چقه

اول الوك شيله اق نور اولبن هيچ علتسز وزحمتسز اهل

تفسیر ایدرلر که موسانك اژدرندن یوکدن بر کوکلك واردی

نه بکلری نه الکی دکمسی واردی پس موسی علیه السلام

حق تعالی امرن برنه کتروب الن یقسندن اچرو قلتغنه

صقدی کرو چقردی کردیکه نورا ولب یلدزر بودکلکه

برصدن اولا پس حق تعالی دیدیکه یا موسی بو نشان وبو معجزه

اول طقوز ایتدن ودلیلدندر که سکا ویردی سنك

رسالتك تحقیق تصدیق اتمکچون که سنی بو برهانلرله

بر رسول کندردك فرعونه وانك قومنه که اولر فاسق قوملردر

بزم امرموزه مخالفت قلمشلردر ودخی حق تعالی خبر ویرر که

چون بزم اول ایتلرمزله موسی علیه السلام اول قومه کلب

دعوت قلدی اول بزم قدرتموزه وبرلکموزه دلیل اولن

نشانلری انلر ظاهر کزلرله مشاهده قلب دیدلر که اشبو

ظاهر وحقیقتا سحردر انلر اول ایتلره انکار ایتدلر اکا اقرار

اقرار قلمدلر که اول الله قتندندر حال بودر که کندولری بلورلردیکه

حقیقت اول الله قتندندر اما دلیله اقرار قلمدلر شرکلرندن

وتکبرلکلرندن وعارلرندن که موسی یه وموسی نك کتردکی نسنه یه

ایمان کترهلر نظر قل کر یا محمد که اول مفسدلرك عاقبتی نه اولدی

انلرك جملسن غرق ایدب موسی قومنه نجات ویردك بو سنك

قومك دخی بندن اعتبار ایدب حذر ایدسنلر که عاقبتلری

انلرجلین اولمیا بندن صکره داود ایله سلیمان قضیه لرندن

خبر ویرب بیوردیکه • ولقد اتینا داود وسلیمان علما وقال

الحمد لله الذی فضلنا علی کثیر من عباده المؤمنین

وورث سلیمان داود وقال یا ایها الناس علمنا

منطق الطیر واوتینا من کل شیء ط ان هذا لهو الفضل المبین

یعنی حق تعالی بیوردیکه تحقیق بز داود وسلیمانه علم ویردك

که انکله حکم ایندلر دخی انلره قوش دلن ویردك وحیوانلرك دلن

بلدردك نه دیدکلرن بلرلردی دخی طاغلرك تسبیحلرن انلرم بلدردك
انلر بزم بو نعمتمزك شکرن یرینه کترمکچون دیدلرکه شکر وثنا
اول الله که بزی نبوتله و رسالتله مفضل قلدی و دخی
کتاب ویرمکله و شیاطینلری و جنیلری ادم اوغلنلریله بزه
مسخر قلمغله قللرندن چوقلرینک اوزرینه بزی یکلدی و دخی سلیمان
میراث یدی النبی داودک نبوتنی و علمنی و ملکنی که ایرق
اوغلنلرن هیچ برسی یمدی داودک اون طقوز اوغلی واردی
وداوده نه ویرلدیسه هب سلیمانه ویرلدی پادشاه
لقدن وحکمدن و اندن زیاده دخی سلیمانه یللی و شیاطینی مسخر
قلدی و دخی سلیمان دیدی که ای ادم اوغلنلری بزه
بلدرلدی بوقوش دللری که هر برینک اوازندن نه دیدکلرن فهم
ادب بلورز کعب ایدر سلیمان قتنده بر قمری اوتدی
سلیمان دیدیکه بونه دیر بلورمسز دیدلرکه بلمازز سلیمان

سلیمان دیدیکه بونه دیر بلورمسز دیدلرکه بلمازز سلیمان ایتدی
دیدیکی اولدرکه ایدر طغدوغز اولمکچون یپك خراب اولمغچون
اندن بر اوکیك اوتدی سلیمان دیدی بونه دیر بلورمسز
دیدلرکه بلمزز سلیمان ایتدی بو ایدر کم ای کاشکی شبو
خلق یرادلمیدی اندن بر طاوس اوتدی سلیمان ایتدی بونه
دیدی بلورمسز دیدلرکم بلمزز سلیمان ایدر بو دیدیکه نیکم اشلرسز
انکله جزالنورسز و دخی هدهد اوتدی سلیمان دیدیکه
ندیر بلورمسز دیدلرکم بلمزز سلیمان ایدر بو دیدیکه هرکم
اسرکمیه اول دخی اسرگنمز اندن طوطی اوتدی سلیمان
علیه السلام دیدیکه بونه دیر بلورمسز دیدلرکم بلمزز سلیمان
ایدر بو دخی ایتدی که هر دیری السر و هر یکی اسکسر
پس قرلغوج اوتدی سلیمان علیه السلام دیدیکه بونه
دیر بلورمسز دیدلرکم بلمزز سلیمان ایدر بو دیدیکه سزدن

الر و خيرلر كوندردك كه و حق بلسز و دخي كوكرجين اوتدي

سليمان ديديكه ندر بلورمسز ديدلركم بلمزز سليمان ايدر

بو دخي ديديكه بن اول بوجه رحمه تسبيح ايدرم يرلر كوكلر

طلوسي و دخي ديديكه قرغنك اوتدكي بودركه · اي حليم

باجدادلرم لعنتات و دولنگج ايدركه · كل نسنه هلاك اولسر

الله دن ارتوق · روايت اولنديكه يهودلردن بر جماعت

ديلب ابن عباسه كلدلر ديدلركه بز سكا يدي نسنه دن

سؤال ايدرز ابن عباس ديديكه صورك بلمكچون اما امتحان

اتمكچون صورماك ديدلركه بزه خبر ويركم طرنا اوتجك نه دير

و دخي خروس اوتجك نه دير و قربغه چغرشب نه دير و اشك

آغرحق نه دير و ات كشنيجك نه دير و دخي صغرجق نه دير

و دراج نه ديرچون ابن عباس بني اشتدي ديديكه طرنا

بني ديركم · اي حليم محمدي و آنك آلني دشمن طتنا يرلغه و

وخروس ديركه · الله ذكر ايدك اي غافللر و قربغه ايدركه بن تسبيح

ايدرم اول الله كه ذكر اچندكي لرك دخي معبودي اولدر و اشك

ايدر هركم ايسم اولدي قرتلدي و ات دخي ايدركم پاك در

منزه در اول الله كه جميع فرشته لرك ربي در اما صغرجق · ايدر

اي حليم سندن كندم بر كنلك رزق ديلرم اما نجق و دراج ايدركه

اول رحمن عرش اوزره غالبدرچون ابن عباس بو جوابلري ويردي

اول يهودلر جماعتي اشدب كليسي كركلو كلمه ايمانه

كلب مسلمان اولدلر و دخي حق تعالى سليماندن خبر ويرديكه

سليمان ايتدي بزه ويرلدي الله دن كلي نسنه كه انبيالره

و پادشاهلره ويرلدي دنيا امرندن و اخرت امرندن سلطنت كبي

و تسخير جن دخي شياطين و يل كبي تحقيق اشبو بزه ويرلن زياده

فضل ظاهردر بزدن غيريه ويرلندن زيرا اكا ويرلدي دنياده

شرقدن غربه حكم ايدب مالك و لمقدي بدي بو نزالتي اي

سلطنت سوردی و بو عجایب صنعتلر انک زماننده اشلندی
ودخی حق تعالی بیوردیکه • وحشر لسلیمان جنوده
دخی درلدی سلیمانچون لشکری
من الجن والانس والطیر فهم یوزعون • حتی اذا اتوا علی واد
پریدن دخی آدمی دخی قوش پس انلر درلب سورلر تا کلنجکم کلدلر قرنجه دره
النمل قالت نملة یا ایها النمل ادخلوا مساکنکم لا یحطمنکم
ایتدی بر قرنجه ای قرنجلر کرک طرق برلرکوزه تا قصمون سزی
سلیمان وجنوده وهم لا یشعرون • فتبسم ضاحکا
سلیمان دخی لشکری دخی انلر بلمزلر پس تبسم ایتدی کلجیکن
من قولها وقال رب اوزعنی ان اشکر نعمتک
سوزندن دخی ایتدی ربم کوکلمه برقفل کم شکر ایلیم نعمتکه
التی انعمت علی وعلی والدی وان اعمل صالحا ترضیه
اول کیم نعمت ویردک بکا دخی آتمه دخی آنمه دخی کم ایشلیم ایواش خشنود اولسن اکا
وادخلنی برحمتک فی عبادک الصالحین • یعنی حق تعالی
دخی کوربنی رحمتکله قوللرک ایچنده صالحلر
خبر ویرر که جمع اولندی سلیمانک لشکری جندن وانسدن
ودخی قوشلردن بر سفردن انروکه اکا کلدردی وانک
نقیبلری وار ایدیکه اول لشکرک اوکن یغردی تا که
یربریندن الروکچمیلر واردلریندن دخی سورلردی که کروقلمیلر محمد بن کعب ایدر سلیمانک لشکری جمع اولجق

اول خالیسی که هواده کترلردی یوز فرسخدی بکرمی
بش فرسخی آدمیلرچون وبکرمی بش فرسخی جنیلرچون وبکرمی
بش فرسخی وحشی جانورلرچون وبکرمی بش فرسخی قوشلر
چون • ودخی انک صرچدن بک اوی واردی بناسی اغج
اوزره اوچ یوز انک اشکاراویدی یوز کزلویدی اول قتی
یله بیوروردی اول خالیجه‌یه بوقمولشکرله هوایه کترب
طتردیکه یره دشمیه واول تمشق یله بیروردی که انی اکل
اکل سورب الوروکدردی اول هواده کترلب یرله کوک
آراسنده کدرکن حق تعالی سلیمانه وحی ادوب دیدیکه
یا سلیمان بن سنک سلطنتکی دخی زیاده قلبیله امر ایتدکه
ارقده یقیندن هیچ بر مخلوق نسنه سویلمیه الا ایل انی سکا
ارشدره • ودخی کعب الاحبار دن روایتدر که سلیمان
علیه السلام چون اول خالیه بنب سفرا تسه اهلینی و

وخذ متكارلريني واتمكجيلرني اشجيلرني بله آلردي دمردن
تنورلر واولو جلكلري ادرديكه هر بري اون دوه آلردي ودخي
الينده اول دابه لر طرماغچون ميدانلر دوزمشيدي كه
اتمكجيلر واشجيلر اشلرردي واتلر دوه لر النجه بيلوردي
خالسيني اسننده كيدردي سليمان عليه السلام اصطخ
دن سبر ادوب يمنه كيدردي طائف دره لرندن بر دره يه
اوغردي كه سدير درسي ديرلردي انده قرنجه لر
جوغيدي انلروك ملكي قرنجاجق اكي قنتلو قرنجيدي
وبر ايغي دخي آقساغيدي اول قرنجه جق ندا ادوب
جغردي كه اي قرنجه لر جماعتي مكانلو مكانكوزه كيرك كه
سليمان وانك لشكري سزي بصبايقلري الننده
بلمدن هلاك ادوب اوتمسونلر اول قرنجه نك كلامن
يل سليمانه اشتدردي سليمان عليه السلام اني اشدوب

تبسم

تبسم اولوب كولدي اول قرنجه نك ادي طاجيدي اوج
ميل قدري يردن سليمان انك كلامن اشتدي اكر دلرسكه
سليمان خود لشكريله هواده كيدردي بولري ير يوزنده نيجه
بصب هلاك ادردي بز ايدرز كه اول سليمانله هواده كيدنلر
لشكرك خاصلريدي اما اولركم عواميدي كيمي اتلو كيمي يايا
ير يوزنده كيدرلردي حق تعالى حكميله بر دخي انلرك
ايغي النده دورلردي اول هوا دغيلر له برابر كيدرلردي وبعضلر
ديدلر كه احتمال وار كيم بو قرنجه قضيه سي سليمانله عليه السلام
هنوز يل اكا مسخر اولمزدن اوك اولا مقاتل ايدر اول قرنجه
سوزنه سليمانك عليه السلام كلديكي تعجب بونده ديدي زيرا ادم
اوغلني هيچ بر نسنه كورسه كه اول زماننده اني كورمه ديي
تعجب ادوب كلر پس سليمان اول كندويه ويرلن نعمته شكر
ادوب ديدي اي بنم ربم بنم كلومه اني الهام ايله كه سنك

اول نعمتلرك شكرين يرينه كتورمكه بنم اوزرمه و آتم آنم
اوزرينه انعام قلدوك و بكا معاون اول تا بن شول
عمللري ايشليم كه صالح اوله اندن راضي اولسن و دخي بني
رحمتكله اول صالح قللرك زمره سندن قلوب و آدمي آنلرك
آديله بله يازو يارن آنلركله بله جمع ايله ۵ ابن عباس ايدر
مراد سليمانك بندن ابرهيم و اسمعيل و اسحاق و
و يعقوبدي دخي شول پيغمبرلركيم بولردن صكره
كلدلر عليه السلام و دخي بيوردكيم ۵ وتفقد الطير
دخي استدي قوشني
فقال مالي لا ارى الهدهد ام كان من الغائبين ۵
بس ايتدي نه در بكا كورمزم ايكي يا اولدي غايبلردن
لاعذبنه عذابا شديدا ۵ او لاذبحنه او ليأتيني
عذاب ايلرم اكا قتي عذاب يا بوغزلرم اني يا كتوره بكا
بسلطان مبين ۵ يعني سليمان عليه السلم قشلر
حجت بللو
لشكرينوك حاضرين غايبين طلب ايتدي كوره حاضر كمدر غايب
كمدر قصه بويديكه نچه سليمان عليه السلام بر منزله قنسه

قشلر

قشلر هواده صف طوتب كنمشه قوشو طروب سليمان اوزره
لشكريله كولكه قلورلردي چون بر منزلده قنديدي
قوشلر قنادلري اوزره طروب كولكه قلدلر اما بريردن
سليمانه عليه السلام كنش طقندي سليمان عليه السلام
نظر قلدي كورديكه هدهد يرنده دكل هدهدي
طلب ايلدي اما ابن عباس رضي الله عنه ايدركه هدهد
سليمانك دليليدي صو اوزرنه يعني هدهد صو قنده ورن
بلوردي تا ير التنده صو قنده وارسه كورردي شول شيشه
اچنده كورركبي و يقين ايراغن دخي بلوردي كلوب اول
صو اولن يري بورنيله قفردي شياطينلردن كلوب
اول يري قزب صو چقررلردي پس سليمان عليه السلام
كلوب بر منزله قنديدي انده صويه محتاج اولدي چوره استدلر
صو بولمديلر وارب هدهدي استدلركه بولره صو قنده در

دلالت قلوره اول وقت سليمان عليه السلام نظر قلدي
بلوردي كه هدهد لشكرده بله يدي يقوب كورمدي
ديدي نه اولدي بو هدهده كه كورمزن اول كورمدكندن
كندويه شبهه واقع اولدي كه يقسه اول هدهد بنده
دكلمدر غايبلردن مدر چون آني بولمدي قتي غضب ادب
وعيد قلدي ديدي كه حق تعالينك عزتي حقيچون بن آكه
شديد عذاب ايليم يه خود آني بوغزليم يه خود بن ظاهر
حجت كتره كه معذور اوليب كندومي خلاص قله
بونده علما اختلاف قلدلر اول وعده قلدغي عذابده كه
نيدي اظهر قول بودر كيم قنبرغن قندن يوله شيله
يا الينجق چغه يوري كبي اسي كنشه بر غرناكه هوام ارض وقرنجه لر
آكه اوشب دورت يانندن آنن ديدلر هلاك ايدلر پس
اول هدهدك غايب اولدغي سبب بو يدي كه سليمان عم

سبز

سبزا ادب يمنه كيدركن چون صنعا طوشنه كلدي
نزول و قيلدي انده بر كور كلو بر كوردي كه غايت
خوب چمنلر انواع چچكلر اچلمش سليمان آنك تازه لكن
وخضروتن كورب اچندن بر شوق حاصل اولدي كه انه
انده نمازن قله هم قشلق طعامن انده يه كه صباحدن كدب
يول المشلردي تمام قشلغه دكن بر ايلق يول كلمشلردي
چون سليمان عليه السلام انده ايندي هدهد ديدي بكه
سليمانات قمغه مشغول اولدي بن بر اشبو كوكدن يكا
فلقاين بو دنيانك اينه اوزننه بر نظر ايدين پس هدهد
هوايه دكب صاغنه صولنه نظر قلدي ناكاه كوردي
بلقيسك بستاننه ارشدي انك حضروتنه وتازه لكنه
ميل ادب ايندي انك اچنه قندي كوردي كم انده
بر هدهد اوترر بو سليمانك هدهدنك ادي يعفوردي

اول يمن هدهدنك ادي عنفير دي اول يمن عنفيري
بو سليمان يعفوره صور ديكه نه يردن كلدوك
ونه يره كيدرسن يعفور سليمانه ديديكه شامدن
كلدم صاحبم داود اوغلي سليمانله اول عنفير ديديكه
سليمان كمدر يعفور ديديكم جنك وانسك وشياطينك
ووحوشك طيورك پادشاهيدر ويللر اكا مسخردر
اما سن ايت بكا كم نه يردن سن عنفير ديديكه
بن اشبو ديار دنم يعفور ديدي بو بلادك ملكي كمدر
عنفير ديدي بنك ملكي بر عورتدر كه ادي بلقيس در
بكدستي سزك ملكوكز دخي سلطنتي اولودر اما
بو بلقيس مملكتي دخي اندن اشغه دكلدر يمن ولايتي
كلي انك ملكيدر وانك حكمي التنده اون ايكي بيك
صو باشي واردر هر صو باشنك حكمنده يوز بيك قلاري

وار قتال اهلي هيچ كوكلك ارزو قلمزمي كه بنمله
بيله كله سن انك مملكتنه نظر قله سن يعفور ديدي
قورقرمكه نماز وقتي كله سليمان عليه السلام
صو استيه بولميا بني طلب اده عنفير يماني ديديكه
سنك صاحبك سليمان عليه السلام غايت فرح بولب
سونرجنكه سن اكا بو ملكوك خبرن التسن بس
يعفور اول عنفيرله بيله اوچوب واردي بلقيسه
وانك سلطنتنه ومملكتنه نظر ايلدي تا اگلدكه
اكندو وقتي يقين اولدي قصد ايتدي اول وقت كرو
سليمانه دونمكه سليمان دخي اول قوندغي يرده منتظر
نماز وقتي اولب صو حاجت اولدي صو سزيره قونمشدي
جنه وانسه وشياطينه صوصردي بولمدلر اندن هدهدي
طلب ايلدي بولمدي قوشلرك رئيسي كركسي قوغرب

هدهدی صوردی کرکس ایتدیکه حق تعالی ملکک
ایشین اصلاح ایتسون بیلمزمو اول هدهدیکه فجر واردی
بن ایني قنده صنه کندرمدیم سلیمان علیه السلام غضبه
کلوب اکه قتی سوزلر ایتدی سنکم دیدوک آندن صکره قشلر
ملکی عقابنی قیغردی اکا دیدیکه تیز ایشبو ساعت
قنده در هدهدی بول بکا کتور عقاب فی الحال
پرواز ایدوب هوایه دکدی شول قدر بقر وچقدیکم
سنرک ایلکونزده بر چناق مقداری نیسه بودنیا دخی کلی
عقابک الینده آیله اولدی • آندن صاغنه صولنه
نظر قلدی کوردی هدهدیکه یمن طرفندن کلور
عقاب قنده بوکب قصد ایدوب ایندی هدهدی
دیمکا هدهد کوردیکم عقاب اکا
یوز قصد لر ایتر آندو روب دیدیکه یا عقاب اول

تکری

تکری حقیچون کیم سنکا قوت قدرت وردی بنم
ازرمه بنی اسرککل زیان ایرشدرمکل عقاب آنی
ایشیدوب خشمندن دوندی ساکن اولدی دیدیکه وای سنکا
یا هدهد بدبختی تکری پیغامبری آندا چیدیکم
سنکا عتاب ایلیایه خود سنی بغزلیه پس عقاب بله
هدهد ایکیسی اچوب سلیماندین یکا توجه قلدیلر چون
لشکرکه یقین ایرشدیلر کرکسله بر نیچه قوشلر قارشولیب
عقاب بیرله دیدیلر ویل سنکا یا هدهد فجر وغایب اولدک
که بوکون بولیمز سن تحقیق تکری رسولی سنکا غضب
ایدوب بوکلر قلمشدر هدهد دیدیکه تکری رسولی
قلدغیندن صکره هیچ بر شرط قلمدیمیکه اول شرط
بکا سبب نجات اولا دیدیلر بلی دیدیکه یه خود بکا
بر ظاهر حجت کتورغه عذری قبول اولب خلاص بوله

هدهد دیدی ایلیسه بن نجات بولوب قورتیلدم یس عقابله
هدهد سلیمان الینه کلدیلر کیم اول کرسی سنده
اوتورمشدی عقاب دیدیکه یا تکری رسولی اوش
هدهدی کتردم چون هدهد یقین کلدی باشنی
یقروکتروب قندن قوبرغن یره سوریوب تواضعله
سلیمانه کلدی سلیمان علیه السلام الن اوزادوب باشندن
طوتدی چکدی کندودن یکا دیدی قندیدوک
البتّه کرکدکه ایشمدی سکا قتی عذاب ایلیم
هدهد سلیمانه دیدیکم یا تکری پیغامبری اک
شول کونی که بن سنک الیکده طوردغمی سندخی
الله الینده طوره سن سلیمان آنی ایشدوب اعضالری
دیتردی هدهدک صوچنی عفو ایلدی اندن صکره
بشلیوب صوردیکه سنی نه نسنه اکلدیکه

بکا بیله کیج کلدوک بشلدی هدهد خبر ویردی نتکیم
حق تعالی خبر ویروب بیوردیکه ۝ فمکث غیر بعید فقال
احطت بما لم تحط به وجئتک من سبإ بنبإ یقین ۝
انی وجدت امرأة تملکهم واوتیت من کل شیء
ولها عرش عظیم ۝ وجدتها وقومها یسجدون
للشمس من دون الله وزین لهم الشیطان اعمالهم فصدهم
عن السبیل فهم لا یهتدون ۝ یعنی اول هدهد
اکلندی شیله که اکن چوق دکل دیدیکه یا تکری
رسولی بن علمله بر نسنه احاطه قلدم و بر نسنه
ارشدمکه سن لشکرکله اکه ارشمدوک بدرستی
بن سکا کلدم سبا ولایتندن بر خبرله که انده
شک کمانیوق سلیمان صوردیکه اول نه نسنه در
هدهد دیدیکم بدرستی بن بر عورت بولدمکه ادی

سجده

بلقیس دراول سبا ولایتنك ملكه سیدر شراحیل قزی
یعرب ابن قحطان نسلندندر آنك آتاسی اولوباد شاهمش
وآنك قرق اوغلی اولمش جمیع ملكلرمش آخر اوغلی بو
بو بلقیسك آتاسیمش كه یمن مملكتنه مالكمش
وجمیع اطرافك ملكلرینه دیرمش كه سز بنم مثلم
دكلسز بكا لایق دكل كم سزدن قز جفتلنم پس وریب
آكا جنیلردن بر عورت جفتلندرمشلر ریحانه آدلو آندن
اول بلقیس دنیایه گلمش ایرق آندن اوغلی قزی اولمش
آجل ایروب بلقیسك آتاسی وفات ایتمش بلقیس طمع ایتمش كه
آتاسی ملكنه ملكه اولب حكم ایلیه اول قومنی جمع
ایدوب دلمشكم آنلر كلله بیعت قلله اول قومك بعضیسی
مطیع اولبن اكا بیعت قلمشلر وبعضیسی اكا عاصی اولب
اطاعت ایتممشلر كندولردن بر كمسنه‌یه آنلرینه

ملك دكوب اكه مطیع اولمشلر پس اول قوم ایكی بلك اولب
هر بلكی یمنك بر طرفنه مستولی اولمشلر آندن اول كشی كه
كندولره ملك دكدلر مملكتی ایچنده بوزغ‌ادتلر وفسق وفساد
بشلمشتا كه رعیتلرینك عورتلرینه ال اوزدوب زنایه
مشغول اولمش اول قوم ایشلرینه پشیمان اولب انی كرو
چقرموق استمشلر اكا قدرتی یتممش كه باشنرو بلمز
چون بلقیس اول حالی كورمش غیرته كلوب اول ملكا
كشی كوندروب كندویی اكا عرض ایتمشكه انكله
جفتلنه اول ملك دخی اكا اجابت ایدوب قبول ایتمش
دمشكه بن سنی اولدن دلمدكم سبب بو ایدیكه بن
امر دمم كه سن بكا كلیدوك پس بلقیس اكه دمش كه
بن سندن اعراض ایتمزم سن بكا كی لایق سنكه بن سنكله بر ره
جمع اولم امدی بنم قومملك اولولرنی جمع ادوب بنی اولردن

دلکل تا که بواش تمام اولا پس اول ملك انلری جمع ادب
بلقیسی اولردن دلمش اول قوم دمشلرکه هیچ بز بواشی
اولمقلغی صواب کرمزز اول بکا قنده راضی اولسه
اول ملك انلره دمشکه اوّلا بواش بکا اندن ارشدی
انك سوزیله ایدی دلکدم دلرسکوز وارك انك خبرن
قلاغکوزله اشدوك پس اول قوم درلب بلقیسه
کلمشلر بو حالی اکا ذکر اتمشلر بلقیس دمشکم
بلی بن طلب ایلدم شول امیدکم بنم برا وغلم اولا کرو
بو ملکی احاطه قلب حکم ایلیه اول قوم انی اشدب بلقیسی
اکا جفتلندردمشلر چون کیجه اول اکیسی زفاف ادب
جمع اتمشلر بلقیس اکا اول قدر خمر اچورمشکه
عقلی زایل اولب مست اولمش اندن طرب انك باشنی کسب
اول کیجه اچنده فی الحال کرو کندو سراینه کندرب

کودیسی

کودیسی وباشن کندو سرایی قپوسی اوزرنده آصا قودی
طرب کلدلر کوردلر که اول ملك دبلنمش توره
باشی سرای طامنده اصلو طورر بلمشلر که اول اکا
نکاح لندوغی مکر حیله یمش که انی اورتدن کتوره
پس اول خلق کل جمع اولب دمشلر که بو ملکه
ملك اولمقلغه سندن لایق رق کمسه یقدر انی کندولره
ملکه ادنمشلر جمیع سلطنت وجمیع الت دزنکه اکا
پادشاهلرك احتیاجی وار کلی اکا ورلمش ودخی
انك کی اولو تختی وارکه التوندن دزلمش مرصع در
یاقوتله ویشل زبرجدله ایقلری قزل یاقوتدن دخی
زمرددن وانك اوزرنده یدی آو وار هر آوك بر قپوسی
وار اوزرنده کلیدلو مقافل ایدی کم بلقیس تختنك اوزنی
سکسن ارشدی وانی قرق ارشدی وبقرو

يوجه لكي اوزار شندي و دخي هدهد خبر ويرديكه بن
اول بلقيسي قوميله ايله بولدم كه تكري قويب كنشه
سجده ايلرلر شيطان اولره اول عمللريني زيبا كسترو
ويرمش انكله اولري حق يولندن منع ايلمش كه اولر
طغرو يولده دكللر و دخي حق تعالى بويورديكه ● الا يسجدوا
لله الذي يخرج الخبء في السموات والارض ويعلم
ما يخفون وما تعلنون ● الله لا اله الا هو رب العرش
العظيم ● يعني اول شيطان انلره اول كونه طبمغي تزيين
ايدويرمش تا كه اولر طبميلر اول الله كه كوكلردن
كزلو نعمري چيقرر ويرلردن كزلو اوتلري
ودانه لري چيقرر و دخي كشيلرك كزلولرن و اشكارالرن
بلور اول الله در اولكم عبادته لايقدر اندن
ارتق عبادت و سجده اتمكه لايق معبود يوقدر اول

اولو عرشك ربي اولدر اول سبا ملكه سنك عرشي
انك عرش قتنده كي حقير در كه قدري و مقداري
يقدر بو اراده هدهد كلامي تمام اولدي بندن صكره
حق تعالى سليمان كلامندن خبر ويروب بيورديكم
قال سننظر اصدقت ام كنت من الكاذبين ●
اذهب بكتابي هذا فالقه اليهم ثم تول عنهم
فانظر ماذا يرجعون ● يعني سليمان هدهده ديدي
تيز اولكه بن سنك بو قولكا نظر ايدوب كوروزكه
بو ديدكك كلامده كرچك ميسن يوقسه
يلانجيلردن ميسن پس هدهد انلره صو دلالت
قلوردي قزدلر چيقردلر جميع لشكر و حيوانلر
انكله قاندلر اندن صكره ● سليمان مكتوب
يزدي بو وجهله كه اشبو مكتوب اللهك

قلي سليمان قتنده ندر اول سبا ملكه سي بلقيسه
بسم الله الرحمن الرحيم سلام اولسون اول
كمسنلره اوزرينه كه طريق هدايته متابعت قيلديلر
اما بندن صكره بيله سن كم بنم اوزريمه اولنبه
تكبرلك اتميه سن مطيع منقاد اولوب بكا كله سن
ابن جريج ايدر شول حق تعالى خبر ويردكندن زياده
سليمان عليه السلام نسنه يازمدي زيرا پيغمبرلك
عادتي بودر كم سوزي اجمال ايدب شوكه مقصود در
آني يازرلر كلام طويل ايتمزلر چون سليمان مكتوبي
تمام يازدي مشك ايله مهرلدي اوزرينه دخي يوزكنك
مهرين بصدي هدهده ديدي كم آل كت بنوم بو كتابمي
اولشدر اول ملكيه قويله كوركل كه سكا نه جواب
ويررلر اندن دتب اول خبري بكا ارشدر هدهد

الوب اول كتابي بلقيسه التدي كه اول ماريكه يدي
آندن صنعايه اوج كونلك مقداري يولي كلدي
آني بولديكه قپولرين كليدلنوب مفتاحلرين
باشي آلتنده قويوب قفاسي اوزره يتوب اويوردي چنكه
اويويه عادتي بيله يدي پس هدهد كلوب اول
يتوركن مكتوبي انك كوكسي اوزره براقدي بو قتاده
قوليدر اما ابن امية ايدر اول بلقيسك كون طوغوسنه
قرشو بر دريچه سي واردي كون طوغدوغنلين آندن اكا
كون طوقنردي بلقيس اكا نظر ايدوب اول كونه
سجده قيلوردي هدهد كلوب اول دريچه يه
قوندي قناتلريله آني بوردي كون طوغدي فلقدي بلقيس
بلمدي كوردي كه كون هميشكي وقتدن كچكدي طوروب كلديكه
كنه نظر ايده هدهد كتابي براقدي بلقيس اقجلرندي

کتابی الدی اوزرنده مهر کوردی دتردی تواضع
ایتدی قرقوبله زیرا سلیمانک سلطنتی اول مرکوک
مهریله یدی بلقیس بلدیکه اول کتاب کندرنک
سلطنتی ومملکتی کندودن اولودر اجبا وقدی
هدهد بر زکر رک وار بطردی تپن بلقیس چون
کتابی اوقدی طرو کلب واردی سلطنت
تختنه اوتردی اوچ یوز اون اوچ وزیری واردی
لماشتحیلری بولرک هر برنک اون بک کشی حکمندیدی
اولری جمع ایلدی کلدلر برلو یرنه اوتردلر بلقیس
اولرکله طنشوب سویلدی نتکم حق تعالی خبر ویروب
بیوردیکه قالت یاءیها الملاء انی القی الی کتاب
کریم انه من سلیمان وانه بسم الله الرحمن الرحیم
الا تعلوا علی واتونی مسلمین قالت یاءیها الملاء

افتوني

افتونی فی امری ما کنت قاطعة امرا حتی تشهدون
یعنی بلقیس اول جماعتنه دیدیکه ای بنم اعیانلرم
بلدکستی بندن یکا القا اولندی بر کتاب که
کریمدر واول کتاب بزه اول سلیماندندر
وانک کرامتی وشرفی بودرکه اولنده یزلن
بسم الله الرحمن الرحیم در و خبر بودر که نمرود بکا
اولو لنمیاسن و تکبرلک اتمیه سن کلوب مطیع
اولسن دیدیک امدی ای اولولر جماعتی بو اشمده بکا
بجه فتوی ویرسنزنه اتمک کرک سنزلر رایکوز
حاضر اولمایجه بن بو اشده قطعی حکم ایدردکولم حق تعالی
اولرک جوابنده دخی خبر ویروب بیوردیکه قالوا
نحن اولو قوة واولو بأس شدید والامر الیک فانظری
ماذا تأمرین قالت ان الملوک اذا دخلوا قریة

افسدوها وجعلوا اعزة اهلها اذلة وكذلك

ازدوره لراني دقی ایلیلر قوننک عزیزلرن خوزلر دقی ایغلین

يفعلون • واني مرسلة اليهم بهدية فناظرة

ایلرلر دقی بابتی ورجیون اندردن یکه بریه بس بنجیون

بم يرجع المرسلون • يعني اول اولولر ددلركه

یلوا جلر

بزم دخي لشكرمز چوق قتال اتمكه قوتمز وار

هر بريمز شجاعت اصيومز حرب اچنده اندن كرو

قلمز يا ملكه اش حكمسنك قتكده در نظر

قل فكر ايله سن نتا بيورسن بز اكا مطيع منقادز

چون اولر تعريضله قتاله اشارت قلدلر بلقيس دخي

جوابنده تعريضله اولري قتالدن چنتقلدرمغه

اشارت قلوب ددیکه تحقیق اولو پادشاهلر

قچنكه بر دياره لشكر چكوب كرلر اول ديارى

قوميله فساد ويرلر وانك نيجه عزيزلريني خوار ادرلر

حق تعالى اول بلقيسك قولني تصديق ادوب اية اخرنده

بيورديكه اول ملكلر اول بلقيس ددكنلين

اشلرلركه نيجه اولولر خور حقير اولوب ذلته

دشرلر ودخي بلقيس ددي بنم تدبيرم بودركه

انلردن يكا هديه لر كندرم لطفله دخي نظر

ادجي ولمركه اول كندردكمزه نه جوابله

ونه وجهله دنبكلولر كورورز يعني

اول بلقيس غايت عاقليدي هم بيوردي هم بترق

لطردي رعيتيني تمام رعايت قلوب سياست

قانونن صقلردي اول جماعته ددیکه بن اول

سليمانه وقومنه هديه لر كندرم انكله بو ملكمز

اوزره بر معامله ادشلم واني صنايلم كورلم كه

اول پادشاه مدر يقسه پيغامبر مدر اكر پادشاهسه

هديلري قبول ادوب بزدن فارغ اوله وكر پيغمبرسه

هدیهء قبول ایتمیه البته بزی کندو دیننه منا بعث
قلمغی طلب ایده پس بو تدبیر اوزره بلقیس بر قاج جاریه
و بر قاج ار اوغلنلر دوزدی دکلنه بر دولو طون کیدردی
تا که ارککی دیشیسی بلنمیه مجاهد ایدر ارککنه
دیشی طونن کیدردی و دیشیلرنه ارکک طونن کیدردی
اما صاغشنده اختلاف قلدلر که نقدر ایدی بعضلر دیدلر که
هر برندن یوزردی و بعضلر دیدلر اکثر بوزردی
و دخی بر التون کرپوج کوندردی حریره و دیباجه
صاردی بعضلر دیدلر که التون کرپیچ دوردردی
اما وهب ایدر بلقیس سلیمانه بش یوز قز اوغلن جاریه
و بش یوز اوغلن خدمتکار کوندردی قزلره ارطنلرن
کیوردی بللرنه کمر قوشتدی هر برن بر یننده بندردی
و اول اوغلنلره قز طونلرن کیوردی قوللرنه بلزکلر کیوردی

التوندن

التوندن و بیلرنه دخی التوندن طوق کچردی و قولقلرنه
مرصع جواهرلرله کوپکلر طقدی و بورکلری بر بر کیم
بندردی هر انک اویانی التوندن و جواهرلرله دوزلمش
و ایرلرنک غاشیلری دورلو دورلو دیباجدن و بش یوز کرپیج
التوندن و بش یوز دخی کمشدن و دخی بر تاج دری یاقوتله
مزین و دخی مسک و عنبر و عود یر قلدی و دخی بر حقه
کتردی اچنه بر دلنمدک قیمتلو انجو قودی و بر جزع
بنجوق دانسی قودی اکر دلنمش بو کلسنی اصمرلدی
قومنک کی اشرافنه که منذر بن عمرو دروا کا
دخی خیلی کشی قوشدی قومندن کلی اوصلولر
و فکر رای ایسلردی و بر مکتوب دخی بله ارسال
قلدی اول هدیه لری عددن و جنسن بیان قلدی
و دخی یزدیکه اگر پیغمبر ایسک اول غلاملرله جاریه لر

آراسنده تمیز ایدرسن ودخی جقه احمدنا چند کیدن
خبر ویره سن و اول ایلچی طوغرو دلسن ودخی اول
اکری دلکلو بنجغه ادم وجنی الی دکمدن ایلك
کچره سن و اول غلاملره بیر دیکه تچن سلیمان سزه
سویلیه سز اکا انجه جك اوازله اکل سیلك عورتلر
کبی وقزلره دخی اصمرلدیکه سزه سیلسه ایدی ایدی
وقتی اوازله سونلك ارنلر کبی ودخی اول ایلچی سنه
اصمرلدیکه تچن اول سلیمانك قتنه کرسك نظر ایله
کورکم غضبله هیبتله می بقر اکر غضبله بقسی
اولرسه بلکل کم اول ملکدرسن اندن قورقمغل که
بن اندن عزیزرك و غالبرغون و اکر کلر یوزلو
و لطیف سزلو کورسك بلکل کم اول پیغمبردر
انك سوزنی غایت فهم ایله کل کرکلو جواب ویرکل

پس اول

پس اول ایلچی هدیه لری الوب سلیماندن یکا
یولدی هدهد اندن الروارشوب قضیه دن سلیمانه
خبر ویردی سلیمان انی اشدوب جنی لره بیر دیکه التوندن
کمشدن کرپچلو دوزدلر ودخی بیر دیکه کندواتردغی
سرایندن طقوز فرسخ یراوزنی بر میدان دوزدلر اول
التون کمش کرپچلری اول میدانه دوشدلر و اول
میدانك چورسنی دیوار ایلدلر و اول دیوارك شرفلرنی
التوندن کمشدن قلدلر ودخی سلیمان جنیلره بیردیکه
قریه ده دکزده حیوانلردن عجایب و کرکلونه
نه حیوان کوردکوز دیدلر کم یاتکری پیغمبری
فلان دکزده بر حیوان کوردك انواع رنك اوزره
مختلف نقطه نقطه بدنی منقشدر قتلری وار
یلوسی وار التنده صاچی وار سلیمان بیردیکه اشبو

ساعت وار ب اولردن گتروك في الحال وردلر
آنلردن كتردلر سليمان بيوردیكه اولري اول آلتون
كمش كرپچلرا وزرنه بغلدلر صاغنه وصولنه
اوكلرنه علف دوكدلر آندن كروب بيوردي
جنيلره كم اوغلكوز قزكوز له جمع اولب قتمه
گلوك اولردن چوق قوم جمع اولدلر سليمان اولري دخي
اول ميدانك صاغنه وصولنه طرغردي آندن سليمان
تختي اوزره اوتردي دورت بيك كرسي صاغ
يانه قدي ودورت بك كرسي صول يانه وديولره
بيورديكه برتج فرسخ يرصف طوتب طوردلر وآدميلره
دخي بيورديكه برتج فرسخ يرصف طتب طوردلر
ودخي بيوردي وحشيلره ويرتجي جانورلره وهوامه
وقشلره برقاج فرسخ آنلر دخي صاغده صولده صف

صف طوتب طردلر چون اول بلقيس قومي اول ميدانه
يقين گلدلر سليمانك اول آستانه سنه نظر قلدلر اول
دابه لري گوردلركه هيچ آنك كبي گوزلري گوردكي يوق
كم بغلوطرر اول آلتون كمش كرپچلرا وزره ترسلمشلر
متحير اولب كندولري قاصر گروب اول كتردكلري
كرپچلري برقدلر دخي اول ديولري گوردلركه بولره نظر
ايدرلر قورقنج بقشله بولراني گروب قرقدلركه الروا
وره لر پس اول ديولر ديدلركه گلوك قورقوك سزه زيان يوق
پس اول قوم اوغريوب كچدلر بلك بلك جنيلردن وآدميلردن
وقشلردن ويرتجلردن ووحشيلردن تا اكا دك كه
سليمانك اليه گلدلر طردلر سليمان آنلره كوركلو گلر
يوزله نظر ايلدي ديديكه گوردن خبر گوزندرا اوك
قوم سليمانه كتردكلري نسنلردن خبر وير ب بلقيسك

بيتسن دكوردلر سليمان الوب اكا نظر قلدي خبر
بيلديكي معلوم اولدي ديديكه اول حقه قني چقرب
اوكنده قدلر سليمان النه الوب اني حركت ايتدردي
في الحال خبرئيل كلوب اكه بلدردي كه اول حقه
ايچنده نه وار پس سليمان خبر ويرب ديديكه انك
ايچنده بر قيمتلو دلنمدك انجو وار و بر اكري دلكلو
بنجق وار اول كلنلر ديدلر كه كرچك ايتدوك
امدي اول انجوي دلك و اول بنجغه ايلك كچور سليمان
كندو قومنه ديديكم اولا كه اول انجوي دلسه
ادملردن و جنلردن هيچ بر كمسه اني دلمكه جواب
ويرمدي پس ديولره صوردي انلر ديدلركم اغاج قوردنه ديك
اول دلر وار دلر كتوردلر اول قورتجغز اغزينه
بر قيل الدي بشلدي اول انجوي دلوب بر يانينه چقدي

سليمان

سليمان اكا ديديكه ايت حاجتك ندر يرينه كتورم
اول قورتجغز ديديكه دلرم بنم رزقم اغاج ايچنده اولا سليمان
دعا قلب اكا ديديكه وار اول دلكك قبول اولندي
و دخي روايتدركه بر قورتجغز كلدي كه
آق سكوت اغزنده اولور ديدي بن دخي اول
انجوي دلوب ايلك كچرهيم شول شرطله كه بنم رزقم
دخي سكوت اغزنده اولا سليمان اكه دخي دعا قلدي
اول قورتجغز دخي بر ايلك اغزينه الوب ايرق يانندن
اول انجوي دلدي بر يانينه چقدي اندن صكره
سليمان ديديكه اول بنجغه كمدر كم ايلك كچوره بر لقجه
قورتجغز كلدي ديديكه يا رسول الله بن كچورهيم پس
اول قورتجغز دخي بر ايلكي اغزينه الوب اول دلككا كردي
بر يانندن چقدي سليمان اكه دخي ديديكه سنك

حاجتنك ندر اول قتز بجغز دردي حاجتم اولدر كه
بنم رزقم يمشلردن اولا سليمان دعا قلوب دردي
وار كه اول دلككك قبول اولندي بندن صكره
اول قزلري واوغلنلري صحدي بنكله كه بيردي
آنلره كم البسه اللرن يوزلرن يويلنا ولكه قزلردر
عادتلري بودر كه صوقابندن برال لريله صوي آلب دخي
بر اللري آيارنه دوكلر آندن يوزلرنه اورلر واوغلنلرك
عادتي بودر كم قبندن صوالوب في الحال يوزنه اوره
ودخي قزلرك قول يوقده عادتلري بودر كم صوي قوللرنك
آوقلرايچ يوزنه دوكرلر آندن طاشنه دوكرلر واوغلنلر
آوقل قوللنك اردنه دوكرلر پس سليمان بو نسنيله آنلري
هپ تميز ادب سجدي آندن صكره اول قوم كتردكلري
هديلري سليمانك الينه قودلر نتكم حق تعالى خبر وير

بيرديكه ۝ فلما جاء سليمان قال اتمدونن بمال
پس اول وقتكه كلدي سليمان ايتدي اي ارترمسز بكا مال
فما آتاني الله خير مما آتيكم بل انتم بهديتكم تفرحون ۝
پس اول نسنه كم ويردي بكا تكري يكدر اندنكم ويردي سزه بلكه سز هديه كزه شاد اولورسز
ارجع اليهم فلنأتينهم بجنود لا قبل لهم بها
دون انلره پس كلورز انلره لشكرلركم طاقت يقدر انلرك اكه ذي
ولنخرجنهم منها اذلة وهم صاغرون ۝ يعني چون
چقرورز انلري اندن خورلركن ذليل انلر خورلردر
بلقيسك ايلچيسي سليمانه كلدي اول مالله سليمان
اكه ديدي كه بني بو مالله الديب بندن بنكله مدد مي
طلب ايدرسز شول نسنه كه ديندن وپيغمبرلقدن
وحكمتدن وسلطنتدن حق تعالى احسان ايدب
بكا ويردي يكركدر آندنكم سزكتردكوز بزه آندن
فخر يوق وفخر مودر انكله دكل بلكه اول هديه لركوزله
فخرايدوب فرح لنورسز زيرا اهل دنيا سز فخركوزه
وفرحكوز انكله در انكچون بن بركوزه آني هديه
قلورسز آندن صكره اول منذر ابن عمرو كه

ایچیلرك اولولریدی مستمع اولب سلیمان اکا
دیدیکه دون وار اول هدیه‌لرکزی آنلره کرو
ایلت که بزم اکا احتیاجمز یوق وار ایشکم مسلمان
اولب بزه کلکلر واگر کلمز اولورسه تکری‌نك
عزتی حقیچون بر جریله وره‌ورز آنلره کم هیچ آنلرك آنی دفع
ایتمکه طاقتلری یتمیه ودخی تکری حقی آنلری اول
سبا ملکندن دیلرده لمز چیقرورز شول حالده کم
اولر ذلیل وخور اوللر وهب ایدر چون اول ایچیلر
دوندکن و بلقیسه کلدیلر بلقیس آنلری کوروب دیدی
والله بن تحقیق بلدم که اول ملك دکول رسولدر ودخی اکا
طاقتموز یوقدر پس کرو سلیمانه ایلچی صالدی که
اوش بن بکلرمله سکا واررن تا که نظر ایدم کورم
سنك امرك ندر دخی اول دیدکدن بنی نه نسنه‌یه دعوت

ادرسن

ایدرسن چون ایلچی کیتدی بلقیس بر دیکه تختی یدی قت
اوا ایچنده قودیلر که اول اولر دخی یدی قت کشکلر
ایچنده یدی آندن آنك اوزرینه قپولری کلیدلیوب مهر اوردیلر
دخی موکل ایچیلر قودیلر که آنی صقلیلر آندن صکره
بلقیس یرینه خلیفه دیکدی اکا دیدیکه بنوم مملکتمی کی
صقله و بنم تختمی کی بکله کیمسنك اکه الی ارمسون
تا بن کلنجه دك آندن بویوردی تا که مقرر اولب
طورلر مخالفت قلمیلر بلقیس کندوسی اون ایکی بیك
صوباشی‌ها صالرله سلیماندن یکا یولب کیتدیلر هر
صوباشینك حکمنده بنجه بیك لشکرله ابن عباس ایدر
سلیمان غایت هیبتلو کشیدی بر نسنه‌ء ابتدا قلوب
ایشلمزدی تا اقل انی صرب بلمینجه بر کون چقوب تختنه
اوتردی تا کاه قرشودن بر توز کر دیکه یقین

كلدي ديديكه اشبوتوزنه تونردر ديدلركه بلقيسدر
كلوب بزم مكا نموزه اندي بنه كلوربر فرسخ
يرقلمشدر سليمان جون بوخبر اشدي جرسنه
اقبال ادب نيدا قلدي نتكيم حق تعالى خبر ويرب
بويورديكه ۵ قال يا ايها الملأ ايكم ياتيني
بعرشها قبل ان ياتوني مسلمين ۵ قال عفريت
من الجن انا اتيك به قبل ان تقوم من مقامك واني
عليه لقوي امين ۵ قال الذي عنده علم من الكتاب
انا اتيك به قبل ان يرتد اليك طرفك فلما راه مستقرا
عنده قال هذا من فضل ربي ليبلوني ءاشكر
ام اكفر ومن شكر فانما يشكر لنفسه ومن كفر
فان ربي غني كريم ۵ يعني سليمان اقبال
ادب لشكرنك اولولرنه ديديكه اي خاصلر جماعتي

سزدن قنقوكز در كم انك تختني اشبو دم بكه اريشدره
كندو بكا مؤمن اولب كلمزدن اول پس جنيلردن
بر غايت قوتلوسي كم متمرد وار ايدي سوزلويدي اني صخر جن
ديرلردي ايا عني كوزارد كي يرده بصردي اول ديديكه
سن يركدن طورمدن بن اني سكا كتورين كه كترمك
اوزرنه بن قويم وانك جواهرلرنه اميسم طمعم يوق اول ايله
ديجك سليمان ديديكه بن دلرم كه بندن دخي
تيز رك اولا پس سليمانه ديدي شول كمسه كم اكا
علم ويرلمشدي كه بن اني سكا كترين كوزك
اچوب يممدن بونده اختلاف قلدلر كه بو بيله دين
كمدي بعضلر ديدلر كه جبرئيلدي بعضلر ديدلركه
فرشتلردن بر فرشته يدي كه حق تعالى انكله
سليمانه نصرت ويردي اما اكثر مفسرلرينك

اوزره درکم بودن اصف بن برخیا ایدی که اول صدیق
لردن ایدی الله تعالی نک اولو آدلرن بلوردی که هچ
انکله دعا قلسه اجابت اولنوردی وانکله نسنه
دلسه ویرلوردی ابن عباس ایدر که اصف سلیمانه
دیدیکم شول کوزک اردکی یره دک نظر ایچکوبن بق بس
سلیمان یمن طرفنه کوز ایچکوب بقدی اصف دعا قلدی
حق تعالی فرشتلر کوندردی کلوب اول تختی
کتردلر یر آلتندن خندق اولوب ینلدی یول اولدی تا اکه
تا اکادک که کلوب ایی سلیمان الینه چقردلر آندن
اکادکن ایکی آیلق یولدی ودخی اختلاف قلدیلر که
اول قلدوغی دعا نیدی مجاهد ومقاتل دردلر اول دعا
یا ذا الجلال والاکرام ایدی وکلبی ایدر که اول
یا حی یا قیوم در اما عایشه وزهریدن رضی الله عنها

روایت بیله

روایت بیله درکم اول دعا بویدی ۰ یا الهنا واله کل شیء
الها واحدا لا اله الا انت ائتنی بعرشها چون اول دعا
قلدی فی الحال اوکنده بولندی سلیمان نظر
ایلدی کوردی اول تخت الینده طوردیکه انبو
عطا بکا اول ربمک فضلندندر بنی بونکله ابتلا
قلدیکه کوره بندن اکا شکرمی ظاهر کلور
یخسه کفران نعمه می اولورم هر کمسه کیم شکر
ایلسه انک شکرینک نفعی کروا کا درکم
نعمتی انکله تمام اولور ودایم اولور زیرا شکر انک
الدکی حاضر نعمتک بندیدر کتمکا قمز والده
کلمدک غایب نعمتک شکاریدر اولزاله کتورر
اما هر کمسه کیم اول نعمته کافر اولسه
شکرین ترک ایلسه بدرستی بنم ربم مستغنی درانک

شکرندن اکا احتیاجی یوق و دخی اول کریم در فضل ادب
عطاسن کسمامکله انلردنکه شکرنی ترک ایدلر
و بندن صکره دخی بیوردی حق تعالی که ● قال
نكروا لها عرشها ننظر أتهتدي أم تكون من الذين
لا يهتدون ● فلما جاءت قيل أهكذا عرشك
قالت كأنه هو وأوتينا العلم من قبلها وكنا مسلمين ●
وصدها ما كانت تعبد من دون الله إنها
كانت من قوم كافرين ● یعنی سلیمان بیوردیکه
انک تختنی تبدیل ادوک شویله که کرچک بلمیه
انکار اده مقاتل ایدر بعضی یرن دزب زیاده قیلدیلر
و بعضی یرندن اکسدلر جواهرلرنک یشللرن کدرب
یرنه قزل قودیلر و قزلن یرنه یشل قودیلر سلیمان عم
بنی بیله قلمقدن مراد بو ایدیکه دیدی کوره لم اول

تختنی ادراک

تختنی ادراک ادوب بلورمی یوقسه اکا ادراکی ارشمیب
بلمزمی اما وهبله محمد بن کعب ایدرلر سلیمان بنی بیله
قیلدقدن مقصود بو ایدیکه شیاطینلر قورقدیلرکیم
سلیمان اینی جفتلنه دخی بلقیس اولی جنیلرک سرلرن
سلیمانه فاش قیله زیرا بلقیسک اناسی جنیلردن ایدی پس
اول جنی اصلندن طغنه البته بولر اغل اغلنه نقدن
اشغنه کیدرسه مسخر اولسه کرککدی پس سلیمانک
بلقیسدن اوغلی قزی اولا سلیماندن صکره دخی انک
ذریتنه مسخر اولورلر دیو قورقب سلیمانه اول بلقیسی ذم
ایدب دیدلرکه انک عقلنده خلل وار و ایقلری دخی
اشک ایاغنه بکزر انجکلری هب قیل لودر سلیمان
اینی اشدوب دلدیکم اول تختن تغییر قلمغله عقلن
صینه وصرح یپمغله ایقلرنه نظر قیله پس چونکم

بلقيس سليمانه كلدي تختني اكا كستردب ديدلركه
تختك اشبو تختلين ميدر بلقيس اني كوروب ديدي
كأنه اول بنم تختمدر عكرمه ايدر بلقيس حكيمدي
كوروب تختني بيلي اولدر ديمدي قورقديكم يلن اولا
اول دكلدر دخي ديمدي قورقديكه يلانليلر ديو
ديديكه تمام اكه بكزر سليمان اول كلامي اشدب
بلديكه عقلي كاملدر زيرا نه اقرار قلدي ونه انكار
قلدي وهم بلقيسه شبهه اولدوغي اندن اولديكه اول
تختني يدي قت سراي اچنده قبولر برنه ايدي قبو كليدلنب
بنجه صاقلبجي قودي كندي بو بنجه اول اولادي بو كمانه
دوشدي بندن صكره بلقيس ديديكه بزه علم ويرلدي
بلدكدي كه سليمان رسولدر اول نشانلرله كه
هديمز والجموز كلدكي وقت بو تخت معجب ايسه

ظاهر

ظاهر اولمزدن اول بز انكله منقاد و مسلمان اولب
كلدككه سليمان ندر سه بز اكه مطيع اولورز و بعضلر
ديدلركه بو كلام سليمانكدركه ديدي بزه علم
ويرلب بلدرلديكه بو بلقيس اسلامه كلسز و كلب بزه
مطيع اولسز هنوز بو كلمزدن اول دخي بز الله تعالى يه
مطيع منقاد اولمشدق بس سليمان اول بلقيسي منع
ايلدي الله قيوب كنشه طبمقدن حايل اولدي انكله
كون اراسنده ودخي حق تعالى خبر ويرديكه اول بلقيس
كافر قومندندي اندن اتروكم انلرك اچنده قبدي اول
كنشه طبمغي كردي اكا طبدي ودخي حق تعالى
بيرديكه • قيل لها ادخلي الصرح فلما رأته حسبته
لجة وكشفت عن ساقيها قال انه صرح ممرد
من قوارير قالت رب اني ظلمت نفسي واسلمت مع

سليمان لله رب العالمين • يعني سليمان جون دلديكم
بلقيسك انجكلرنه نظر قلده وايقلرن كوره شيله كم
اكا صو باج كورين دمكه حاجت اولميه اول
شياطينلرك خبري ويروب تحقيق ظاهر اولماغچون امر ايلدي
اول شياطينلره كه صرچه‌دن بر كوشك ييدلر انك
ايليني كروواق صرچه‌دن ميدان قلدلر انك التنده
بالق وقربغه وشولكم صوده اولور حيوانلردن انلرك
صورتلرن دوزدردي كورنلر اني صو صانرلردي
ايچنده حيوانلر يله بس چون سليمان تختنه اوتردي
بلقيسي قغردي كلدي ديديلركه يا بلقيس كوشك
ايچنه كر بلقيس اول صرچه‌دن ميداني كوروب
صو صندي انجكلرن اچوب دلديكم يوريا
سليمانه وره سليمان نظر ايدوب كوردي كم انجكلري وايقلري

كركلو

كركلو بر نجه هيچ عيبي يوق الا بو قدر وار كم انجكلرنده
بر از قلجغز واردي اول دخي وصف ايتدكلري كبي
دكل چون سليمان اني كوردي نظرن اندن دوندروب ديديكه
يا بلقيس بو كوردوك صو دكل بلكم صرچه‌دندر دوبدوز مملس
دوزلنمشدر بس بلقيس الروسليمان قتنه واردي سليمان
اني اسلامه دعوت قلدي بلقيس اكا اجابت ايدوب
اسلامه كلدي واول صرچه ونختنك احوالن كوروب بلديكه
بو ملك وحكومت اكه الله تعالى لبدنندر واندن ويرلمشدر
وبو حق پيغمبردر ديديكه يا رب تحقيق كندو نفسمه
بن ظلم ايلدم كه سنك عبادتك قويوب مخلوقه طپنمه
شمدي بن سليمانه تصديق ايدوب توحيدمي سكا خالص قلدم كه
سن جميع عالملرك ربي ورازقي سن اما اهل تفسير اختلاف
قلدلر كه بلقيسك اسلامندن صكره سليمان اني

جفتلندمي یقسه یوق بعضلر دیدلرکه بن علم اول قدر
حاصل اولدیکه اسلامه کلدکن بلدك آندن اوته سنه
علمموز ارشمدي وبعضلر دیدلرکم سلیمان آني
جفتلندي اما اول وقتنکه نکاح اتمك دلدي اول
ابجکندکي قیل اکه خوش کلمدي آدمیلره
صردیکه آني نه نسنه کدرر انلر دیدلر بو رکنله
بولیلر بلقیس دیدیکه بنم بدنمه دمر هرکز طتلمان
هم سلیمان دخي آني خوش کرمدي دیدیکه ابجکي
کسدررلر بس جنلره صردي که بو قیل نیله کیدر
انلر دیدلرکه بز بلمزز بس شیاطینلره صردي انلر
دیدلرکه بز آني سکا آق کمش کبي دلمز وار دلن حمام
دوزب خرزمه ایلدلر انکله کیدر دیدلر بو حمام خرزمه آندن
قلدي که دیولر تصنیف قلدلر بس جون سلیمان آني جفتلندي

مجبتي اکا قتي اولدي کرو آني ملکنه وتختنه
مقرر قلدي وجنلره بیردیکه یمن ولایتنده اکا
اوج قلعه بنیاد قلدلر غایت یوجه وکرکلو برنك
آدي بسلحين وبري بینون وبري غمدان سلیمان عم
آیده بر کز شامدن ارته نماز وقتنده کیدردي
قشلق وقتي اولمدن یمنه ورردي کلشده دخي ایلت
اداردي آندن اوغلي قزي اولدي نتکم ذکر اولنمشدر
بعضي قصصده اما بعضلر دیدلرکه سلیمان آني
جفتلنمدي بلکم همدان ده ذا تبعیه جفتلندردي
آندن یمنه کندردي جون بو قصه تمام اولدي حق تع
بر قصه یه دخي شروع ادب بیوردیکه • ولقد ارسلنا
الی ثمود اخاهم صالحا ان اعبدوا الله فاذا هم فریقان
یختصمون • قال یا قوم لم تستعجلون بالسیئة قبل

الحسنة لولا تستغفرون الله لعلكم ترحمون ۝ يعني
حق تعالى بيردیکه تحقیق بز کوندردك ثمود قومنه
اول صالحیکه کرو کندو قبیله لرندندی تاکه
کلب انلره دیه که کلك الله بر لك واکه عبادت ایلك
چون کلب رسالتی انلره دکردی اول قومك غنیلری
وقوتلولری بر بلك اولب ضعیفلری بر بلوك اولب
خصومت ایدلر بنك بیانی سورهٔ اعرافده ذکر
اولندی تا اکه دك که اول قوم دیدلر یا صالح شول
عذابلرکه بزه وعده قلورسن وار ایسه بزه کتر
اکر سن بو سوزکده کرچکلر دنیسك صالح انلره
دیدیکم یا قوم نیچون اوروسز بو بلا وعقوبت سزه
کلمککه عافیتدن وبو للقلردن اوکدن که انی
دلمزسن نیچون بو کفردن دونب توبه کلمزسز
تاکه اول رحمت اولنمشلردن اولسز چون اولر اول صالحه
متابعت قلمدیلر عقوبت دلمکه تعجیل ایتدیلر حق تعالی
اولردن یغموری منع ایدب قحط قرلق حواله قلدی نتکم
حق تعالی انلردن خبر ویرب بیوردیکه ۝ قالوا اطيرنا بك
ومن معك قال طائركم عند الله بل انتم قوم تفتنون ۝
وكان في المدينة تسعة رهط يفسدون ۝ في الارض
ولا يصلحون ۝ قالوا تقاسموا بالله لنبيتنه واهله ثم
لنقولن لوليه ما شهدنا مهلك اهله وانا لصادقون ۝
یعنی چون اول بلا ومحنت انلره ایرشدی دیدلرکه
یا صالح بو بزه ایرشن بلا ومحنت کلی سنك ودخی اول
سنکا اویلرك شوملغندندر صالح دیدیکه بو کلی
سزه ایرشن اکر بلا وکر خیر جمله الله قتندندرکه سزه
مقدر اولب یزلمشدر وبو بلا که سزه واقع اولدی اول

كفر كوزتشو ملغندندن هيچ كمسه دن دكل بلكم
سز قوم سز كه بو بلالر وخيرلر ايشمكله ابتلا
اولنرسز تا كه اول الهك انعاملرن ذكر ايدوب بلالردن
قورقه سز پس اول ثمود شهرنده كه حجر در طقوز كشي
واردي كه اولو نسبندندي دايم ايشلري يريوزنده
فساد لر ايشلمكدي هيچ انلردن بر صلاح كلمزدي
انلر ديكه اتفاق قلدلر اول دوه نك سكرن قرمغه اول
صالح قومنك كه قتي ازغنلري اولردي انلرك
دخي اولولري قدار بن سالفدي دوه نك سكرن قرمغه
بو بن اولكن دخي اولدي دايم ايشلري عصيانيدي انلر
بر برينه جمع اولوب بر برينه ديدلركه كلك اندلشوب
اتفاق ايدلم بو صالحك ايشني تمام قلمغچون پس كلسي
اتفاق بر كذب ديدلركه والله البته بز بو كيجه

صالحي يتدوغي يرده قوميله ديليوب هلاك ايده وز
اندن صكره اول قان دعوي قلجق وليسنه ديوزكه
بز انك واهلنك هلاكن لكنه بله حاضر دكلدك كم اولدر
اولدردوكني دخي بلمزز بو قولمزده بز صادقوزكه
يلن دكلوز نتكيم حق تعالى خبر ويروب بيوردي كه ۝ ومكروا
مكرا ومكرنا مكرا وهم لا يشعرون ۝
فانظر كيف كان عاقبة مكرهم انا دمرناهم
وقومهم اجمعين ۝ فتلك بيوتهم خاوية بما ظلموا ان
ذلك لآية لقوم يعلمون ۝ وانجينا الذين آمنوا وكانوا
يتقون ۝ يعني حق تعالى ايبر ديكه اولر خيانت ايدوب
غدر ايتدلر غدر ايتمكلك كه صالحي كيجه يتدوغي يرده الدرمكه
قصد ايتدلر بز دخي انلروك اول خيانتلرنك عقوبتيني
انلره تعجيل قلدق شول وجهله كه هيچ انلروك

خبرلريني نظر ايله يا محمد كوركه انلرك خيانتلرينك عاقبتي
نيه ايردي اكه ايردي كه بز اول طقزيني وقومني
دخي بله هلاك ايلدك بولرك هلاكلرينده دخي
اختلاف قلدلر بعضلر ديدلر كه حق تعالى صالحي
اهليله صقلمقلغه فرشتلر كوندردي اول
قوم قالجلرين چكوب چكدكده كلجك اول فرشتلر
انلري طاش اتمغله هلاك ايتدلر زيرا انلر طاش كلدكين
كورمشلردي انن كمسه كورمزلردي وبعضلر ديدلركه
اول اتفاق قلوب جمع اولماغچون بر طاغ اتكنه كلوب
طوردلر چون تمام بربره كلدلر اول طاغدن بر پاره
انلروك اوزرينه يقلوب بصدي هلاك ايلدي وبعضلر
ديدلركه حق تعالى انلري فرشته چاغرمسيله
هلاك ايلدي واول انلري شويله ويران قلدي اول

كفرلري وظلملري سببيله تحقيق بونده عبرت وار ه
شول قومه كم الله تعالى نك قدرتنه انكارلري يوقدر بس
حق تعالى ايدر بز نجات ويردك قردشلركه ايمان
كتوردلر كفردن صقندلر الله دن قورقدلر بولركه
قورتلدلر دورت بيك كشيدي كه صالح ايمان كتوروب
مؤمنلردن اولمشلردي وبوندن صكره حق تعالى
ذكر لوط قصه سندن خبر ويروب بيورديكه ۞ ولوطا
اذ قال لقومه اتأتون الفاحشة وانتم تبصرون ۞
ائنكم لتأتون الرجال شهوة من دون النساء ۞
بل انتم قوم تجهلون ۞ يعني حق تعالى ايتور ديكه
بز لوطي كوندردك قومنه كه بزدن اولره تبليغ رسالت
ايده چون ويردي اول قومنه ديديكه يا قوم بو قبيح فعلي
ايشلرمسز بلورميكن كه بو يرمزا شدد بو حالتده كه

بن بر کزه قرق شوچیا ایتمیوب آشکاره ایشلرسز
ظلم بوندن یعنی سز مسزکه بو شهوتله ارککلره
بنك کبی فعل فاحشه ایشلرسز عورتلری قویوبن
دکلسز سز الا جاهل قوم مسزکه عاقبتکوزنه
اولسر بلمزسز چون لوط عم انلره بو خبری ایردی
انلرك دخی جوابی اول اولدی کم حق تعالی خبر ویر
بیر دیکه ۝ فما كان جواب قومه الا ان قالوا
اخرجوا آل لوط من قريتكم انهم اناس
يتطهرون ۝ فانجيناه واهله الا امرأته قدرناها
من الغابرين ۝ وامطرنا عليهم مطرا فساء
مطر المنذرين ۝ یعنی اول قومك جوابی لوطه بو
اولدیکه دیدلر چقروك سز بو لوطی اهلیله وقومیله
شهرکزدنکه بولراری قوملرندن سزچلین ارککلرله

دبرلرندن جمع اولمزلر بو کلامی استهزا وتوبیخ برله سویلر
سویلرلردی اکرچه حقیقتدی پس حق تعالی ایدر اول
لوطی قورتاردق قزلریله الا اول ظالمه وکافره عورتین که
بز حکم سابقده ایله تقدیر قلدق کم اول عذاب
اچنده قلنلرله باقی قله انی اول قومله بیله هلاك
ایلدك انلرینه یغمور کبی طاش یغدردك نه یوز
یغمور دراول قرقدب قرقمین اول الله دیمسنلرك
یغموریکه عقوبت عذابیدر کلور اصلیله
هلاك ادربندن صکره الله تعالی رسولنه
خطاب ادب بیوردیکه ۝ قل الحمد لله وسلام
على عباده الذين اصطفى آالله خير اما يشركون ۝
امن خلق السموات والارض وانزل لكم من السماء
ماء فانبتنا به حدائق ذات بهجة ما كان لكم

ان تنبتوا شجرها ءاله مع الله بل هم قوم يعدلون
يعني حق تعالى رسولنه بيوردیکه یا محمد سن الله
حمد ثنا قل انك ازرنه کیم اول شرلو امتلري هلاك
ادب سکا امتلرك خيرلوسن ويردي وسكا
بنجه انعاملر قلديكه هيچ كمسيه قلمدي ودخي سلام
قل الله تعالى نك اول قللري ازره که ارتدلدي
يعني پیغمبرلر ازره وبعضلر ديدلر اصحاب ازرنه
وبعضلر ديدلركه امت محمد ازرنه پس الله تعالى
الزام وحجت ايچون مكه اهلنك مشركلري
حقنده بيورديكه الله تعالى يكركمدر اكا
طپنلره يوقسه اول بتلرمي یکرکمدر بنه طپنلره
الله تعالى كندويه عبادت ايدنلري هلاك ايلكدن
قورتردي اول بتلرك قدرتي يتمديكه كندولره

طپنلردن كلن عذابي منع ايده لر ودخي بيورديكم
سزك اول الهه طوتنب طپندغكوز صنملرمي يكركدر
يوقسه اول الله مي يكركدركه كوكلري ويرلري
ياراتدي وسزيچون كوكدن يغمورلر اينديردي تا بزاولك
يغمورلرله سزه بستانلر وباغچه لر بتره وزكه كرنلره
فرح سرور حاصل اولاسزك هيچ بركوزك قدرتي
يتمزديكه انلك براغجن بتره يدي فكر ايدك كرولكم
هيچ مصنوعاتي يراتمقده انكله بر معبود دخي وارميدر كيم
اكه معاون اولا بلكه اندن غيري صانع يقدر اولا
الا اولدر بلكه بو مكه قومي عناد ايدب الله شريك
الحاق ايدرلر وبندن صكره دخي بيورديكه • امن
جعل الارض قرارا وجعل خلالها انهارا وجعل لها
رواسي وجعل بين البحرين حاجزا ءاله مع الله بل

بل اكثرهم لا يعلمون ٥ يعني دخي بر فكر
ايلك كروك كه اول سزك معبودلركوز يكركدر
يقسه اول معبودمي يكركدركم بو يرلري قرار
طتدردي كه بو اهلي حركت قلدقجه اول بله حركت قلمز
ودخي بو يرلراراسنده ارمقلر اقتدي كه صوي اقوب
هر اطرافه ارشرانكله انواع منفعت طترلر ودخي
اول يرلر ازره يوجه يوجه محكم طاغلر يرتدي انكله
يرلري ثابت قلدي ودخي طتلو دكيزله اجي دكيزارا سنده
مانع حايل قلدي كه بر برينه قرشميه اول الله له برالهدخي و
وارميدر كه بو اشلرده اكا معاون اوله بلكه
اولدر اندن غيري براله دخي يقدر بولر دخي بلورلر كه
الهحق اولدر بلكه بو انكار ادب عناد قلدقلري
بولردن اكثري اول عاقبتلرندن جاهل اولدغيچون در

ودخي بيرديكه ٥ امن يجيب المضطر اذا دعاه ويكشف
السوء ويجعلكم خلفاء الارض ءاله مع الله قليلا
ما تذكرون ٥ يعني اول بتلرمي يكركدركه بيچاره
قلب غصلره وانواع بلالره مبتلا اولمشلر اكا تضرع
بله دعا قلسه انك دعاسني قبول ادب اول بلالري
و محنتلري اندن دفع ادب راحتلره مبدل قله ودخي
سزدن الروكي قومي هلاك ادب سزي انلرك يرينه
خلف قله وسزدن صكره دخي اولادلركزي يركوزنه
خلف قله بو امورلرده تصرف قلمغه اول الله له براله
اندن غيري واراميدر كه انكله معاون اوله يقدر
الا اولدر اما سزدن ازكمسه وار كه انكله اوكوت النه
هدايت بوله ودخي بيرديكه ٥ امن يهديكم في ظلمات
البر والبحر ومن يرسل الرياح بشرا بين يدي رحمته

ءَإِلٰهٌ مَعَ اللّٰهِ تَعَالَى اللّٰهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ۝ يعني اولك
اللهكوزمي يكركدر يه خود اول الله كه سزه
قروده و دكزده ره و رجعكوزي دلالت ايدر و رب
يوللركزي كوستررر كندزده كون روشنلغيله
و كيجلرده اي نوريله اي اولمسه يلدز شعله سيله تا كه
انكله هدايت بوله مقصودلره ايره سز يا خود اولكمسنه مي
يكركدركه سزه رحمت يغمورلرين كوندررجك وقتن
آندن اوك اولا مستبشر يللر و يريركه اني كوررب
فرح بولسز آندن اول مطر رحمته اميد طتب منتظر
اولسز اميدي بر نظر قللكوررك كه اول الله لايلر اله
دخي واردركه بو اشده اكا معين اولا يقدر الا
اولدر الله تعالى بو جهدر پاكدر آنده كه اول مشركلر
انكله وصف ايدرلر و دخي بيرديكه ۝ أَمَّنْ يَبْدَؤُا الْخَلْقَ

ثُمَّ يُعِيدُهُ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ءَإِلٰهٌ
مَعَ اللّٰهِ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ
قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللّٰهُ
وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ بَلِ ادَّارَكَ عِلْمُهُمْ فِي الْآخِرَةِ
بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ مِنْهَا بَلْ هُمْ مِنْهَا عَمُونَ ۝ يعني
حق تعالى بيرديكه سزك اول معبودكزمي يكركدر
يا خود الله مي يكركدركه بو خلقي يغكن وار قلوب
يرتدي آندن صكره الدرر و الندن صكره كرو
ديكررر و دخي اولدركه سزي يردن كوكدن
رزق كندررر كوكدن يغمورلر انديرب يردن نباتلر
واكنلر بتوررر و اغجلردن يمشلر بتورر بر نظر قلك
كورك كه هيچ بو امورلرده اول الهله بر اله دخي و
واريمدركه انكله معاون اولا بقدره الا اول بردر

جمیعنه قادردر اکر دیرلرسه که انکله بر
بر الله دخی وار آیت یا محمد آنلره که کترك محشر کونن
کورهلم اکر بو سزده کرچکلردن سکوز دخی
یا محمد اول مشرکلر کلوب سندن صورارلرکه
قیامت قیمغی نه وقتده سن آیت آنلره که بو کوکلر
اهلی و یرلر اهلی هیچ برسی بو غیب بلورز دکل الا
الله بلور آنجق بولر بیلمزلر که نه وقت قوپسرلر
بلکه بولرك اکلمقلغی و بلمکلکی اغرتده
هب برابر اولسروا ول ثوابدن عقابدن نه که
وعده اولنمشدر بیلسرلر که هیچ برنده کمان
اولمیا اکرچه دنیاده بلمکلکلرنده
اختلاف واردی اما اول وقت بلمکوك هیچ منفعتی
اولسر دکل بلکه بولر بکون بو دنیاده اول

قیامت

قیامت قیمغنده شك اچنده در بلکه کوکل
کوزی بولرده کور اولمشدر که اول حقك حقیقتینی
کورمزلر و دخی بیور دیکه ۵ وقال الذين كفروا
(کافر اولدیلر — انکرکم — فی ابتدی)
أإذا كنا ترابا وآباؤنا أإنا لمخرجون ۵ لقد وعدنا
(وعده ویرلدک)
(ای اول وتکم — اولوز — طپرق — دبی اتالرمز — دبی بابق — چقرلمسرموز — بابق)
هذا نحن وآباؤنا من قبل إن هذا إلا أساطير الأولين
(اشبو — بز — دبی اتالرمز — ایلرودن — دکل — اشبو — الا باطل سوزلر — ایلرکلرودک)
یعنی یا محمد اول مکه کافرلری دیرلرکه
بز دخی اتالرمزدلر موز طپرق اولب چوردکدن
صکره حیات بولب سنله لرمزدن کرو می چقرلسرز
بو برنسنه در که بزه دخی اتالرمزه وعده اولنمشدر
محمد کلمزدن اول دخی بو هیچ بر اولجق نسنه
دکلدر الا اول الرو کچنلرك باطل قیلن سزلردر که
یزمشلردر سیلرلر و دخی حق تعالی بیور دیکه
قل سيروا في الارض فانظروا كيف كان عاقبة
(ایت — یوروك — یرده — بس بقك — انشا — اولدی — ...)

المجرمين ۝ ولا تحزن عليهم ولا تكن في ضيق مما يمكرون

ويقولون متى هذا الوعد ان كنتم صادقين ط ۝

يعني يا محمد آيت اول مكه كافرلرينه كه بونلر بوزندن

طواف ايدوب سيرايدوك يورك تا كوره سز كه اول

منكرلرك عاقبتلري نيه ايردي كندولرينه هلاك اولوب

ديارلري ومكانلري ويران اسسوز قالدي قوبلري

سيلسونلر يا محمد سن آنلرك يلان سوزلري اوزرينه ملول

اولوب طارلغمغل وككلكي دخي آنلروك اول مكرلرينه

دزمه كلاملرينه طارلمه كه كلورلرسكا ديرلر كه

بو بزه وعده قلديغك قيامت وعذاب عقاب نه وقت

اولسه اگر كرچك سكوز بزه خبر ويرك ودخي حق تعالى

بيوروديكه ۝ قل عسى ان يكون ردف لكم بعض الذي

تستعجلون ۝ وان ربك لذو فضل على الناس و

دكن

ولكن اكثرهم لا يشكرون ۝ يعني ايت يا محمد

كه اولكم اول سز تعجيل ايدوب ديلدوكوكز عذابلرك

بعضسي يقين اولمشدر كه سزه ايرشه بدرستي يا محمد

سنك ربكك فضلي بو مكه خلقي اوزرينه ايكن اولو

اولمشدر كه آنلره تعجيل عقوبت ايتمزلكن بولرك

چوغي بو نعمتي ذكر ايدوب الله شكر ايتمزلر ودخي بيوردي كه

وان ربك ليعلم ما تكن صدورهم وما يعلنون ۝ وما

من غائبة في السماء والارض الا في كتاب

مبين ۝ ان هذا القرآن يقص على بني اسرائيل

اكثر الذي هم فيه يختلفون ۝ وانه لهدى ورحمة

للمؤمنين ۝ يعني حق تعالى ايدر يا محمد تحقيق

سنك ربك عالمدر بولرك كوكللرنده نه كزلرلرسه

بلورونه كه اشكارا قلورلرسه دخي بلورو هيچ

بر جهتده غائب وكزلو بقدرنه كه كلرده نه يرلرده
الا كليسي لوح محفوظده بزلمشدر ودخي تحقيق
اشبو قرآن بيان ايدجيدر اول بني اسرائيل اوزرينه
اكثرني شول دين امرنده اختلاف ايدب بعضيسي
بعضيسن اوزرينه طعن ايتدكلري نسنه‌ده ودخي بو قرآن
هاديدر ضلالت ايدن طريق صوابه ودخي رحمتدر انلره
كه ايمان كتوربحقه اعتقاد ايتدلر ودخي بيرديه
ان ربك يقضي بينهم بحكمه وهو العزيز العليم
فتوكل على الله انك على الحق المبين ۝ انك لا تسمع
الموتى ولا تسمع الصم الدعاء اذا ولوا مدبرين ۝ وما
انت بهادي العمي عن ضلالتهم ان تسمع الا من يؤمن
باياتنا فهم مسلمون ۝ يعني حق تعالى ايدر
بدرستي سنك ربك يا محمد قطع ايدب حكم ايليسر اول

دينده اختلاف ايدنلر آراسنده قيامت كننده اول حكميله
كه حق درشبه يقدر اول الله غالبدر حكميله هيچ بر حكم
انك ردا اولنمز عليمدر قموا احوال بلور اكا هيچ بر نسنه
خفي اولمز پس سن كلي اشكي اكا اضمرله
اعتقادكي محكم قل كه تحقيق سن ظاهر حق اوزره سن
شك كمان يوق ودخي اول كافرلر دعوتكه
اجابت اتمدكلرنه ملول اولمغل كه بدرستي سن اولك
دعوتكي اولولره وصاغرلره اشتدرمزسن چون اولر حقدن
اعراض ايدجي اولدر پس بو كافرلر اول دعوت اولندقلري
نسنه‌دن اعراض ايتدكلري حددن كجدكيچون حق تعالى
اولري اولويه نسبت قلديكه هيچ بر وجهله اكا سنز
اشتدرمك ممكن اولمز ودخي اول صغره تشبيه ايتديكه كر
قلاغنده قيتي اولا جاغرب نسنه اشتمز اولا پس حق

سوزي قولاغنده قومیانلر دخي حقیقتده اولودر اگرچه
صورتا حیاتي وار اما اول حیات حیوة بهیمه در که
اندن انتفاع اخروي حاصل اولمز اکا اعتبار
اولنمز ودخي حق تعالی بیوردیکه یا محمد سن کوزسز
اولنلره ویولن ازانلره یول کوسترمزسن اني که
الله تعالی کمراه قلدي وکوکلي کوزني کور قلدي
سن اني نجه هدایت یولنه التهبلهسن سن بودعوتکي
اشتدرمزسن الا شول کمسلره که بزم ایتلرمزه
قرانه تصدیق ادب دیه که بو کلام الله در مخلوق
دکل وکلام خلق دکل بولر درکه دین
اچنده مخلص اولب نجات بولرلر ودخي بیوردیکه ••
وإذا وقع القول عليهم أخرجنا لهم دابة من الأرض
تكلمهم أن الناس كانوا بآياتنا لا يوقنون •

يعني

یعني قچنکه اول وعده اولنن عذاب وقتي اولرك ازرنه
یقین اولسه واولره غضبموز زیاده اولسه بز اولر اچون
یردن بر دابه چقرورز که بو خلقه سویلیه خبر ویره که
بو مکه اهلي قرانه وبعثه ایمان کتورمدیلر کافر
اولدیلر ودخي خبر ویرسرکه دین اسلامدن غیري نقدر
دین وارسه کلي باطلدر الله قتنده مقبول ومرضي دکلدر
وبعضلر دیدیلر که اول دابه نك کلامي بولسر که
حق تعالی بیوردیکه بدرستي بو کافرلر بزم ایتلرمزه
تصدیق اتمزلر تا کوزلریله مشاهده قلماینجه
روایتدر رسولدن عم که بیوردي قچنکه اول دابه
چقه موسی نك عصاسي وسلیمانك یزکي انکله بله در
عصایله مؤمنلرك یوزني نورلندررو یزکله کافرلرك
یوزنلرن اوقدر مؤمنله کافر بر برندن تمیز

اولنور تا كه بر صفره اوزره طعام اهلي جمع اولدلر اولك
اكا ديه كه يا كافر وبو اكا ديكه يا مؤمن و
ودخي ابن جريج وابي الزبير اول دابه‌ء وصف ايدوب
ديدلر كه انك باشي اوكوز باشي كبيدر كوزلري
طكوز كوز كبيدر وبينوزي اما بكنوزي كبيدر وكوكسي
ارسلان كوكسي كبيدر ولو قبلان رنكي كبيدر وبكري
جنك بكرلكي كبيدر وقبرغي قوچ قبرغي كبيدر وايقلري
دوه ايقلري كبيدر طبغندن دزنه دكين ودرتدن ايلوغنه
ايكي مفصل ارسي اون ايكي ارشدر موسانك
عصاسي وسليمانك يوزكي عليهما السلام بلسنده در
هيچ بر مؤمن قلمز الا اول عصا ايله يوزنده بر قتر
يوزي اق نور اولب النده مؤمن يازلر ودخي هيچ
بر كافر قلمز الا اول يوزكله صورتنده بر نشان

ايلر انكله يوزي قرارور والننده كافر يزلور تا كه خلق
بازارده الورلر صاتارلر بربرنه ديرلر كه نيجه درسن
يا كافر وبكا نيجه ديرسن يا مؤمن ديو صاتي بازار
ايدرلر ودخي اول دابه كمه اوغرسه ديكه يا فلان
سن اهل جنتدنسن ويا فلان سن اهل ناردنسن وبندن
صكره حق تعالى بيوردیكه . وَيَوْمَ نَحْشُرُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا
مِمَّنْ يُكَذِّبُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ يُوزَعُونَ . حَتَّى إِذَا جَاءُوا
قَالَ أَكَذَّبْتُمْ بِآيَاتِي وَلَمْ تُحِيطُوا بِهَا عِلْمًا أَمَّاذَا كُنْتُمْ
تَعْمَلُونَ . وَوَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ بِمَا ظَلَمُوا فَهُمْ
لَا يَنْطِقُونَ . يعني حق تعالى بيورديكه اول قيامت
كوننده بز كروه قبروب جمع ايدوز هر امتدن بر جماعتي
شولردن كه بزم ايتلرمزي يلنلدلر بولرك اولري
حبس اولنه طوره تا اخرلري جمع اولب يتشنجه جون

تمام جمع اولالراندن سوڭرا طامودن یکا تا که تمام
حاضر کلدلر اول قیامت کننده حق تعالی اولره
سؤال ایدوب دیه که سز بنم آیتلرمی یلانلادکوزمی آنی شویله که
حق بلمك کرکدی بلمدکوز عقلکوز آنی احاطه قلمدی
پس چون آنك حقیقتنی بلمدکوز و آنك صحتنده فکر
قلمدکوز یه نه نسنیه مشغول اولدکوز که شیمدی
انکله عذابدن نجات بولاسز پس اول واجب اولر عذابی
انلره واقع اولا اول شرکلرندن اوترو که انکله
کندوجانلرینه ظلم ایدوب ناره مستحق قلدیلر بوحالتده که
سویلمکه نطقلری قلمیه حجتلری قطع اولنه ودخی بردیکه
أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا اللَّيْلَ لِيَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا
إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ۝ وَيَوْمَ يُنْفَخُ
فِي الصُّورِ فَفَزِعَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي

الارض

فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ وَكُلٌّ أَتَوْهُ دَاخِرِينَ
یعنی حق تعالی آیدر کرمزمی بو کافرلر که بو کیجهلری
بن ظلمات اوزره یرتدق تا که بو خلقه اشغال دنیوی کرنده
سعی ایتمکا متعذر اولا دخی اول کیجه اچنده ساکن اولوب
یتلرنا انکله بدنلرینه استراحت حاصل اولا یورغنلقلری
کیده وکندزی روشن یرتدق که کوزنه دلرسه
کوره تا که طرب اول اسباب معیشتلرنده سعی ایدلر
بدرستی بو نسنهلردن عبرت آلورلر شول قوم که
حق تعالی برلکنه اقرار ایدوب ایناندلر ودخی اول
عذابی که انلره واجب قلدق وا سع اولسر شول
کنده که صور حالینه اول صور بینوزکبی نسنهدر
جمیع جانلر انك اچنده جمع اولنور چنککه اسرافیل
انی اورب چلا اول جانلر چقوب بدنلو بدننه سفر

قلورلر اول تنكري كرو ديرلور پس نچنكه اول چالنه بر كوك
اهلنه فزع ايرشب هيبتدن كيلي جان ويره الا شول
كمسنلر كه الله تعالى انلرك اول وقتده اولمن دلمدي
ابخق انلر قله اما بعضلر ديدلر كم انلر اول شهيدلردركه
قلجلرن بيلرنه حمايل قلوب عرشي طواف ايدرلر زيرا
انلر احيالردندر كه اولمزلر وبعضلر ديدلركه
مراد اولردن جبرائيل وميكائيل واسرافيل وعزرائيلدر
كه اول نفخدن صكره ديري قلمزلر الا بودردي قلور
اندن صكره الله تعالى اسرافيل قبض ايده اندن ملك
الموت روحن قبض ايده اندن ميكائيل روحن ۞
قبض ايده آخر قبض اولنن جبرائيل اولا وبر روايتده دخي
بودركه اول دورت قلجق حق تعالى امر ايده ملك
الموته كه ال اسرافيلك روحني ملك الموت اني قبض ايده

اندن حق تعالى صوره ديه يا عزرائيل دخي كيم قلدي اول
ايده الهي فنادن منزه ربم سن قالدوك كه عظمت جلال
اسي ابدسن دخي جبرائيل وميكائيل قالدي بن قلو كله
حق تعالى ديكه ميكائيل روحن دخي قبض ايلكل
ايده اول دخي بر طاغ كبي آخرله اندن صكره حق تعا
امريله ملك الموت وفات ايده جبرائيل قله حق تعالى
ديه يا جبرائيل كيم قالدي جبرائيل ديه كه الهي سنك اول
باقي ذاتك قالدي دخي بو فاني قلوك جبرائيل قالدي
حق تعالى ديه كه يا جبرائيل لابد دركه اول اولمه
سن دخي ده سن بسن جبرائيل دخي جان تسليم ايده ب
دوشه باقي حق تعالى قله كه فنادن منزه در اول
وقت ديه كه اي ملك بنم دردي يو دعوي قيلنلر قني
بكون ملك كمكدر هيچ بر كمسنه بولنمبه كه جواب

ویره حق تعالی کرو کندو جواب ویروب دیکه
ملك بکون اولك اللهکدر کم واحد قهاردر رسول
علیه السلام بویوردیکه اندن صکره حق تعالی اولا
اسرافیلی دیرکوره طرب صورینی النه الوب بر کز
دخی چله اول باشن طبرقدن قلدرن بن الم باشمی
قلدروب بقم قرداشم موسایی کورمکه عرشك
ایقلرندن برینه یاپشمش طوروبلمزمکه اول الله تع
اولمدکن اشتنلردن برمیی اولمدی یقسه اول بندن
اولکی باشن قلدردی چون بوکلی اموات کیرو
حیات بولرلر کلر کلسنی الله حضرتنه ذلیل حقیر
اولوبن ودخی حق تعالی ایبویردیکه • وتری الجبال
تحسبها جامدة وهی تمر مر السحاب صنع الله الذی
اتقن کل شیء انه خبیر بما تفعلون • من جاء

بالحسنة فله خیر منها وهم من فزع یومئذ
امنون ومن جاء بالسیئة فکبت وجوههم فی النار
هل تجزون الا ما کنتم تعملون • یعنی حق تعالی
بویوردیکه یا محمد قیامت کننده کوره سن بوطاغلری ایله
صنه سنکه شیله یرنده قایم طوربدر حال بودرکه اول
قوبپ یرندن سیرادر نتکم بولت سیرادر اندن یرازرنه
دوشوب یرله بیله برابر اولا بر ذره بوجه یا جقر یر قلمیا
بوسنه کلی اول الله تعالینك صنع درکه کلی نسنلری
محکم قلوره بدر سنی اول الله تعالی کی بلجیدر شول نسنه
که اشلرسز پس هر کم اول کنده بر خیر عمل الله کلسه کلمه
شهادتدن ودخی غیر طاعتدن اکا اول کتردکندن
دخی خیرلورق نسنه ویرله که اول الله تعالینك رضاسیدر
ودخی برینه اون زیاده ثواب عوضدر واول تضعیف

اولمقده چوق خاصيتلر واريري اولديكه قول شول
عملندن سؤال اولنور زياده سندن صورلمز وبري بو
بودركه شيطان يول بولرسه شول عملنه يول بلر
اول عمليله زياده اولنه يول بولمز ودخي دعوجلر قيامتده
اول زياده اولنن ثوابلردن نسنه آليمز زيرا قلّت
مستحق اولديغي ثوابده شول عملي وحسنسي مقداردر
انجق اول زياده سي حق تعالينك عطاسيدر كه كندو
فضلندن ويرر كرمنه لايق بس بو احسان اهلي اول
كنده دكلي قورقولردن امين اوللر اما اول كمسلركه
كفرله شركله وعصيانله كلمزلر انلر برغله يوزلري
اوزره اول جهنم اچنه اولطا موغزينه دارلري دبلر
انلره كه سز بكون جزا النمزسز الا شول شيركلوزلر كه دنياده
حاصل قلدكوز ودخي حق تعالى ابر ديكه • انما

امرت ان اعبد رب هذه البلدة الذي حرمها وله كل
شيء وامرت ان اكون من المسلمين • وان اتلوا
القرآن فمن اهتدى فانما يهتدي لنفسه ومن ضل
فقل انما انا من المنذرين • وقل الحمد لله سيريكم اياته
فتعرفونها ط وما ربك بغافل عما تعملون • يعني
حق تعالى رسولنه خطاب ايدوب بيوردي كه ايت
يا محمد بكا ايله بيورلديكم بن عبادت ايدم اشبو شهرك
ربنه كه اول بو مكه شهرني حرم و دار امن قلدي بنك
اچنده قان دوكلمز و بر كمسنه ظلم اولنمز و صيد اولنمز واوتي
اغجي كسلمز و بو كلي مخلوق انكدر خلقت يوندن كه
اول يرتدي و ملك يوندن كه مولاي حقيقي اولدر كمسنك
ملكنده آكا اشتراكي يقدر ودخي ايتكه بن آكا بيرلدم كه آنك
حكمنه و امرنه مطيع اولنلردن اولم و آنك كلامن اوقيه

مشغول اولمر حلالني حلال بلوب حرامني حرام بلوب امرنه
ممتثل اولبنواهيدن منتهي اولمرمين هر كمسنه كم اول
هدايت اوزره ثابت اولا هدايتنك منفعتي كرو كندويه
راجع اولور وهر كم اول ضلالت اوزره اولا ايمان بولين
وهدايت طريقين خطا ايتمش اولا سن اكا دكل كه
بن برقوندجين الله تعالى انك عذابيله انك طرفندن تبليغ
رسالتدن اوتوق المدن نسننه كلمز حسابكوز الله تعالى
اوزرينه دربو ايت حكمي منسوخ در قتال ايتيله اما تلاوتي
محكم در ودخي بيور ديكه يا محمد بكا شكر ايله ايت الحمد لله اول
انعاملري اوزره كم سكا قيلندي ودخي بيزا ولدكه سكا اول
ايتلرندن وقدرتنك اثارلرندن بدركنده كسنره اعدالركي
هلاك ايدب مالرني غنيمت قله سن ودخي اول فرشتلر
كلب كمني اوكندن كمني اردندن ضرب سيفله هلاك

اتدكلرن سكا كسترة كوره سن بلا سنكه الله تعالى سزه نتسني
انعام ايدر حقيقت بل يا محمد كم سنك ربك غافل دكل
شول نسنلردنكه سزا شكر سز كلسن بلور يا رن يرلو

سورة القصص بربجه هب جزاسن قلور وهي ثمان وثمانون آية
كلها مكية الا آية واحدة نزلت بين مكة والمدينة
وهي قوله تعالى ان الذي فرض عليك القرآن

بسم الله الرحمن الرحيم

طسم • تلك ايات الكتاب المبين • نتلوا عليك
من نبإ موسى وفرعون بالحق لقوم يؤمنون ابن عباس
ايدر رضي الله عنه كه طسم حق تعالى اذلرندن براددر اكه
قسم قلور بيوردكه اشبو اندرلن ايتلر اول قراندركه حلالي
حرامي بيان قلجيدر يا محمد بز سنك اوزركه قصه ايدب
خبر ورهلم اول موسى يله فرعون قصيه سندن شيلكه

اتدكلرن

حق دورتا که اشدوب اعتبار ایدلر اول قوملر که محمدی
وبو قرآنی تصدیق ایدرلر بندن صکره خبر ویروب بیوردیکه
ان فرعون علا في الارض وجعل اهلها شيعا
يستضعف طائفة منهم يذبح ابناءهم ويستحيي
نساءهم انه كان من المفسدين يعني بودرسيني
اول فرعون تکبرلك ایدوب یریوزنده کندوی اولو طوتدی
موسینك امرینه مخالفت قلدی اول مصرده بنی اسرائیل
قومنی بلك بلك قلدی بعضسنه بیوردیکه طاغدن طاش
طشرلردی وبعضسنی نجارلق اشلرردی وبعضسی بالجق
یوغررردی واولکم بنك کبی اشلر اشلمك الندن کلمیه
آنی کنده براقچه کسمه یزمشدیکه هر کون کتوردی چکن
کون طلنسه اول کمسه کسمه سی کترمسه صاغ الینی
بوینینه دمرلیو قوردی حکم ایدردیکه صول الیله اشلیه

وبرطائفه

وبر طائفه دخی اولردن کندوبه مسخر قلوب بختیدنده
ضعیف قلمشدی بیکله که انلردن طغن اراوغلنی بغزلردی
وقز طغنسه قوردی که بوبیه انلره خدمت ایتدره نکم
سدیدن روایتدر ایدر بن خبر ایله ارشدیکه اول
فرعون دشنده کوردیکم کانه شام طرفندن اندن یکا
بر اوت قپه کلوب مصرك اولرینی هپ قیبلر کلیسن
کیندرر الا بنی اسرائیل اولری سلامت قلور فرعون
انی کوروب نقدر کهنه لر ومنجم لر واریسه جمع ایدوب انلره
بو دوشنی خبر ویردی دیدیکه بنك تعبیرندن بکا جواب
ویروك انلر دیدیلرکه بنی اسرائیل اچنده بر اوغلن طغسه
مصر اهلینك هلاکی انك الندن اولسر پس فرعون
انی اشدوب بیوردیکه بنی اسرائیل اچنده طغن اراوغلنی
اولدرلروار دی حکم ایلدیکم مصردن طشره نقدر

بني اسرائيلدن اوواره كلسن شهره قيدلر مصراچنده
نقدر قول واردي انلردن خدمته كتردي اولر ۝
اشلیجك اشلري كلي هب بني اسرائيل اوزره برقدي
تحقيق اول فرعون مفسدلردندي دائم اشي كجي وحكمي
مخالفت ومعصيتدي پس حق تعالى اول بني اسرائيل
حقنده بيوردي ۝ ونريد ان نمن على الذين استضعفوا
في الارض ونجعلهم ائمة ونجعلهم الوارثين ۝ ونمكن
لهم في الارض ونري فرعون وهامان وجنودهما
منهم ما كانوا يحذرون ۝ يعني حق تعالى بيورديكه
بز دلدك كم عطا واحسان قلب نجات ويره وز
شولره كه يريوزنده فرعونك الي التنده ضعيف قلنمشلردر
انك مسخري اولب زحمت چكرلر انلري بز امام لر
ادوزكه قوللرمزي خيره يدجيلر اولالر ودخي

فرعون

فرعون قوميله هلاك ادب كلي انلروك ملكلرن
انلره ميراث قلوز واول بني اسرائيلي مصر يرنده قندروب
متمكن قلوز وفرعونيلرك ملكلرن انلره تمليك
اده وز ودخي اول فرعونله هامان وانلرك توابعنه
شولكم فرقدقلري نسنه دن هب انلره واقع قلب كسترورز
وبندن صكره بيورديكه ۝ واوحينا الى ام موسى
ان ارضعيه فاذا خفت عليه فالقيه في اليم ولا تخافي
ولا تحزني انا رادوه اليك وجاعلوه من المرسلين ۝
فالتقطه آل فرعون ليكون لهم عدوا وحزنا
ان فرعون وهامان وجنودهما كانوا خاطئين ۝
يعني چون موسى انسي حامله اولدي ايرق عورتلر
كبي انك حملنك اثري هيج ظاهر اولمدي تا اكا دكنكه
دنيايه كتردي پس چون طغب موسى دنيايه كلدي اوج

ايي اني امزردي الله تعالى اول موسى اناسنك كوكلنه
ايله الهام قلديكه يا موسى انسي سن اول موسيء امزركل
تجنكه اوازن اشدب طويكلرديو قرقرسن
اني نيل دكزنه برقغل بو سنهء حق تعالى اكا دشنده
الهام ادب تعليم قلدي نتكه ابرهيمهء دشنده
اغلن قربان قلمقني الهام ادب بلدردي پس بر كون
موسى اناسي ايتمك بشرمك يراغنده يدي موسى تنور
باشنده اتررردي ناكاه فرعونك اعوانلري اغلان
استيوا انده كرب كلدلر موساي كرمدلر چون انده
اوغلن بولمدلر چقوب كروكتدلر موسى انسي كلدي
كورديكه موسى تنور كنارنده بر ماجوغله يزقرب
اوينر يقين بلديكم اني الله تعالى صقلدي اول
عوانلره كسترمدي هم حق تعالى اكا ايله الهام

قلمشديكه

قلمشديكه سن اني دكزه برقغل قرقمغل غصه لنمغل كه اني
كرو سكا قوشدرجيوز و دخي بز اني مرسل پيغمبرلردن
قلجيوز فرعونه وانك قومنه پس موسى انسي بر صندوق
دوزدرب موساي انك اچنه قويدي بركتديكه
صوكرميه التنب اني نيله برقدي اول صو اني الب كتدي
اول نيل صوينك اغزيب كچاجك يري اول فرعونك
سرايندن وكوشكي التندندي اول صندوق كلوب
اكا اغردي اغج ارسنده صو كنارنده فرعونك
قزلري اني بولدلر نتكيم حق تعالى بيورديكه فرعونك
الي اني التقاط ايتدلر يعني يابانده بولدلر كتردلر تا كه
اول الدقلري اكا عاقبت دشمن اولوب انلره سبب
حزون اولا اكرچه انلر اني حزن اولا ديو المدلر پس اول
فرعون دخي هامان لشكريله تحقيق متشكلردن

وعاصي لر دنيدي كه حقه مخالفدي ودخي حق تعالى
بيوريدكه ۝ وقالت امرأة فرعون قرة عين لي ولك
لا تقتلوه عسى ان ينفعنا او نتخذه ولدا وهم لا يشعرون ۝
يعني فرعون عورتي ايسه موسايي الوب فرعون قتنه
كلدي ديديكه اشبو اوغلني صندغله نيل كتردي بر ايرق
ولايتدنكه بو مصردن وبني اسرائيل قومندن دگل هم
بو يجك اوغلندر اول سكا وبكا خبردن بو دخي ايرووده
طغمشدر احتياط قلدغك دگلدر بن بوني بسليلوم بكا
دخي سكا دخي سرور حاصل اولا بوني كزمكله كزلرومز
سونه سن بني اولدرمكل اولا بندن بزه بر منفعت ارشه
امللا كمزي بشري وريا خود بوني بز اوغل ادنوز زيرا
اوز اوغلامز يقدر فرعون ديديكه بوني كزمك سنك
كوزلرككا شادلقدر بكا دگل ابن عباس ايدر اگر

فرعون اول وقت ديسيديكه بكا دخي كوز شادلقدر
موسى دن ءمرا كا دخي منفعت اولوردي اما تقدير الله برنه
كلسه كركدي انكچون اول كلام دلنه ايله جاري
اولندي پس اولدر اول موسايي الدلر حال بودركه
خبرلري يقكم عاقبت فرعونك ودخي قومنك هلاكلري
انك النده اولسردر ودخي حق تعالى بيوريدكه ۝ واصبح
فؤاد ام موسى فارغا ان كادت لتبدي به لولا ان ربطنا
على قلبها لتكون من المؤمنين ۝ وقالت لاخته قصيه
فبصرت به عن جنب وهم لا يشعرون ۝ يعني اول موسى
انا سنك كوكلي فارغ اولدي ايرق شغلدن الا هما ن كوكلي
موسى شغلنديديكه حالي نه اولديجون اشتديكم
وروب فرعون دارنه چقدي كوكل تشويشي كرخي زياده
اولدي اما موسى نك قزقرداشني كندرديكه وره كوره

خبر قضیه سنته اولدی پس چون بلدیکه غرق اولمدی وفرعون
انی اولدرمدی کوڭلی فارغ اولدی اما حق تعالی بیوردیکه
یقین اولدیکم موسی‌نك اناسی حالن اشکارا قلیدی اگر بز انك
کوڭلنه الهام ایدوب صبر ایتدیروب قوتلندرمسونداکه
اول بزم وعده مزه تصدیق ایدوب ثابت اوله دیدك انی
بز کرو سکا قوشدرورز اول اشکاره قلمغه یقین
اولدی دیدکی بو ایدیکم اول وقت که صندوغی صویه براقدی
کوردیکه صو موجی کلوب گاه انی بقاروچقرر گاه
آشغه ایندررر قورقدیکه غرق اولا قصد ایتدیکم وای اوغلم دیو
چاغره حالن اشکارا قله اما بعضلر دیدلرکه موسی بیوب
یکیت اولدی خلق اکا فرعون اوغلی دیرلردی اول ایله
دیدکلری موسی اناسنه مشقت کلدی دلدیکه دیه اول بنم
اوغلمدر فرعون اوغلی دکل حق تعالی کوکلنه صبرله

الهام ایدوب ثابت قلمسه پس موسینك اناسی موسی‌نك
قزقرداشی مریم دیدیکه بوری صوکنارنجه ایزلیه
کندت انی تا بله سنکه کیم الور و حالی نته اولور
پس مریم انی ایراغدن یوریب کوزتدی بوقومك خبرلری
یغدیکه اول موسی‌نك قزقرداشیدر یا خود انی کوزدر
تا اکا دکین کیم فرعون اونه واردی الدیلر ودخی حق
خبر ویروب بیوردیکه ٭ وحرمنا علیه المراضع من قبل
فقالت هل ادلکم علی اهل بیت یکفلونه لکم وهم له
ناصحون ٭ یعنی حق تعالی بیوردیکه بز موسایی منع
ایلدك کیمسنك کوکسنی قبول ایدوب امکدن انا سنه
قوشدرمقدن اوکدن چونکه موسینك قزقرنداشی مریم
انده حاضر اولدیکه کوردی موسایه ندنلر کردیکم
دورت یکادن فرعون عورتی اسیه دایه طلب ایدرکه

انی امزده نقدر که کتردلر هیچ برن موسی قبول اتمدیکه
امیدی عاجز قلدیلر قرنداشی مریم دیدیکه بن سزه دلالت
اتمیینمی بر اهل بیته که انی امزرب بسلیه لر سزکا بونی اولار
بو حالده که اولر اکا خیر صنوجیلردر مشفقلردر
چون مریم بو کلامی دیدی هامان ملعون ایتدیکه
طوتك بونی جبر ورسونکه بو اوغلانك قضیسی ندر پس مریمی
طوتب دیدیلر که سن بلورسن بو اوغلنی کیمکدر انکچون
دیرسنکه اول اهل بیت بکا ناصحلردر حق تعالی مریمك
کوکلنه ایله الهام برقدیکه دیدی بن اکا ناصحلردر
دیدکم بو اوغلنیچون دکلدی بلکه فرعونیچون ایدی که اول
قوم اول فرعونه خیر صاحبلردر هامان انی ایشدب
قوق انی کرجك ایدر دیدی پس انی قیوب اکر کندیلر
موسی انسینی کتردلر چون کلدی موسی اناسنه

الوب

الوب کوکسن اغزنه ویردی بیدی کندی کیجه سیله که
امیشدی طوتب امدی حق تعالی انکله قلدیغی وعده یرینه
کتردی نتکه بیوردی ۞ فرددناه الی امه کی تقر
عینها ولا تحزن ولتعلم ان وعد الله حق ولکن
اکثرهم لا یعلمون ۞ یعنی حق تعالی بیوردیکه بز کروا
اول موسایی دوندردب اناسنه قوشدردق تاکه
انکله کوزلری شاد اولب فرح بولا غصه لنمیه و دخی
حقیقت بله که الله تعالینك وعده سی حقدر خلاف
یقدر لیکن بو خلقك اکثری جاهل غافلدر بلمزلر که
انی حق بلمزلردی وعیدلرندن قورقب وعده لرینه رغبت قلمزلردی
و دخی حق تعالی خبر ویردیکه ۞ ولما بلغ اشده
واستوى اتيناه حكما وعلما وكذلك نجزي المحسنين ۞
یعنی چون موسی منتهای قوتنه ایرشدی اوتوز یاشنه

كچدي تمام فرقنه ارشدي بزا كا علم وعقل ور
نبوت وردك كه بزم يولمزده ايماني محكم قلوب اهل
احسان اولنه بنك كبي عوضلر ويرز ودخي بيوردي كه
ودخل المدينة على حين غفلة من اهلها فوجد فيها
رجلين يقتتلان هذا من شيعته وهذا من عدوه
فاستغاثه الذي من شيعته على الذي من عدوه فوكزه
موسى فقضى عليه قال هذا من عمل الشيطان انه
عدو مضل مبين ٥ يعني موسى ع مكلدي مصردن
ايكي فرسخ يرده بر قريه واردي خلق غافلكن اخشام ملة
يتشوا ارسنده اكا كردي ايكي كشي بولديكه بربريله
اورشرلر بريسي كندو قومندن كه بني اسرائل دروبري
قبطلردنكه فرعون قوميدر اول كه بني اسرائلدندي
موسى قومندن موسى كورب اندن معاونت

طلب

طلب ايتدي اول دشمني اورره كه قبطيلردندي موسى اكه
يردم ايدب اول قبطيه بر شبله اوردي اول في الحال دشب
الدي موسى اني كورب اوردغنه پشيمان اولدي
ددي هنوز بكا قتله امر اولنمدي نيچون الدردم دكلدر
بو الا فعل شيطاندر بني بواشه بلتدي زيرا اول
شيطان اشكارا دشمندركه خلقي اغوا ايله آزدرر
پس بواشدن كروا استغفار قلدي نتكم حق تعالى بيوردي كه
قال رب اني ظلمت نفسي فاغفر لي فغفر له انه
هو الغفور الرحيم ٥ قال رب بما انعمت علي فلن
اكون ظهيرا للمجرمين ٥ يعني موسى ع مردي كه
اي بنم ربم تحقيق بن كندو نفسمه ظلم ايلدم كه
سن بيرمدن اول قبطيء الدردم بنوم بو خطيه مي سن
يرلغاغل چونكه اول الله تعالى دن مغفرت طلب ايتدي

الله تعالى آنك اول خطاسن يرلغدي بندرستي اول الله

غفوردر ياريلغيزر رحيمدر ايسه گر شولريكه اشلرينه

ندامت اولب توبه قيللر ودخي موسى عليه السلم ديديكم

اي بنم ربم چون سن بكا مغفرت ايدب يارلغدك

بو انعامي بكا ارشدردك بن دخي صغيزن سكا

آندنكيه كافرلره ومجرملره معاون اولمزيرا اول

بني اسرآئيلي دخي كافرديي موسى عليه السلام

بوسرزي سيلديي انشاء الله ديمديي حق تعالي اكنجي

كنده اني اچلين براشيله مبتلا قيلدي اول الدردوكي

فرعونك آتمكجسيدي الدردكن بيلمزلرديي اما

اولدريني صورب استيوريرلرديي ننتكيم حق تعالى

خبر ويرب بيرديكه ٥ فاصبح في المدينة خائفا

يترقب فاذا الذي استنصره بالامس يستصرخه قال له

موسى انك لغوي مبين ٥ فلما ان اراد ان يبطش بالذي

هو عدو لهما قال يا موسى اتريد ان تقتلني كما قتلت

نفسا بالامس ط ان تريد الا ان تكون جبارا في الارض

وما تريد ان تكون من المصلحين ٥ يعني چون موسى

صباحلديي شول شهرده كه غفلت وقتنده اكا كلديكي

كوزطتب قورقويله منتظر اولمشديكه كيم كلهبني طوته الدره

ناكاه اول دونكي بني اسرائيلي كوردي كه بر كمسيله دخي

مقاتله ايدر موسى كورب كروا آندن باردم طلب ايتدي

موسى عليه السلم اكا ديديكه بدرستي سن ظاهر كمراه

جاهلسين سنك اوجوكدن دون بركشي الدردم شيمدي

بركشي دخي الدرمكامي دعوت ايدرسين موسى اول

بني اسرائيله عتاب قيلدقدن صكره ترحم ايدب الروركه

اول قبطيي طوته بو بني اسرائيل موسى كا عتاب

ایندکدن صکره الروی مکن ایله ظن ایتدیکه کندوی طتسه
دیدی یا موسی دیلرمیسنکه بنی دخی اولدره سن نتکم اول
بر شخصی دون دپلدوك دلمزسن سن الا انی دیلرسنکه
یریوزنده جبار اولسن ظلمله کیمی دیلرسك اولدره سن
زیرا جبارلرك سیرتی بودرکه حقسز یره ادم
اولدره لر سن دلمزسنکه الله تعالی یه مطیع قللردن
اولسن چون اول بنی اسرائیلی بو کلامی موسایه
قلدی اول قبطی انی اشدوب کلدی فرعونه خبر وردیکه
اول خبازی دون موسی اولدرمشمش فرعون انی اعیانلریله
مشاورت ایدوب موسایی اولدرمکا دستور وردی
فرعون قومندن بر کشی واردی ادی خزبیل دی اول
مؤمن دی کلوب اول خبری موسایه دکوردی نتکم
حق تعالی بیوردیکه ۝ وجاء رجل من اقصى المدينة

يسعى قال يا موسى ان الملأ يأتمرون بك ليقتلوك
فاخرج انى لك من الناصحين ۝ فخرج منها خائفا
يترقب قال رب نجنى من القوم الظالمين ۝ یعنی
بر کشی اول شهرك اوزاقندن سرعتله یوریوب کلدی

عشر

دیدیکه یا موسی بدرستی فرعونلردن بر جماعت طانشدیلرکه
کی اشرافلرندن در قصدلری بودرکه سنی اولدره لر
چق کت بو یردن که بن سکا خیر صاحبلردنم پس موسی ع م
انی اشدوب چقدی کیتدی بو حالتده که قورقجی اولوب
یول کوزلر دیکه کیم ارشه کله دیو انتظارله کدردی
نیاز ایدوب حق تعالی یه ایدردی که یا رب بکا سن
نجات ویر بو ظالملردن که بولر مشرك قومدر دیوجك
حق تعالی بیوردیکه ۝ ولما توجه تلقاء مدين
قال عسى ربى ان يهدينى سواء السبيل ۝ ولما ورد ماء

مدين وجد عليه امة من الناس يسقون ۝ ووجد
من دونهم امرأتين تذودان قال ما خطبكما قالتا
لا نسقي حتى يصدر الرعاء وابونا شيخ كبير ۝
فسقى لهما ثم تولى الى الظل فقال رب اني لما انزلت
الي من خير فقير ۝ يعني چونكه موسى ديار مصردن
چقدي توجه قلدي مدين شهرينه كه اول شعيب
پيغمبر شهريدر مصردن اكا سكز كونلك يولدر
اول وقتكه موسى دعا قلدي بني بو ظالملردن
قورتار ديو حق تعالى دعاسين مستجاب قلوب جبرئيلي
ويردي اكا بيردكه مدين يولنه سلوك ايت ديه
پس موسى اول يكا سلوك ايدوب ديدي اولكه
بنم ربم بني دلالت ايده يولك ككزنه مدين دن
يكا پس حق تعالى اكا يولي اسان ايدوب كلدي

مدين

مدين قيوسنه ارشدي اول مدين ابراهيم اغلنلرندندر
اول بر قبيليه تسميه اولندي اول قيوي دخي اكا
نسبت قلديلر ماء مدين ديدلر چون موسى اول قيويه كلدي
انده بر جماعت بولديكه قيونلرن وصغرلرن ودوه لرن
صورلر اول جماعتدن غيري ايكي عورت كورديكه
قيونلريني برير حبس ايدوب طورلركه ابرق ۝
قيونه قريشميلرتا اكادك كه كرو قلن چوبانلر
قيونلرن صوررب دوندروب سوره لركيده لر انلردن
بقيه قلن صودن بولر دخي ويروب قيونلرن صوره لر
بو ايكيسي دخي شعيبك قزلريدي موسى ء انلره صوردي كه
ايشكوزنه دركه بونده اتزمش سز بوخلقله بيله
صوره مز سز اولرديدلركه بزم كوجمز يتمز ارنلرله ازدحام
ايدوب صوره وز صبر ايدرز اكادك كه انلر صوره

دونه اندن بر صورور انلردن زیاده قلن صویله اتامز دخی تنلو
بیردر بزمله بله چقمغه طاقتی یتمز وابرق کمسنمز دخی یوقکه
بزه معاون اوله پس چون اول چوبانلر دندلر قیونک اغزینه
اولو طاش قدیلر موسی کلدی کوردیکه اول طاش
قیونک اغزینی هب قپلمش موسی اول طاشی قیو اغزندن
کتوردی صو چکوب اول قیونجقلری تمام قنججه صوردی
اندن دونب بر اغاج کولکاسنه کلدی دیدیکه یا رب
بنی قدر بر خیرلو بیره که بن فقیرن طعامم یوق زیرا اول
وقت قتی اجیدی زواده سی یغدی حالنی الله عرض ایدوب
اندن دلدی خلقدن دلمدی اول ایکی قزلر سوزن اکلدلر که
مرادی ندر دونب اتالرینه کلب موسی دن خبر ویردلر اتالری
شعیب دیدیکه اول کشی اجمش اول ایکی قزندن برینه دیدیکه
وارغل اتی قغرغل چون اول قز کلدی موسی یه قتی

60

تعظیم قلدی یوزنی قپلیوار تمشدی نتکیم حق تعالی خبر
ویروب بیوردیکه ۝ فجاءته احدیهما تمشی علی استحیاء
قالت ان ابی یدعوک لیجزیک اجر ما سقیت لنا ۝ فلما
جاءه وقص علیه القصص قال لا تخف نجوت
من القوم الظالمین ۝ یعنی اول قزدن برسی موسایه
کلدی کی حیا یله که یوزنی ککلکی یکلر یله برده
لمشدی دیدیکه تحقیق بنم اتم سنی قغرر تا که اول برزم
قیونمزی صوردیغک عوضن سکا یرنه کتره موسا یله شعیب
ارسنده اوج میل قدر مسافه واردی پس موسی ع م
اول قزه تابع اولدی قز اوکجه کیدردی موسی اردنجه
زیرا طاغ ارسیدی قرقو وحسد بریدی اندن ارتوقزی
اوکجه برندی چون بر ترپر کتدلر قتی یل اسدی اول
قزک اتکلرن سر پردی ایلوقلری اچلوردی موسی کاه

يونن دوندردی کاه کزلرن یمردی چون منزله یقین ارشدلر قزقوبری کجدی موسی اول قزه دیدیکه ای نکری قرداشی طرکل اردمجا یوری قزشو بولی دلالت ادور چون اول وجهله برز کتدلر شعیب قتنه کلدلر موسی چون شعیب اوزرنه کردی یتسو طعامی اوتنه اوتورمشدی سلام وردی شعیب سلامنه جواب وردب دیدیکه اوتوریا یکت طعاملن که عشا وقتیدر اني کوروب دیدیکه اعوذ بالله شعیب دیدی ندن استعاذه ایدرسن سن اج دکلسن موسی دیدی بلی اجن ولیکن قورقرن که اشبو طعام اول قویون صوردغمک عوضی اولا زیرا بزبر اهل بیتدنوزکه دینمزدن برنسنهء دنیا طولو التونه صتمزز شعیب دیدی یوق یا یکت بزم وآتالرمزک عادتلرندندرکه

قنغی قندررز انکا طعام ورورز پس موسی علیه السلم اوتردی کندونک فرعونله قصه لرن خبر وردیکه انی اولدرمکا قصد ایتدلر واول تجدی شعیبا کا دیدیکه قورقمه اول ظالم قوملردن قورتلدوک فرعون ولایتندن چقدوک انک بزم ولایتموزه حکمی یقدر ودخی حق تعالی خبر وروب بویوردیکه ٥ قالت احدیهما یا ابت استاجره ان خیر من استاجرت القوی الامین ٥ قال انی ارید ان انکحک احدی ابنتی هاتین علی ان تاجرنی ثمانی حجج فان اتممت عشرا فمن عندک وما ارید ان اشق علیک ستجدنی ان شاء الله من الصالحین ٥ یعنی اول ایکی قزدن بریکه موسی قیزوازدیدی دیدیکه یا اتا موسی سن اجرته طوتغلکه بو قویونمزکوره زیرا بو اجرتنک

خیرلوسی اولدرکه عملنده قوی اولا و امال اوزره
وعورت اوزره امین اولا کناه معصیت اولجق
یرلری بله شعیب قزنه دیدیکه بو قوی یدوغن ندن
بلدوک اول قز موسی نک قضیه سن خبر ویردی قیون
صوردوغن وقیوا غزندن طاش کیدرکن که قرق
کشی کیدردی واوه کلورکن نوجهله
کلدکن کلسی قصه ادب خبر ویردی پس شعیب موسایه
دیدیکه بن دلرم اشبو ایکی قزمدن برن سکا جفت
لندرم شول شرط اوزره که بنم اجیرم اولسن سکزیل
بو قیونمی کوده سن واکر اون یل تمام کودرسک
اول سندن بره فضل در سنک اوزرکه واجب دکل
بن سنک اوزرکه البته الزام قلمزکه اون
یل اولا اما سن مخیر اول بو ایکی یلده ان شاء الله بنی

اول عهده وفا قلجیلردن بولسن ودخی حق تعالی اخبر ویردیکه
قال ذلك بيني وبينك أيما الأجلين قضيت فلا عدوان
علي والله على ما نقول وكيل ۝ فلما قضى موسى
الأجل وسار بأهله آنس من جانب الطور نارا
قال لأهله امكثوا إني آنست نارا لعلي آتيكم منها بخبر
أو جذوة من النار لعلكم تصطلون ۝ یعنی شعیب
چون بو کلامی قلدی موسی دیدیکه اول وصف ایتدکک
اجللردن قنکله بنم ارمده اولسون هر قنقی اجلی که تمام ایدرنه
کترم اول سکزدن اوندن سنک سوزک اولسه بنوم اوزرمه
الله تعالی بزم بو عقدمز اوزره شاهددر بنده خلاف
اولمز ابن عباس ایدر موسی اول ایکی اجلدن تمامرغن قضی
قلدی اما شرط ایلدی شعیبله کم اول یلده قیون که
ابلق قزی لیه موسی نک اولا اول یل نقدرکم قزی طغدی

هب ابلق اولدي اول ابلق قيونلري موسى آلدي اگرچه
بو بزم شرعيتمزده روا دگلدر اما اني شعيب وعده يه وفا
قلماغچون ويردي چون موسى دلديكه قيون كوتمگا كيده
ديديكه يا شيخ بگا بر عصا ويركم انگله بو قيونمي سورم
شعيب قزينه ديديكه وار انچون بر عصا كتر واردي بر عصا
كتردي شعيب ديديكم وار بو عصاي الت اير غن كتر زيرا
اول عصاي ادم صورتنده بر فرشته كتروب اكا
امانت قيشدي اجماغلك مرسني اغاجندندي پس اول
قز عصاي التوب كرو يرينه قودي دلديكم بر ايرغن الا
كروالنه اول كلدي ايرغن المدي كين جقروب اني
ويردي موسى وعده سين تمام ادب اهلني الدي قيونله
سروب كتدي كرو مقام مدين يگا كيدركن كيجه قرا كوسنده
بولي باوق اولدي اول كيجه قيتي يل اسوب صوق اولدي

قيش فصليدي غايت قرگولق اولدي نظر ايلدي طوطاغي
طرفنده اود گردي اهلنه ديديكم سز بو مكانگرده اگلنك
بن اود گردم وار بن اولكه اندن سزه بر يول خبرين كترم
يوليمزي گيدر بلورز ياخود بر پاره اود گترم تاكه اني يقب
بو صوقدن بر زامين اولورز پس موسى اهلني اول برده
قويوب كتدي نتكم حق تعالى اخبر ويروب بيوردكه ::
فلما اتيها نودي من شاطئ الواد الايمن في البقعة
المباركة من الشجرة ان يا موسى اني انا الله رب العالمين
وان الق عصاك فلما راها تهتز كانها جان
ولى مدبرا ولم يعقب يا موسى اقبل ولا تخف انك
من الامنين يعني چون موسى عليه السلام اول
اوده گلدي اول دره جانبندن موسانك صاغ يانندن
ندا اولندي اول مبارك مكاندنكه حق تعالى اندن

عشر

موسی ایله مکالمه قلدی واسطه سوزندا بویدیکه حق تعالی
ابتدی بدرستی بن اول اللهمکه عالملرک ربیم ودخی ندا
اولندیکه یا موسی عصاکی برق چون برقدی کوردی اینکه
حرکنده کلوب یردی کانه بر اژدها کبی
موسی انی کروب دندی قاجدی ندا اولندیکم تچمه
یا موسی کرودون قورقمه که اندن سکا زیان ایرشمکدن
سن امین سن ودخی ندا اولندیکه • اسلک یدک
فی جیبک تخرج بیضاء من غیر سوء واضمم الیک جناحک
من الرهب فذانک برهانان من ربک الی فرعون وملائه
انهم کانوا قوما فاسقین • یعنی حق تعالی
بیوردیکم یا موسی الکی یقکدن ایچرو صوق تا که اول
الوک اق نور اولب چقه هیچ علتسز که اول
برسقمه‌دن اولمیه ودخی الوکی کوکسک اوزرینه

قونا

قوتاکه کوکلک قورقودن امین اولا ودخی بلکل کم اول عصا
اژدها اولمق والک اق نور اولمق بو ایکیسی ایکی اینه وحجتدر
سنک ربکدن نبوتک ورسالتک تصدیقی ایچون ودخی
برسنی اول فرعونه ویا نیدغی قومنک اول اشرافلرینه
رسول کندردک که اولر فاسق قومدر بزه مخالفت
ایدوب مطیع اولمزلر ودخی حق تعالی بیوروب خبر ویردیکه
قال رب انی قتلت منهم نفسا فاخاف ان یقتلون ٥
واخی هرون هو افصح منی لسانا فارسله معی ردءا
یصدقنی انی اخاف ان یکذبون • یعنی موسی
علیه السلام چون بوندایی ایشتدی دیدیکه بن اولردن
بر ادم الدرمشم قورقرنکه وار حقیمی الده لر بنم
قرداشم هرون بندن دلی فصیح در سوز اکلتمقده
انی بنمله بواشده بکا معاون کندر تا که بنم کلامی بیان

ادب تصديق ايده فرقرن بنكه اول فرعون البله بني
يلنليلر مطيع اولميلر پس حق تعالى كرو بير ديكه
قال سنشد عضدك باخيك ونجعل لكما
سلطانا فلا يصلون اليكما بآياتنا انتما ومن اتبعكما
الغالبون • يعني الله تعالى بير ديكه يا موسى
بز سني قوتلندررز اول قرداشك هرونله و سزاكي
كوزه حجت برهان ثابت قلورزكه اول عصايله
يد بيضا دربرمه اول ايتلر مز سبيله انلر سزه ضرر
ايركزميلركه سز و دخي اول سزه ايمان كتورنلر
حجتله انلروك اوزرنه غالب اولسز ودخي بير ديكه •
فلما جاءهم موسى باياتنا بينات قالوا ما هذا
الا سحر مفترى وما سمعنا بهذا في ابائنا الاولين •
يعني چون موسى عليه السلام اول فرعونه و اول قومنه

كلدي اول بنم علامتلرومزله كه اكا تصديق بنوبچون
ويردكدي تا رسالتي انكله ظهوره كلب بيان اوله
چون اول فرعونك قپوسنه كلدي قپوجيلر اني منع ادب
اچروكرمكا قومدلير موسى غضبه كلوب عصا ايله
فرعونك قپوسن بر كز ايله اوردديكه اچرو فرعونه
وانكله اوتررنلره هيبتله قرقو واقع اولدي پس
فرعون تيز قپوجيي قغرب صور ديكه بو نه حال در
قپوجي دديكم قپويه بر كشي كلدي ايدر كه بن عالملرك
ربنك رسوليم فرعون دستور ور ديكه موسى اچرو
كرب حق تعالينك رسالتن انلره دكردي و اول
علامتلري انلره كستردي انلر اني كورب ديدلركه
كلدر بو الا بر سحردركه يلن كندو نفسكدن دزب
كلمش سن هيچ بو سن دكوك سنلري اولكي

آتالرومزدن دده لرمزدن بز راشد و کاملک کورمدک

چون آنلر بو کلامی دیدیلر حق تعالی موسینک

جوابندن خبر ویره رک بیوردیکه • وقال موسى ربي

اعلم بمن جاء بالهدى من عنده ومن تكون له عاقبة الدار

انه لا يفلح الظالمون • وقال فرعون يا ايها الملأ

ما علمت لكم من اله غيري فاوقد لي يا هامان على

الطين فاجعل لي صرحا لعلي اطلع الى اله موسى

واني لاظنه من الكاذبين • یعنی موسی دیدیکه

بنم ربم بلجیدر رسول کمسه کم آنک قتندن هدایتله

کلدی و بن هدایتله آنک قتندن کلدم دخی اول بللودرکه

کیمک عاقبتی جنت و کیمک عاقبتی نار اولسه و دخی

عاقبت دولت کیمک اولسه در و دخی انی بیلور بلدستیکه

ظالملر و کافرلر فلاح بولمزلر و حق تعالینک عذابلرندن

امین

امین اولمزلر فرعون انی ارشد اول یا ندیغی جماعتنه

دیدیکه ای بنم جماعتم بن بلمزم که بندن غیری

سزک بر تکریکوز دخی اوله سز بنی قویوب موسایه

مطیع اولمک ودخی هامانه بیوردیکه یا هامان بالچقدن

کرپوج ایله دخی انی اودیاقکه بشه انکله بکا صرح

بنیاد ایدویرکه غایت یوجه اوله تا اونک اوزرنه چقب

اول موسینک تکریسینه مطلع اولم که نم کرچک میدر

و وارمیدر بقسه بن بن ایله ظن ایدرم که موسینک سوزی

یلاندر و کندو یالجیلردندر بس فرعونچون هامان بر صرح

بنا قلدی کرمتدن که اول کرمتدن اولنر بنیاد

اولدی یا بجغی صرحینک جز کندن قلدی شول دکلو

یوجه قلدیکه کمسه آنک اوزرنده طرمغه قوقوردی بل اولا

دیو ودخی حق تعالی خبر ویردیکه • واستکبر هو

وجنوده في الارض بغير الحق وظنوا انهم الينا لا يرجعون
فاخذناه وجنوده فنبذناهم في اليم فانظر كيف كان
عاقبة الظالمين • يعني اول فرعون قوميله استكبار
ايدوب بر يوزنده ايمانه كلمكدن اعراض ايدلر هيچ بر عذرسز
حجتسز ايله ظن ايتدلر كه بولر المدن صكره بعث
اولنوب كرو بزم حضرتمزه كلجك دكللر انكچون استكبار
ايدوب ايمانه كلمدلر بز دخي اول فرعوني قوميله عفو ايتمويوب
و بر هيوب ايله طوتدق كه كلني دكزه بر غوب غرق
ايلدك هيچ بر اثرلرين قومدق نظر ايله كور يا محمد اول كافرلرك
عاقبتي نه اولدي بو سكا انكار ادنلر دخي متنبه
اولسونلر كه عاقبتلري شويله اولسر و دخي بيوردي كه •
وجعلناهم ائمة يدعون الى النار ويوم القيمة
لا ينصرون • واتبعناهم في هذه الدنيا لعنة

ويوم القيمة هم من المقبوحين • يعني حق تعالى ايدر
بز انلري ايله مخذول و مقهور قلدق كه جاهللرك
واز درجيلرك رئيسلري و اولولري اولدلر كه كمه
ارشرلرسه طريق ضلالته ارشاد قلورلر انلرك عاقبت
دخول نار در و قچنكه قيامت كيني اولا كلسه اولري بزم
عذابمزدن منع ادر دكل و دخي بز انلره دنياده لعنت
متابعت قلدق كه اولدكلرندن صكره تا قيامته دكين
انلره اشدنلر لعنت ادرلر اول لعنت انلره ارشر و اولنر
بر قشلق و قمنده و بر اكندن صكره قيامته دكن اوده عرض
اولنرلر و قيامتده خود اولر ابدا دشمن طوتلب معذب
اولنرلر بو حالتده كه صورتلري قيامتكنده
غايت قبيح اولا و دخي بيوردي كه • ولقد اتينا
موسى الكتاب من بعد ما اهلكنا القرون الاولى

بصائر للناس وهدى ورحمة لعلهم يتذكرون •
حق تعالى بيوردكه تحقيق بز موسى يه توريتي ويردك
اندن الروكجن قرنلري هلاك ايتدكدن صكره كه اول
نوح قوميدر وعاد وثمود قوميدر تاكه اول انلري هلاك
ايتدكموز بصيرتي اولنلره عبرت ونصيحت اوله
واول ويردكموز كتاب دخي بيان ايدجي اوله
بو خلقه طريق اسلامي ودخي طريق ضلالتدن هدايته
بلدرجي اوله شول كه انكله عمل ايدلر دخي عذابدن قورتلوب
رحمته اولشدرجي اوله انلر بله اول كتابه تصديق ايدوب
ايمان كترجي اوله تاكه انكله متعظ اولوب الله تعالى يه
ايمان كتوروب اني برليه لر ودخي بيروديكه • وما كنت
بجانب الغربي اذ قضينا الى موسى الامر وما كنت
من الشاهدين • ولكنا انشأنا قرونا فتطاول

عليهم

عليهم العمر ط وما كنت ثاويا في اهل مدين تتلوا عليهم
اياتنا ولكنا كنا مرسلين ٥ يعني يا محمد سن اول
طاغدة غربي طرفنده حاضر دكلدوك شول وقتكم بز موسى يله
عهد ايدوب رسالت ويردك امرموز نهيموزي اكا بلدردك
سن انده حاضر اولوب اول حكملري ايشدوب صقلمدك
كه كلوب بونلره خبر ويره سك ليكن بز بر قرن هلاك ايتدكموزدن
صكره انلرك خلفنجه بر قوم دخي يرتدق كه عمر مدتي
انلرك ازرنه اوزدق اونتدي الله تعالى نك عهدن اونتدلر
وانلك امرن ترك ايتدلر سن اول وقت يا محمد اول مدين قوم
ايچنده بله مقيم دكلدك كه اول احوال بلديدك دخي
بو مكه اهلي ازره بو ايتلرمزي اقيدك ليكن الله تعالى
سكا بوكجن امتلرك قصه لرن خبر ويردي تاكه سن بونلره
خبر ويره سن اول سنك نبوتكا علامت اوله الا سن انده حاضر

دکلدوک وقرآن اقر دکلدوک لیکن بز سنی رسول
کوندردک بو اخبارلری سنک ازکا اندردک تا سن انلره
خبر ویره سن اکر بونی سکا بز خبر ویرمسوز قنده
بلوردک ودخی بیوردیکه • وما کنت بجانب الطور
طاغندن یکه طور دکلدک دکی
اذ نادینا ولکن رحمة من ربک لتنذر قوما ما اتیهم
اول وقتکم چقردق ولیکن رحمت ایلمک ربکدن تا قورقودسن بر قومکه کلمدی انلره
من نذیر من قبلک لعلهم یتذکرون • ولولا ان
هیچ قورقودیجی سندن ارو اوکلر اکلر دکی اکر دکلسه کم
تصیبهم مصیبة بما قدمت ایدیهم فیقولوا ربنا لولا
ایریشه انلره عقوبت اول نسنه ایله که اوتوردی الّری انلرکل پس ایدرلر ربمز نچون
ارسلت الینا رسولا فنتبع ایاتک ونکون من المؤمنین •
ویبردوک بزه بر یلواج پس ایبریلک آیتلرکا دکی اولسق اینانغانلردن
یعنی حق تعالی ایدر یا محمد سن اول طورطاغنک صاغ
طرفنده حاضر دکلدوک اول وقتنکه بز موسی نیدا قلدق
سویلدک بعضلر دیدیلر کم معنیسی بودرکه یا محمد سن
اول طورده حاضر دکلدوک که بز سنک امتکا نیدا قلب
سویلدوک قضیه بودرکه حق تعالی طورده موسی ء مرامله

محمدک صفتلرندن بیان ایلدی موسی آرزو قلدیکه بو امتی کوره
الله تعالی دیدیکه یا موسی سن انلری کورمزسن اما دلرسک
آوازلرین سکا اشتدیرین پس الله تعالی بر کز ندا قلدی دیدیکه
یا امت محمد حاجتلر کوزی بکا دعا قلمدین قبول قلدم ودلکلر کوزی
دلمدین سزه ویردم پس انلرک لبیکلری آوازین حق تعالی
موسی یه ارشدردی اندن کرو بیوردیکه یا محمد بو قرآنی
سکا اندردک که ربوکدن بو قرآن سکا اولو نعمتدر
زیرا سکا مخصوص اولدی دکلی کتابلرک حکمی نسخ
ایدب کندو محکم اولدی قیامته دکین تا سن انذار ایده
سن قورقدسن بر قومی که سندن الرو دخی بولره بر رسول
کلوب انذار قلمدی اولکه بولرا انکله متعظ اولوب
اوکونلر ودخی بیوردیکه اکر بر بولره رسول ارسال
اتمدین اول کسب اتدکلری کفردن وشرکدن

اثر و عقوبت ادب عذاب ایدیدک بولر قیامت کننده ایده
لردی که ای بزم ربمز نیچون بزه رسول کوندرمدوک
که کلوب آیتلرکدن خبر ویردی تا بز سنک اول
آیتلرک حکمنده متابعت قلوب بز دخی مؤمنلردن
اولیدق پس بز سنی بولره انکچون رسول کوندردک
که بولرک یارن بنم اوزرمه حجتلری اولمیا و الا اول
حجت دکل مسئله بز دنباده بولره تعجیل عقوبت ایدردک
و دخی بیوردیکه . فلما جاءهم الحق من عندنا قالوا
لولا اوتی مثل ما اوتی موسی اولم یکفروا بما اوتی موسی
من قبل قالوا سحران تظاهرا وقالوا انا بکل کافرون .
قل فأتوا بکتاب من عند الله هو اهدی منهما اتبعه
ان کنتم صادقین . یعنی حق تعالی بیوردیکه
چون اول رسول الله کتاب که چقدر بزم قتمزدن بولره کلدی

بولر دیدیلرکه نیچون بو قرآن بر دفعده کلی محمده ویرلمدی
نتکم موسایه توریة بر دفعده ویرلدی الله تعالی آیدر موسایه
ویرلنه کافر اولمدیلرمی سندن اول و نتکم شمدی سکا کافر
اولدیلر دیدیلرکه بو توریت ایله قرآن ایکیسی دخی سحرلردر که
بر برینه مقارن و مقوی در قضیة بو ایدیکم مکه کافرلری
یهودلره سنه صوردیلرکه کتابلرندن رسولک صفتلرندن
آنلر دخی اول کتابلرنده بلدقلری صفتدن خبر ویردیلر
دخی دیدیلرکه نه دیلرسکوز صورک پس چون صورتقلرنه
جواب ویردیلر دیدیلرکه اول موسی بو محمد دخی ایکیسی
ساحرلردر کم بر برینک سوزلرین تقویت ایدرلر و اول
کتابلری دخی سحرلردر بدرستی بز بولرک کلسنه
منکرلروز پس الله تعالی رسولنه بیوردیکه آیت
بولره یا محمد که کترک سز الله قتندن بر کتاب که

بو توریتله قرآندن اول دخی بکرك دلالتلردجی اولابن
آنك حکمنده متابعت قلوب انکله عمل ادین اگر
چکسکوز بوشسز کوزده که اول اکیسی سحردر دیرسز
ودخی حق تعالی بیوردیکه • فان لم یستجیبوا لك
فاعلم انما یتبعون اهواءهم ومن اضل ممن اتبع هویه
بغیر هدی من الله ان الله لا یهدی القوم الظالمین •
یعنی یا محمد اگر انلر اول کتاب گتورمکه
سکا اجابت ادوب بیوندن طنمزلرسه بلکل حقیقت که اولر
هوالرینه متابعت ادرلر پس کیم اولا آندن آزغون
کمراه که اول هواسنه متابعت اتمش اولا اللهدن بر حجت
وبیان اولمیه تحقیق الله تعالی دین اسلامه ارشاد
اتمز شول قومیکه انلر ظالملردن اولالر مادامکه اول
ظلم کفره ثابت اولالر ودخی بیوردیکه • ولقد

وصلنا لهم القول لعلهم یتذکرون • الذین اتیناهم
الکتاب من قبله هم به یؤمنون • واذا یتلی
علیهم قالوا آمنا به انه الحق من ربنا انا کنا من قبله
مسلمین • یعنی حق تعالی بیوردیکه تحقیق بز بولره
قرآن ایندردك کیم اول هادی ومرشددر نطق وحقله
تاکه اولر آندن عبرت الوب انکله متعظ اولالر بوندن صکره
موسی واهل کتابی ذکر ادوب بیوردی شول
کمسنلره کیم بز کتاب ویردك بو قرآندن اوکدن
ومحمددن اوکدن اولر اول کتابلرینی تصدیق ایدلر
ورسوللرینی تصدیق ایدلر اولر اهل انجیلدن قرق کشیدی
مسلمانلردی رسول بعث اولنمدن اوتوز کسی جعفر
طیار ایله حبشدن کلمشلردی وسکزی اهل شامدن
ایدی ایچن اول قرآن انلرك اوزرینه اوقنسا دیرلردیکه

بنا كا ايمان كتردك تصديق ايلدك كه اول حقدر
بزم دخى بوندن اول نازل اولمشدر زيرا كتابلرنده رسولك
و قرآنك صفتلري ذكر اولنمشدي بلورلردي انكچون
ديدلركه تحقيق بز بو كتاب كلمزدن اول و محمد
كلمزدن اول مسلمانلر ايدك پس حق تعالى اولرك اجرلري
بيان ايدوب بيوردي كه • اولئك يؤتون اجرهم مرتين
بما صبروا ويدرءون بالحسنة السيئة ومما رزقناهم
ينفقون • واذا سمعوا اللغو اعرضوا عنه وقالوا لنا
اعمالنا ولكم اعمالكم سلام عليكم لا نبتغي
الجاهلين • يعني اولر انلردر كه انلرك توابلري
تضعيف اولنور ايكي قات اولور زيرا كندولر كتابلرنده
و رسوللرنه ايمان كتوردكلريچون بر دخي قرآنه و محمده
ايمان كتردكلريچون و دخي اول آقلكي دينلركي

اذيتنه صبر ايدوب و مشركلر اذالرنه تحمل ايتدكلريچون كه
ابوجهل لعين اصحابيله انلره ديدلركه سزدن جاهلرق
كورمدك كم دينكوزي ترك ايدوب انك دينن طوتدكوز انلر
ديدلر نولدي بزكم ايمان كتورميوز شول كه حقدن بزه
ايندرلدي پس اولر دفع ايدرلر شركي ايمانله و مشركلرك
قبيح سوزلرين كلام حسنله و دخي اولره رزق ايتدكموزدن
نسنلردن صدقه لر ايدرلر و دخي كافرلريچون اولره سوكسلر
وايجدب اذا ايشتسلر انلر اول كافرلرله معارضه ايتمزلر
انتقام طلب ايتمكچون التفات دخي ايتمزلر ديدلركم سزك
دينكوز سزه و بزم دينموز بزه سلام اولسون سزلك
اذيكوزه كه بز زيانكارلر دينن طلب ايتمزز بو سلامدن
مراد سلام تحيت دكل بلكه معارضه ترك ايدوب
سلامتلق طلب ايتمكدر معنيسي ديمك اولور كه سزكله

بزم آرمزده یرجولشمغی ترک ایتدک سلامتلق طلب ایتمکچون
بندن صکره کروبیر دیکه • انك لا تهدي من احببت
ولكن الله يهدي من يشاء وهو اعلم بالمهتدين ٥٥٥
سبب قضیه بو یدیکه چون ابوطالبه وقت وفات حاضر
کلدی رسول علیه السلام ورب آنك قتنه کردی
ابوجهل له عبد الله امیه اترمشلردی رسول عمی ابوطالبه
دیدیکه یا عمی ایت لا اله الا الله بو بر کلمه درکه سنکله
بن سنکچون یارن الله قتنده طنقلق ویریب سنی اوددن
قرترمغا جهد ایده بنی ایشدب اول ابوجهل له عبد الله بن
امیه دیدلرکه یا اباطالب شمدی آخر وقتده طوردك
آتاك عبد المطلب دیننددن اعراض ایدرسن اول ایکیسی
ملازم اولب اول قدر سویلدیلرکه رسولك سوزنی
ترك ایدب آنلرك کلامن قبول ایتدی کفر اوزره وفات

قلدی

قلدی اول وقت بو آیت ایندی حق تعالی بیردیکه بدرستی
یا محمد هدایت ویرمك سنك الکده دکل که سن سودککا
هدایت ویره سن لیکن الله تعالی الندهدرکه کیمه
دلرسه طغرو یول کوستروب دین اسلام اکا عطا قلور
اول یکرك بلورکه هدایته کیم لایقدر قدر و بندن صکره
کروبیر دیکه • وقالوا ان نتبع الهدى معك
نتخطف من ارضنا اولم نمكن لهم حرما امنا يجبى
اليه ثمرات كل شيء رزقا من لدنا ولكن اكثرهم
لا يعلمون • یعنی اول مکه مشرکلری دیدلرکه
اکر بز سنکله ایمانه کلوب سکا متابعت ایدرسوز عرب
بزه مخالفت قلوب جمع اولورلر بزم ملکمز المزدن سلب
اولنور بز مکه دن چقوب کیدرز بو سوزی حارث بن عامر
سویلدی شول وقتکه رسول علیه السلام انی دینه

دعوت قلدي اول كافر ديديكه يا محمد شمديه كركن
هيچ بر يلان سيلمدكدي اما بو كون بو سوزكده تهمت
قلورز بيله دكلكه سن ديرسن ليكن اكر بز سكا ايمان
كتورسني اولورسوز عرب بزي ملكمزدن چقررلر الله تعالى
اولره جواب ويربن بير ديكه بز بو مكه حرمني بولره مكان
امن قلمدقمي حالت جاهليتده بزدن غيريه طپرلركن كه نه
نسبي اولنرلردي نه غارت اولورلردي شمدي نته
قورقرلركه ايمان كتورب بزه طابحق اول مكه انلره مكان
امن اولميه حال بودركه دكلي انواع يمشلر اندن يكا
كترلوب كترلور انلره رزق يوبندن بزم قتمزدن ليكن
بولرك چقلري اني بلمزلركه بو نسنه اولره بزم فضلمزدن
در انلر بزم رزقمزي بزلكز بزدن غيريه طپرلر خوش امين
كرمدر اترمشلردر بزدن صكره انلره تهديدا ديب بيردركه

وكم اهلكنا من قرية بطرت معيشتها فتلك مساكنهم
لم تسكن من بعدهم الا قليلا وكنا نحن الوارثين
يعني حق تعالى بيوردي كه ايي نيچه كوي وشهر اهلن
بز هلاك ايدب طرزكن قوملردن اندن اترو كه
خالقلرنك رزقنه كافر اولديلر اول انواع نعمتلر اچنده
تقلب ايدرلردي طاغي وعاصي اولب الله نعمتنك شكرن
يرنه كترمدلر الله تعالى انلري كرخي دنياده عذاب
ايدوب هلاك ايلدي بر نظر ايدب كورسنلر انلرك
اول مسكنلرنكه انلردن صكره هيچ بر كمسنه انده
ساكن لنمدي الا از مسافر كلوب يا بر كون يا بر ساعت
انده قندلر كر وكوچدلر انلرك بردلرن بز ميراث
يروزكم انلري قهرله هلاك ايدرز ملككرو
يرنده بن قلور بو حاله نظر ايدب كندولره بر عبرت

السونلر و دخی بیوردیکه • وما کان ربک مهلک
القری حتی یبعث فی امها رسولا یتلوا علیهم آیاتنا
وما کنا مهلکی القری الا واهلها ظالمون • یعنی
حق تعالی ایدر یا محمد سنک ربک بر کویی یا بر شهر
اهلن هلاک ایدجی دکلدر تا اول قری لرک کی اولو سند
آنلره بر رسول کوندرمینجه که بزم ویردکمز قرآنی
آنلرک اوزرلرینه اوقیه که آنلر اشدلر و دخی بز بر قری
اهلن هلاک ایدجی دکلوز الا انک اهلی ظالملر اولر
آندن هلاک ایدرز پس هر کیشی نه بولورسه کندو
فعلنک جزاسن بولور الله تعالی کمسیه حیف ظلم ایتمز
و دخی بیوردیکه • وما اوتیتم من شیء فمتاع
الحیوة الدنیا وزینتها وما عند الله خیر وابقی
افلا تعقلون • یعنی ای مکه مشرکلری اگر دنیا

کوزله فخر ادوب تکبرلک ادوب ایماندن فخر سکوز شول
نسنه که سزه ویرلدی هر جنس مالدن اول بر نسنه در که
آنک سزه منفعتی بو دنیا کونلرنده در شول قدر که دنیا ده
دیری اولسز اول آلوکز دکی بو دنیانک بر زینتی در شول نهارده
اچلن چچک کبی که یر یوزنده زینت اولور زنجک کروصولر
باقی قلمز اما شول نسنه که الله قتنده در کم وعده اولنمشدر
ثوابدن و اوچمقدن ایمان اهلیچون اول بکر کدر که
باقیدر فناسی یوق سزک عقلکوز یتمیدر که فکر ادوب
اکلیسز بلسنز کم فانیدن باقی یکر کدرتا که اول
فنایی قویوب بقا طلب ایده سز و دخی بیوردیکه •
افمن وعدناه وعدا حسنا فهو لاقیه کمن متعناه
متاع الحیوة الدنیا ثم هو یوم القیمة من المحضرین •
کلبی ایدر بو آیة عمار بن یاسر ایله ابو جهل حقنده

نازل اولدي اما حكمي عامدر جميع مؤمنلرله كافرلر
حقنده يعني الله تعالى بيورركه شول كمسنلر كم
بز انلره جنت ولقا وانواع نعمت وكرامت وعده قلب
طوررز كه اول اكا ارشيسر بولسي در وبرابر مدر
شول كمسنه يله كم اكا دنيا متاعن ويردك ومالك
ويردك كه انكله بر قاج كون تمتع ايدر اندن صكره
آني اندن الوب قيامت كوننده حاضر كترلب اوديله
عذاب اولنسر در پس شول كشيكم اهل اسلام اوله
دنياده قاج كون زحمت چكوب واره ابدي راحته اولشه
كه نهايتي يوق برابر اولمز شول كمسنه يله كه دنياده كفرله
بر قاج كون تمتع ايدوب عاقبت واروب ابدي عذابه
ومحنته اولشه كه غايتي بولنميه پس سعادت انكدركم
اول ابدي سعادتي ايمانله اختيار قله بو بر قاج كون

فاني لذت اوزرينه ودخي بيوررديكه • ويوم يناديهم
فيقول اين شركائي الذين كنتم تزعمون •
قال الذين حق عليهم القول ربنا هؤلاء الذين اغوينا
اغويناهم كما غوينا تبرأنا اليك ما كانوا ايانا
يعبدون • يعني الله تعالى بيورديكه يا محمد ذكر
ايله اكدر ويره بو مشركلره شول قيامت كونى كم الله تعالى
اولره سؤال ايدوب ديه كه قني اول دنياده كندو زعمكزجه
بكا شريك طوتلب عبادت قلدوغكوز الهه لركوز پس اول
وقت جواب ويروب ديسرلر شولركم انلره عذاب
واجب اولمشدر الله تعالينك اول قوليله كه قسم ايدوب
بيورمشدركم البته جهنمي طلدرم پس انلر ديلركم اي
بزم ربمز بونلر شونلر كه بزم اولورمزدي بزي آزدردلر
بزدخي بزدن اشغه لري آزدردق نته كه بز آزوب كمراه

اولدق بعضلر دیدلر کیم یعنی اول کافرلر شیاطینه
اشارت قلوب دیلر که اشبولر دیکه بزی آزدردیلر بز دخی
آنلرنی آزدردق بولرک عبادتلرندن بیزار اولوب
سندن یکا دوندک ودخی بیزار اولدق آندنکیم بزنم امرمزله
اول بتلره عبادت قلدیلر پس اول وقت کرو آنلره دینله
نیتکم الله تعالی خبر ویروب بیوردیکه • وقیل ادعوا
شرکاءکم فدعوهم فلم یستجیبوا لهم ورأوا العذاب
لو انهم کانوا یهتدون • یعنی دینله اول کافرلره قیامت
کوننده که قانی قیغروک اول معبودلروکزیکیم آنلره طپدوکوز بولن
دخی اول بتلرنه دعوت ایدوب دیلرکیم دنیاده سزه عبادت
قلدوق کلک بو کون بو عذابدن بزی قورتارک اولردن
آنلره هیچ جواب کلمیه پس اول کافرلر کورلر ایله عذابی
مشاهده ایدوب کوره لر دخی آرزو ایدرلر که ایکاشکا

اولر دنیاده بو بتلرنه طپمیوب هدایت یولن طوتمش اولیدیلر
پس شولر دخی کیم شیمدی نفس هوالرنه طپوب شیطانه
مطیع اولدیلر یارن عذاب کورجک شویله پشیمان اولوب
حسرت ییلر امیدی کرککیم عقلی اولن کشیلر اسباب
عذابدن آل چکلر نجات یولنه یریوب سلامت اولالر
ودخی حق تعالی بیوردیکیم • ویوم ینادیهم فیقول
ماذا اجبتم المرسلین • فعمیت علیهم الانباء یومئذ
فهم لا یتساءلون • یعنی اول کونکه بو کافرلری
محشر یرنه قیغره حق تعالی آنلره صوره کیم بن سزه رسول
کوندروب توحیده دعوت ایتدردم سز اول مرسللره نه
جواب ویردکوز اول توحیده دعوت قلیجق حق تعالی عالمدی
آنلرک نه دیدکلرن بلوردی امّا بو سؤال الزام حجتیچوندی که
آنلر عاجز قلوب ملزم اولالر بیللرکیم اولره بو عذاب ظلم بوندن

دكل كندولرك فعللري جزاسيدر پس حق تعالى آيدر
حجت آنلرك اوزرينه قيامت هوللرندن ملتبس اولا بريرينه
صورمغه دخي مجال اولميه كم برىسى دخى برينه حجت
تلقين ايده كه اول دخي اول حجتله قرتله زيرا حق تعالى
اولرك حجتلرين باطل قلمشدر رجا يقدر آنلره كم حجتله
نجات بولهلر بوندن صكره كرو حق تعالى بيوروديكه •
فاما من تاب وامن وعمل صالحا فعسى ان يكون
من المفلحين • يعني حق تعالى آيدر هر كمسه كم اول
شركدن و كفردن توبه قلوب ايمانه كلسه آندن
كندويله الله تعالى آراسنده حالن اصلاح ايدوب كوركلو
عمللر ايشلسه تحقيق اول قرتلمشلردن اولوب سعادته
ايرر پس معصيتلردن توبه قلوب طاعته دونلرك
دخي حاللرين بيله اولور فوز نجات بلوب دكلي خيرلرا كا •

حاصل

حاصل اولور و دخي بيورديكه • وربك يخلق ما يشاء ويختار
ما كان لهم الخيرة ط سبحان الله وتعالى عما يشركون •
بو آيتك سبب نزولي بو يديكه اول وليد بن مغيره ديرديكم
نيچون بو قرآن اندرلمدي مكه مدينه ده بر كشي
اوزره كم اول بر اولو كشي اولايدي مراد بوندن كندويدي
و دخي عروة بن مسعود الثقفي يدي پس الله تعالى آنك
جوابنه بو آيتي اندروب بيورديكه يا محمد سنك ربك نه
دلرسه ياردر شبله كم دلر و دخي اول يرتدغندن نه
دلرسه اختيار ايدر اختيار بولرك قتنده دكل كم آنلر
كمي اختيار ايدرلر حق تعالى آني دليه بولرك بعضلرك
بعضلري اوزرينه فضل يوق فضل ايمانله در مختار الله ديركه
كمي دلرسه آني اختيار ايدر آنلرك اختيار قلدقلرين
رسول كندرمز و دخي حق تعالى كندوي تنزيه ايدوبن

بیور دیکه الله تعالی پاکدر یوجه در اندن که اول ظالملر
اکا شرك ادوب اهل اولاد اطلاق ادرلر بو نسنلر
انك شاننه لایق دکلدر کم دیرلر ودخی بیور دیکه •
وربك یعلم ما تكن صدورهم وما یعلنون • وهو
الله لا اله الا هو له الحمد فی الاولی والاخرة وله الحكم
والیه ترجعون • یعنی حق تعالی بیور دیکه یا محمد
سنك ربك بلور شول نسنلری که بو کافرلر
کوکللرنده کزلرلر وخیاللرنده کچررلر ودخی آنیكم
اشکارا ایسلرلر هیچ بر نسنه اکا خفی دکلدر
ودخی اول الله در اولکم اندن غیری خالق یقدر ورزق
ویرجی رازق یقدر الا اول در ودخی دنیاده الوهیت
انکدر واخرتده دخی انکدر ودنیاده اخرتده دخی حمد ثنا
اکا لایقدر که دنیاده اولیالر اکا حمد ایدرلر وجنتده

دخی اکا حمد ایدرلر حکم چکمکلك وبیورق سورمکلك
دنیاده دخی انکدر نیجه دیلرسه حکم ایدر کلو کرك دونب
ورجق یری اولدر واخرتده دخی حکم انکدر که هر بیر کورك
عملنه کوره جزا سن قیله اگر خیر وکر شر اگر از وکر چوق
پس بوکا کوره کرکدرکم استعداد قلسنز ودخی بیور دیکه •
قل ارايتم ان جعل الله عليكم الليل سرمدا الى يوم
القيمة من اله غير الله يأتيكم بضياء افلا تسمعون •
قل ارايتم ان جعل الله عليكم النهار سرمدا الى يوم
القيمة من اله غير الله يأتيكم بليل تسكنون فيه
افلا تبصرون • ومن رحمته جعل لكم الليل والنهار
لتسكنوا فيه ولتبتغوا من فضله ولعلكم تشكرون •
یعنی ایت یا محمد بو مشرکلره که نظر ایدوب کرمز مسز
الله تعالینك نعمتلرن که کیجهیی کندزی یرتدی

سزك مصلحتكوز چون كلك خبر ويرك بڭا اگر حق تعالى
بو كيجه قرڭوسن سزك اوزركوزه قيامته دكن دايم قلسه
هيچ بر الله دخي وارميدر الله دن غيري كم اول سزه
روشنلق كتوربدي اشبو اوكتلري اشتمزميسز كه بكله
عبرت الوب اوكنلنه سز كفري ترك ادوب ايمانه كلسز
ودخي خبر ويرك بڭا كم اگر حق تعالى بو ايدنلغي دايم
قلسه قيامته دكن الله دن غيري كم اوليديكه سزه كيجه
قراڭوسن كتورديدي كه سز انده اشلردن فارغ اولوب
راحت اوليدكوز اول اشغال نغيلري سزدن كدوب
كوخفت بوليدكوز اول اشغاللركز اوزرنه كن كوز
يقتمي كوزمسز بو لطفلري اشلين كمدر زيرا
بو اسباب عيش درلمكي ونظامه كلمكي كيجه كندز
دوراتمكله در بس انك اول رحمت واسعه سندندركه

سزك

88

سزك مصلحتكوز چون بو كيجه وكندزي دوزدي بر بريڭ عقبنجه
دوراردر تا كه كيجه ده ساكن اولوب راحت اولسز
وكندزده طرب ايدنك سزه فضل الله عطا قلدغي رزقدن طلب
ايده سز تا اولكه بو نعمتلري سزه انعام ادن منعمه
شكرن يرينه كتره سز اول شكركوزي ترك ايتميوب
اخلاص بولنه كروب مؤمن موحد اولسز بو ايه معنيسندن
چوق درلو اشارتلر وبشارتلر وار مؤمنلر اوزرنه دخي
تا كه الذكي نعمتلرك شكرن يرينه كتروب شاكرلردن
اولهلر كافرلر كبي كفران نعمه اولميلر ودخي بر ديكه

ويوم يناديهم فيقول اين شركائي الذين كنتم
تزعمون • ونزعنا من كل امة شهيدا فقلنا
هاتوا برهانكم فعلموا ان الحق لله وضل عنهم ما كانوا
يفترون • يعني يا محمد ذكر ايله خبر وير فرقت

بلن بنسزلر

بوکافرلری اول کنلده کیم الله تعالی انلری دعوت ایدب
ایده قینی اول کیمسلرکیم کندوز عمکوزجه ایدردکوز
بوانک شریکیدر تحقیق بز هر امتدن پیغمبرلرنی و رسوللرنی
طنوق چقردق انلرک رسالتله انذرلرنه و بزم خبرلرمزی انلرنی
ارشدرمکله کیم بروز بزم شریکیموز یوقدر یا رب قیامت
کننده دیسرز اول مشرکلرکه قنی کترک حجتلرو
کزنی کورین که نوجهله بکا شریک دعوسن قلدکز
بن سزه حجت برهانله وحدت اثبات ایدرکن و دخی
حجت کترک که اول سز اعتقاد قلدغکوز بتلرندن
دلیل اولدی سزه که سز شریک دعوسن قلمده حق ازره
اولسز پس بولرک حجتلری اولمیه بللرکه حق کلام
الهکدرکه واحددر شریکی یوقدر کلی عبادت
اکا لایقدر و دخی حق تعالی اولدرکه رسوللر کلوب

انلری اندن یکا دعوت قیلدیلر ضایع اولدی بولردن کلی اول
عبادتلری که اللهدن غیریه قیلدیلر و اول بتلری و
وشیاطینلری معبود طوتب افتری قیلدقلرندن منفعت
بولمدیلر پس ریا ایله عمل قلن مؤمنلرک دخی عمللری شیله
ضایع اولب انتفاع بولمیسرلر بندن صکره حق تعالی
قارون قضیه سندن خبر ویردیکه تا اول مال الله تکبرلک
ایدنلر متنبه اولب عبرت الالر بیوردیکه • ان قارون
کان من قوم موسی فبغی علیهم وآتیناه من الکنوز
ما ان مفاتحه لتنوء بالعصبة اولی القوة اذ قال له
قومه لا تفرح ان الله لا یحب الفرحین • یعنی
تحقیق بوقارون دخی بنی اسرائیل دندی موسی نک
عمسی اوغلیدی اول قوم ازرنه باغی اولب کندوی
یوجه کوردی تکبرلک قلدی اول وقت که فرعون

بني اسرائيل اوزره مالكيدي بولر مصرده اولرلردي چونكه
موسی عم بني اسرائيلي الوب دكزدن گچدي قارون
دخي انگله بيليدي الله تعالى فرعوني لشكريله انده
غرق ايلدي موسى دخي لشكريله كرو مصره گلوب
اول فرعونيلرك اولرينه وديارلرينه ساكن اولوب يورد
لنديلر موسى پيغمبر رئيسلكي وقربان حكمني قرداشي هرونه
ويردي قارون اني كوروب اچندن حسد قيلدي
دپرندي ديديكه يا موسى پيغمبرلك سنك اولدي و
رئيسلك هارونك اولدي هيچ بو اورتده بكا
برنسنه يوقمي موسى ديديكه يا قارون بو نسنه بن كندو
ارادتمله اشلمزين بلكه اول خالق حكميله اشلرين
قارون اكا ديديكه بن سنك بو سوزكي كرچكلمزين
تا بنك بيان بكا كسترمينجه پس موسى قومنك

اعيانلرين بريره جمع ايلدي ديدي انلره كم گلوكز عصالركز
كتورك مجموع گتورديلر موسى پيغمبر دكلن بردسته ادب
بغلدي كندونك اول عبادت قلدوغي قبه سي اچنه بركدي
اول قومه ديديكه اول گيجه صباحه دكين اول عصالريني صقليك
چون صباحه دكين صقلديلر صباح طروب نظر قلديلر كورديلركم
هرونك عصاسي حركته گلوب يشل يپرقلري
چقمش كه اول بادام اغاجنديدي موسى ديديكه
يا قارون كوردكمي اشبوني بو سكا بياندر هرونك
فضيلتي اوزره قارون ديديكه يا موسى والله بو دگلو نسنه
سنك سحركدن عجب دگلدر پس موسى غضب ايدوب
انك فتنه‌دن چقوب ايرلدي وبني اسرائلدن اكا
متابعت قلنلر دخي بيله ايرلديلر انك مالي واتباعي
چوقدي حسن بصري رحمة الله عليه ايدر اول

کمسه کم شرفلو اوبنیا دقلدی قارون دی بر شرفلو
یوجه بنیا دقلدی فخنکم اول بنادن فارغ اولدی ایدی
کون خلقی دعوت ایدب درلو طعاملرله قنقلق قلدی وکجی
روایتدر ابن عباسدن رضی الله عنه ایدر اول وقتکه
حق تعالی موسایه زکوة حکمن ایندردی موسی ع م گلوب
قارونه دیدیکه الله تعالی بکا ایله حکم ایلدی که سنک
مالکک زکاتن الم هر ایکی یوز درهمدن بش درهم
واجبدر سکا کم چقره سن وره سن قارون اکا راضی
اولمدی موسی دیدیکه کل هر ایکی یوز درهم بویوز درهمدن
بر درهم ور اکا دخی راضی اولمدی موسی دیدیکه
بیکدن بر درهم ور اکا دخی راضی اولمدی پس قارون
بنی اسرائیلی درشربانلره دیدیکم یا قوم کورمسز
موسی که ارزق نسنه کوره راضی اولمدی بوکز درلرکم

اولورکوزه

اولور کوزه وماللر کوزه ال اوزده سز بواشده نه صواب
کورسز ایتمک کرک اولر دخی دیدیلرکه بزم رایمز
دخی سنک رایکدر تا بعدرسن نیجه تدبیر ادرسک
بز سکا مطیعوز قارون دیدیکه بن ایله صواب کوررم کم
اکا زنا ایله بهتان ادب طنقلق وره سز رجم ادب
انی هلاک ادوز وار دیلر بر زانیه عورت وار دیدی
قعزب کتوردیلر اکا نسنه ورب دزدیلرکه
موسی بنمله زنا قلدی دیو خلق اچنده خبر وره سن بنی
اسرائیلدن قارون بر جماعت جمع ادب موسی قتنه کلدیلر
دیدیلر یا موسی بر کشی صقلیو بردن مال اغرلسه اکا
حکم ندر موسی دیدیکه الن کسیمک کرک قارون
دیدی اکر اول اغرلین سن اولسک دخی حکم بویله میدر موسی
دیدیکه بنسم دخی حکم بودر کرو دیدیلر یا موسی

زنا ادنك حكمي نجه دُر موسى ديديكه محصن اولسه رجم
اتمك كرك ديدلر كما اذن سن اولسك دخي حكم
بومدر ديدي بلي نتيم دخي حكم بودر ديدلركم
يا موسى سن زنا قلدوك موسى عليه السلام ديديكه نيجي
زنا قلدم ديدلر بلي موسى بو سنيه قتي طار لغب جزع
قلدي ويرديلر زنا ايته اول عورتي قيزدلر كلدي موسى
اكا عظمتله بقوب ديديكه يا عورت شول الله حقي
كه دكزي اكي يرب بني اسرائيله يول ويردي وبكا
توريه اندردي طغرو سويلكه بو ديدكلري سنكله
نيجه در اول عورت ديديكه جون بكا اندويردك
بن طغرو ديرمكه سن بو ديدكلرندن بري سن وبن
طنقلق ويرمكه سن تكرينك حق رسولي سن
اما بو جماعت بني قيزب التيلر بكا سنده ويرب دوزدلركه

بن سنك حققكده افترا قلم سنمله زنا قلدي ديو اقرار ادم موسى
بني اشدب يوزيني سجديه اوردي اغلدي حق تعالى
وحي ادوب ديدي يا موسى نيچون اغلرسن بكدوستي بن
يرسنك حكمكده قلدم بويراكانه ديلرسك اشلسون
پس موسى طروكلب واردي قارون اوزره كيردي
شول وقتكه خلق انك فتنه جمع اولمشلردي غضبه
كلوب اري سزله ديديكه يا عدو الله بعني نيم حقمده
افترى قلوب بنك كبي فسادر ايدرسن قارون دخي
غضبه كلوب اكا قتي سوزلر بله قصد ايلدي جون
موسى كوردي اينكه اكا قصد ايلدي يره بيردكه
طوت يا يني بولري في الحال يرانلري بوتدي قارون نجه
تحتا ازره اترمشدي اول تختني كندوبله اول
اوتنلر بله اول دارنك دخي انلرك بو يلري قدرله يره

کچدی موسی بشلیوب اری سوزله بولره سرزنش قلدی
چون اول قوم کوردیلر که نیه واقع اولدیلر بلدیلر که
بو بر اشدرکیم آنلر آنی منع ایتمکا قوتلری یتمز چاره سز
دیدیلر کیم یا موسی بزی آسرکه بو حالمزدن منع ایله
اولر نقدر که تضرع ادب زاریله طلب ایتدیلر موسانک
دخی بتر غضبی ارتردی آندن صکره کرو بیوردی
یره که بولری دوت دیو بر آنلری دزلرنه دکن دوتدی
کیوا ولر تضرع ادب یلواردیلر موسی آنلره توبیخ ادب
قیقردی کرو دیدیکه یا یر طوت بولری یر بوکز اولری
بیللرنه دکن دوندی بولری هرکزده بر نقدر یودرسه
اول سراینی دخی اول قدریله یودردی بولر قرشو موسی
تضرع ادب یلوارلردی موسی التفات قلمیوب توبیخ
ادردی کرو بیوردی یره دوت دیو بر آنلری قولقلرنه دکن

دوندیه

دوتدی اولر اکی اللرنی بر برنه اورندیلر شول امیدکیم
بتمقدن منع اولنلر موسی دیدیکه یا یر دوت بر آنلری
بوینلرنه دکن طوتدی یر بوینلرنده همان باشلری قالدی
اول داردن و سراین دخی شرمسی قالدی قارون
دیدیکه یا موسی اندورزن سکا اول الله حقیچون ترحم
قل موسی اکا دخی التفات قلمیوب یره بیوردی دوت دیو
یر بر اغزدن داری و سرای برله یوتدی بلورسن اولب
کندی موسی فرح اولدی پس حق تعالی موسایه وحی قلوب
دیدیکه یا موسی نه قتی کوکلک وار سنک که اول
قوللرم بتمش کز سندن مدد دیلدیلر سن آنلره مدد ایرمدک
عزتم جلالم حقیچون اکر بر کز بندن مدد دیلسه‌لر بن
آنلره مدد ایردرم کیبر یا محمد حقیچون بندن صکره ابرق
بیری کمسیه مطیع قلمیم پس شمدی تا قیامت دکن کنده

بر بولری قدر الستنه کیدلر اما ابن عباسدن بر روایت
دخی بودرکه چون موسایه زکوة ایتی اندی قارون
کلب موسی ایله مصالحه قلدی که بیك التوندن بر التون
ویره و بیك درهم کمشدن بر درهم ویره و بیك قیوندن
بر قیون ویره و کرو قلن جنسدن دخی هر بیکدن بر ویره چون
بو قولی ادب اونه کلدی ویرجکنی مالندن حساب
قلدی کوردی اکن چوق اولور قیه مدیکه اول قدر
دخی ویره ور بنی اسرائیلی جمع ایلدی موسی بچون
اولک زانیه عورتیله حیله دوزدی نتکم بیان ایلدك
چون حق تعالی یری موسایه مطیع قلدی موسی طلب
قارونه کلدی بنی اسرائیلدن بر قوم که انك فتنه سنه جمع
اولمشلردی دیدیکه یا بنی اسرائیل حق تعالی بنی نتکم فرعونه
رسول کوندردی اوش قارونه دخی کوندردی هر کیسکم

انکله دوزبر ایلویرنده قرار دوتسون و هر کیم بنمله دوزبولردن ایرلب
بکا قرشسون اینی اشدب قومسی قارون قتندن ایرلب
موسایه قوشدیلر الا ایکی کشی قالدی قارونیله انجق
یره بچنلر اولسا اوچی اولدیلرشیله که بیانی کچدی
چون اولری یره کچب فنا اولدیلر بنی اسرائیل قومی بعضسی بر بریله
سویلشورلردی که موسی دعا قلب قارونی هلاك ایلدی
تا که اول مالی خزائنی کلی الا قاله موسایه اول خبر
ارشدی دعا قلب الله دن دلدیکه اول خزینه لری انواع
مالیله هب یره کچردی پس حق تعالی قارون موسی انزره
باغی اولدی دیدکی معنیسی بو بیدیکم ذکر اولندی و دخی
حق تعالی خبر ویردیکم بز اول قارونه کنزلر و خزینه لر ویردك
شول قدر که قرق غایت قوتلو کیشیلر انك خزائنك مفاتیحلرین
کترمزلردی وانك دورت بوز بیك خزینه سی واردی

هر كشي اول قرقدن اون بيك خزينه دلن كترردي رحمتله
بعضلر ديدلر قرق قتر يوكي مفتاحدي اما اعمش رحمه
ايله روايت قلديكه قارونك خزينه‌لري مفتاحي كوندندي
هر مفتاح بر پرمق قدردي هربري بر خزينه اچردي
تحنكيم بريكا سفر قليدي اول مفتاحلري التمش سكل
قترلره يوكلدب بليسنه التورردي چون اول قوم بني
اسرائيل كوردلر انيكه غايت بيلوب طغيانه باشلديدلر
اكاكه يا قارون اول مال چوقلغنه بقوب فرح اولمغل
وانكله فخر اتمكل بدرستي الله تعالى بيلوب ماليله كبر
ادنلري وانكله فخر ادوب فرح قلنلري سومز ودخي حق تعالى
خبر ويرديكه • وابتغ فيما اتاك الله الدار الاخرة ولا تنس
نصيبك من الدنيا واحسن كما احسن الله اليك ولا تبغ
الفساد في الارض ان الله لا يحب المفسدين ••

يعني اول بني اسرائيل قومي ديدلركم يا قارون حق تعالى سكا
اول ويردكي ماللة سن دخي دار اخرتده سعادته ارمكي
طلب ايليكل دنيادن نصيبك المغي ترك اتمكل اما اخرة
سعيده دخي جهد ايليكل كركلو عطالر واحسانلر
قلمغ عادت ايدنكل نيتكم الله تعالى سكا عطا قلدي سن
دخي انك فقير قللرنه انك رضاسي ايچون احسانلر ايليكل تاكه دخي
زياده اوله زيرا اول وعده قلمشدر وعده حقدركه
نعمته شكر ادنلرك نعمتن زياده قله بس سن دخي اول مالكي
الله تعالى رضاسي اولمدغي يرلره خرج اتكل فساد طلب
اتمكل كه انك رضاسي اولمدغي يرلره ومعاصيلره خرج ادن
الله تعالى مفسدلري سومز كه النده كي مالن معصيته
خرج ادن چون اول قوم بو رسمه اكا نصيحت ويردلر
اول دخي انلره بته جواب ويردكي حق تعالى خبر ويرب

بیردیکه قال انما اوتیته علی علم عندی یعنی قارون جواب
ویروب دیدیکه بو مالی بکا ویردی شول فضیلتدن اوتوریکه
بنم قتمده واردی ایی الله بیلور دیکه بن بکا مستحقم ایچون
ویردی اما کلبی روایتنده قارون دیدیکی بو دورکه یعنی بو مالی
بکا ویردی شول علمدن اوتوریکه بنم قتمده واردر اول علم
توریتدر زیرا قارون بنی اسرائیل اچنده توریتی کی اوقیدی
اندن یکرک بیلور توریتی یعنی اندن اوتوری دیدیکه چون
بکا توریتدن زیاده علم ویردی پس بو علمله بن مستحق
اولدمکه زیاده ویرلم بعضلر دیدیلر کیم اول علم دیدیکی کیمیا
که بقری التون ایدردی اما زجاج ایدر اولکی قول یکرکدر
بوندن زیرا علم کیمیانک حقیقتی یوقدر پس حق تعالی
بیوردیکه اولم یعلم ان الله قد اهلک من قبله من القرون
من هو اشد منه قوة واکثر جمعا ولا یسئل عن ذنوبهم

المجرمون یعنی الله تعالی اول قارونه ایله جواب ویردیکه
اول قارون بیلمزمیکه بدرستی الله تعالی اندن اکدنکی چاغلری
شول کیمسلردن هلاک ایلدیکیم قوتده اولر بوندن ارتقیدی
ومال جمع ایتمکده دخی بوندن زیاده یدی نمرود کبی دخی
غیری اکا بکزر کیمسلر الله تعالی مجرملری عفو بیله طوتر
انلردن کناهلری صورلمز زیرا هر کافر علامتندن
ظاهر اولور سؤال حاجت اولمز اما مقاتل ایدر قیامت
کوننده کافرلرک کناهلرندن ایله سؤال اولنمزلرکه قوتلغه
امید اولا بلکه سؤاللری سؤال تعذیبدر فی مناقشه
اوزرینه دورکه ابدا نجات یوقدر ودخی حق تعالی اول
قارونک مالیله مفاخرتی قلب خلقه زینتلری کوستردکیندن
خبر ویروب بیوردیکه فخرج علی قومه فی زینته قال الذین
یریدون الحیوة الدنیا یا لیت لنا مثل ما اوتی قارون

انه لذو حظ عظيم • يعني قارون چقدي زينتله بني اسرائيل اوزرينه
مقابل ايدرا اولتف قارون چقدي بر فتنه ينمشد بكه بور
دنكلو بدي اقليغي قرهلو اوزرينه غالبيدي التوندن ايري واردي
اولتا ير دخي اوق مرجانله وجواهرلرله بزنمشدي يانجه
بله دورت بك اتلو وايدي اتلرك دخي طنلري واتلري
كلي انجولرله وجواهرلرله بزنمشدي ودخي بله سنده اوج
يوز اق قيزاوغلن جاريلر وايدي اوزرلرينه حلهلر التون
مرصع كيمشلردي ايرله ودورت يوز قول يالك بونزلو
كمش ايرلوا للرينده التون چماقطرلر اول هيات اوزره چونكه
قارون چقدي اول دنيا اهلي مؤمنلردن اني كوردلر ديدلر
كه اي كاشكه بوقارونه ويرلن بزه دخي ويرليدي كه بو دنياده
بو غايت اولو نصيب اسيدر بوكا ويرلن كمسنه ويرلمدي
ودخي حق تعالى خبر ويرديكه • وقال الذين اوتوا العلم

ويلكم

ويلكم ثواب الله خير لمن امن وعمل صالحا ولا يلقيها الا الصابرون
يعني اول قارون حالني تمنى ايدنلره ديدلر شولر كم انلره علم ويريلوب
اكرام اولندلر بيلدلر كم ايمان اهلنه حق تعالىنك وعدهلري
حقدر اي واي سزه يا قوم الله تعالى وعده قلدوغي جنت
خيرلودر شول كمسلره كم انك بيرلكني تصديق ايلديلر واكا
لايق كوركلو عمللر ايشلديلر اول قارونه ويرلنلردن
زيرا بو فاني در اول باقيدر بس توفيق ويرلمن وجنت رزق
اولنمز الا شولر كم الله تعالىنك امري وحكمي اوزره صبر
ايدجلردر ودخي بيوردكه • فخسفنا به وبداره الارض فما كان
له من فئة ينصرونه من دون الله وما كان من المنتصرين
واصبح الذين تمنوا مكانه بالامس يقولون ويكان الله يبسط
الرزق لمن يشاء من عباده ويقدر لولا ان من الله علينا
لخسف بنا ويكانه لا يفلح الكافرون • يعني حق تعالى

بیوردیکه بز اول قارونی مالیله و داریله یره کچوردك اندن
اوتری که بزم نعمتمزه انکار قیلدی شکرینی ترك ایدوب کافر
طاغی اولدی تا قیامته دکین هر کون بر بوی قدری یره النه
حرکت ایدوب کیدر هیچ بر لشکری اولمدیکیم انی بزم عذابمزدن
منع ایده قورتره و کندونك دخی الندن کلمدیکه اول خزینه
لریله کندویی قورتره بله اول واقع اولان عذابدن پس بو کون
بسلدی اول دنکی کون انك حالن ارزو ایدنلر ایکا شکه
اکا ویرلن بره دخی ویرلیدی دینلر بو کن دیرلرکیم وای بزم
بو تمنامزکه قیلدق کرمز مسیزکه الله تعالی کیمه دلرسه
قوللرندن رزق بول ایدوب توسع ایدر و بعضی قوللری اوزرینه
تضییق ایدوب قت ایدر حکم تقدیر انکدر اکر بزم اوزرمزه حق
تعالینك عصمتی عطاسی اولمسیدیکه بزی صقلدی
بز دخی قارون کبی بیلب طاغی اولمقدن شمدی انکله

بله خسف اولوردق لیکن شویله ظن ایدرزکه کافرلر هرکز فلاح بولمزلرکه
حق تعالی نوك نعمتلرینه انکار ایدرلر و دخی حق تعالی بیوردیکه •
تلك الدار الاخرة نجعلها للذین لا یریدون علوا فی الارض
ولا فسادا والعاقبة للمتقین • یعنی حق تعالی اشارت
ایدوب بیوردیکم اول جنتکه انواع نعمتله برتدوقرانی
حاضرلدق شولره کیم انلر یر یوزنده اولولنب و تکبرلك
ایدوب ایماندن فخر ایلرو دنیا عزتیله فخر ایدوب کندولری
یوجه کورمزلر و دخی یر یوزنده معصیت اولجق بر الته و برمزلر
پس عاقبتی خیر اولوب سعادتیله کتمك و جنان خلده واصل
اولمق شولرکدرکیم شرکدن کفردن صقنیدلر و معاصیلردن
اراق اولدیلر و دخی حق تعالی بیوردیکه • من جاء بالحسنة
فله خیر منها ومن جاء بالسیئة فلا یجزی الذین عملوا
السیئات الا ما کانوا یعملون • یعنی حق تعالی

بویوردیکه هر کیم بر حسنه ایله کلسه آکا اول حسنه‌دن
خیرلو وار مراد اول حسنه‌دن کلمهٔ توحیددر و هر کیم
بر کناه ایله کلسه جزا المزلر اکر توبه ایتمدین کناه ایله وارلرسه
والا کرچک توبه ایله وارسه‌لر اول عقوبتدن قورتیلورلر
اما حسنه‌لرن دخی دنیاده مثلیله اداسیله و حسد ایله یوتمیدن
بیله التونرسه ثوابلری حسنه‌لری قدر اولمز بلکه تضعیف
اولنور اقلی بودر که بر ینه اون اولور اما اکثرینک حدی یوقدر زیرا
حسابسز تضعیف اولنور آنک که حسابی اولمیه آنک
نه حدی اوله و دخی بیوردیکه إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ
الْقُرْآنَ لَرَادُّكَ إِلَى مَعَادٍ قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ مَنْ جَاءَ بِالْهُدَى
وَمَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ۝ بو آیتک سبب نزولی
بو ایدیکیم چون رسول علیه السلام مکه‌دن چقوب مدینه‌یه کیتدی
خاطرنه ملالت و غصه ایردی اول مکه‌دن ایرلدیغیچون

زیرا اول طوغدیغی یری قوم قبیله‌سی آنده ایدی کیندکجه دونردی
آردینه بقردی الله تعالی بو آیتی انده ایندردی بیوردیکه یا محمد
رسول الله که سنک اوزرکه قرآن ایندردی و آنکله عمل ایتمکی سکا
فرض قلدی اول سنی کیرو دوندرسردر اول شهر که مکه
در و دخی اول کمسه‌لرکیم سکا دیرلرکه سن آشکارا ضلالتده
سین سن آنلره ایتکیل بنم ربم بیلجیدر اول کمسه‌یی که هدایتله
کلدی دخی شول کمسه‌یی که هدایتله کلدی دخی شول
کیدی آشکارا ضلالتده در قنقموز هدایتده در و قنقموز
ضلالتده اولورز هر برمزه فعلیمزک جزاسن قیلور و دخی بیوردیکه
وَمَا كُنْتَ تَرْجُو أَنْ يُلْقَى إِلَيْكَ الْكِتَابُ إِلَّا رَحْمَةً
مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ ظَهِيرًا لِلْكَافِرِينَ ۝ یعنی یا محمد
رسول الله کیم سکا نبوت ویردی سنک اوزرکه قرآن ایندردی
هیچ بندن اول اومز ایدک که پیغمبر اولاسن سکاو

وحي اولنه اول سني كرو اول بلدكه دوندرسردر شيله
اول قوم اوزرينه غالب اولب قهر ايدجي اولب پس نتكم سن
بو رسالتي امر دك ليكن سنك ربك سكا ترحم قلوب سني
اول نبوتيجون اختيار قلدي سكا وحي اندردي انجلين
كرو وطنوكا دوندره ليكن تجين كافرلر سني اتالري دينلرينه
دعوت قللرسن انلره معاون اولمغل ودخي بيوردي كه
ولا يصدنك عن ايات الله بعد اذ انزلت اليك وادع
الى ربك ولا تكونن من المشركين ۝ ولا تدع مع الله
الها اخر لا اله الا هو كل شيء هالك الا وجهه
له الحكم واليه ترجعون ۝ يعني يا محمد سني منع ايلمسون
دوندرمسون قراندن توحيددن هيچ برنسنه سكا
جبرئيل قرانله اندكدن صكره سن بو خلقي دعوت قلغل
اول ربڭك توحيدينه كه اني برليلرسن اول مشركلره

متابعت قلوب انلرك دينلري اوزرينه اولمغل اول بر الهكا
عبادت قلغل اندن ايرو بردخي معبود طتمغل كه معبود
حق اولدر بر معبود دخي يقدر خالق رازق اولدر اندن غيري
كلي هلاك اولب اولور باقي اولدر اكا زوال اولمدي واولسي
كه كل وكلي نسنه زايل ومتغير اولور الا انك پادشاهلغي
زايل اولب دخي بركمسيه دونمز ابدا حكم دلك انكدر
نيجه دلرسه حكم ايدر حكمني كچر منع ايدجي يقدر اخرتده
دوندب ورجوع براندن يكادركه عمللركوزه جزا قلله زيرا اول
الله قولنده صادق قدر وعده سنده خلاف يقدر اصدق
القائلين اولدر نتكم رسوللري خبر ويردي حقدر
سوزلرنده كذب يقدر والسلام

سورة العنكبوت

وهي ستون وتسع ايات مكية

بسم الله الرحمن الرحيم

الم ۝ احسب الناس ان يتركوا ان يقولوا امنا وهم

لا يفتنون • ولقد فتنا الذين من قبلهم فليعلمن الله الذين صدقوا
وليعلمن الكاذبين • يعني حق تعالى بيورديكم بن
اول الكهم كه بلورم بو امة محمد آرا سنده نه فتنلر ونه خلاف
اولسر ايله مي ظن ادربوا دمه اغلنلريكه بولر اهمال اولنيب
قوللر شنكله كه اويدلر بز ايمان كتردك ديو تصديقوا اتدك
ايروق بولره ابتلا اولنميه بلدرك انلر ايله فريضه لر فيما ورا
يا خود اول دنياده اشلدكلري شيله قله اولب كرو
حشر اولنميلر يا دنياده يا آخرتده انكله جزا اولنميلر
تحقيق بز ابتلا قلدق شول امتلريكه بو امتدن الرودر
انواع بلا ليله تا كه بيان ادب تميز قلورز شولريكه ايمان لرنده
صادقلردر وانلردن كه كاذبلردر ودخي حق تعالى ابيورديكه
ام حسب الذين يعملون السيئات ان يسبقونا ساء
ما يحكمون • يعني حق تعالى بيورديكه يا خود ايليلي ظن ادرلر

شولر كه الله شرك كتردلر وانواع معصيتلري اشلدلر كه بزدن
فوت اولورلر بزدن چقب بزي عاجز قلورلر وانلرك جزالرن
قليا ورنه بو نه حكمدر كه نفسلرنه ادرلر بو آيه اول عتبه
وشيبه ووليد حقنده نازل اولدي كه بدر كوننده
شجاعت ادب ميدانه كردلر ومسلمانلردن دخي علي وحمزه
وعبيدة الحارث مبارزت طلب قلدلر ودخي بولرك
حقنده بو آيه نازل اولديكه بيورر • من كان يرجوا
لقاء الله فان اجل الله لآت وهو السميع العليم ••
ومن جاهد فانما يجاهد لنفسه ان الله لغني عن العالمين •
يعني هر كم مسلم اميد طتر الله تعالينك لقاسن كرمكليكا
وانك قتنده ثواب بولمغه يا خود هر كم كه قورقر الله تعالينك
غضبندن وانك عقابنه واقع اولمقدن اول آكا كره استعداد
ادب يرق ايلسون كه قيامت كلمكلكي البته حقدر الله نك

سميع در قوللرك مقالتلرن اشيدر و دخي عليم درنه بلوه
و دخي هر كم عمل خيرات ايدرسه دوشسه بلسونكم تحقيق اول
سعينك فضيلتي و ثوابي كندو نفسيچوندر اول الله تعالى
مستغني در بولرك عمللرندن و ثوابلرندن دخي بو ايكي آيه
اگرچه علي و حمزه و عبيده حقنده نازلدر اما حكمي عامدر
جميع مسلمانلر حقنده كه الله يولنده مجاهد اولالر آنك
عقابندن قورقب ثوابندن اوملر و دخي بيوريكه ٭ والذين
آمنوا وعملوا الصالحات لنكفرن عنهم سيئاتهم
ولنجزينهم احسن الذي كانوا يعملون ٭ يعني
اوللركم الله تعالينك وحدانيتني تصديق ايتدلر و كركلو
عمللر ايشلدلر عزتم حقيچون بز دخي آنك مكافاتي آنلردن
كناهلريني محو ايدهوز آنلره خير جزالر ويرلوز اول ايشلدكلري
عمللردن دخي كركلورك كه بر عمللرينه اون ويروز و دخي

زياده تضعيف ايدروز و دخي بيوريكه ٭ ووصينا الانسان
بوالديه حسنا وان جاهداك لتشرك بي ما ليس لك به
علم فلا تطعهما الي مرجعكم فانبئكم بما كنتم تعملون ٭
بو آيه سعد بن وقاص حقنده نازل اولدي شول وقتكه
اول اسلامه كلدي آنسي آكا ديدي كيم يا سعد ايشتدمكه
آتاك دينن قويب باطله ميل ايتمشسن والله ايرق بن اوا جنده
اوترميم و دخي طعام يميم و صو ايچميم تا آكا دكينكه كري محمده
انكار ايدهسن اول آوللكي دينك اوزره اولسن سعد آناسي
سوزينه مطيع اولمدي اسلام اوزره ثابت اولدي اول
آنسي دخي اول آندا اوزره ثابت اولب آوه كيرب ساكن اولمدي
و طعام يمدي صو ايچمدي چونكه آچلق صوسزلق آكا غايته
ايرشدي يمك ايچمكدن غيري چاره قالمدي سعد دخي
تحير ايده قالدي بلمزكه نه ايشليه حق تعالى بو آيتي اندرب

سعدي انده حقين رعايت قلمغه قدردي ليكن معصيت
اولجق يرده اكا مطيع اولمقدن نهي ايلدي نتكم بيوردي بر وصيت
قلدق بو انسانه كه آناسنه آتاسنه نقدر ايلوك وارسه
ايشليه اما تجن اول آناك آتاك سكا جهد ايدبسه زحمت
ويرسه‌لركه بكا شرك كتره‌سن مشركلردن اولسن بر نسنه‌يله
كه اول شركا سنك حجتك دليلك يوقدر حقيقت سن اول
آتاكه آناكه مطيع اولمغل بكا شرك كتورمكل كه اندن صكره
دونب كلجك ير كوزبندن يكا درته ايشلدكوكزي كلي بن سزه
خبر ويره‌رم واندن سزه انك جزاسن قليسرم اكر خير وكر
شر. پس بو ايتله ثابت اولديكه كشي آتا آنا حقين رعايت
ايتمك واجبدر اكر كافر دخي اولرسه اما معصيت
اولجق يرده مطيع اولميه‌لر وبوندن صكره دخي بيوردي‌كه •
والذين امنوا وعملوا الصالحات لندخلنهم في الصالحين

يعني اولركم الله تعالينك وحدانيتنه اقرار قلب تصديقي ايدلر
ومحمدك نبوتنه اينندلر وكندولره الله آرا سندعي معامله
لرني طغري ايدب كن كلو عمللر اشلدلر عزتم حقيچون انلري
انبيالر ورسوللر ايله حشر ايده‌وز جنت ايچنده جميع
صلحالر ايله ودخي بيوردي‌كه • ومن الناس من يقول امنا
بالله فاذا اوذي في الله جعل فتنة الناس كعذاب الله
ولئن جاء نصر من ربك ليقولن انا كنا معكم او ليس الله
باعلم بما في صدور العالمين وليعلمن الله الذين امنوا
وليعلمن المنافقين • بو آيه دخي نازل اولدي
عياش بن ابي ربيعه حقنده كه هجرت ايدب مدينه‌يه
واردي پيغمبردن اول دخي وقت هجرت اولمدن
آنسي اندن اوتوروقتي جزعلر ايلدي انكله آنا بر ايكي قرنداشلري
واردي بري ابي جهل بن هشام ايدي بري حارث بن

هشام که بولر اول عیاشک عمّسی اغلنلریدی که ابی ربیعه
اولدکی وقت قرنداشی هشام الذی اول ابی جهل الله حارث
ایکیسی چقدیلر اول عیاشی استیوکتدیلر وارددیلر بولدیلر دیدیلر
آکا کم آنایه احسان اتمک البته واجبدر لا اُم مدر سنک
اوزرکا کم دنه سن کرو آنک فتنه وارب آکا احسان اده سن
خاطرین الده کتوره سن که اول آنک ایله انداچدی که طعام
ییمیه صوا جمیه هم اغلنلرنده آگه سن سوگلرکسن اول
قدر ارندنجه اولب سیلدیلر که کندولره اویدردیلر اول ب
آنی اتسنه گلدیلر آناسی آنی فی الحال طوتب الن آیاغن
دمرلدی دیدیکه والله بن بو بندی سندن شیشمزم تا سن
کرو محمده انکار قلمینجه اول قدر دکدیلر که کرو دینلرنه
کردی حق تعالی بو آیتی اندردب بردیکه بو خلقدن کمسه
وار کم ایدر بز الله ایمان کتربب تصدیق ایندک اما جن

اگا الله بولنه دین اسلام اوزره عذاب ایتسلر اول خلقک
بلاسندن جزع ایدر طاقت کترمز الله تعالی عذابندن
جزع ایدرکبی اما بلمزلرکه الله نک عذابنک غایتی و نهایتی
یوقدر لیکن دنیا عذابی منتهیدر نقدر چوق دخی اولورسه
بسر ایله گچر گیدر اهل اسلام اولنه که الله یولنده اکا نقدر
جفا ایدرلرسه صبر ایده اللهک رضاسن حاصل قله اندکون
دوندرمیه زیرا بو آیت بتینه ایدر جمیع مسلمانلره که الله یولنده
ایشن زحمتلره صبر ایلیلر و کر الدرلرسه دخی زیرا حیات
طیبه الله یولنده المکله حاصل اولور بس کرو حق تعالی ایدر
یا محمد اگر سنک ربکدن نصرت ایرب اسلام ظهوره
گلب اسلام اهلی مکه‌ده دخی غیرنده دین دشمنلری
اوزره غالب اولسه اول دیندن اعراض ایدنلر دیرلرکه
والله بز دخی سزک دینکوز اوزرینه ایدک بز دخی سز دنوز

عجبا الله تعالى بيلجي دكلمدر بو عالم خلقنك كوكلنده نه كزلودر تصديقدن
دخي تكذيبدن پس الله تعالى دنيا بلا سيله بولري ابتلا قلور تا كه
تمييز قلوب ظهوره كتوره آنلر كه ايمان تصديقي اوزره ثابت
اولدیلر و دخي بيان قله اول منافقلري كه آنلرده حقيقتا
ايمان يوقدر آندن اتورنيرجك كروه ديندن اعراض ايدرلر
و دخي بندن صكره بيوردیكه ۰ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ
آمَنُوا اتَّبِعُوا سَبِيلَنَا وَلْنَحْمِلْ خَطَايَاكُمْ وَمَا هُمْ بِحَامِلِينَ
مِنْ خَطَايَاهُمْ مِنْ شَيْءٍ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ۰ وَلَيَحْمِلُنَّ
أَثْقَالَهُمْ وَأَثْقَالًا مَعَ أَثْقَالِهِمْ وَلَيُسْأَلُنَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
عَمَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ ۰ سبب نزول آية بودر كيم
ابا سفيان بن حرب و امية بن خلف و عتبه و شيبه
ديلر عمره و خبابه و دخي بعض مؤمنلره ديدیلر كه كلك
محمده كافر اولك بز سزك اوزركزده نقد طالمز وارسه

اكا كفيل اولالم الله تعالى بو آيتي اندردي بيورديكه يا محمد مكه
كافرلري كه منكرلردر اول مؤمنلره ديدیلركيم كلك بزم دينمزه
كيرك بزه متابعت قلوك محمده انكار ايدوب دينيني ترك
ايدك الله طرفندن سزه نه ایرشجك اولورسه بز اكا كفيل اولالم
اول غرامتي بز چكورز بو مكه اهلي كلي بزم اوزرمزه كارنوق
اولسنلر الله تعالى ايدر حال بودركه بو كافرلر كندو
خطالرنك وباللرن كتورمكه قدرتلري يوقدر آنلردن
ايني كتورمزلر زيرا اكر آنلرك كتورمكه كوجلري يتسه كندو
نفسلرندن كتوره لردي تحقيق اولر اول سزلرنده يالنجيلردر
البته اولر كلنلر بينلرينه كندولرك كناهلرينكه آنلري
آزدردیلر دين اسلامدن منع ايدیلر سو بله كه هيچ آنلرك
كناهندن نقص اولميه بو كلام مصدق قلدي اول حديثك
كه رسول بيوردي ۰ من سن سنة سيئة فعليه

وزرها ووزر من عمل بها الى يوم القيمة صدق رسول الله

يعني هر كمسه كيم بر بوزق قاعده قويسه شرعه مخالف انك

كناهي انك ازرنه اولور دخي اول قاعده يه كمكه ايشلسه

قيامته دكن اول ايشلينه نقدر كناه اولرسه اول

قاعده يي قينه دخي اول قدر كناه يازيلور وانك كناهندن

نسنه اكسلمز پس حق تعالى ايلدي عمر حقي بو لرضي الله قيامت

كننده اول سويلدكلري يلندن وانكله جزا اولنه لر وقبلدن

صكره كه نوح قصه سندن خبر ويرب بيوردي كه

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ

إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا فَأَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ

فَأَنجَيْنَاهُ وَأَصْحَابَ السَّفِينَةِ وَجَعَلْنَاهَا آيَةً لِّلْعَالَمِينَ

يعني تحقيق بز رسول كندردك نوحي اول قومنه

انلرك اچنده اكلندي طقوز يوز اللي يل ولري اسلامه

دعوت قلدي دايم انلري عذابله اندار ايدب قورقدردي كه

ايمانه كلملر انلر امتناع ايدب اندن قچدلر ايمانه كلمدلر اني

يلنلدلر تصديق اتمدلر انلره چوق بغمور ويردك كه دنيايي

طوفان طوتب قبلدي اول قومي طوفانله غرق ايدب

هلاك قلدق اول حالنده كم اولر ظالملر دي پس ز اول

نوحي قورتردق دخي اول كميده كم وارسه مؤمنلردنكه

غرق اولميب سلامت چقدلر واول كمي بز عبرت قلدق

انلردن صكره كلن قومه تا اني كوروب اول غرق اولن قومك

احوالن ذكر ايدلر انكله متعظ اولب انلر دخي مخالفت بولنه

كرميلر ودخي دمشلر كه اول كميدن بقيه قلمش واردي

جودي طاغنده طورلردي تا سيد المرسلين محمد دنيايه

كلنجه يقين اولنجه كورنلر اني كورمكله وكورمينلر اشتمكله

انلردن عبرت الورلردي وقبلدن صكره دخي حق تعالى

بيوردیکه • وابراهيم اذ قال لقومه اعبدوا الله واتقوه
ذلكم خير لكم ان كنتم تعلمون • انما تعبدون من دون
الله اوثانا وتخلقون افكا ان الذين تعبدون من دون الله
لا يملكون لكم رزقا فابتغوا عند الله الرزق واعبدوه
واشكروا له اليه ترجعون • یعنی حق تعالی بیوردیکه یا محمد
ذکر ایله خبر ویر اول ابراهیمی که کندردك اول قومنه
وارب انلره دیدیکم یا قوم الله بیرلك واکه عبادت قلك
واندن قورقك اکه عاصی اولمقدن که انی بیلیوب اکه عبادت
قلدیغکوز سزه خیرلودر اول صنمه عبادت ایتمکدن
اکر بیلورسکوز بدرستی سز الله قویوب اول صنملره طپرسز
که کندو الکوزله انلری دوزرسز دونب کرو کندوکوزدن
یلن دوزب انی اله دیو دعوی ایدرسز اکه طپرسز
بدرستی حقیقتا شول صنملر که الله دن غیری سز اکه

طپرسز انلرك قدرتی یتمز کم سزه مال ویره یا رزق ویره
بو کلیسنه مالك اولن الله در کلك رزق اندن
طلب ایدك وانی بیرلك اکه عبادت ایدك واول سزه ویردیکی
نعمتلره شکر ایدك که اولدکدن صکره دونب وارجق
یرکوز اندن یکادر و دخی بیوردیکه • وان يكذبوك فقد
كذب امم من قبلكم وما على الرسول الا البلاغ المبين •
یعنی الله رسولنه تسلی ایدب بیوردیکه یا محمد ایت اول
مکه اهلنه کم اکر سز بونن خبر ویردکم نوح وابرهیم
قصه لرن بیلنلرسکوز سزدن اولکی امتلر دخی رسوللرنی
ایله یلنلدیلر عاقبتلری کورك نیه ایرشدی اول رسوللر
اوزرینه واجب دکل سزی ایمانه کترمك بلکه انلره واجب
اولدر انجق که الله تونك خبرلرن سزه اشکارا ایرشدرلر
وانك عنابلرن سزه خبر ویرلر باقی ایش الله قتنده در

ودخی بر دیکه • اولم یروا کیف یبدئ الله الخلق ثم یعیده
ان ذلك علی الله یسیر • قل سیروا فی الارض فانظروا
کیف بدا الخلق ثم الله ینشئ النشاة الاخرة ان الله
علی کل شیء قدیر • یعنی الله تعالی ایدر یا محمد کرمزلره می
اشبو کافرلرکه حق تعالی بو خلقی هیچ یوغیکن نیجه وار ادب
یردر اول یرتمغه یوغیکن قادر اولن اولدر دکلدن صکره
کنو دیرکزمکا قادر دکلمیدر بلکه قادردر عجزی یوقدر ابو
یرتمق و اولدرمك دیلتمك کلی آکه آساندر کوج دکل
ایت یا محمد بولره که یر یوزنده سفر ادب سیر ادیك نظر
ادب عبرت الك کورك که الله تعالی بو خلقی نیجه یرتدی
کنو اول الله درکه اولدردکلرندن صکره اولری کرو
دیلدر تحقیق الله قادردر یوغیکن یرتمغه و اولدروب دیلتمکا
قدرتی یتر هیچ بر نسنه عاجز دکلدر و دخی بر دیکه

یعذب من یشاء ویرحم من یشاء والیه تقلبون •
وما انتم بمعجزین فی الارض ولا فی السماء وما لکم
من دون الله من ولی ولا نصیر • یعنی الله تعالی
کیمی دیلرسه هدایت ویرمیوب مخذول قلور چون اول
هدایته لایق اولمیه و انکله عذاب قلور کیمی دیلرسه اسرکر
و آکا هدایت ویرر چون اول هدایته لایق اوله انکله
آکا رحمت قلوب سعادته ارکرر و بو دکلی خلقك عاقبت
کور
دونب ورجوع یرلری اندن یکادر سزلك اول قدر اقتدار
یوقکم یر یوزنده تحت الله دن قرتلسز یا خود تحت کلر
حقه سز اندن فوت اولسز الله انکله عاجز قله سز که سزی
طوتب عذاب قلمغه قدرتی اولمیا بلکه کلی مخلوق یرده
کلده الك قدرتی قبضه سنده مقهوردر سزه هیچ بر
دوست ویاردمجی یوقکم اول الله تعالینك عذابنی منع

ادب شیء منفعتی طقنه خلاف ابجق انکله درکه
انك حكمته منقاد اولب اني برلیسز وقرانه ورسولنه
تصدیق ایده سز بندن صکره کیرو بیر دیکه ۵ والذین
کفروا بایات الله ولقائه اولئك یئسوا من رحمتی
واولئك لهم عذاب الیم ۵ یعنی شول کمسنلر کیم
حق تعالینك برلکینه انکار قیلدیلر ومحمده وقرانه تصدیق
ایتمدیلر ودخی اولدن صکره کیرو دیلب الله حضرتنه
ملاقی اولمقلغه اقرار قیلمدیلر اولر در کیم بنم رحمتم بلب
جنتمه کیرمکدن محروم ونومید قلمشلردر واخرنده کی
قینی ایجدجی عذاب دخی اولر کچوندر بو کلاملری حق
رسولنه بیان قیلدی دن کیرو اول ابرهیم قصه‌سنه
سندن خبر ویرب بیور دیکه ۵ فما کان جواب
قومه الا ان قالوا اقتلوه او حرقوه فانجیه الله من النار

ان فی ذلك لایات لقوم یؤمنون ۵ وقال انما اتخذتم
من دون الله اوثانا مودة بینکم فی الحیوة الدنیا ثم یوم القیمة
یکفر بعضکم ببعض ویلعن بعضکم بعضا وماویکم النار
وما لکم من ناصرین ۵ یعنی چون ابرهیم اول قومنه
ورب دیدیکه کلك الله برلك واکا عبادت ایدك وانددن
قورقك عاصی اولمك اول قومنك جوابلری اولمدی اکه الا اول
اولدیکه دیدیلر طتك بنی الدرك یا خود اوده یاقك چون اولر
تدبیر ایدب انی اوده اتدیلر الله انی اوده ینمقدن قورتردی اوده
اکا صووق وسلامت اولدی بددسنی بو اوده انلدقدن
صکره الله انی قرتب سلامت قیلدقنده عبرتلر واردر
شول قومه کیم انلرك ایمانلری وار مؤمنلردر ودخی
ابرهیم اول قومنه دیدیکم بدرستی سز اللهدن غیری
معبود طوتب اول صنملره عبادت ایدکوز اول

عبادتكوز شمدي بو حيات دنياده بر دوستلق در
بربركوز آراسنده اما اول صنملر دوست طتدغكوز
آنه كوره هيچ نسنه دكلدر اول مودت بو دنيا حياتيله
بله قطع اولور كيدر اندن قيامت كوننده اول صنمه طپنلر
صنمه انكار اراده وشياطينه طپنلر دخي اكا انكار اراده واول
اولولركم حكمله چلبيلري كندولره تابع قلب صنمه طپندرديلر
اولر دخي بربريندن انكار ادب بيزارلق كتره لر انكچون دردي
حق تعالى كه بعضكوز بعضكوزه كافر اوله بعضكوز بعضكزه
لعنت قله يعني تابعلر متبوعلرينه لعنت قله وبت طپنلر
صنملرينه لعنت قله حال بودركه الله تعالى اخبر ويرديكم
سزلك كلكوزلك ورجوع يرلري اوددر كرك عابد اولسون
معبود كرك تابع اولسون كرك متبوع سزه هيچ بر كمسنه
يوقكم الله تعاليلك عذابنه مانع اوله بله مكر توحيدله

تصديق

تصديق ودخي حق تعالى بيوردي كه • فآمن له لوط وقال اني
مهاجر الى ربي انه هو العزيز الحكيم • يعني اول وقتكه ابراهيم
اوده اتلدي اود اكا سلامت اولدي لوط اكا اول وقت
ايمان كتوردي ابراهيمك قرداشي اوغليدي پس ابراهيم ع م
ديديكه بن سزدن ايرلب ربمك رضاسن طلب ايده كيدرن
پس كوندن هجرت قلدي حلالي ساره وقرداشي اوغلي لوط
بله ارض مقدسه كيتدلر كه الله انده عبادت قللر تحقيق
اول الله تعالى عزيزدر ملكلر چنده ودخي حكيمدر حكم
ايدر كه بر قولي كندو يرنده طاعت قلمغه حضور بولمسه
اندن كوچ بيره دخي وره انده دينني اصلاح ايتمك ازره
اولا ودخي بيوردي كه • ووهبنا له اسحق ويعقوب وجعلنا
في ذريته النبوة والكتاب وآتيناه اجره في الدنيا
وانه في الآخرة لمن الصالحين • يعني حق تعالى ايدر

چون ابراهیم بز مرضا من طلبادن هجرت قلدی
بز دخی آکه ذریهٔ طیبه عطا قلدق که اوغلی اسحق ویردک و اوغلی
اوغلی دخی یعقوبی ویردک و دخی آنک ذریتی اچنده
نبوت قدق قیامته دکین که آخر رسول حبیبموز محمدی
کنردک آنک نسلندن و دخی کا صحف ایندردک کم
انکله عمل ایدندی و دخی روایت اولندیکم آنک
نسلندن بیک پیغمبر کلدی علیهم السلام و دخی حق
ایدر اول ابراهیمه دنیاده اجرنی ویردک که جمیع خلق
اچنده اول کرکلوننا بله اکلور و دکلی ملتلر آکا محبت کزرب
سورلر و دخی اول آخرتده جنت اچنده پیغمبرله اولسر
و دخی بیوردیکه • ولوطا اذ قال لقومه انكم لتاتون
الفاحشة ما سبقكم بها من احد من العالمين •
ائنكم لتاتون الرجال وتقطعون السبيل وتاتون في
ناديكم المنكر فما كان جواب قومه الا ان قالوا ائتنا
بعذاب الله ان كنتم من الصادقين • یعنی حق تعالی
بیورکه بز کندردک لوطی قومنه چون ویردب آنلره دیدیکه
یا قوم تحقیق سز اشلرسز بر قبیح فعلی که سزدن الروهیچ
بر کمسه اول فعل فاحشهٔ عالم خلقندن اقدام ایتلمدی
دنیدی کن و دیدیکم یا قوم یعنی سز حلال لرکوزی قیبار کلرله
می قرشرسز و یوللره آرقرو چقوب کچن کمسنلرله طنب
اول خبیث عملکوزی اشلرسز و مال لرن دخی الورسز
تا که بر کمسنه کلب سزک شهرکوزه کربب باغچوزه یغچه
کوزده یمشلر کوزه آل صوییملر و دخی بو فعلکوزله نسل
اولادی یولنی کسدکوز ذریتا رمز قنده که اتره سز اولک
منکر فعلکوزی اشلرسز اشکارا اتکردن قرقمدن و دخی بنجه
معصیت انکله بله اشلرسز بر منی اوجیله طاش اترسز

صقلق ویرسز وکمنکره آترسز وسفرچیننسز کوکرجین

اویندرسز خمر اچرسز چلغو چلرسز ودخی غیریلک کبی

معصیتلر اشلرسز چون لوط ع م اولره بو کلاملری قلدی

اول قومنک اکا جوابلری اولمدی الا بو اولدیکه دیدلر

یا لوط اول عذابلرکم خبر ویریرسن آنکله قورقدیرسن

اگر کرچک سک وار اول عذابلری بزه کترکورلم چون لوط

کردیکه اولر بو جوابی ویردلر اول دخی الله توجه قلدی

دعا قلب نصرت دلکدی نتکم حق خبر ویریب بیردیکه ٥

قال رب انصرنی علی القوم المفسدین ٥ یعنی لوط دیدیکه

ای بنم ربم بکا نصرت قل معاون اول بو مفسدلر اوزرینه

که منکر کلردر ودخی حق تعالی بیوردیکه ٥ ولما جاءت

رسلنا ابرهیم بالبشری قالوا انا مهلکوا اهل هذه القریة

ان اهلها کانوا ظالمین ٥ قال ان فیها لوطا قالوا نحن

اعلم بمن فیها لننجینه واهله الا امراته کانت من الغابرین

یعنی حق تعالی بویردیکه چون بزم رسولمز ابراهیمه کلدلر اغل

بشارتن ویرمکله کیم بز اکا اسحاق عطا قلدق یعنی جبرئیل

ومیکائیل واسرافیل وعزرائیل ابراهیمه کلدیلر مثلدلرکه

حق تعالی سکا بر اوغول ویرسر اسحاق آدلو ودخی دیدلرکم

اشبو قریه اهلن بز هلاک ایدرزکم سدوم دلوط کویلری

زیرا بونک اهلی تحقیق ظالملر وکافرلردر ابرهیم انی ایشدب

دیدیکه لوط اول قریه ایچنده درنیجه هلاک ایدرسز

جبرئیل ع م دیدیکه بز بلورزکم اول قریه ایچنده کم واردر

بدرستی اول لوط اهلیله بز قورترورز الا اول عورتی

که بله باقی قلوب هلاک اولنلردن اولسردرکم کافره در

اکا نجات یقدر ودخی حق تعالی بیردیکه ٥ ولما ان جاءت

رسلنا لوطا سیء بهم وضاق بهم ذرعا وقالوا ٥

لا تخف ولا تحزن انا منجوك واهلك الا امرأتك

كانت من الغابرين ۝ انا منزلون على اهل هذه القرية

رجزا من السماء بما كانوا يفسقون ۝ ولقد تركنا

منها اية بينة لقوم يعقلون ۝ يعني حق تعالى بيوردیكه چون

بزم رسولمز اول لوطه كلدیلر اول لوط انلرك كلدكن

كورب ملول اولدی كوكلی طارلدی نه قونك دیوبلورر

نه كیدك دیوبلورر اول ظالملردن اشنزكم طوبلرگلب بولره

زحمت ادلر جبرائل كوردیكه لوط تشویشه واردی دیلركم

یا لوط بزمیچون قورقمه دخی عذابیچون غصه لنمغل كه

بز سنی قزلرچیورز شول قزلرو كله الا اول عورتك هالك

لردن اولسر بس حق تعالی خبر ویردیكم بز عذاب اندرزچیورز

اشبو قریه اهلنك اوزرینه كوكدن یعنی طاش بغدرچیورز

شول معاصیدك اتروكم اشلدلر بس انلری هلاك

ادب اول قریه لرنی علامت ظاهره و واضحه قدوق تاكه

انی كوروب متعظ اولالر اول قوم كه انلرك عقلی و ذكاوتلری واوار

ذهن انسانیتله موصوف اولمشلردر ودخی بیوردیكه ۝

والى مدين اخاهم شعيبا فقال يا قوم اعبدوا الله

وارجوا اليوم الاخر ولا تعثوا في الارض مفسدين ۝

فكذبوه فاخذتهم الرجفة فاصبحوا في دارهم جاثمين ۝

یعنی حق تعالی بیوردیكه بز شعیبی مدینه كندردك

كندولرك كندو نسلیندن چون شعیب اول مدین

قومنه كلدی دیدیكم یا قوم الله بیلك وانكا مطیع اولك

اول اخرت كنندن قورقك كیم انك هولی و عقبه لری

چوقدر ودخی اول عمركزك اخر كنندن قورقك كه اول كنده

المشنیزی اچوب اخرته كچرسز یر یوزنده فساد له یورمك

كیلو كزی وترازو كزی تمام طوتك نقص ایلمك كیم الله تعالی

كيلي وترا رويي اكسوك طتنلره ويل عذابيله وعيد قلمشدر
پس اول قوم شعيبي يلانلدلر اكا اينمدلر انلره زلزله ايله
عذاب كوندردك كه ناگهان اكسزين جبرئيل بر كز صيحه
اوردي آنك آوازي هيبتندن قموا ولري ايچنده اوتردقلري
يرده الب چكدلر شويله كم كول اولدلر وبندن صكره كرو
بر برديكه ۝ وعادا وثمود وقد تبين لكم من مساكنهم
وزين لهم الشيطان اعمالهم فصدهم عن
السبيل وكانوا مستبصرين ۝ يعني الله تعالى بيوريكه
بز كوندردك رسوللرمزدن عاد قومنه دخي ثمود قومنه
اولر دخي رسوللرن تكذيب ايدلر بز دخي اولري عذابله
طتب هلاك ايلدك انلرك هلاك كلملرنك علامتي سزه
تحقيق ظاهر اولدي انلرك اول مسكنلرندن ومنزللرندكه
كوررد كوز شيطان انلره دخي اول ضلالتلريني كوكلو كوستردي

ديدن

ديدن اولري اعراض اتدوب توحيددن منع ايلدي حال
بو در كه اولر كركدن باطل ازرنه يردلر ودخي حق تعالى بيوركه
وقارون وفرعون وهامان ولقد جاءهم موسى
بالبينات فاستكبروا في الارض وما كانوا سابقين ۝
فكلا اخذنا بذنبه فمنهم من ارسلنا عليه حاصبا
ومنهم من اخذته الصيحة ومنهم من خسفنا به الارض
ومنهم من اغرقنا وما كان الله ليظلمهم ولكن كانوا
انفسهم يظلمون ۝ يعني حق تعالى بيوركه بز هلاك
ايلدك قاروني دخي فرعوني وهاماني اندن صكره كم موسى
انلره ظاهر وواضح علامتلرله كلدي اولر استكبار ايتديلر
طاغي اولب كوندولري اولوطتدلر ايماندن اعراض ادوب
توحيددن يغلنديلر ليكن بو كليسله اولر بزم عذابمزي
كوندولردن فوت ايدجي وقمع ايدجي ولمدلر كم بز كلسيني

هلاك ایلیب عقوبتله طتدق کنا هلو کنا هیله هیچ برینی
دخی برنك کنا هیله دوتمدق آما اولردن لوط قومنی آنزلرله
طاش یغدردق هلاك ایلدك ودخی اولردن صالح قومنی
جبرائل آوازیله هلاك ایلدك ودخی اولردن قارونی یره
کچردك ودخی اولردن فرعونله قومنی دکزه غرق ایلدك
آما الله تعالی بولره صوجسز یره عذاب قلمدیکم حیف
ظلم اوله لیکن کندولره ظلم ایتدلرکم الله تعالینك وحدانیتنه
انکار ایدب رسوللرینی تکذیب ایتدلر انکله عذابه مستحق
اولدلر پس هیچ برکمسه عذاب اولنمز الا کندو کناهیله
ودخی الله تعالی ابیردیکه • مثل الذین اتخذوا من دون
الله اولیاء کمثل العنکبوت اتخذت بیتا وان اوهن ٥
البیوت لبیت العنکبوت لو کانوا یعلمون ٥ ان الله یعلم
ما یدعون من دونه من شیء وهو العزیز الحکیم ٥

وتلك الامثال نضربها للناس وما یعقلها الا العالمون •
یعنی حق تعالی تمثیل ایدرکندویی دوستطنلرله کندودن
غیرینی دوستطنلرك حالینی بیررکم مثلی شول کمسلرك
کم الله دن غیرینی کندولره دوست طتدیلر اول دوستلغنك
ثباتی ومحکملکی شول اورمجکا بکزرکه اوی یبربدرستی اولرك
کی اساسن رغی وضعیفرغی یمغه ودخی یقمغه منفعتی اولمغه
اورمجك اوی دزنه ایسی منع ایدرنه صوغنه یلی دفع ایدر
نه یغموری پس اول الله عباد تن قویبتلره وصنملره عبادت
قلمغك ضعفی ومنفعتی اولمدغی دخی بتجلین دزیرا اول عبادت
ایدنلردن اول صنملرك قدرتلری یتمزکم عذابی منع ایدلر
آخرتده یا دنیاده رزق ویرمکا یا خسته لقدن عافیت ویرمکا
هیچ برنوعله منفعت دکرمکا قدرتلری یتمز اکر عقللری
اولیدی بلورلرسه کم اول صنملری معبود طتدقلری اشتجلین در

سنکم اولرک ضعیفی ارمجك اویدرلیکن بلمزلر اما الله تعالی
بلورکم الله دن غیری اول طاپندقلری نسنه دکلدرکه انلره
منفعتی طوقنه نه انلرك شفاعتی اولسر نه خود منع اتمکا
قدرتی اولسر اما الله تعالی عزیزدر غالبدر قهرله اکا عاصی
اولنلره انتقام ایدر ودخی الله تعالی ایدرکم بوکافرلرك طپندقلری
الهلرینی ارمجك اوینه تمثیل ایتدکمز اول مثاللردر ندر کیم
انی فهم ایلمزلر الا اولرکیم عالملردر وعارفلردر ودخی بیوردیکه ٥
خلق الله السموات والارض بالحق ان فی ذلك لآیة للمؤمنین ٥
یعنی الله تعالی یراتدی بوکوکلری وبو یرلری حق اظهار اتمکچون
دخی اول وعدنی و وعیدنی تحقیق اتمکچون و کندونك وحدانیتی
بلدرمکچون بودکلدرکیم باطل یره یرادلمش اولا بدرستی بوکوکلر
وبویرلری یرتمقده چوق عبرتلر واردر انلرکیم اهل یقیندرلر
ایمان وارلر ابو حکمتلردن اکلیوب منفعت طتمز انلرکیم

انکار اهلیدر یقینی یوق ودخی بیوردیکه اتل ما اوحی الیك
من الکتاب واقم الصلوة ان الصلوة تنهی عن الفحشاء
والمنکر ولذکر الله اکبر والله یعلم ما تصنعون ٥ یعنی الله تعالی
بیوردیکه یا محمد اقغل اول سکا وحی اولنن قرانی بومکه اهلی زیرینه
سن دخی و اول ایمان کترن مؤمنلر دخی انك احکامیله عمل ادك
ودخی نمازی قموانکانی وشرایطیله تمام ادا قلغل کیم اول
نمازکشینی منع ادر فحشادن دخی منکراتدن فخنکم الله رضا سیچون
قلنه خشوعله تضرعله ومسکینلکله زیرا کوکلنك میلی
اول نمازه اولور معاصیه میل اتمز انکچون دیدی ابو امامه
که رسولدن اشتدم ایدرد بکه هرکمسنی نمازی فحشادن ٥
منکردن منع اتمیا انك نمازی اکا ارتمز الله قتنده الا دشمن
طتموا رتر ایحق ودخی حسن بصری ایدر فخنکم سن نماز
قلب فحشادن منکردن یغلنمیا سن سن نمازی قلمیدکل سن ودخی

بيوردیكم الله تعالينك ذكری كی اولور يعنی جميع عباداتدن
افضلدر ودخی حسن بصری رحمة الله عليه ايدر نمازدن طشره
اوتروب قرآن اوقو افضلدر اول نمازدن كه انك اچنده قرآن
آز اوقنه بوديدكی صلوة نافله در ايله دكلكم اوتروب قرآن
اوقو فرض نمازدن يكركدر اولا كه نمازی ترك ايدلر قرآن
اوقمغه مشغول اولالر امام ابو الليث ايدر تواترله بكا ايله
ارشديكم عبد الله بن ربيعه دن ابن عباس صوردی بو
قولك معنيسندنكه ولذكر الله اكبر عبد الله اكه جواب
ويرديكه بو ذكردن مراد تسبيح تهليلدر وتقديسدر ابن
عباس اكه ديديكه نه عجب سويلدك دكلدر بو الا اولدركم
الله تعالى قلبی ذكر ايدكی اولروق وافضلرقدر قول الله ذكن
ايدكندن زيرا قوله الله ذكر ايتمك واجدر كل وجهله انكچونكم
بر نفس ايدن مستغنی دكلدر الله تعالى خود قوللردن

من كل وجوه مستغنيدر احتياجی بوتبن بو استغنا ايله قولن
ذكر ايدكی اكبر وافضلدر قول اكی احتياجله ذكر ايدكندن پس
الله تعالى عليمدر بلور بو قوللر خيردن شردن نه ايشلر كرسه
اكا كوره جزا سن قلور ودخی بيورديكه ﴿وَلَا تُجَادِلُوا أَهْلَ الْكِتَابِ
إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ وَقُولُوا آمَنَّا
بِالَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَأُنْزِلَ إِلَيْكُمْ وَإِلَٰهُنَا وَإِلَٰهُكُمْ وَاحِدٌ
وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ﴾ • كلبی ايدر بدرسنی الله تعالى امر ايدی
مسلمانلره مكه ده يكن دخی قتاله بيرمدين كه يا محمد سن
دخی مؤمنلر مجادله ايتمك شولر كله كم اهل كتابدن سزك
قتوكزه كلر الا سول كلاملر له كم اول قرآندر جميع
كلاملردن اول احسندر انكله اولره وعظ نصيحت قلب
آنلری اسلامه دعوت ايلك كه احسنی بودر الا شولركم اولردن
ظالملر وعنودلردر صلاحه قابل دكللركم اهل نجران قبيلسيدر

نحن انلره سزه دسلرکم بز سزك معبودکزه انسمزه و رسولکزه و
وکتابکزی تصدیق ایتمز زیرا انلره ایدك کم بز ایمان کتوردك
شول کتابه کم بزه اندرلدی ودخی اول کتابلره کم سزه اندرلدی
بزم ربمز و سزك ربکز رب واحددر بز انی اخلاص ایله
بلرز کم انك شریکی یقدر بو مجادله ایتی نسخ اولندی
قتال ایتسیله ودخی حق تعالی بیوردیکه • وکذلك انزلنا
الیك الکتاب فالذین آتیناهم الکتاب یؤمنون به
ومن هؤلاء من یؤمن به وما یجحد بآیاتنا الا الکافرون •
یعنی الله تعالی بیورکه یا محمد سنکم موسایه و عیسی یه علیهم
السلام کتاب اندردك سکا دخی انجلین کتاب اندردك
پس شولرکم بز انلره کتاب اندردك انلر اهل کتابك مؤمنلریدر
انلر بو قرآنه دخی تصدیق ایدرلر انا نزلرو بو قرنسندن دخی
کمسلرو ارکدا اول قرآنی تصدیق ایدرلر زیرا بو ایشلر منزه کم محمد

دیر

وقوا اندر انکار ایتمزلر الا اولرکم کافرلردر یهودلردن
و عربك مشرکلرندن ودخی بیوردیکه • وما کنت تتلوا
من قبله من کتاب ولا تخطه بیمینك اذا لارتاب
المبطلون • بل هو آیات بینات فی صدور الذین اوتوا
العلم وما یجحد بآیاتنا الا الظالمون • یعنی یا محمد سن
بو قرآندن اوکدن بر کتاب دخی اوقردکلدك یا خود الکله برنسنه
کتابدن یزدکلدك اکر بوندن اول بر کتاب اوقسك و یزسك
بو مکه اهلی سنك حقکده شك ایدرلردی دیلردیکه بو کتابلر
اوقد بو سوزلری اندن الوب سویلردیلردی حال بودرکه
بز سنك صفتکی انلرك کتابلرنده ایله بیان قلدقکه اول امی در
کتابلر اوقمز یازو یازمز صفتی ایله بلدقلرنده خود شکلری یقدر
ندن شك ایدرلر بلکه پیغمبر ظاهر علامتدر و سنك سوز
نبی در یقین اولرنه اهل علم قتنده کم کتابلرنده اوقدلر بیلدیلر اکا

تصدیق ایدلزدی اول رسولک عمر کچدوکدن اشعار ایتدی

تلمقده عاجز اولدغی وقراندن الرو کتابلر اوقمدغی روشن دلیلدر

لردر اهل علم قتنده کیم اول حقیقت رسولدر لیکن بزم بو ایاتمزی

انکار ایتمز الا اولر کیم ظالملردر شرکله کفرله کندو نفسلرینه

ظلم ایدوب عذابه مستحق اولدیلر ودخی حق تعالی بیوردیکه ۝

وقالوا لولا انزل علیه ایة من ربه قل انما الایات

عند الله وانما انا نذیر مبین ۝ اولم یکفهم انا انزلنا

علیک الکتاب یتلی علیهم ان فی ذلک لرحمة وذکری

لقوم یؤمنون ۝ یعنی اول مکه کافرلری دیدیلر کیم نیچون

اول محمده انزنه ربندن ظاهر نشانلر ایندرلمبه بزدیلدکلرز

لیکن که دین بزه کوستره یا خود اشکاره بر فرشته ایندبزه

بر کتاب کتوره شویله خطله یزلمش کیم بز انی اوقیوز واکر

بو بزم ارزومزه اقدغک اول الله ایتلر یندنسه کل بزه

علامت کوستر که مکه بر طاغی کیترله کیده یری باغ بستان

اوله اقرصولری بول اوله الله تعالی ایدر یا محمد ایتکل کم اول

علامتلر ظاهر اتمک الله تعالی قتنده در سنم المده دکل بدرستی

بن سزه بر اشکاره قورقدیجیم بکا وحی اولنبی سزه خبر ویرین که

سز انی فهم ایدوب انکلیاسز ودخی الله تعالی ایدر یا محمد

بولره نشان علامت اول یتمز میکه بز سنک اوزرکا قران

ایندردک که انلرک اوزرینه اوقیز جمیع کچنلرک خبری وکلجک

اولجق نسنلرک خبرلری کلی انک ایچنده در ودخی

انلرک کی فصیحلری عاجز قلدیلر اکا مشابه بر کلام سویلمکده

تحقیق بو قران ایچنده اولو نعمت وار ومواعظ نصایح وار

شولره کیم اول قرانه ایمانی وارسنک ایتمزلر ودخی بیوردیکه

قل کفی بالله بینی وبینکم شهیدا یعلم ما فی السموات والارض

والذین امنوا بالباطل وکفروا بالله اولئک هم الخاسرون ۝

بو آیتك سبب نزولی بودرکه اول وقتکم رسول مدینیه
کلدی کعب بن الاشراف کلب رسوله دیدیکه یا محمد اگر بزه کا
طنق ویرمیاورکمیدرکه کلب سنك رسول لکوکا طنق ویره
حق تعالی بو آیتی ایندروب بیردیکه آیت یا محمد کیم اول الله نه
کافیدر بملہ سزك ارکوزده طنقلق یونیدنکه بن انك رسولیم
اول الله دن اولکیم یرلر کوکلر اچنده نه وار ایسه بلور هیم رسالتیم
وسزك انکار کوزدخی بلور اما شولرکم صنمه و شیطانه اعتقاد
قلب معبود طتندلر اولر دنکیم قیتی عقوبت اچنده زیانکارلر
اولدیلر مغبون قلدیلر و دخی حق تعالی بیردیکه • ویستعجلونك
بالعذاب ولولا اجل مسمی لجاءهم العذاب ولیأتینهم
بغتة وهم لا یشعرون • یستعجلونك بالعذاب وان
جهنم لمحیطة بالکافرین • یوم یغشیهم العذاب
من فوقهم ومن تحت ارجلهم ویقول ذوقوا ما کنتم تعملون

یعنی اول کافرلر کلب دیرلر دیکیم یا محمد اول بزی قورقندغك
عذابی کتر بزه کرچکسك الله تعالی بیردیکه یا محمد بولر اوب
سندن عذاب طلب ایدرلر اگر اول کلجك عذاب بیرو قتله
معین اولمش اولسه اول عذاب بولره کلوردی اما عزیمتم حقیچون
اول اوب استدکلری عذاب اولره شیله اکسزن کلدکیم بحه
ایندکنی بلمیلر و دخی بولر اوب سندن عذاب طلب ایدرلر
یا محمد حال بودرکه اول جهنم تمو انواع عذابیله برقلنب
طرکیم انلرك درت یانیدن قیلیجیدر انکارلریندن اتروسون
کندوکم کلمکلکی وعده اولمشدر البته کلسر اود عذابی اولری
قبلیسر اوستلریندن عذاب و النلرنده عذاب صغلریندن
صوللریندن عذاب اوکلریندن اردلریندن عذاب کیدکلری
اودیدکلری اجدکلری اوددر اول وقت انلره ایدرکه طدوك
ایمدی اول دنیاده ایشلدکلرکزك عقوبتنی کرك بجه در

وبندنصکره دخي بیورديکه یا عبادي الذين امنوا ان ارضی واسعة
فاعبدون • کل نفس ذائقة الموت ثم الينا ترجعون •
والذين امنوا وعملوا الصالحات لنبوئنهم من الجنة غرفا تجري
من تحتها الانهار خالدين فيها نعم اجر العاملين • الذين صبروا
وعلى ربهم يتوکلون • بو ایتك سببنزولي بو ايديکيم مؤمنلرك
ضعیفلري مکه کافرلرندن فتنه اچکرلردي بر حضورله
طاعت ادمزلردي هنوز دخي قنالله دنستومز ورلمشدکم
فنالله انلره جواب اردلردي کلب حاللرندن رسوله ء م شکایت
قلدلر اول وقت بو ایتی اندرب حق تعالی رخصت ویردي یعني
اي بنم اول قللرم مکه ایمان کترديلر سنجم یرلرم کیکدر اگر بنده
دینکز بشرومز سکز سزي معصیته یلترلرسه بر یره دخي
وارك کم انده دینکز اصلاح اده سز وارك انده بني برلیوب
بکا عبادت ادك بس جون رخصت ویرلد هجرته رسولك ء م

یارانلري مکه دن طاغلدلر اکثري حبشیه نجاشي قتنه واردلر اول
نجاشي انلري خوش دتدي تا رسول مدینه هجرت قلنجه بس
جون رسول ء م هجرت قلدي کرو اول طاغلان یارانلري مدینه
بیغمبر قتنه جمع اولدلر بس بو ایة حکمي اهل اسلامه عام اولدیکم
هر قنغي یرده معاصي ومنکراتي جوق ولسه دفع اتمکا کوجلري
یتمسه کرکم انده ن دخي بر یره انتقال اده لرد ینلرن اصلاح
اتمکیجون شندن اتروبیردي رسول ء م که من فر بدینه من ارض
الی ارض وجب له الجنة صدق رسول الله یعني هرکمسکم دینن
السه قجسه بریردن دخي بریره ورسه اول دیني سلامت
قلمقیجون اکر اول کجوب قندغي یر قرش بر قدر دخي اولرسه
اکا اجماق واجب اولور وجنتده ابراهیمله محمد قنشي اولور
بس حق تعالی اول مؤمنلري اولمله قورقندي بیوردیکیم اهل
عصیان ارسنده اوترب دینکزي ضعیف اتمك کوجك دین

بشر حق بيرله ورلك كم بن سزلك كلوكزه الم تقدير ايتمشمز البته
طارسترسزدن كلجك بركزي بزدن بكا دتيش اول المزكلب
سزي كيك يردن طار يره كچرمزدن اوكدن اول ديكزه طار
اولان يردن كيك يره كچك ديكزي بشرولك تا اخي اولوملة
كوجدوكزيري دخي سزه كيك اولا ودخي بيور ديكه شولن كم
الله تعالى نك وحدانيتين ورسولك ء م رسالتين تصديق
قيلدلر وهجرت ايتمكله ديبلرن بشردلر عزتم حقي بن انلري
قندوب ساكن ايتدك اجماق اجنده شول كشكلره كم انك النيدن
ارمقلري اقر بو حالتده كم انلر انده مخلد اولدر كوجقمسي
والوب نه خوذ فاني اولب زايل اولمسي اولمبه كم كركلو عمل
ادنلرك اجري دخي كركلو اولرشولرك كبي عاملرلركم صبر
ادب اشلرن الله اصمرلدلر كجوب قنموق خمتنه قنلندلر
ديبلرن اصلاح ايتدلر ودخي حق تعالى بيور ديكه .

وكأين من دابة لا تحمل رزقها الله يرزقها واياكم وهو السميع
دخي نيچه جانوردن كتورمز روزيسن تكري درور روزي اكا دخي سزه دخي اول اشدجيدر
العليم . يعني چون رسولك ء م هجرته امر اولندي هجرت
بلجيدر
فرض اولدي بعض اصحاب ديدلركم بزم انده سبب معيشتمز
يوق ورباندنه وجهله ديرلكم زيرا اول مؤمنلرك بعضيسنك
قومي قبيلسي مكه كافرلرندن ديرلب ديرلك ديكم سز هجرت
ادب محمدله كتمك انده وربابله ديرلرسز يوكوكزي خلق
اوزرنه مي برغورسز كم خلقك النده مي بقسزسز حق تعالى
انلره وعظ نصيحت ادب بو ايتي كندرب بيور ديكه اي
نجه يرينده دبرنور حيوانلر وار كه هيچ بري رزقن كتور
مز يانجه غصه يمز الا قرتخيله صحان الله انلره نه يره ورر لرسه
رزقلرن ويرر اول حيوانلر نيله بس سزكه بريوزنده اول
دابه لرك اشرفلرسز سزه رزقكوز ويرمه ميسر مي هم قنجرو
وارر سكوز انلره دخي رزقن ويرن الله در كه اول رزق

دیلسنلرک دعاسن اشیدر و انلرک رزقنه نه وقت محتاج اولدقلرن
بلور انلره رزقن ویرر و بندنصکره دخی بیوردیکه ولئن سألتهم
من خلق السموات والارض وسخر الشمس والقمر لیقولن الله
فانی یؤفکون ۔ الله یبسط الرزق لمن یشاء من عباده
ویقدر له ان الله بکل شیء علیم ۔ یعنی الله تعالی ایدر
یا محمد اگر بو مکه کافرلرینه صوررسک که بو گوکلری یرلری
کم یراتدی و بو ایله گونی بو بله کم مسخر قلدیکه گیجه گوندز
طورمدن سیر ایدرلر انلرک البته جوابلری بودرکه دیرلر الله
یراتدی و الله مسخر قلدی پس بویله یکن بولنرمزه وحدانیتموزی
نیجه انکار ایدب تکذیب ایدرلر و دخی اول هجرت اهلنه بیوردیکه
سز هجرتدن اشتمک که الله تعالی کمه دیلرسه قوللرندن
رزقن انکا بسط ایدب بول قیلور و کمه دیلرسه قتنق ویرر
الله تعالی علیمدر کل نسنه یی بلور کمنه بسط ایدر کمنه

قت ایدر هم رزقک صلاحی نیله در اول نیکی بلور و دخی حق تعالی
بیوردیکه ۔ ولئن سألتهم من نزل من السماء ماء فاحیا به
الارض بعد موتها لیقولن الله قل الحمد لله بل اکثرهم لا یعقلون
وما هذه الحیوة الدنیا الا لهو ولعب وان الدار الاخرة
لهی الحیوان لو کانوا یعلمون ۔ یعنی یا محمد اگر بو مکه اهلنه
صوررسک که گوکلردن یغمورلری کم ایندررکه بو یرلر قوروب
قحط اولدقدن صکره انکله گین و احیا ایدب تازه لندرر
اولر البته دیرلر که الله در پس سن انلرک اول اقرارلری
اوزرینه که خالق الاشیا بزرینه حمد ایدب ثنا قیل بلکه بولرک
چوقلری تعقل ایدب فهم ایتمزلر که الله دن غیری کمسنه
اله اولمغه لایق دکل بولرکل دنیا یه ویرمشلردر حال بو که
بو دنیانک حیاتی دکل الا بر باطل نسنه در اصل سز
منفعتسز دخی بر اویندر اوغلنجقلر اوینجکی و بر فرحدر کم

خلقه باقی قلمز خلق دخی انك اچنده باقی قلمز الا باقی قلان عمل
صالحدر انجق روایتدر رسولدن علیه السلام که بیوردی الدنیا
ملعونة وملعون ما فیها الا ذکر الله او عالما او متعلما
یعنی حق تعالینك نظر رحمتندن وعنایتندن بو دنیا ایراقدر
و دنیانك اچنده کلری دخی الا شول که الله ذکر ایدوب عمل صالحه
مشغول اولمق و دخی عالم اولوب خلقه علم اوکرتمك و دخی
کندودن جهلنی کیدروب طریق عبادت اوکرنمکیچون علم اوکرنك
بولردن غیریده خیر یوقدر بوندن سنی حقیقتا حیات باقیه که
انده الم یوق و عافیتدر دایمه انده مرض اوجاع و اسقام یوق
و عجز ضعف هرم یوق و بلا و محن فتنه و واقعه حادثات وملقدن
امیندر دایم تنعم سرور کم حزن غصه یوق اول دار آخرتدر
اکر الله تعالینك ثوابنه عقابنه تصدیق ایدرلرسه طلب
ایدجك مقام اولدر و دخی حق تعالی بیوردیکه ۝ فاذا

رکبوا فی الفلك دعوا الله مخلصین له الدین فلما نجیهم
الی البر اذا هم یشرکون ۝ لیکفروا بما آتیناهم ولیتمتعوا
فسوف یعلمون ۝ یعنی نتکیم بو منکرلر کمیلره بنسلر دخی
دکزده اضطراب حاصل اولوب موجلر قوبسه شویله کم
اول کمیلر غرق اولمغه یقین اولسه کورسن که اخلاص ایله
الله دعا قلوب بلورلر انی ربلیجی اولوبن اول اصناملرن
ترك ایدرلر بلورلر حقیقتا که انلری قورتجی یقیندر الا
الله در پس چون بز ترحم قلوب انلری هلاکدن نجات
ویروب قورترسوز کرو دکزی قراردندن سوز کوره سن
کرو شرك کتوروب اینکار ایدرلر اول ویردکموز نعمتلره کافر
اولوب برقاچ کون دنیاده تمتع ایتمکیچون قلسونلر اول تمتعی
نیرکجا عذاب واقع اولدغی وقتن بیلرلر که ایشتدکه ایمش
اما فایدسی اولمیه و دخی بیوردیکه ۝ اولم یروا انا جعلنا حرما

امنا ويتخطف الناس من حولهم افبالباطل يؤمنون
وبنعمة الله يكفرون • يعني حق تعالى بيوردكه كرمنلرمي
وبلمزلرمي بو مكه قومي كم عبرت الزركه حقيقتا بز بو حرمي
انلره امن قلدق چوره اطرافندن خلق قپلب كيدلنور وسبي
وتاپله اولنور بولر خوش امين اترمسلردر بنم رزقم بيلر
بندن غيريه عبادت ايدرلرجن اول كفرلرين ترك ايدوب
اسلامه كلسلر بن انلرك اوزرنه كمسه مي مسلط قلرن
بولر شوني بلورلركن شيطانلرني تصديق ايدوب بكا شريك
قترلر واول صنملره عبادت ايدرلر بو نعمتلري بردن
خالقه كافر اولورلر وانك رسولنه انكار ايدرلر ودخي
بيوردكه • ومن اظلم ممن افترى على الله كذبا او كذب بالحق
لما جاءه اليس في جهنم مثوى للكافرين • والذين
جاهدوا فينا لنهدينهم سبلنا وان الله لمع المحسنين •

يعني الله تعالى بيوردكه كيم اوله شندن زرخي ظالمرق كيم الله اوزرينه
كذب ايده ديوكه انكله بله شريك واردر يه خود اول حق بيان
قلمنجون حقدن كلن قراني يلنليه هر وقتكه كله بلمز كالرمي كه اول
الله تكذيب ايدوب انكار ايدنلرك مقاملري اول جهنم اچنده در
ودخي شولركم بزم طاعتمزه رغبت قلدلر وبزم دينمزده اجتهاد
قلدلر بز انلره هدايت وربطيق جنته ارشاد قلورز بدرستي
الله تعالينك رحمتي وعنايتي اولركله دركم احسان اهليدر
بلدكلري بله عمل ايدرلر وبلمدكلرنه دخي بز توفيق ويروب بلدررز
انكله ايكي جهانده نجات بولرلر سورة الروم وهي ستون
ايات مكية بسم الله الرحمن الرحيم •
الم • غلبت الروم • في ادنى الارض وهم من بعد غلبهم
سيغلبون • في بضع سنين لله الامر من قبل ومن بعد
ويومئذ يفرح المؤمنون • بنصر الله ينصر من يشاء وهو العزيز

الرحیم ٥ یعنی حق تعالی ایتدی بکه بن بیلورن که روم قهر اولنب مغلوب
اولندی لیکن اقرب زمانده اولر کرو غالب اولورلر اول غالب
اولنلر مغلوب مقهور اولورلر بونك سببی نزولی بو ایدیکه فارس
قومیله روم قومی آراسنده مقاتله واردی اما اول مکه مشرکلری
انی سوورلردیکه فارس قومی روم اوزرینه غالب اولالر زیرا
اهل فارس مجوسیلردی اوده طپارلردی امیلردی کتابی
دکللردی بو اهل روم کتابیلردی پس کسری که فارس پادشاهیدی
روم اوزرینه جری کوندردی چکدی اول جریه شهوی زاده
دیرلردی بر کشینی سر لشکر قلدی وقیصر دخی روم پادشاهیدی
اول دخی فارس اوزره لشکر کوندردی حنس دیرلردی بر کشینی انلره
باش دکدی ایکی لشکر بولدقده کدرکن بریرده اغرشدی تغداد ایله
بصره آراسنده که اول ارض عربله ارض عجمه یقین یردی
اول فارس قومی روم قومی اوزره غالب کلدیلر بو خبر مکه‌یه

ایرشدی مسلمانلره اشدوب طار لغب ملول اولدیلر اول مکه
مشرکلری اشدوب شاد اولدیلر سوندیلر دیدیلر مسلمانلره کم سز
کتاب اهلی و نصاری دخی کتاب اهلی بز امیلرز فارس اهلی دخی
امیلردر اشده بزم جنسمز که قرنداشلرمزدر دینه انلره غالب
کلدیلر اول سزك جنسکز اهل کتاب اوزره بز دخی سزه نصرت
دریکم اکر سز کله مقاتله ایدرسزك اوزرکوزه بز غالب کلورز
الله تعالی بو ایتی اندردی اول مسلمانلره استمالتیچون که خاطرلر
فرح اولا بنی اشدوب ابو بکر صدیق چقدی اول کافرلره دیدیکه
اول قرنداشلرکز غالب اولمغله فرحمی بولدکز اکا شاد اولب سوینمك
که والله تیز زمانده روم فارس اوزرینه غالب کلسر رسولمز بزه
ایله خبر ویردی بنی اشدوب ابی بن خلف طوره کلدی دیدیکه یلان
سن یا ابا بکر ابو بکر دیدی که یلانجلق سنك عادتکدر یا تکری
دشمنی کر بو اول ابی بن خلف دیدیکه یا ابا بکر کل سنکله عهد

مبایعت ایدلوم بر مدت اوزرینه اگر اول مدتده دکین روم غالب
گلمسی اولورسه بن سکا طقوز دوه ویررم وگر اولمیسی اولورسه
سن بکا طقوز دوه ویره سن ابوبکر بونك اوزره انکله اوج یله عهد
ایتدی اول وقت دخی بو قمار حرام اولممشدی ابوبکر دونب
کلدی بو قصهء پیغمبره خبر ویردی رسول دیدیکه یا ابابکر
وار اول نذرکی دخی مدتکی زیاده قیلکه بضع کلمسی اوچله
طقوز ارسنده در پس ابوبکر دونب وابی بن خلفه کلدی دیدیکه
یا ابی سنکله مبایعتی بکلرز یدی ییله دکین اون دوه اوزره
بوندن صکره ابی بن خلف قورقدیکم ابوبکر مکه دن چقوب
مدینه یه کیده اول نذردن کچمیه کلوب اکا ملازم اولوب
کفیل طلب ایلدی ابوبکرك اوغلی عبدالله اکا کفیل اولدی صکره
ابی بن خلف احددن یکا چقر اولدی ابوبکر اوغلی دخی کلوب
اندن کفیل طلب ایلدی ابینك اوغلی دخی اکا کفیل اولدی اول

ابی احددن کلیجك وفات قلدی اول جراحتدنکه رسول ار
مشدی پس یدی یل تمام اولمغه یقین اولجق حدیبیه غزاسنده
روم فارس اوزره غالب اولدی ابوبکر اول نذری ابینك ورثه
لرندن الوب رسوله کتردی رسول کتردی رسول بیوردیکه
انی صدقه ایلدی کیدردی زیرا اول وقت اوج وقمار حرام
اولمامشدی مسلمانلر انکله فرح بولدیلر پس حق تعالی بو آیی
ایندروب بیان قلدیکه روم غالب اولندی فارس طرفندن
اول فارسه یقین یرده اما انلر اولکه اهل روم کندولره غالب
اولان فارس اوزره اولر غالب اولدقدنصکره بر قاچ یل ایچنده
بعضلر دیدیلرکه بشن بیله دکین وبعضلر دیدیلر یدی دکین پس بوندن
اول فارس رومه غالب اولدیغی الله امریله ایدی وبوندنصکره
کیرو روم اهلی فارس اوزره غالب اولدیغی دخی انك حکمی ایله
در واول کونکیم روم غالب اولدی مؤمنلر شاد اولب

فرح بلدیلر زیرا اولر اهل کتابیدی آنلرک اسلامنه امیدی واریدی
اما اهل فارس مجوسیلردی آنلردن اسلام اومولمزدی پس
بو مؤمنلر شاد اولدیلر الله تعالی اهل کتابه فتح ادوب نصرت
ویردیکیله زیرا اول الله تعالی کیمه دیلرسه نصرت ویریر که
حبیبی محمده نصرت ویردی اصحابیله و اول عزیز و رحیمدر
مؤمن قللرینی اسیرگر اولره نصرت ویروب فرح قلور ویندن
صکره بیوردیکه • وعد الله لا یخلف الله وعده ولکن اکثر الناس
لا یعلمون • یعلمون ظاهرا من الحیوة الدنیا وهم عن الاخرة
هم غافلون • یعنی حق تعالی وعدسی حققدن بیان ایدوب
بیوردیکه ای مؤمنلر سز منتظر اولوب کوزطتک الله تعالینک
وعده سنه که حق تعالی وعده سنه خلاف قلمز هر نکیم وعده قلدی
وفیله یرینه کتورر تاخیر ایتمز لیکن بو خلقک چوقلری بندن غافللر
در بلمزلر اما بولرک بلدکلری همان اول ظاهری دنیادر که

صناعتلو

صناعتلو اصناعتین واسباب معیشتلری نیله دکین واکلری
نه وقت ایرشدکین و تجارت ایتمک نیجه ایدکین بلورلر بو اشده
غایت زیرککلردر اما اخرتی امر یندن و آنده وعده اولنن قورقولردن
وعذابلردن امینلردر غفلت زیرلرینه مستولی اولمغله
بندن صکره حق تعالی کروانلره وعظ نصیحت ایدوب بیوردیکه
اولم یتفکروا فی انفسهم ما خلق الله السموات والارض
وما بینهما الا بالحق واجل مسمی وان کثیرا من الناس بلقاء
ربهم لکافرون • یعنی الله تعالی بیوردیکه بو منکرلر کندو نفسلرنده
بر فکر ایلیوب عبرت المزلرمی و برا سنده لا لله نظر قلمزلرمی که
اکلیلر بیلرلرکیم حق تعالی اشبو کوکلری و یرلری و برله کوک
ارسنده نه وار ایسه بو عجایب مخلوقاتدن بر نسنه دیی الا کندو
حقیقتن بیان ایتمک ایچون یراتدی و بولرک طورمقلغنه اجل مسمی
ووقت معلوم قلدیکه اول تمام اولیجق بولره دخی زوال اولسر

اَمّا بو خلقدن چوغی بلمزلر بدرستی اولنخار القلریله ملاقات
اولمقدن واولمکدن صکره کرو قیمقدن منکرلر وکافرلر ودر
وکرو یخوبقا ایدوب بیوردیکه • اولم یسیروا فی الارض فینظروا
کیف کان عاقبة الذین من قبلهم کانوا اشد منهم قوة واثاروا
الارض وعمروها اکثر مما عمروها وجاءتهم رسلهم بالبینات
فما کان الله لیظلمهم ولکن کانوا انفسهم یظلمون • یعنی بو کافرلر
یر یوزنده سیر ایدوب یورمزلرمی تا که بر نظر ایدلر کورلرکه اول
کندولردن اول وکچن امتلرک عاقبتلری نته هلاک اولدی
وانلری هلاک ایدوب دیارلرن نته خراب قلدق که اولر
بو مکه اهلندن دخی قوتلولردی انلر بو یر یوزن ملکلنوب
دوندروب اخترب اکنلر وباغلر وبستانلر ایدلر بو دنیای
عمارت ایدوب معیشت سردیلر بولر عمارت ایدوب معیشت
قلدقلرندن دخی چوق ایدی انلره رسوللرمز کندردک روشن

دلیللر و معجزلرله انلره کلدیلر تبلیغ رسالت ایدوب بزم خبرمز انلره
ارشد ایدیلر اولر دخی رسوللرمزی تکذیب ایدوب انامدیلر الله نه
دخی انلری هلاک ایلدی پس الله تعالی کمسنه‌یه ظلم ایدر دکل
که کناهسز یره کمسنه‌یه ظلم ایلیه لیکن مخالفت قلب عاصی
اولمغله کندو نفسلرینه ظلم ایدرلر عذابه مستحق اولوب هلاک
اولورلر ودخی بیوردیکه • ثم کان عاقبة الذین اساؤا السوأی ان
کذبوا بایات الله وکانوا بها یستهزؤن • یعنی اندن صکره اول
کافرلرک عاقبتی وماویلری جهنم ایچنده عذاب اولدی
اول تکذیبلرندن اوتوری که الله تعالینک ایتلرن بلمدیلر ورسول
لرینه اینمدیلر واول کلن ایتلری کلب استهزا ایله الدیلر ودخی
بیوردیکه • الله یبدؤا الخلق ثم یعیده ثم الیه ترجعون • ویوم
تقوم الساعة یبلس المجرمون • ولم یکن لهم من شرکائهم شفعاء
وکانوا بشرکائهم کافرین • یعنی الله دکد بو خلقی بوغکن

وار قلوب آندن صکره اولدر بر کیمو دیلدنکه دکلنلدو نب

و ترجیعی یر آندن بکا درو دخی دیکل آیله یا محمد اول کینی که قیامت

قوبه مشرکلر دکلی حبر تدن آنده نومید اولر حجتلری منقطع

اولب ساکت اولر واول بزه شریك طوتنب طبدقلری

فرشتلردن یاصنملردن هیچ بیندن اولره شفاعت اولمیه

اول معبود طتندقلری فرشتلر وصنملر کلی اولردن بیزار اولب

انکار اده لر ودخی حق تعالی بیوردیکه • ویوم تقوم الساعة

یومئذ یتفرقون • فاما الذین امنوا وعملوا الصالحات فهم

فی روضة یحبرون • واما الذین کفروا وکذبوا بایاتنا

ولقاء الاخرة فاولئك فی العذاب محضرون • یعنی یا محمد

دخی اکدر ویر بولره اول قیامت کینی که قوبه حسابدن صکره

اولر ایکی بولك اولب طاغله جرالرن کرمکیچون اما اولر که الله

تصدیق ادب رسوله ایندیلر واولرینه فرض اولن طاعتلری

یرلو یرنجه ادا قلب سنتله عمل ایلدیلر اول اجماق نخلری اچنده

تنعم ادب فرحله کرامتلر بوللر واما کیم که الله ورسولنه انکار

ادب قرآنی وکرو قیمتی بکلندیلر آخرته ایندیلر اولر کلی ول معبود

لریله جهنمه حاضر اولب انواع محنتله عذابلره کرفتار اولالر

پس بوعذابدن سبب نجات نیله دو حق تعالی انی بیان ادب

بیوردیکه • فسبحان الله حین تمسون وحین تصبحون • وله الحمد

فی السموات والارض وعشیا وحین تظهرون • یخرج

الحی من المیت ویخرج المیت من الحی ویحیی الارض بعد

موتها وکذلك تخرجون • یعنی الله تعالی بیورر کم سز الله عبادت

ادب نماز قلك شول وقتکه کچلرسز یعنی اخشمله یتسو نمازی

ودخی صباحلدکوز وقتنه نمازن قلك دخی عشا

وقتنده ایکندو نمازن واویله لدکوکز وقتن اویله نمازن قلوکه

بولرسزه فرض اولنمشدر سزه عذابدن سبب نجات

بنکله در اما بو قلدیغکوز عبادتلری خالص الله رضا سیچون
قلك ریا قارشدرمك که سعیکز ضایع اولمیه زیرا جمیع کوکلر
و یرلر اهلنك حمدی اوچوندر که یرك کوکك الهی اولدر قوی
نعمتیر کوك اهلنه اندندر پس اول نعمتك شکرینی دخی انلرك
ازرینه واجبدر زیرا اول خالقدر اولکم اولودن دیری چقرر
و دیریدن اولو چقرر اولودن دیری چقردیغی یمورده دن بوریی
چقردیغی دروکا فی بلندن مؤمن کتردکی کبیدر و دیریدن
اولو کتردکی قوشدن یمورده کتردکی کبی دخی مسلماندن
بلندن کافر کتردکی کبی و دخی اول قادردر اولکه قورمش
اولمش یرلره کرو حیات ویرر کوکدن یغمورلر اندیرب انواع
نباتلر بتررپس بو اولرد دخی الدکدن ویرالتنده چوریب
کیتدکدنصکره دیکلیب یردن کرو چقرمغه الله سبله قادردر
تکم مقاتل ایدر الله تعالی قیامتده ایکی صور اسنده یدنجی

کولدن

کوکدن ماء حیوان یغدره بحر مسجوردن ادم منینی کبی اولرك
سوکلری انکله نشو ولا حیات بولب سنله لردن چقرلربدن
صکره حق تعالی کرو کندونك وحدانیتنه و کمال قدرتنه دلیل
اولان ایتلری و علامتلری بیان قلب بیورر که ۞ ومن آياته
ان خلقكم من تراب ثم اذا انتم بشر تنتشرون ۞ یعنی الله
تعالینك وحدانیتنك علامتلرندن بری بودر که انکوز ادم
طپرقدن یرتدی اتاکز و سزی انك صلبندن وجوده
کتوب بشر قلدی که جهانه بسط اولب منتشر اولدکوز و دخی
بیوردیکه ۞ ومن آياته ان خلق لكم من انفسكم ازواجا لتسكنوا
اليها وجعل بينكم مودة ورحمة ان في ذلك لآيات لقوم
يتفكرون ۞ یعنی انك وحدانیتی علامتندندر که سنجون کرو
کندو جنسکوزدن ویربر کوزدن چفتلر کوز یرتدی زیرا
جنسکوزدن اولمیدی بربر کوزله انس طوتمیا یدکوز بس

جنسکوزدن انکجون قلدی تا که کوکلکوز انلرکله قرار طتب محبت
بغلیه دوستلق ارته یکلك وقتنده ترحم اوله ارکزده بیرلك
وقتنده زیرا برادم جمیع ولایتی طواف ادوب لکنسه قرار دتمز
تا کرو اهلنه کلمینجه ودخی اکی حلال بربرنه محبت بغلدوغی
الله ازلرنه محبت بنقدوغیلدر والا اکیسی بربریله قوم قبیله
دکلدی هیچ بربرن کورمدن برارایه کلورلر اکیسنك کوکلندن
بربرنك محبت دشر دوستلق بغلرلر الله دلدکیله تا که بربرنه موافق
ادوب مطیع اولورلر انلردن نسل اوره پس بو نسللرده علامتلر
وار حق تعالینك وحدانیتنه شول قومه که بو احواللری فکر ادوب
خالقلرن اکلرلر ودخی بیوردیکه • ومن آياته خلق السموات والارض
واختلاف السنتكم والوانكم ان في ذلك لآيات للعالمين •
یعنی انك وحدانیتی علامتلرندن در بو کوکلر برلر بیدلموق
بو عجایب صنعت ترکیبله ودخی دللرکوز مختلف اولب انواع

لغتلر سویلمك کمی عرب کمی عجم کمی ترك کمی هندی کمی حبشی
کمی فرس ودخی نجه دللرکه صاغیشی یوق کمی اشدلر کمی اشدلمز
ودخی صورتده لونکوز وشکلکوز مخالف کمی صارو کمی اق کمی
اکن مجموع یردلمش دنیا خلقی کافر مسلمان بربره کلسلر اکی کشی
بلنمیه که بربرنه بکزلر شیلکده هیچ فرق اولمیه بولنمز بلکم
صورتلری دخی بکزمز پس بو الوان اصواتکده اغراضدر بولنمز
بکن مجك بو اجسام اعضانته بکزیه پس حقیقت بولرده
علامتلر واردر الله تعالینك بیرلکنه وکمال قدرتنه شولره کم
عاقللر عاقللردر ودخی جمیع عالم خلقنه که جن انس در وبندن
صکره کرو بیوردیکه • ومن آياته منامكم بالليل والنهار وابتغاؤكم
من فضله ان في ذلك لآيات لقوم يسمعون • یعنی ودخی حق تعالینك
وحدانیتی نشانندندر که سزی کیجه اویودوق کندزن کرو
اویاتورطن تاکه اول سزه رزق اتدکی سبب معیشتی طلب ادهسز

زيرا بو اويومق اويانمق شول اولمك ديرلمك كبيدر بونده دخي
اشارت تنبيهات واردر حق تعالينك بيرلكينه شول قومه كه
بو كلامي اشيدوب عبرت آلورلر ودخي بيري ديكه • ومن اياته
يريكم البرق خوفا وطمعا وينزل من السماء ماء فيحيي به
الارض بعد موتها ان في ذلك لايات لقوم يعقلون • يعني
اول الله تعالينك وارلغنك وبيرلكنك وقدرتنك نشانلري
ندندر كه سيزه كوكلرده بلديرملر وصاعقه لر كوسترر قورقوتوجكه
ايني كوروب طوفان يا طلو يا عذاب اوله ديو قورقسز ودخي يغمور
اوله رحمت بركت اوله ديو طمع ايدوب اومه سيز ودخي اول
بلديرم صاعقه قورقودر شول كمسه لره كم مسافرلر اوله لر
صيغنجق يرلري اوليه وامدر مقيم اولنلره كه ير احنده اولالر
پس بو قورقيله اومو اراسنده حق تعالى كوكدن يغمورلر اندرر
انكله بو اولمش قورمش يرلري ديركوروب تازه لندرر انواع نباتلرله

وچچكلرله بو يرلري مزين قيلور تحقيق بو نسنه لر اچنده نشانلر وار
عقلي اولنلر قوملره كم ايني كوروب وحدانيتنه ايمان كتوره لر ودخي
بيري ديكه • ومن اياته ان تقوم السماء والارض بامره ثم
اذا دعاكم دعوة من الارض اذا انتم تخرجون • وله من
في السموات والارض كل له قانتون • يعني حق تعالينك
بيرلكي وارلغي نشانلرندندر كه كوكلر باشكز اوزره ديكلمش محكم
طورر هيچ اكا بر حادثه ايرشمز وبو ير دخي صو اوزره اياغكوز
آلتنده قيم طورر حركت ايتمز الله تعالى امريله وانك قدرتيله
اندن صكره چونكيم اسرافيل صخره اوزرنه طوروب صور
چالوب سيزي يركن دعوت قلسه ناكاه دكلكوز يرلرندن
سنله لركوزدن چقه سيز عرض حسابچون اعماللركوز
مقابلسنده جزا لنمغچون پس يرلر كوكلر اچنده كم وارسه
كلي حق تعالينك مخلوقيدر وبو كلسي دلالت قيلور كه الله

واردر بردر آنڭ شريكي يوقدر و بو كلّيسي آكا عبوديته اقرار
ايدوب مطيع منقاددر قدرتلري يتمزكه كندولري حق تعالى
يرتدوغي هيئتدن بر درلو دخي يك تغيير ادلن تا الله تبديل
ايتميجه و بندنصكره دخي بيوردیکه • وهو الذي يبدؤا الخلق
ثم يعيده وهو اهون عليه وله المثل الاعلى في السموات
والارض وهو العزيز الحكيم • يعني اول الله دركه اولكم ادمي
يرتدي اول اهيچ يوغكن اندن آنڭ ذريتلرن يردوب وجوده
كتردي صودن اخرتده كرو كلسن الدر دكدن صكره احيا
ايدوب يردن قلدرسزكه اول آول وار قلمقدن آكا صكره
كرو ديرلتمكي ككزكدر سزلك وهو كزه نسبتنزه براول
صوي قان ايلمك اندن قاني آت ايلمك اندن سڭوكلر
وسكزلر وطمرلر ايلمكتير نسبت مشكلر كدر اندنكه
باجقدن يردوزيرا آدم اغلني دخي باجقدن صوريدن

هر نه شكل ازره اولورسه تكندي بلور اما صودن دونمكا
عاجزدر قدرتي يتمز بو اعتبار ايله كم اول يرتمقدن صكره
دخي ديرلتمك آنڭ قتنده اسان رقدر ديدكي اولدر والا اول
اخر آنڭ قدرتنده برابردر و دشخارنسنه يوق يرده كوكده يوق
واولو صفتلر آنكدركه واحددر آنڭ شريكي و لمقدن منزه در
ملكنده عزيزدر امرنده غالبدر و قولنده صادق و حكمنده
راست و اشلري صواب نكم اشلر و بيرر فمو حكمت
مقتضا سنجهدر و بندنصكره بيوردیکه • ضرب لكم مثلا
من انفسكم هل لكم مما ملكت ايمانكم فيما رزقناكم فانتم
فيه سواء تخافونهم كخيفتكم انفسكم كذلك نفصل الايات
لقوم يعقلون • بنك سبب نزولي بو ايديكم قريش قومي الهلرنه
عبادت ايدوب لا اله الا الله ديرلردي و دخي احرام كيدكلري
وقتن تلبيه ايدوب ديرلرديكه • لبيك لا شريك لك الا شريك

هولك تملكده و ما لك يعني سنك امرك اجابت ايدرز اجابت
ايتدكدن صكره كرو دورزكه شريكك يقدر الا شريكك ولدكم
اول سنك ملككدر سن اكا مالكسن بس حق تعالى بيني ايندرب
اولره كندوسزلريله مثل قورب حجت ايلدي بيوردكه الله تعالى
سزه كندو نفسلركوزدن برنسنه تشبيه ايدوب وصف ايلرز
ايدرزكه هيچ سزك قوللركوزدن كه اكا مالك سز بر كمسه وار
ميدركه اول سزه رزق ايدوب ويردكموز مالكزده اولرسزكله
شريك اولالر و ملكوكوزده اورتق اولالر شويله كيم اول قوللكوز
تصرفده سزكله برابر اوله و دخي هيچ قورقرميسزكه ينبغي
انادلوكله سزدن ميراث بيه شول كندو نفسكوزو ورثه لريندن
قورقدغكوز لاين بولردي لركه يوق بس الله ايدر نجون انصاف اتمزسز
شونيكه كندو نفسكوزه كرب خوش كورمزسزكه كندو قللكوز
ملكوكوزده سزكله برابر شريك اولالر يا بر ورثه كوز اولمين

كمسه سزدن ميراث بيه بني اول الله تعالى نيته روا كورب راضي
اولورسزكه انك ير تدغي قللي انك ملكنده انكله برابر اورتق اولا
بو اكا روا دكل بس نيكم سز روا كورمزسزكه كندو قللركوز سزكله
اتالركوزدن قلن مالكزده ميراث يمكده شريك اولالر نجلين
اول سز الدطتنب طبدقللركوز صنملر دخي كه بزم مخلوقمزدن
و مملوكمزدر روا دكل كه بزم ملكمزده بزمله شريك اولالر اما
الليث ايدركه بو آيته دلالت قلور اكا كه قول تشنيه مالك اولمز
تا حر اولمينجا بس الله تعالى ايدر بز وحدانيتموزه دلالتلري بيلدرن
شويله بيان قلورز شول قومه كه عقللري وار ايدرا انلري
اشتدوب فهم ايدرلر و انك برلكنه تصديق ايدرلر بوندن صكره
بيوردي كه بل اتبع الذين ظلموا اهواءهم بغير علم فمن يهدي
من اضل الله وما لهم من ناصرين يعني بلك اول كافرلر
نفسلرنك هوالرنه متابعت قلدلر اول بيلرده طمقده حجتسز

دليلسز هيچ بر حجتلري يوق آنلر عبادت اولنمغه لايق
اولدقلرينه شول نفس هواسندن ارتق كه آنلري يلتر اول
بته طبمغه كبس كمدر كه توحيد يولنه هدايت ويره كتره
شول كمسنه كه الله تعالى اني مخذول مطرود قلمشدر
وآني ايمانه اني لايق كرممشدر اولره بر كمسنه مانع يقدر
كه آنلري الله عذابندن منع ادبقتره ودخي بيوردي كه
فاقم وجهك للدين حنيفا فطرت الله التي فطر الناس عليها
لا تبديل لخلق الله ذلك الدين القيم ولكن اكثر الناس لا يعلمون
يعني حق تعالى بيوردي كه يا محمد قايم اولب طوغل دين اسلام
اوزره مخلص اولبن واندن يكا راغب اولبن ودخي متابعت
قل الله تعالينك ديني اوزره وملتي اوزره ودخي شول
خلقت اوزره كه الله بو بشري آنك اوزره يراتدي نيتكه
رسول مخبر ويردي كل مولود يولد على الفطرة وابواه

يهودانه

يهودانه وينصرانه ويمجسانه يعني هر اوغلن فطرت
اسلام اوزره طوغر اما آتسي آنسي دركه يا يهودي ايلرآني
ياخود نصاراي قلورآني يا مجوسي ايدرآني نتكيم ميثاق
كنده طنفلق ويرديلر اسلام اوزره واندن صكره انا رحمنده
صورتي تصوير اولنديغي اسلام اوزره الله تعالى خلقي يرتد
هيچ بر كمسنه اني اول خلقندن تغيير ايدمز اول دينكم
توحيد حقدر محكم وقايم دين اولدر ليكن بو مكه كافرلرينك
اكثري اول توحيددن بيخبرلردر ودخي حق تعالى بيوردي كه
منيبين اليه واتقوه واقيموا الصلوة ولا تكونوا من المشركين
من الذين فرقوا دينهم وكانوا شيعا كل حزب بما لديهم
فرحون يعني يلدوك دينكوزي رجوع ايدجي اولبن
الله دن يكا كفردن توحيده ومعصيتدن طاعته فرقك
الله دن الله عاصي اولمك دينلري اوزرينه ودخي آنلردن

اولماك كه انلره بو برلن دينى كه دين اسلامدر ترك ايتدلر
انلر دخي هر بيري بر بلك اولبن بشلو باشنه بر دين طتدلر كيمي
يهود اولدي كيمي نصارى كيمي مجوسي اولدي كيمي وثني ويهود
جماعتي يتمش بر بلك اولدي ونصارى جماعتي يتمش
ايكي بولك اولدي ومسلمانلر يتمش اوج بلك اولدي اول
اخر بولرك كلسي اهل ناردن اولدلر همان بر بولكي اهل
جنتدر كه اولر اهل سنت جماعتدندر اما بو جماعتلر
كلسي كندو دينلرنده اعتقادلرنه راضي اولب فرح بولورلر
بلمزلر كه باطل اشده عمرلري ضايع اولمشدر ودخي حق
بيوردي كه • واذا مس الناس ضر دعوا ربهم منيبين اليه
ثم اذا اذاقهم منه رحمة اذا فريق منهم بربهم
يشركون • ليكفروا بما آتيناهم فتمتعوا فسوف تعلمون •
ام انزلنا عليهم سلطانا فهو يتكلم بما كانوا به يشركون •

يعني الله تعالى بيوردي كه چون بو كافرلره بر بلا ورحمت ايرشسه
اول ربلرندن يكا دخي اولبن دعالر قيلورلر تيلوارركه اول
قحط شدتي بولردن كتره آندنصكره الله تعالى اول بلالري
كتروب انلره راحت نعمت ايرشدوب رزقلرن بول قيلسه
كورسن بولردن بر جماعت كم اول ربلرنه شرك كتروب
وحدانيته انكار ايدرلر اول بلا وفتنده قيلدقلري اقرار
لرن تصديقلرن ترك ايدرلر اول ويردكموز نعمتلري انلرك
كفرنه سبب اولور بز انكچون ويردكيكه انلر كافر اولميلر
ايله صنسنكه انلره بز انلردن اوترو انعام قيلدق كه انلر كافر اولدلر
پس حق تعالى اولره تهديد برله بيوردي كم ديك اول
ويردكمز نعمتلرله تمتع ايدك نفسكوزي برقاچ كون
راحتلندرك اكا دك كه عمركزك مدتي تمامنه ايره تين
اولا اول وقت بلسز كه سز كلهنه اشلكنسز انجه ندامت يوب

باشلر كورزدكا سز هر كز فائده اولميه عجبا سز بو اشلري
قلدغكوز اول جهلكوزدن دمدر يوقسه بز سزه كوكدن كتابمي
اندردك كه اول كتابي سزه بو شرك اتمكلكوزدن خبر ويرب
ودخي سز انكله بزه شرك دعوسن ادرسز بن خودايني
اندرمدك پس نيله ونه حجتله شرك ادرسز بله سز كه بارني
هيچ بر وجهله حجت بلميب ابدي عذاب اچنده هلاك
اولسر سز ودخي بيوردي كه. واذا اذقنا الناس رحمة فرحوا
بها وان تصبهم سيئة بما قدمت ايديهم اذا هم يقنطون
اولم يروا ان الله يبسط الرزق لمن يشاء ويقدر ان في
ذلك لايات لقوم يؤمنون. يعني چون بو كافرلره بز يغمورلر
اندررب بوك نعمتلر بتورسوز انكله فرح اولب سونرلر
واكر اول كناهلري وخلافلري سببندنكه كندولر كسب
ادرلر انلره اجلقلر وقحطلر ويرسوز اول فعل جزاسي

كرسن انلري كه همان رزقدن اميد كسرلر بري اوندرلر
صنه سنكه بولره رزق ويرن بزدكولز اول كافرلر كزمزلرمي
كه بدرستي الله كيمه دلرسه رزقني بول قلور اندن اتروكه
اول قلك صلاحي انكلدر وبعضي قولنه معيشتي طار قلور
چونكم صلاحي انكله در تحقيق بو رزقي بعضيه بول
وقت اتمكده علامتلر وار وحكمتلر وعبرتلر وار شول قومه كه
اولر اهل تصديقدر حق تعاليننك حكمتلرينه انكارلري يوق
وبندنصكره احسانه وانعامه امر ادوب بيوردي كه. فات
ذا القربى حقه والمسكين وابن السبيل ذلك خير للذين
يريدون وجه الله واولئك هم المفلحون. وما اتيتم من ربا
ليربوا في اموال الناس فلا يربوا عند الله وما اتيتم من زكوة
تريدون وجه الله فاولئك هم المضعفون. يعني الله تعالى
رسولنه مخطاب ادوب بيورر لكن مراد بو خطابدن

جميع ايمان اهليدر اما خاص دكلدر بسن بيرركه يا محمد
شولركم سنكله قرابتلري واردر انلرك حقلرين ويركل
منع ايتمكل ودخي مسكينلرك ويول كچركن فقير اولنلرك
دخي حقلرين ويركل امدي اول اقل قرابت حقي اولدركه
صلهء رحم ايدلر انلردن قطع اولنميلر ودخي اول مسكينلر
حقي اولدركم الله ويردن انلره تصدق ايدلر وفقيرلرك
دخي اولدركم انلره اكرام ادب احسان ايدلركم بولري
ايتمكلك خيرلودر شولركه انلرك مرادي اندن حق رضاسي
اولا اخرتده نجات بولب باقي نعمتلره اولشنلر دخي انلردر
اما اول نسنلركه ويره سز مقصودكز اول اولاكه اول خلق
مالندن سزه اول سببله زياده نسنه حاصل اولا اول
عطانك الله قتنده قدري ومحلي يقدر ثوابا ولمز بلكيم
عاصي وكناهكار اولورسز ودخي اول نسنكه زكاتدن

وصدقدن ويره سز مرادكوز الله رضاسي حاصل اولمق
اولا الله قتنده ثوابي زياده اولمق عطا اولدركه برنه اون
اولا دخي زياده اولا ودخي بيرديكه • الله الذي خلقكم ثم
رزقكم ثم يميتكم ثم يحييكم هل من شركائكم من يفعل من ذلكم
من شيء سبحانه وتعالى عما يشركون • يعني الله كندو صنعندن
خبر ويرديكه كندونك وحدانيتن بلدره بيرديكه اول الله در
اولكم سزي ياراتدي يوغكن وار قيلدي اندن صكره ديري اولدقجه
سزه اسباب معيشتي روزي ويرب انواع طعاملرله سزي رزق
لندردي اندن اول وقتكه سزك عمركز مدتي تمام اوله
سزي كيرو اولدرر اندن صكره قيامت كنده كرو ديرلدب بيردن
چقرسز تا كه اول دنياده قلدغكوز عمللرك مكافاتني سزه
ويره كتوره كورك بر نظر قلوك اول بزه شريك قلوب عبادت
قلدغكوز صنملر كوزه هيچ ديرلكلر مزدن برين سزكله ايشلري

الله منزهدر اندنکه اکا کمسنه شریك اوله بلکه واحد مطلق
وفرد محقق اولدر و درخی بیوردیکه ظهر الفساد فی البر
والبحر بما کسبت ایدی الناس لیذیقهم بعض الذی عملوا
لعلهم یرجعون. یعنی قورولرده و دکزلرده فساد ظاهر اولدی
اول کسب ایتدکلری معصیتلردن اتری و قورده فساد یغمورلر
یغمیوب قحطلق اولدغی و دکزلرده فساد انجولر بولنمدغی
یراهن و قیکه یغمور یغمیه صدفده انجو اولمز اما بعضلر دیدیلر
که دکزدن مراد شهرلردر و قوردن مراد بریلرده و طاغلرده
کویلردر شهرلردر دکن دیدیلر اول اعتباره که انلرده انهارلر
اقر اما بر که کثرة ناس اعتباریله اولا قرایه بنسبت و لکندن
بو انسبت ترکدر انکچون که نیجه شهرلر واردر کم انده صو ضروریله
بلنیر و سعت اوزره دکل و درخی روایتدر ابی العالیه دنکه ایتدی
قوروده دیدکی کیشینک اعضالریدر دکزدن دیدکی کوکلدر اعضالری

فساد معصیتلردر و کوکللرده فساد بدعتلره و فاسد اشلره اعتقاد
ایتمکدر و بیرمز خولری عادت ایتمکدر و درخی بیوردیکه بو فساد لکر
ظاهر اولدغی انکچوندرکه بز اول کناهلرینک جزالرن انلره بعضیسن
دنیاده طتدررز و بعضیسن اخرتده دخی قیورز انده طتدورز
طادمق دیدکی کنایتدر عذاب ایتمکدن عذابله دوزدمك
اولور یس دنیاده عذابی قیتلغله و اجلغله قلورز تا که بر انیا فه
کلب کفری شرکی ترک ایدلر ایمانه دونلر و صنملر عبادتن
ترك ایدب الله عبادتنه دونلر بوندن صکره کرو تهدید ایدب
بیوردیکه. قل سیروا فی الارض فانظروا کیف کان عاقبة
الذین من قبل کان اکثرهم مشرکین. فاقم وجهك للدین القیم
من قبل ان یاتی یوم لا مرد له من الله یومئذ یصدعون.
یعنی حق تعالی بیوردیکه یا محمد ایت بولره که سفر ایدب سیر
ایدك بو دنیا ایچنده بر نظر ایدك کورك که عاقبتلری نیه ایرشد

شولرکه اولردن اوکدن واردی انلردخی اکثر بولرجلین مشرکلردی
تاکه انلرک عاقبتلرینه نظر ایدوب کندولره عبرت اللر عاقبتلرنی فکر
ایدلر اول حاللرندن رجوع ایدوب ایمانه کللر ودخی بیوردیکه یا محمد
یوندن بونکی اخلاص قیلیله اول دین اسلامدن یکاکه محکم وقایم دیندر
واندن انرینه ثابت اولغل قیامت کنی اولمزدن اول که هیچ
برکمسنک قدرتی یتمزکیم اول کنی اللهدن منع ایدوب کیترهمیه
اول برکندرکه الله تعالینک کلمتکلکین وعده قیلمدر اول وعدیه
خلاف یقدر البته اولسه کرکدر و اول کون بو خلق ایکی بولک
اولوب متفرق اولسهلر کرک جزالرن بلماغچون ودخی بیوردیکه •
من کفر فعلیه کفره ومن عمل صالحا فلانفسهم یمهدون •
لیجزی الذین امنوا وعملوا الصالحات من فضله انه لا یحب
الکافرین • یعنی هرکمسهکه الله تعالییه انکار ایدوب کافر اولسه
انک کفرنک جزاسی وعقوبتی کنوکندو اوزرینه در ودخی هرکمسهکیم

الله تعالینک وحدانیتنه تصدیق ایدوب اقرار ایلدی وکرکلو عمللر
ایشلدی اولر دخی کندو نفسلری چون استعداد ایدوب قبره وجنته
دوشکلرین قیلدیلرکه راحت اولهلر پس اول قیامت کننده خلق
متفرق اولدقلری اندن اترودرکه الله تعالی جزا ایلدرره
شولریکه ایمان کتوروب صالح عمللر ایشلدیلر کندو فضیلهسیله
اول الله کافرلری سومز اندن اتروکه معرفتدن قاچدیلر موحد
اولمدیلر ودخی بیوردیکه • ومن ایاته ان یرسل الریاح مبشرات
ولیذیقکم من رحمته ولتجری الفلک بامره ولتبتغوا من فضله
ولعلکم تشکرون • یعنی الله تعالینک وحدانیتنی علامتلرندن
بیدرکه انک صنعنه بقوب ای اکلیسه بیلکه کیم سزه رحمت
وبرکت یغمورلرن یغدرمق دلسه اول یغموردن اول مشتجی
یللر ویر برکه قولری انکله سیونوب سرور وفرح قیللر تاکه اول یل
بشارتندن صکره اول یغمور یعنی سزه ایرشدره انکله بو بجه

نعمتلر يردن اغجدن بتروب سزه طتدره وه دخي اول يلله دكزي بوزنده
كميلري يورده واول سببله سز ايدب حق تعالى قسمت قلدغي
رزقلرن طلب ايده سز اول دكزلر اچنده پس حق تعالى اول يلله
نعمتلر كتردكي واول يلله دكزلرده كميلر يوردكي وكلي بو نعمتلري
عطا قلوب احسان قلدغي فضليله انكچوندر تا كه اول نعمتلري
ذكر ايدب سز دخي انك شكرينه مشغول اولسز واول نعمت ويرن
منعمك نعمتي حقين شكرله يرينه كتره سز تا كه دخي زياده نعمت
احسان قله ودخي بويركه • ولقد ارسلنا من قبلك رسلا الى
قومهم فجاؤهم بالبينات فانتقمنا من الذين اجرموا وكان
حقا علينا نصر المؤمنين • يعني حق تعالى بويركه يا محمد تحقيق
سندن اول نيجه رسوللر كوندردك اول قوملرينه كه كليلر ظاهر
دليللرله وروشن حجتلرله ونيجه معجزه لر عيان قلدلر انلر دخي
اول رسوللري تكذيب ايدلر نيتكم بو قومك سني تكذيب ايدلر

بز دخي اول قوملردن عذاب ايله انتقام الدق واولري اول كفرلرندن
اوترو هلاك ايلدك واول مؤمنلري رسوللريله نجات ويروب
قورتردق زيرا كه مؤمنلره كندومزه وعده قلدق كه مؤمنلري
نصرت قلوب قورتورز بوندنصكره صنعندن خبر ويردي
تا اندن عبرت الوب متعظ اولالر بويرديكه • الله الذي
يرسل الرياح فتثير سحابا فيبسطه في السماء كيف يشاء
ويجعله كسفا فترى الودق يخرج من خلاله فاذا
اصاب به من يشاء من عباده اذا هم يستبشرون • يعني
اول الله در اولكم يللري قوپوب ويرب كلب بولتلري قپيرر
كترر هواده كوكدن يكا يري يري ارزنه اندن بسط ايدب
اني يرله كوك ارسنده دشترشيله كه كوكله كنشي بيرده لر الله
دلدكي قدر بر كونلك يريا دخي زياده اندن كوره سين اول
بولتلري پاره ايلر اول بولتلر ارسندن اول يغمر قطره لرن

چقرب بو یر یوزینه دکن بو قللرینک اکثرینه و باغلرینه بستانلرینه
ایرشدرر بو قللری ایکی کورب جمیعسی بشارت بولب سویندیلر
ودخی بیوردیکه • وان کانوا من قبل ان ینزل علیهم من قبله
لمبلسین فانظر الی آثار رحمة الله کیف یحیی الارض بعد
موتها ان ذلک لمحیی الموتی وهو علی کل شیء قدیر • یعنی
اول یغمور یولره ایندزدن اول کندن اول یغموردن امید کسمشلردی
چون ایندی توبه بشارت حاصل اولدی کل امیدی نظر
قل اول الله تعالینک رحمتی آثارینه که یر یوزینه انواع نباتلر
بتردی بعض یشل بعض قزل بعض صری و انواع چچکلر له
یر یوزین مزین قلب سروصلر قیلدی بجه دانلر یردن بتیرب
بوبجه یمیشلر اغاجدن کتردی اول قوریب قالمشکن کلسین
تازه لندردی حرکته کتردی بو کلسی تحقیق تنبیه اشارتدر
اکا که بدرسینی بو یر النده طرق اولب یتن اولودخی کلسی تجلین

حیات بولب کرو وجوده کلسی لر قیامت کنیده که وعده
لنمشدر زیدر بیسی اول الله هر نسنیه قادردر قد یعجز
بق نه دلرسه ایشلر کمسه اکا مانع یقدر ودخی بیوردیکه •
ولئن ارسلنا ریحا فرأوه مصفرا لظلوا من بعده یکفرون •
فانک لا تسمع الموتی ولا تسمع الصم الدعاء اذا ولوا مدبرین
وما انت بهادی العمی عن ضلالتهم ان تسمع الا من یؤمن
بآیاتنا فهم مسلمون • یعنی اگر بز انلرک اکنلرینه و باغلرینه
بستانلرینه هلاک ایرچی یل کندرسوز کرم اکا ریح دلرزنیکم
بشارت یلیندر ریاح دیرلر اول کلب انلرک اکنلری اوزره اکا
دخی کورسلر که اول اکنلری تازه یشل تکلیکه موج اوررکن ناکاه
صرارب صولدی کورسنکه مجموع کروب اول نعمتلره صرند قدن
صکره کافر اولورلر بدرسینی یا محمد سن بو اولره یا استلده
مرسن حق تعالی بو کافرلری اولبه تنبیه ادب مثل قردیبا

ینکم اولر چاغرمقوا وارن اشتمزلر بوکا فرلر دخی حقدن یکا اوتن
دعوت اولنن اشتمزلر ودخی بولری صاغرلره تشبیه ادب دیکه
سن بو صاغرلره دعوتك اشتدرمزسن نجنکم بولر یوزندب
اعراض ادهلر یعنی نجنکه صاغرك بونی سندن یکا اولسه
سن اکا چاغرب اشتدرهمزسن فکیف که اول یوزین دوندرب
کیدرا اوله سن انی ندن چاغره سن اول نجن اشیدسن کافرلر دخی
حق ندایی اشتمکدن کندلری صاغرلغه اردقلری شول صاغرك
ایندن چقمق کبی در که اشتمك محالدر ودخی بیوردیکه یا محمد
سن کوزسز اولن کمسهلری یوله دلالت قیلمزسن وانلر طریق
ضلالتدن هدایته کترمزسن چونکه اولنر مطاع عموزدن
اعراض ادبجیلردر تحقیق سن دعوت حقی اشتدرهمزسن
الا شول کمسهلره که انلرك حقه صدقی واقرار ایکانلری یوق
بزم حکمومزه اخلاص ایله طاعت قیلمشلردر بس ندن صکره دب

بو خلقك کندو نفسلرندن خبر ویرب بیوردیکه • الله الذی
خلقکم من ضعف ثم جعل من بعد ضعف قوة ثم جعل
من بعد قوة ضعفا وشیبة یخلق ما یشاء وهو العلیم القدیر
یعنی اول الله در اولکیم سزی اوولا بر ضعیف نطفهدن ۵
یرتدیکه بر قطره صو یدی اندن کیجی اوغلن دنیایه کتردی کرو
ضعیف عقل فراستیدی اندن صکره قوت ویرب اعضالرین
محکم قلدی یکیتلك ارکنب عقل فراست ویردی اول عقل
بنا شست قوتیدن صکره کری ویرلك وقوتك کسلمك ضعیفلغین
ویردی بو کلی انك قدرتیله در نه دلرسه یردر صورتلری
بچه انواع اثره مختلف یدرسه حاللری دخی قدرتیله
ایله دوندرر هر برنك حالینی بلور نوقت تبدیل تغییر ادجکن
دخی بلور قادردر نه دلرسه اشلر ودخی بیوردیکه • ویوم
تقوم الساعة یقسم المجرمون ۷۵ ما لبثوا غیر ساعة کذلك

كانوا يؤفكون ۔ يعني يارن قيامت كنده بو كافرلر اول قيامت
كونك ازنيه بقوب برده جوق يتدقلرينه انكار ايده‌لر آندا جواب
ديلركه بز بوير آلتنده بر ساعتدن آرتق اكلنمدك يعني اول
طن جوق ديلركه بز اكلنمدك بو سنلده الا اون كون و آندن صكره
ديلركه بز اكلنمدك الا بر كون آندن صكره ديلركه بر ساعت
نيكيم طه سوره سنده بياني كجدي ۔ ان لبثتم الا عشرا ۔
وذخي ان لبثتم الا يوما ۔ وبو آيتده بر ساعت ديو ذكر ايلدي
پس الله ايدر بو كافرلره دنياده اول انكار ايدبلن سويلمك
وحقه انيتمق ايله عادتا ولمشدركه انده قيامتده
انكار ايدرلر بونده بوكن سنلده يا تدقلرينه انكار ايدب يلنرلر
وذخي بر ديكه ۔ وقال الذين اوتوا العلم والايمان لقد
لبثتم في كتاب الله الى يوم البعث فهذا يوم البعث
ولكنكم كنتم لا تعلمون ۔ فيومئذ لا ينفع الذين ظلموا

معذرتهم ولا هم يستعتبون ۔ يعني اول كافرلر ديلر اول وقت
آنلره الله تعاليدن علم ويرلدي وذخي توفيق برله ايمانكم اي قوم سز
حقيقتا يتوب كلندكوز بويير يوزنده شول قدردركه لوح
المحفوظده حق تعالي حكمي برله يزلمشدركه اول قيامت كنندر
پس اول يرتمغله وقويمقلغه وعده اولنب تقبير اولنن كن
اوشبو كندركه قوپب سنلدن حشر اولدكوز ليكن بوكني بر ناده
يكن هيج تصديق ايتمزدكز اوش واقع اولب كوزكزله كردكوز بوكون
اول كندركه اول دنياده كندولره كفرله شركله ظلم ايدنلرك
عذرلري قبول اولنمز وذخي كلك شمدي الله دن يكا دونك
ذخي ديلمز زيرا ايمان بالغيب كركدي اول مرتفع اولدي ايمان
بالمشاهده معتبر اولمزكه ايمان باسدرو اول قبول محال اولا
آنكچونكه رجوع مقدر دكل وبوندن صكره بر ديكه ۔ ولقد ضربنا
للناس في هذا القرآن من كل مثل ولئن جئتهم باية ليقولن

الذين كفروا ان انتم الا مبطلون ۝ كذلك يطبع الله على قلوب
الذين لا يعلمون ۝ فاصبر ان وعد الله حق ولا يستخفنك الذين
لا يوقنون ۝ يعني حق تعالى ايدر يا محمد بن بو آدم اوغلنلرنه قرآن
اچنده كركي كبي مثللر وتشبيهلر قلدق امر ونهي ووعد ووعيد
قلماغله والرو كچنلرك قصه لرن خبر ويرمكله واكرسن شيمدي
آنلره كندولر دلكلين دليل حجت كترسي اولرسك كه مكه نك
طاغلري آلتون اولا ويرلري باغ باغچه اولا واچنده ايرمقلر
اولا اولر تصديق ايتميب بو مكه كافرلري ديسه لر كه يا محمد
سن ودخي سكا اويانلر كلسنز كلكوز باطل اهلي يلنجلرسز بو اولن
نسنه اول الله دن دكلدر ديو انكار ايدرلر وار صبر ايله يا محمد
بو كافرلرك جفالرنه وانكارلرنه وسني انجيتدكلرنه كه بتحقيق الله
تعالينك وعدسي حقدر سكا نصرتله وعده قلدغي وكافرلره
هلاك كلكله وعده قلدغي البته يرينه كترر واول وعده اولنن

عذابلري آنلره قلور اما اول بعثه انكار ايدنلرك سوزلري
سني بنجك قلوب شول مرتبه يه ايندرمسونكه اوامكله آنلره بويره
دعا قلب عذاب ويليه سن تصديق ايتمدكلري ايچون بلكم سن حليم
صبور اول اشنده استعجال ايتمه تا كه ظفر بولسن

سورة لقمان وهي اربع وثلثون آيات مكية

بسم الله الرحمن الرحيم

الم ۝ تلك آيات الكتاب الحكيم ۝ هدى ورحمة للمحسنين ۝
الذين يقيمون الصلوة ويؤتون الزكوة وهم بالاخرة هم يوقنون ۝
يعني الله اندا جوب بيزركه بنم الهيتم ولطفم ومجدم حقيچون
اول قرآنكه ايندردك بزم كتابمزدر دليل برهاندر بزم وحدانيتموزه
واول محكم كتابدر نسخ اولنمز وحاكمدر كندودن اولكي كتابلره
نسخله حكم ايدر ودخي حلال حرام وامر شرايع واحكام حدود
بنكله محكم اولمشدر ذكر وتبديل تغيير اولنمز ودخي بو كتاب هاديدر
طريق هدايته طريق ضلالتدن ودخي ايمان كتوروب عمل صالح

اشتکلنلره سبب رحمتدر و دخی وقبله نمازلرن ادا قلنلره و
ومالرینك زکاتلرن ویرنلره که بونلر کلی اول بعثه تصدیق ایدجلردر
البته اول اولسردردرلر و دخی بیردیکه • اولئك على هدى من
ربهم واولئك هم المفلحون ط یعنی بو صفتلره موصوف اولنن کمسلر
دنکه اولر هدایات اوزرنه در اول ربلرنك توفیقیله و دخی جمیع
خیره ظفر بولب فلاح بلنلر اولردر که الله تعالى بیان قلدغی هدایت
طوتب نجات بولدیلر و دخی بیردیکه • ومن الناس من یشتری
لهو الحدیث لیضل عن سبیل الله بغیر علم ویتخذها هزوا ط
اولئك لهم عذاب مهین ۵ بو آیتك سبب نزولی بو بیدیکم
نضر بن حارث فارس ولایتنه تجارته واردی انده بولدغی رستم
واسفندیار قصه لرندن و قوم عجمك مقاماتلرندن دینلمش باطل
ترهات کتابلری جمع ایدوب کتوردی رسوله عم قتی عداوت
ایلمشدی وخلق فتنه درشر بیردیکه سزه بن رسوللرین محمد

رسولدر انك کتابی بونم دخی کتابم وارقچن رسول عم اتروب اصحابنه
ادم پیغمبر قصه لرندن خبر ویرسه اول نضر دخی اتباعن جمع
ایدوب ایدر دیکه محمد بوسیلدکی سزلری وجندن بو جغندن
خبر ویررکلك بن خبر ویرین که سوزلرك تمامی بنم قتمده در
پس حق تعالى بو ایتی ایندروب خبر ویردیکه بومکه خلقیدن کمسه
ویرکه وترب باطل سزلری صتون الوب کلوب انی خلق اوزره
اوقونا که انکله بو خلقی الله تعالینك دیننده دوندروب ضلالته
برغه وکندو نفسن دخی بله کمراه قلمه بلمدن جهله ودخی اول
رستم اسفندیار سوزیله دلرکه اول قرانی برابر طوتب استهزا قلمه
کلیلسنز مجلسنز اولرکبی کمسلردر غایت اهانتلی دخی عذاب
لها موده انلر کجوندر و بعضلری دیدلرکه بو لهو باطلده مرادسا ز
چالجی مغنیه جاریلی صاتون الوب چالدرمقدر نتکیم ابو
امامه دن روایتدر انیدر رسول عم بیوردیکه • لا یحل بیع

المغنيات ولا شراؤهن ولا تجارة فيهن واكل اثمانهن حرام
يعني مغنيه جاريه‌لري صاتمق وصتون المق حلال دكلدر وانلري
الوب صاتمغله تجارت ايتمك وانلرك ثمنن يمك حرامدر شول
كمسنه‌لره كم اني حلال بيلوب دكلمكيچون صتون اله وصتن دخي اول
ساتنه اعتماد ادوب صتنه الانك صتنه‌نك نيتلري خدمتيچون
تا نسليچون اولميه بو آيه دخي بو حكم اوزره انديرلدي ابن عباسدن
مجاهد دخي اليله روايت قلديكه لهو حديث صاتن المق مراد مغنيه
جاريه المقدر وبعضلر دخي ديدلركه مراد لهو حديثدن بنده شركلر
كه اني اختيار قلمه ايمان اوزره دليل سز مجلسنز خلقي ازدرمغيچون
بس عذاب مهين انلر ايچوندر وبوندن صكره دخي بيوريدكه واذا
تتلى عليه اياتنا ولى مستكبرا كان لم يسمعها كأن في اذنيه
وقرا فبشره بعذاب اليم يعني حق تعالى بيوريركه چون بزم ايتلرمز
اول نضر بن حارث اوزرينه يا اول كمسنه اوزرينه كه اول مغنيه

صتون الوب اصتارا وقتسه وحكم بيان اولنسا انك حكميله
عمل قلمقدن اعراض ادر تكبرلك يوزندن واول قراني تصديق ايتمكدن
نجي شيله نفرت ادركه صنه سن اول قرآن وانك ايچنده‌كي كلابيللر
وعجايبلري ايشتمدلر ديه خو صنه سن كانه بولرك قلقلرنده ثقلت
وصاغرلق واردر ايشتمزلر بشارت قل مثليله يا محمد اول قرآن
حكمن ايشدوب صاغرلنب قولق طتميسلره شول عذابلري كه غايت
موملمدر بندن صكره قرانله عمل قلنلرك حالندن خبر ويروب بيوردكه
ان الذين امنوا وعملوا الصالحات لهم جنات النعيم
خالدين فيها وعد الله حقا وهو العزيز الحكيم يعني تحقيق
شولركه ايمان كتوردلر وكوكلو عمللر ايشلدلر كندولريله الله ارسنده
عهدلره وفا قلديلر ديلرن وكوكللرن اصلاح قلديلر
حاصلدر اولره اول جنات كه نعمتلري مالانهايه در بو حالده كه
انلر ايچنده دايم اولرلر فناسي زوالي اولميه بو جنت بو صفتلو

کمسلره واجب اولدوغی حق تعالینک اول وعده سیله دزکه
حقدر وانک اولماسنده خلاف یقدر عزیزدر اول ملک
اچنده کمسه اکا غالب اولمز ودخی حکیمدر کافرلره عذابله
حکم ایلر ومؤمنلره اجمعله حکم ایلر سندنصکره کرو کندینک
وحدانیتی علامتلرن بیان ادوب بیوردیکه • خلق السموات بغیر
عمد ترونها والقی فی الارض رواسی ان تمید بکم وبث فیها
من کل دابة وانزلنا من السماء ماء فانبتنا فیها من کل زوج
کریم • هذا خلق الله فارونی ماذا خلق الذین من دونه بل
الظالمون فی ضلال مبین • یعنی حق تعالی بیوردیکه اول الله
یرتدی بو کوکلری دیرکسز شویله که کرهسز کورکزله بعضلر دیرکه
یرتدی کوکلری بر غیر عمللرله که سز کورمزسز ودخی برقدی یوره انره
محکم بجه طاغلری تاکه حرکته کلب بویرلر زایل اولمیه ودخی بو
انواع دبر نور حیوانلری یرادوب یریزنه نشر ایلدی برنجیسی قروده

بریجیسی دکزده ودخی حق تعالی خبر ویردیکه بز کوکلردن صو اندردک
اول صو سببیله یریوزنده انواع دانه لر واوتلر بتردک اشبو کلی الله
مخلوقیدر که اول یرتدی کلوک امدی کسترک بکا که اول الله دن
غیر معبودلطندغکوز صنملر کوزنه نسنه یرتدیلر انلرک صنعی ومخلوق
ندر انلرک نه اقتدارلری وارکه نسنه یرده بیلمزلر کندولر دخی بلورلرکه انلر
بو نسنه ده عاجزلردر لیکن بو کافرلر اشکاره ضلالت اچنده درکه
قادری قیوب عاجزی معبود طوترلر بندنصکره لقمان قضیه سندن
خبر ویروب بیوردیکه • ولقد اتینا لقمان الحکمة ان اشکر لله ومن
شکر فانما یشکر لنفسه ومن کفر فان الله غنی حمید • یعنی الله
بیورکه بز لقمانه حکمت ویردک یعنی عقل علم ویردک ودخی سوزده
صواب سویلمک ویردک که کسیلرسه صواب کلوردی هیچ
اندن بر خطا کلام ویلان سوز کلمدی اما اکا پیغمبرلق ویرلمدی
اهل سنت جماعت قولی بودر نتکه وهب بن منبه ایدر لقمان

حکیم کشیدی حکمت ویرلمشیدی بنی دگلدی ابن عباس قولی
دخی بودر ودخی وهب دمشدر که لقمان مخیر اولندی نبوتله
حکمت آراسنده اول حکمتی اختیار قیلدی پیغمبرلك آراسنده ودخی
وهب ایدر اول لقمان داود پیغمبر زماننده بر کشینك قولیدی
بنی اسرائیلدن قره حبشی قولیدی آقل حکمتکه اندن ظاهر اولدی
آزادلغنه سبب اولدیکه مولاسی بر کون اکا دیدیکه طور اشبو
قیونی بغزله طوردی بغزلدی مولاسی ویردی اکاکه وار اول قیوندن
نیکی اعضاسی کوکی ایودر اندن ایکی پاره کتوردی لقمان واردی
دلیله بو ایرکن کتوردی بندن بر زمان کچدی کرو بیر دیدیکه ای
لقمان وار بر قیون بغزله واردی بغزلدی کرو مولاسی دیدیکه وار
اول قیونك اعضالرندن قنقی اعضاکه کی خبیثدر ایکی اعضاسن
کتور واردی کرو دلیله بو ایرکن کتوردی مولاسی اکا صوردیکه یا لقمان
ایوسن دیدم بو ایکی اعضایی کتوردك بر مرتن دیدم کرو بولری کتوردك

بونه حکمتدر بر اعضا هم ایو اولا هم بر مز اولا لقمان دیدیکه
بو ایکیسندن کرکلو اعضا یوقدر نکیم که ایو اولسه لر آرزنه طورلر دخی
بو ایکیدن مردار خبیث یوقدر نکیم که بیرلن حکم آرزه اولمیالر خیانت
قیللر مولاسی دیدیکه کرکلو سیلدوك که بو حکمت کلامیدر روا
دکل که سن حکیم اولسن دخی قول اولسن وار آزاد اول دیب
آزاد ایلدی دخی بر کون لقمان وعظ ایدردی آرزنه بر جماعت
جمع اولمشلردی بنی اسرائیلك اولولرندن بریسی کلدی کچدی
صوردیکه بو جماعتدر دیدیلر بو جماعت لقمان قتنه جمع اولمشلردر
اول بونلره وعظ ایدر اول کشی دونب لقمان قتنه کلدی دیدیکه
یا لقمان سن فلان اغلنك قولی دکلمیسن لقمان دیدیکه بلی اولم اول
کشی دیدی سنی بو مرتبه‌یه کورردم نه نسنه ایرشدردی لقمان
دیدیکه کرچك سویلمك دخی امانتی کرکلو ادا ایتمك ودخی
اکسوکه کرکمز بر مز سوزلری ترك ایتمك بنی بو مرتبه‌یه ایرشدردی

اول کشی تعجب ایدب دوندی کندی و دخی حق تعالی بیوردیکه

ان اشکر لله یعنی بز لقمانه علم حکمت ویردک دخی دیدک اکا که

الله تعالی یه شکر ایله کل اول علم حکمتدن اوتورکه سکا عطا قلدی

هر کمسه کیم الله شکر ایلدی اکا ویرلن انعام ایچون اول شکرک

فایده سی کرو اول شکر ایدنه راجعدر که دنیاده نعمتنی زیاده اولور

و آخرتده ثوابی اما هر کیم اول نعمته شکر ایتمیب انکار ایدب

کافر اولسه انک ضرری دخی کرو کندویه اولور الله تعالی غنیدر

بو خلقدن دخی و بونلرک شکرندن دخی و اول حمیددر حمد اولنمش

جمیع فعالنده و دخی حق تعالی بیوردیکه ۰ واذ قال لقمان لابنه

وهو یعظه یا بنی لا تشرک بالله ان الشرک لظلم عظیم ۰

یعنی چونکه لقمان اوغلنه وعظ ایدب دیدیکه ای بنم اوغلجغم الله

شرک کترمه کمسه یه اکا اورتق قتمغل که بالله حقیقتا الله

شرک کترمک کبی اولو ظلم دربس بو شرکی ظلم دیو ذکر ایلدی

انکچونکه ظلم اکا دیرلرکیم بر نسنه یی غیر محلنه صرف ایده لر پس

ربوبیتی الله دن غیریه صرف ایتمک صنمی معبود طنتموق ظلمدر

و قول دخی عبادتی و عبودیتی غیر محلنه صرف ایدب معبود

حقیقی قوب صنمه عبادت ایتمک دخی ظلمدر پس بو شرک

بکنا هدرکه ابدا یارلغنمزبندن غیری کناه الله کیمدن

دیلرسه یارلغر و اول لقمانک اوغلی و عورتی ایکیسی دخی کافرلردی

شول قدر جهد ایلیوب درشدیکه ایکیسی دخی مسلمان ایلدی

و دخی حق تعالی بیوردیکه ۰ و وصینا الانسان بوالدیه حملته

امه وهنا علی وهن و فصاله فی عامین ان اشکر لی و لوالدیک

الی المصیر ۰ یعنی الله تعالی ایدر بز بیوردق بو انسانه کیم اتاسنه

انسنه احسان ایلیه اما اناسی حقنده ارتغرق صقلیه اتاسی

حقتدن زیرا اول اناسی کتردی انی ضعفی ضعف اوزرینه

اوکلمشکن اول وقت که حامله ایدی کون کجدکجه ضعف

آرتردي توتي اكسلوردي اول آني كتررردي ودخي دنيايه
كتردي بونجه شدت زحمتله اكي يل امزردي كيجه كوندز
كون وزحمتين چكدي اكي يلدن صكره سوددن كسب طعامله
تربيت قلدي پس سندن آزوردك بو انسانه كه اولا بڭا شكر
ايله كيم سڭا هدايت ويرب دين اسلام عطا قلدوق دكلي
نعمتك اولوسي ولدر آندن صكره آتاڭا آنڭا احسان قيل آندن
اوتوركه حالت صباكده زحمت چكب سني تربيت قلدلر آنلرك
حققلرين ضايع قلمغل كه عاقبت دونب منملك بزدين يكادر
احسان ايدرسك دخي جزاسن بلورسن اساءت ايدب انجيدرسك
دخي جزاسن بلورسن ودخي بيوردي كه • وان جاهداك على
ان تشرك بي ما ليس لك به علم فلا تطعهما وصاحبهما
في الدنيا معروفا واتبع سبيل من اناب الي ثم الي مرجعكم
فانبئكم بما كنتم تعملون • يعني اگر اول آتاڭ آناڭ كيسي بيله

زحمت ويرب جهد ايدرلرسه سنڭ اوزرڭه كه سن بڭا شريك
كتورب كافر اولسن بر نسنه كه سنڭ هيچ بر دليلك حجتك
يوق بنم شريكم اولدوغينه پس اول شريكده سن آنلره مطيع اولمغل
دنيا امرنده ديرلكي ولرده احسان ايدب مطيع اولمغله روا ايدر
رسولدن عم كه بيوردي • احسان المصاحبة ان تطعمهما
اذا جاعا وان تكسبوهما اذا عريا • يعني اول آتا انا يله كركلو
مصاحبت اولدركه قچن آچ اولسلر طعام ملندب آنلري
طويره سن قچن يالڭچق اولسلر طون ايليوب طونده سن بنكم اولر
سڭا ايتدلردي چكيكن ودخي امر ايلدك اول انسانه كيم متابعت
قلغل دينده برکمسنڭ طريقنه كيم آنڭ يوني بنم طاعتمزه اقبال
ايتمشدر آندن صكره بلوڭ كيم سيزڭ مرجعكوز بزدين يكادر
بدرستي سيزه خبر ويرين شول نسنه لريكه سيز دنياده ايدي
ايشلدكوزدي ايلنكله سيزه مكافات مجازات قيلمق ملكوز

مقداری بوندن صکره دنب کیر ولقماندن خبر ویریب بیوردیکه
یا بنی انها ان تک مثقال حبة من خردل فتکن فی صخرة او فی
السموات او فی الارض یأت بها الله ان الله لطیف خبیر
قضیه بو ایدیکیم لقمانک اوغلی بر کون اتاسنه دیدیکه یا اتا اگر بن
بر خلوت یرده بر گناه ایشلسم که بنی هیچ کمسنه گورمسه الله تعالی
اول بنم گناه ایشلدکمی نیجه بلور که تا انکله عقوبت ایده لقمان اکا
جواب ویردی بو وجهله که حق تعالی بیوردیکه ای بنم اوغلجغم
اگر سنک اول خطاک بر خردل دانه‌سی اغرلغنجه اولسه دخی اولسه
که سن انی ایشلمش اولسن یدی قت یرک التندغی قیه ایچنده
یاخود گوکلر ایچنده یا یرلر ایچنده اولا الله تعالی بیلور
واول گناهی کتوروب ترازویه اورر انکله مجازات قیلور
بلدکه الله تعالی لطیفدر که بر حبه‌یه صقلر کتورر خبیردر
که انک مکانی قنی یرده در بیلور اکا هیچ بر خفی مکان یوقدر که دخی

حق تعالی خبر ویریب بیوردیکه یا بنی اقم الصلوة وأمر بالمعروف
وانه عن المنکر واصبر علی ما اصابک ان ذلک من عزم الامور
ولا تصعر خدک للناس ولا تمش فی الارض مرحا ان الله لا یحب
کل مختال فخور واقصد فی مشیک واغضض من صوتک
ان انکر الاصوات لصوت الحمیر یعنی لقمان اوغلنه وعظ
ادوب دیدیکه ای بنم اوغلجغم نمازی وقتله اقامت ادوب کرکلو
ادا ایله حضور قلبله وارکانلرن وشروطلرن تمام رعایت
قلمغله دخی شول نسنه‌لر که الله قتنده مرضیدر قولکده وفعلکده
اول اولسونکه هم کندو نفسکا وهم غیرکا انی بیوره‌سن که ایشلیلر
ودخی شول نسنه‌لر که الله قتنده مرضی دکل وشرعا مقبول
دکل وعقل انی مستحسن گورمز افعالدن واقوالدن انلردن
کندو نفسکی وغیرکی دخی منع ایله کل وحاصلی امر معروف و
ونهی منکر ایتسک اول جهتدن سکا بر اذا وابلا وذلت

حقارت حاصل اولسه اول سكا ایرشن شدتلره صبر ایلمكلكه
اكه صبر ایلمك ایشلرك واجبندندر نتكیم اولو العزم اكا صبر
ایلدیلر مراتب اعلایه نزول ایتدیلر انبیالر و اولیالر كبی دخی
بولره بكزر كمسنلر كه بو امر معروف نهی منكر طریقنده بو جفاء
چكه كلدیلر پس بو آیه بیان اولدی قد دستور اولدی اشبو
امتده كه بولردن هر كمسنه الله رضاسیچون امر معروف
ونهی منكر ایتسه گركدركه اول وجهله اكا ایرشن شدته
زحمته صبر ایلیه تا كه اول دخی اول الوالعزم اولنلره
اولب انلر كله حشر اوله ودخی لقمان دیدی كه ای اغلم ٥
متكبر اولب بو خلقك فقیرلرندن یوز چویرمكل و انلر كله
كلامكی انلردن اعراض ادب سویلمكلكه اول انلره اذا و جفا
ودخی یر یوزنده كشكلنوفخ له صالنوب یورمكل كه بكدستی
الله تعالی بو یورمكلكنده مختال اولنلری والندیكی نعمتله فخر

ادب كبرا دنلری سومز بلكه بو یوردكه الله تعالینك
عظمتن اكوب سن تواضعله مسكنتله یورمكل دخی چاغروب
سویلمكل و اوازكی چغروب سویلمكل سفیهلر كبی تیز تیز سویلمكل
اكل اكل اكا كوبجه سویلكل و ازك قبی قبو ویرمكل كه
اوازلرك كی قبیحی اشك اوازیدركه قبو ویرب چاغرسنده
ابجلین اولمغل اكرچه حیوانلرده اشك اوازندن دخی قبیح
اواز واردی لیكن خلق ارسنده بو معلوم ظاهر اولدیغیچون
بنكله تشبیه ادب مثل قیلدی ودخی حق تعالی بیوردیكه الم
تروا ان الله سخر لكم ما فی السموات وما فی الارض واسبغ
علیكم نعمه ظاهرة وباطنة ومن الناس من یجادل
فی الله بغیر علم ولا هدی ولا كتاب منیر یعنی یا صحابت
بو مكه اهلینه كرم گرمزمسز كه الله كلی سزه مطیع قلدی كوكلرده
یرلرده نه وار سه هپ سزك مصالحكوز و اسباب معایشكز

ضبط اولب نظامه گلمکچون بو کلی سزه الله دن و آنک قدرتندن
و رحمتندن دُر که اول واحددر آنک شریکی یوقدر و دخی کامل
قلدی سزک اوزرکزه انواع نعمتلرینی ظاهرده و باطنده یعنی خلق
کزدکی نعمتلری دخی کرمدکی نعمتلری دخی ظاهر نعمت اولدرکه
دلکزده کلمهء توحید جاری قلدی و باطن نعمت اولدرکه
کوکلوکزده معرفت حاصل قلدی بعضیلر دیدیلرکم ظاهر
نعمت اولدرکه طشره اعضالرکزی بللو بینجه دوزدی
ویردی و باطن نعمت اولدرکه اچکزدکی اعضالرینی ویردی
عقل و فراست و فهم و فکر و هوش کامل معرفت عطا قلدی و دخی
ظاهر نعمتلر اولدرکه ایولکوکزی خلقه آشکار اقلب عیبلرکزی
ستر ایلدی و دخی ظاهر نعمت قرآن و باطن نعمت آنک
معنیلری وفنا وبللری و دخی ظاهر نعمت دنیا و باطن نعمت
آخرت نعمتلری فی الجمله بو ایکی درلو نعمتلری سزه احسان قلدی

بوکلسیله

بو کلسیله بو خلقدن اول نضر بن حارث مجتسر بهانسز جهلله
طوب الله تعالی دیننده خصومت ایدر الله دن اکا بیان یوق
و بر روشن حجتی دخی یوق و دخی حق تعالی بیوردیکه • واذا قیل لهم
اتبعوا ما انزل الله قالوا بل نتبع ما وجدنا علیه اباءنا اولو کان
الشیطان یدعوهم الی عذاب السعیر • یعنی نجن بو مکه اهلنه
دینلسیکه کلک ایمان کترب متابعت ایدک اول قرآنک حکمنه
کیم سزه الله تعالی اندردی اولر دیرلرکم بز اول قرانه ایمان
کترب متابعت قلمازز بلکیم شول آتالرمزی نه نسنه اوزرینه
بولدغسه دیندن و عادتدن بز دخی کروا اول ایین اوزرینه
متابعت قلب انی طوترز الله تعالی ایدر اول شیطان دکلمیدر
که بولری دعوت قلور اول عذاب سعیره تاکه ابدی انده
هلاک اولرسنکم آتالری هلاک ایلدی اغوا سیله و دخی
بیوردیکه • ومن یسلم وجهه الی الله وهو محسن فقد استمسک

بالعروة الوثقى والى الله عاقبة الامور ۞ ومن كفر فلا
يحزنك كفره الينا مرجعهم فننبئهم بما عملوا ان الله عليم
بذات الصدور نمتعهم قليلا ثم نضطرهم الى عذاب
غليظ ۞ يعني حق تعالى بيورر هر كمسه كم الله ايمان كتوردي
و دينن اخلاص ايدوب كرو قلن عمللرن دخي كركلو قيلدي
بدرستي اول النى محكم قلبيه اوردیکه اوزلسی دکل زیرا
الله ایانه و توحیده یتیشدی که دکلی ایشلرك عاقبت مرجعی
اللهدن یکادور هر عمله مجازات مکافات قلور اکر خیر
و کر شر اکر اوکرجق و دخی اول کافرلر دیرلر دیدیکه اول
محمد بو قرآنی کندو کندودن دوزرلیندر کوکدن ایتمز دیرلرد
رسول عم انی ایشدوب غایت مشقت کلوب کوکل طارلردی
الله تعالی انك کوکلن استمالت ایدوب بیوردیکه یا محمد هر کمسه کم
انکار ایدوب کافر اولسه انك کافر اولمقلغی سنی غصه یه قومسونکم

انلرك دونب

آنلرك دونب کلجك یرلری بزدن یکادر آنلرك اشلدلر سیلدلر
تموبزانی جمع ایدوب صقلمشوز یارین قیامت کیننده بر بر خبر ویرب
اول انکارلرینه جزا ایدرز تحقیق الله تعالی آنلرك و غیرنك
کوکللرنده نه وار ایسه بلور اما کنلو نسنه یوق اکر خیر در اکر شر در
و سنك کوکلك دکی غصه کی دخی بلور آنلرك کلامندنکه دیرلر
بر بچق کون بر انلری بو دنیا یله تمتع ایدروز که فناسی قریبدر
آندن صکره دلرلمز بز انلری بر عذابه اغردر که هرکز
سستا اولمیه و نجات بولمیه لر ابدی کرفتار اولورلر و دخی
بیوردیکه ۞ ولئن سألتهم من خلق السموات والارض
ليقولن الله قل الحمد لله بل اكثرهم لا يعلمون ۞ لله ما في
السموات والارض ان الله هو الغني الحميد ۞ يعني الله تع
آیدر یا محمد اگر بو مکه کافرلرینه صورهسی اولرسك که
بو کوکلری و بو یرلری کیم یراتدی اقرار ایدوب البته

دیلرکه الله یرتدی زیرا بلورلرکه اول صنملری سننه

یرتمقدن عاجز مخلوقدر هله سن آنلرک اول اقرارلری

اوزره الله تعالی‌یه حمد ایتکه بونلر بو قدر اقرار ادرلر تلکه بونلرک

حقیقی‌نی تصدیق اتمزلر بلمزلرکه یرلر و کوکلر اچنده نه مخلوق

وار ایسه کلی الله تعالینک ملکیدر کیمسه شریکی یوقدر بدرستی

اول الله غنیدر بونلرک عبادتلرندن حمیددر کندو افعاللرنده

که اکا حمد اولنور و ثنا قلنور و بندن صکره بیوردیکه • ولو ان

ما فی الارض من شجرة اقلام والبحر یمده من بعده سبعة

ابحر ما نفدت کلمات الله ان الله عزیز حکیم • ما خلقکم ولا

بعثکم الا کنفس واحدة ان الله سمیع بصیر • بو آیتک

سبب نزولی بودر یهودی کافرلر دیرلردی بو قرآن بو کلامدر

که بونک دوکنمسی و قطع اولمسی یقینجقدر تیز اولاکه بوده کنه جه

حق تعالی بو آیتی اندردی بیوردیکه یر یوزنده‌کی قوا اغاجلر قلملر

اولسه و بر کز صوی اندن صکره یدی دکز صوی دخی مرکب

اولسه بو کلی قلملر و مرکبلر له الله تعالینک علمی یازلسا بو قلملر کلی

قطع اولب بو مرکبلر دوکنیدی الله تعالینک علمی دوکنمیدی

بو سزه ویرلن علمدن از چوق علمدر کیم الله قتنده واردر یعنی الله

قتنده‌کی علمه نسبت اول علمدن که سزه ویرلدی ایکن

آز علمدر الله عزیزدر غالبدر کافرلره انتقام اتمکلکده و دخی

حکیمدر ایله حکم ایدر کیم کندونک علمنک غایتی یوقدر و بو خلق

علمنک غایتی و نهایتی واردر و دخی اول ابی بن خلف و اسدک

ایکی اوغلی منبه و نبیه دیرلردیکه الله بزی طورلو زره یرتدی

نطفه‌دن علقه قلدی علقه‌دن کرو مضغه قلدی اندن

بو اعضالری یرتدی بیلو بیلو بنجه دوزدی بو کلسیله دیرکه

بز بولری الدکدن صکره کلسن بر ساعتده کرو بدرزی

خلق ایشبو نجن اولسردر الله بیوردیکه دکلدر بکا سزک کلوکز

یرتمق دخی قورمق الاسوك برادم برتمیسی کبیدر و دیدکرمك
دخی انجلیندر الله سمیع در بولرك نه دیدکلرن اشیدر بصیردر
نه اشلدکلرن کورر عملرنه کوره جزالرن قلور و دخی کندنك
قدرتلرندن خبر ویروب بیوردیکه • الم تر ان الله یولج اللیل
فی النهار ویولج النهار فی اللیل وسخر الشمس والقمر
کل یجری الی اجل مسمی وان الله بما تعملون خبیر • ذلك
بان الله هو الحق وانما یدعون من دونه الباطل وان الله
هو العلی الکبیر • یعنی حق تعالی بیوردیکه یا محمد ایت اول بزم
قدرتمزه انکار ایدنه که کرمز میسنکز الله بوکیجه نقص ایدوب
کندوزی زیاده ایدر و کندوزی نقص ایدوب کیجه زیاده قلور
انك بعض ساعتن اندن صیرور دخی بعض ساعتن بوندن
صیرور دردر قدرتیله نه دلرسه اشلر و دخی ایله کنشی ادم
اوغلنلری مصالحیچون مطیع مسخر قلمشدر یردلدن بروه

فلکلرنده

فلکلرنده کیجه کندز دورمیوب دوراندلرکه انلرك سیرنده
اکسلوب ارتمسنده بنجه حکمتلر واسرارلر واردر کیم عاقللر
اینی وصف ایتمکده عاجز قلمشلردر تا سیرانلر بو وضع اوزره
اکادکن که اجل مسمیلری تمام اولا که قیامت کیندر بدرستی
الله سزك نه اشلدکوکزی بلور امدی بو ذکر اولنن مصنوعات
که کیجه کندز ارتوب اکسلمکدر و دخی ای کون مسخر اولمقدر
بوندن اترودرکه نظر ایدوب فکر ایلیوب کلسلر بللرکه الله حقدر
معبود مطلقدر و دخی بللرکه اندن غیری معبود طتیوب
طپندقلری کلی باطلدرکه بو ذکر اولنن مصنوعاته انلرك
افنداریقدر اکا طپندقلرندن هیچ بر منفعت اولجق دکلدر
نه دنیاده نه اخرتده بس بللرکه مرتبیی بوجه اولعباد شاه
اولدرکه تعظیم حمد دخی اکا اولنور و بندن صکره کی قدرتن
بیان ایدوب بیوردیکه • الم تر ان الفلك تجری فی البحر بنعمت الله

لیریکم من آیاته ان فی ذلک لآیات لکل صبار شکور ۝
واذا غشیهم موج کالظلل دعوا الله مخلصین له الدین
فلما نجیهم الی البر فمنهم مقتصد وما یجحد بآیاتنا الا
کل ختار کفور ۝ یعنی حق تعالی ایدر یا محمد آیت اول
منکر قدرته که کز مزمین الله تعالی نوک کمال قدرتنی که اول
کمولری نیجه یوردر اول دکزا چنده کندنک رحمتیله خلقک
منفعتندن انرو تاکه انکله سنره اول وحدانیتنک علامتن
بیان قله بدرستی اول عجایبلر که بو دکزلرده کورکز سز
کلسی انلر عبرتلر در و دلیل بونها ندر هر کمسلره که هر
حالده الله تعالینک امر ارزنده اکا ایرشن بلالره و شدتلره
کی صبرا دجدر و آنک نعمتلرا ایرشدکنه شکرا دجیدر زیرا
مؤمن موحد اولنلر بو ایکی خصلتدن خالی اولمسه کرک که
کلی خیر خصاللرک افضلی بو ایکی خصلتدر که بلا و محنت

وقتنده صبر ادجی اولا نعمت رحمت وقتنده شکر ادجی و لابس
نجنکم بولر اول کمسه بنسلر دخی بولری طاغلر کبی موج کلب
بربری اردنجه قیلسه درت طرفدن قورقولق بورسه اخلاصله
هیچ ریاسز اکا اعنقادیرله توجه ادب دعا قلوب بلورلرکه
نجنکه بز انلره ترحم ادب قرو یه چقرورز سلامت ولب قرار
طتلر کوره سن اولردن بعضیسی ایمانه کلب اول صدق و انزره
طرر انکارا ادب کیرو رجوع ادر عهدینی صر عهدینی ترک
ادب صمیمن الاهر کمسکیم اول عهدن صمفده غایت قباحت
اوزره در حق تعالینک نعمتلرینه کافر او لمغی کندویه عادت
طوتمشدر بند نصکره کیرو بیر دیکه ۝ یا ایها الناس اتقوا
ربکم واخشوا یوما لا یجزی والد عن ولده ولا مولود هو جاز
عن والده شیئا ان وعد الله حق فلا تغرنکم الحیوة الدنیا
ولا یغرنکم بالله الغرور ۝ یعنی ای مکه کافرلری قورقک اول

زبكوزدن كه سزي انواع نعمتلرله بسلدي اكا ايمان كتوروب
امرينه مطيع اولك وديخي اول كنك عذابندن قورقك كه هيچ
بر اتا اوغلنه منفعت قيلميه و اوغلي اتاسي اوزرنده‌كي حقي عفو ايتمكله ٥
چاره‌سي اولميه و اوغل ديخي حقي اتاسي اوزرنده عفو ايتميه و اكا
بر وجهله منفعتي طوقنميه هر بري كندو نفسني خلاص
ايتمك انديشه‌سنده اوله بو ديدكمز خاصه كفار حقنده اما
مؤمنلر بربرينه منفعت قيلور شفاعت وجهيله بدرستي
الله تعالينك وعده‌سي حقدر بو ديدكلرمز هبا و لجقدر
كم هركز اكا خلاف يقدر پس سزي بو دنيا زينتي و بونك كبي
مغرور قيلمسون كه اندن يكا ميل ايدوب كوكلوكز دولندروب سز
اني ترك ايدوب و انكچون عمللر قيلمغي قوسز سعيوكز ايكي هب بونكا يه
اولا وديخي اول شيطان لعين سزي غرور ويرب غب الله تعاليه
كنمي برله الدمسون كه يارين محروملردن اولسز و بندن صكره

غيبدن خبر ويرب ديكه. ان الله عنده علم الساعة وينزل
الغيث ويعلم ما في الارحام وما تدري نفس ماذا تكسب غدا
وما تدري نفس باي ارض تموت ان الله عليم خبير. مقاتل
ايدر بو ايه بر كشي حقنده نازل اولديكه اكا وليد بن عمرو ديرلردي
برية اهلندندي پيغمبره كلدي عم ديدي يا رسول الله بزم يرلرمز
قحطلق اولدي خبر ويركه نوقت يغمور يغر وديخي عورتم حامله
قودم كتدم اول نه طوغرسه ار ميدر قز ميدر وديخي بن نه يرده ٥
طوغدم بلورم انكه نه يرده اولسم وديخي بوكون نه ايشلدكم
بلورم انكه يارين نه ايشلبوسرم وديخي قيامت نه وقتدر خبر وير
حق تعالي بو ايتي اندردي خبر ويرديكه بو بشي اول قيامت نوقت
قوپجغنك علم الله قتنده در وديخي يغمور يغدرمق انك حكمنده در
نوقت دلرسه اول وقت يغدرر وديخي بو اتالرك ارحامنده اوغلن
اناميدر قز ميدر الله بلور وديخي هر نفس يارين نه كسب ايدسر در

اول بلور و دخی هر کیشی نه یرده اولجکن قورده می اولسر یا دکزده
یا طاغده می اولسر یا اوده شهرده می اولسر یا خود قنده بینی دخی
اول الله بلور بیلکم ابن عمردن روایت ایدرلر ایدر پیغمبر بیوردیکه
غیبک مفاتحلری بش در بلمز اول بشی الا الله بلور بینی دیدی
و دخی بو آیتی اوقیدی بلدر دیکه اول بش بودر و دخی عایشه
رضی الله عنها دیدی هر کمسه که سکا خبر ویره بو بش نسنه یارین نه
اولسر بن بلورم بلکل تحقیق که اول یلن سویلدی بو آیة کیمیله
بس معلوم اولدی کمسه بلمز مکر پیغمبرلردن که الله تعالی اولره
بلدرمش اولا والسلم سورة السجدة وهی عشرون
وتسع آیات مکیة بسم الله الرحمن الرحیم
الم ۝ تنزیل الکتاب لا ریب فیه من رب العالمین ۝
ام یقولون افتریه بل هو الحق من ربک لتنذر قوما ما اتیهم
من نذیر من قبلک لعلهم یهتدون ۝ یعنی الله تعالی قسم

ایدوب بیوردیکه بنم الهیتم و لطفم و مجدم حقیچون بن بلورم الهنکه
بو سوره ایندرلمشدر جبرائیل الله اول رسولم محمده که بو منزلدکنده
هیچ کمان یقدر انلرک قتنده که مومن مصدقدرلرکه
بو قرآن ایندرلمشدر اول عالملرک ربندن اما چون ایندی
قوتیش انکار ایدوب دیدیلرکه اول محمد بونی کندودن دوزر الله
آنلری تکذیب ایدوب بیوردیکه یعنی بو اهل مکه دیرلرمیکه
اول محمد بونی کندودن دوزرسیلر محمد بونی کندودن دوزمز
بلکم بو قرآن حقدر سنک ربکدن سکا ایندرلن یا محمد تا سن
انذار ایدوب قورقدسن بو مکه قومنی سنک عصرکده هنوز
دخی بو قریشه کندولردن بر قورقدیجی کلمدی بولنکزلریله سندن
اللروبر نذیر دخی مشاهده قلمدیلر لیکن بولردن الروکیلره
سندن الروکی پیغمبرلر کلب انذار ایدلر متابعت ایدن سعید
اولب سعادت بولدی مخالفت ایدن شقی اولب ابدی هلاک

اولدي سندخي بولري انذارات ولاكه بولدي دخي ضلالتدن
هدايت بولنه چقلر بندن صكره كندو صنعنه دلالت ادن
نسنه لردن بيان ادوب بيوردیكه • الله الذي خلق السموات
والارض وما بينهما في ستة ايام ثم استوى على العرش
ما لكم من دونه من ولي ولا شفيع افلا تتذكرون • يعني
سزك معبودكز وخالقكز اول الله دركم كوكلري ويرلري
ياراتدي دخي بو اكسنك ارسنده نه وارسه اني ياراتدي التي كونده
وقادر ايدي قدتي ياراتدي ديكه بوكلسني كوز اچوب يوموجه ياراتمه
يه ديدي ليكن قوللره اني بلدره ديكه اشده اوكه جكلك كركمز زيرا
اول صفت شيطانيدر انك چوغنك صكي نداماتدر اما هر
اشي كا كچه فكرله اشلمك صفت رحمانيدر پس مؤمن اولدر كه
اشنده توقف ادوب اني ادجي اولا اندن چون الله يرلري
كوكلري ياراتدقلرندنغيله ياراتدي مستولي اولدي عرش اوزره

حكميله

حكميله سزكم بناني چخدي اغراقده بلوك كم سزك الله دن غير
هيچ كمسه دوستكوز يوقدر كه اخرتده سزه منفعتي طقنه
واندن غيري بر شفاعت ادجي يوقدر فرشتلردن وغيردن
كه سزه شفاعت قليبقوتره الله دن اذن اولمانجه نولدي
سن كه بو اوكتلريله براوكتلنمز سز تاكه نجات بولبقوتله سزه
وتخي بيورديكه • يدبر الامر من السماء الى الارض ثم يعرج
اليه في يوم كان مقداره الف سنة مما تعدون • يعني الله
بيورقلريني حكم ادركوكدن يره بنكله كه فرشتلر كندرر بو خلقك
مصالحندن اثر واندن اول فرشتلرك وصعودادوب كوكدن
يكا بركون اچنده كه انك مقداري دنيا كيلله بيك يل قدرر
زيرا يردن كوكا بيش يوز يللق مسافه در اول ملكوك انمسي
چقمسي بركون اچنده سزك صاغشو كزله بيك يللق مسافه
اولور عبد الله بن سابطدن روايتدر ايدر الله بو دنيا

امرني تدبير ايدن درت فرشتلكه اول جبرائيل و ميكائيل و اسرافيل
و عزرائيلدر عليهم السلام اما جبرائيل موكلدر پيغمبرلره كه امر
و نهي ايلتكلرده و ميكائيل اوتلره و يغمورلره موكلدر و اسرافيل
دخي بعضي حكملركه الله دن فرشتلره ايرره اولنلري ايندرر و
قبا في فرشتلر دخي كه اعمال ازره موكلدر انكله ايرلر چقرلر
و عزرائيل جانلر قبض اتمكه موكلدر و دخي بيردر ديكه ❁ ذلك
عالم الغيب والشهادة العزيز الرحيم ❁ الذي احسن كل شيء
خلقه وبدأ خلق الانسان من طين ❁ ثم جعل نسله من سلالة
من ماء مهين ❁ ثم سويه ونفخ فيه من روحه وجعل لكم
السمع والابصار والافئدة قليلا ما تشكرون ❁ يعني اول
الله كه يرلرك وكوكلرك مدبريدر و ملكي و حكمي دخي بلور پادشاهدر
قوللرك كزلو و اشكارا افعاللريني بلور و دخي دنياده جاري اولن
امورلريني بلور كه عالم شهادتدر و آخرتده جاري اولجق

امورلري دخي بلور كه عالم غيبدر قوللرني مشاهده قلمز
و اول ملكنده عزيزدر و بندهغي خلقه رحيمدر دنياده عام
و آخرتده خاص و دخي اول الله در اول كم هر بندهغي سنعه
بجهير تموق كركدكن بلوراول علم و ارادت ازره بيردر اما بو
يرتمقده ابتدا قلدي ادمي ير تمقلغي باجقدن اندنصكره انك
نسلني بيردي نطفدن كه منسل اولب انساندن سز چقر
آتانك صلبندن و آنانك كوكسندن كه اول بر ضعيف صودر
پس چون اول ادمي يدب اعضالري برلو برنجه دزدي
اول بندهغي روحندن اوردي وجوده كتورب بونجه حكملر
و اسرارلر ظهوره كتردي اندن دنب آنك ذريتنه خطاب
ايدب بيورديكه اول الله سزي يدب سزه اشيدر قلق ويردي
و كورركوز ويردي و دخي فر اسنلو كوكل ويردي كه انكله امور
دنيا و كزي و اخرتكزي اصلاح ايدسز ليكن سزك شكركوز

آزدر اول منعمه كم سزه بو انعاملري قلدي تا سز اني بر بيلوب
اكا مطيع اولسز اول كز كوز فلا عكوز آنك طاعتنه صرف
ايده سز و كوكلوكز آنك عظمتني ذكر ايدوب معرفت حاصل
اولا قدخي بيوردي كه ۝ وقالوا أئذا ضللنا في الارض أئنا
لفي خلق جديد بل هم بلقاء ربهم كافرون ۝ قل يتوفكم ملك
الموت الذي وكل بكم ثم الى ربكم ترجعون ۝ يعني اول بعثه
منكر اولنلر ديدلركه بز بو يرك اچنده بلورسز اولوب چوروب
طبراق اولدقدنصكره كروتا نيا يكي بدن لب وجوده مي كلسرز
بو امر بعيددر الله ايدر بو سنده اوجنده كمان يقدرلكم
بولنلول بعثه انكار ايدرلر اكا ايمان كتروب تصديق ايتمزلر
سن ايت يا محمد اول كافرلره كم ملك الموت كه عزرائيلدر سزك
جانكوزي قبض ايدر اول سزك اوزركوزه موكلدركه هيچ
بركوزي الدرمدين قومز اندنصكره دونب اولرتكوزدن

ورسز كوروديي اولبن تاكه اول قلدغكوز عمللرك سزه
جزاسن قله خبرده روايت اولنمشدركم اول ملك الموتك
بر قج يوزي وار بر يوزي اوددندر انكله كافرلر جانن قبض
ايدر و بر يوزي قركو لقدر انكله منافقلر جانن قبض ايدر و بر
يوزي اتدندر ادم يوزي كبي انكله مؤمنلر جانن قبض ايدر
و بر يوزي نوردندر انكله پيغمبرلر و صديقلر جانن قبض ايدر
و دخي آنك جان قبض ايتمكا چوق معاونلري وار فرشتلردن
بودنيا جميعي آنك الينده بر ايا كبيدر و آنك معاونلري بعضيسي
رحمت فرشتلردر و بعضيسي عذاب فرشتلردر پس حكيم مؤمن
جانن قبض ايده اول رحمت فرشتلرنه ويركه اني عليينه
التره لر چون كافر منافق جانن السه آنلري عذاب فرشتلرنه
ويركه سجينه التره لر و بوندنصكره بيوردي كه ۝ ولو ترى
إذ المجرمون ناكسوا رؤوسهم عند ربهم ربنا ابصرنا

وَسَمِعْنَا فَارْجِعْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا إِنَّا مُوقِنُونَ • يعني حق
تعالى ايدر يا محمد اول مشركلري سن كوريدك قيامت كننده
قبي اكلرك حاللرن تعجب ايدك كه باشلرين خجالتدن اشغه
برعوب اول خالقلري الينه طرب ديسه لركه اي بزم ربمز
كزمزله بوكني كوردك بزه نه قلمق كركديكن بلدك وسنك امرك
اشتدب مطيع اولدق دوندر بزي كرو دنيايه وارلم صالح
عمللر اشليلم كه بز شمدي يقين بلدك كه سؤال حساب
وقرانوبله صراط واربز وقنده اينندلركه هيچ اندن اولره
منفعت اولمز ودخي بيورديكه • وَلَوْ شِئْنَا لَآتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدَاهَا
وَلَٰكِنْ حَقَّ الْقَوْلُ مِنِّي لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ
أَجْمَعِينَ • فَذُوقُوا بِمَا نَسِيتُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا إِنَّا نَسِينَاكُمْ
وَذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ • يعني حق تعالى
بيورديكه اكر بز دلسوز كل شخصه هدايت يولن كستروردك

ليكن بزم اول قولمز سبقت ايتدي علم ازلده كه البته جهنمي
طولدورز بو ادم اوغلنلري كافرلريله دخي جنلر كافرلريله بوندن
اوترو جميع خلق اهل جنتدن اولمدي بعضيسي هدايت طلب
جنته وردي بعضيسي شقاوت ضلالتلريله طامويه واردي
بو عدلدر عدل ايتمك پادشاهه روادر پس قچن بو اهل نار
طامويه كيره لر طامو خزينه دارلري ديبلر اولره كم ديك امدي
طادك اول عذابلري اندن اوتروكه بو كونه كره حاضر اولجاغكزه
انكار ايدب بوكونكجون عمل قلماغي ترك ايتدكوز بز دخي انك جزاسي
بوكون سزي كرك كمي اول عذاب ايچنده ترك ايدوز هيچ اكلميا سز
طادك امدي اول مخلد عذابكه انك نهايتي يوق والوب قلمسي يوق
شندن اوتروكه الله شرك ايدب بو نعمته انكار ايتدكوز ودخي بيورديكه
إِنَّمَا يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا الَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِهَا خَرُّوا سُجَّدًا وَسَبَّحُوا بِحَمْدِ
رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ • تَتَجَافَىٰ جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ

يدعون ربهم خوفا وطمعا ومما رزقناهم ينفقون ۝ فلا تعلم

طپرلر چلبلرنه قورقیچون دخی طمعیچون دخی اندنکم روزی ویردوک انلره نفقه ایلرلر بس بلمز

نفس ما اخفي لهم من قرة اعين جزاء بما كانوا يعملون ۝

هیچ نفس انلر گزلندی انلر ایچون گوزلر آیدنلغندن بندورلکیچون ایتدکلری اولدیلر ایشلرلر

یعنی حق تعالی بیورر که تحقیق بزم ایتلرمزه وعدلرمزه شولر

تصدیق ایدبانورلرکم اول بزم ایتلرمزله انلره وعظ ایدب

اول عذابلری انلره آکدرویرسلر اولر تکبردن فرقب یوزلرن

سجده‌یه ویررلر اول مولالرینه تسبیح ایدب ثنا قلورلر اول کافرلر

تکبرلك ایدب سجده‌دن قچمزلر وقچن بش وقت نمازه اذان

اوقنب دعوت اولنسلر مطیع منقاد اولب ویررلرانی شوق

صفا برله حضور قلبله ادا ایدرلر ودخی اراق یردن جماعتله

نماز قلمغیچون مسجده ویررلر اخشم نمازن قلب کرو اولرنا

کتمزلر یتسو نمازن جماعتله قلمقدن فوت اولادیو قورقرلر

مسجدده اتوب اخشمله یتسو اراسن احیا ایدرلر که انس بن

مالك رضی الله عنه دیمشدر دون نمازی اول ایکی وقت

آراسن نمازله احیا ایتمکدر وبعضلر دیدیلرکه دون نمازی اولدرکه

یتسو نمازیله ارته نمازن جماعتله قله‌سزکم یزیدی عبسیه

قرزی اسمار روایت قلدی اسناد صحیحله رسولدن عم که

بیوردی ۝ يحشر الناس يوم القيمة في صعيد واحد فيسمعهم

الداعي وينفذهم البصر ۝ یعنی بو خلق قیامتکننده بریره جمع

اولسهلر شول کم اولری دعوت قلنی ایشدلر وکزلر انی کوره‌لر

اندن ندا قلجی ندا قلوب دیه که‌زنا ولاکه بو جمع اهلی بللرکه بو کون

اکرامه عزته کم یکن کدر قنی اولرکه الله هر حالده حمد ایدرلردی

ویرب حسابسز اجماعه کره‌لر اندن کیرو ندا اولنه که قنی اولرکم

الموصتمق انلری الله ذکرندن غافل قلدی اولر دخی بر ازجماعت

طرو کلب حسابسز اجمعه کیدرلر اندن صکره ندا اولنه کم قنی

اولرکم یانلرنی تحق بر لرندن اراق ایتدلر دونله‌لرده نمازلر

قیلدلر بو لردن دخی بر از قوم دورکلب حسابسز جنته کیدر

بولردن صکره امر اولنه کم جمیع حسابه عرض اولنلر یس حق تعالی
بو ایتده بیوردیغی که یانلرینی ارراق ایدرلر یتدقلری یردن اول
مولالرینه عبادت قلورلر و دعا قلورلر آنک عذابندن قورقجی
اولب و رحمتندن امیدجی اولب و دخی بز انلره رزق ایدب ویردکمز
مالدن بزم یولمزه تطوع صدقلر ایدب انفاق ایدرلر یعنی فی
الجمله دنلرده تطوع نمازلر قلورلر و کندزده تطوع صدقلر
ایدرلر پس بولرک نوابلرن بیان ایدب بیوردیکه هیچ اول بو صفتله
مذکور اولان شخصلرک بر شی بلمز که بن اولر ایچون نلر بر قلیوب
دررم شول نسنه لردنکه کرجک نفس ابی غایت کزلری شاد
اولر سونر ابن عباس دیدیکم جنات عدن ایچنده کزلو نسنه لر دردر
که کندولر مقامنده بقدبو کلسی عوضدر انلره اول عمل جزاسکه
ایشلدلر و دخی بیوردیکه افمن کان مؤمنا کمن کان فاسقا لا یستون
اما الذین امنوا و عملوا الصالحات فلهم جنات المأوی نزلا

بما کانوا یعملون و اما الذین فسقوا فمأویهم النار کلما ارادوا
ان یخرجوا منها اعیدوا فیها وقیل لهم ذوقوا عذاب النار
الذی کنتم به تکذبون ولنذیقنهم العذاب الادنی دون
العذاب الاکبر لعلهم یرجعون بو ایتک سببنزولی
علی بن ابی طالبه ولید بن عقبه ارسنده کلام جاری اولدی ولید
علیه دیدیکه نه نسنه ایله بکا تفاخر ایدرسن والله بنوم سکوم
اوجی سنکدن ایتدر و دخی دلیله کلام ایتمکه بنم دلم مبسوط در
کلامم واسعدر و دخی لشکر ایچنده هر نه یرده کیم طریم کوزلرده
طلوکوزکن بنم علی رض انی ایشدب کا دیدیکه ساکت اول دیمه که
سن بر فاسقسن حق تعالی بو ایتی اندرب بیوردیکه شول کمسکم
اول مؤمن اولا اول فاسق اولن کبی میدر انلر الله قتنده فضیلتده
برابر دکل اما اولرکه ایمان کترب تصدیق ایدلر کرکلو عمللر
ایشلدلر انلرک رزقی و لنزول ایدجک مکانلری جنات ماوا

اولسر اول عمللری عوضی اما اولر کم الله تعالی یه عاصی اولدلر
توبه ادب کرو دونمدیلر ولید بن عقبه کبی که منافقدی انلرک
اولشجق یرلری و مکانلری جهنم در هرکز کم قصد ایدلر
اول اودن دشجقلر کرو دوندرلورلر اول اوداجه یعنی
تحکم جهنم کوکب قیلنوب طشه کتره بولری یقرو قیودن بکا
اتا بولر امید طتلر که چقوب قرتلورلر طاموخزینه دارلری اودن
چماقلر یله قرشو وروب انلری اوره لر تا که ورب کرو اودک
قعرینه اینلر دایم حاللری بو اوله اول خزینه دارلر اولره دیلر که
طدک اول اودک عذابلرن که سز انی دن خبر ویرجک سز انی
بلنلر دکوز اکا اینمزدکوز و دخی حق تعالی ایدر عزم جلالم حقی
بز انلره دنیاده اول سهل عذابلردن دخی طتدره وز مصیبتلر
و قتل النده الملکلر کبی و دخی قحط قیرلق و اجلق کبی اول اولو عذابدن
غیریکه اود عذابدر تا اولکه بر توبه قلب یزدن بکا دنلر و بدن

صکره کرو بیر دیکه • ومن اظلم ممن ذکر بآیات ربه ثم اعرض
عنها انا من المجرمین منتقمون • ولقد آتینا موسی الکتاب
فلا تکن فی مریة من لقائه وجعلناه هدی لبنی اسرائیل
وجعلنا منهم ائمة یهدون بامرنا لما صبروا وکانوا بآیاتنا
یوقنون • یعنی الله تعالی بیورر که کیمدر اندن ظالمرق کم بزم
ایتلرمزدکموز قرانیله اکا وعظ ایدب بزم فرقموزو عذابلرمز
اکدره لر و وعده لرمزدن خبر ویره لر اندن اول انی اشدب
انکله عمل ایتمکدن اعراض ایلیه هیچ فیرمیه تحقیق بز اول
بزم ایتلرمزدن اعراض ایدن مشرکلری انتقام ایدب عذابله
طتسرز و دخی تحقیق یا محمد بز موسایه توریته ویردک سنک
شکک اولمسون اکا که موسا ایله ملاقات اولنسر سن هم
معراج کجسنده بر فج کن موسا ایله بلشدی بر مسجد اقصاده
که رسولک ارنده نماز قلدی و ایکی کز دخی کوکده بولشدی

برچقوركن براز كن اولديكيم فرض اولنن ايكي وقت نماز انك
سبيله نش وقته انديرلدي ودخي حق تعالى بيوردي كه بز اول
توريتي بني اسرائيله بيان قيلدق طريق هدايته وموسى ايي
دخي هادي قيلدق تاكه انكله اول بني اسرائيله طريق ضلالتدن
طريق هدايته ارشاد قيلدي واول بني اسرائيلدن دخي بعضيسي
خيره قيلديلر ودعا عيلر قيلدق تاكه خلق بزم بويلوزه دعوت قيلورلر
بزم امرمزله وشنددن اتروكه انلر صبر ايلديلر دينلري ازرنه
جفالر چكديلر دينلريني ترك ايدبتمدلر موسى ايه ويردكمز
علامتلره يقين لريني محكم ايدبكانه كلمديلر ودخي بيوردي كه
ان ربك هو يفصل بينهم يوم القيمة فيما كانوا فيه يختلفون
اولم يهد لهم كم اهلكنا من قبلهم من القرون يمشون
في مساكنهم ان في ذلك لآيات افلا يسمعون • يعني حقيقة
سنك ربك يا محمد حكم ايليه قيامت كونده بولرك اراسنده

شول دينه كه اختلاف ايدبتمدلر الله دنيا محبتلريله سزنه
دن سزا اولندخي كلي دلركه بز دخي الله ورسولي ودار اخرتي
اختيار قيلدق بو محن دنيا ايله رسولك فراقي وتنعم دنيا انزرنه
بندنصكره حق تعالى كريم بيوردي كه • يا نساء النبي من يأت
منكن بفاحشة مبينة يضاعف لها العذاب ضعفين
وكان ذلك على الله يسيرا • يعني حق تعالى بيوردي كه اي رسولك
خاتونلري هركيم سزدن بر كوزر بر قبيح فعل اشلسه كه نه الله
يه رنه رسوله يرار بلسونكم انك عذابي ابرقلر عذابنجه اكي
اولور زيرا هركيمسه كه الله قتنده شريف وقدري عزيز اولا
انك صغيره كناهي الله قتنده كبيره اولور عفو بني دخي اكا كوره
قيني اولور نيكيم جاهلدن يتمش كناه بار لغنيرسنندنكم انك
بري عالمدن يارلغنمز اول شرفندن اوتروكه عالملك
قدرني بلمدي بلوركن عاصي اولدي زيرا بو عقوبتي

تضعیف ایتمك حق تعالی یه دشخوار دکل آسان در عجزی یوق
ودخی بیوردیکه • ومن یقنت منکن لله ورسوله وتعمل
صالحا نؤتها اجرها مرتین واعتدنا لها رزقا کریما • یعنی
هر کیمسه سزدن الله ورسوله مطیع اولسه ودخی کوکلو
تکریه لایق عمل ایشلسه بز آکا اجرن ونوابلرن دخی ایکی قات
ویررز ودخی اجمق اچنده بز آنکچون بول نعمتلر بر قلبوب
طوررز که نی حدی نی عددی ودخی بیوردیکه • یا نساء النبی
لستن کاحد من النساء ان اتقیتن فلا تخضعن
بالقول فیطمع الذی فی قلبه مرض وقلن قولا معروفا •
یعنی حق تعالی کرو رسولك خاتونلرنه بیوردیکه یا رسولك
حلالری سز ایری عورتلر کبی دکل سز قچنکم سز معصیتدن
قلمقدن صقنه سز الله ورسوله مطیع اولسز سزکوزی
کیمسه اکن یمشق واکن قتی سویلمك کرم یمشق سویلمکله

فتنه لنده

فتنه لنده سز وقتی سویلمکله ایجده سز بلکم بو اکنلك ارسنده
سویلك که اول کرکلو رکدر زیرا بو معلوم در که قچن اوده ار
اولمسه عورتلر یلوکز اولسه قپویه نامحرم بر ار کلسه روا
دکلدر اول عورتلره که آکا کنکل قرشدرب یمشق دلله جواب
ویره تا که اول کوکلنده نجور اولن کیمسه اندن یکا میل اده اندن
فسادی اولشه پس آکا کرکدر کم مختصر کلاملة جواب ویره انکله
ردایلیه ودخی بیوردیکه • وقرن فی بیوتکن ولا تبرجن تبرج
الجاهلیة الاولی واقمن الصلوة وآتین الزکوة واطعن
الله ورسوله انما یرید الله لیذهب عنکم الرجس اهل البیت
ویطهرکم تطهیرا • یعنی حق تعالی بیوررکه یا رسولك خاتونلر
وقارله حیا بلهٔ اولرکوزده اوترك کندوکزی اول الروکی جاهلیت
قومی کبی زینتلرکوزی بزنوب کیمسه یه اشکاره قلمك وبش
وقت نمازکوزی تمام قلوك وماللکوزدن زکاتن ویرك والله

ورسول امر ایتدکی ایشلری یرینه کتورك ونهی ایتدکی ایشلردن

بیلنوك بدرستی الله تعالی دخی دلرکم سزی هر مردار دن

وبر مر خبیث ایشلردن آریده پاك ایده یا رسولك اهل بیتی انی

دلمزکه سزه عترت اولاو دخی بر دیکه . واذکرن ما یتلی

فی بیوتکن من ایات الله والحکمة ان الله کان لطیفا خبیرا

یعنی یا اهل بیت رسول شول سزك ارکوزده اوقنن قرآنی

حفظ ایدك واول ایتلرکه حلالی حرامی واحکام شرعی بیان

ایدجر دایم انی ذکر ایدك ودخی اول حکمت ومواعظلرکه

انده وار در انی فکر ایدب انکله اکوتلنك بدرستی الله لطفدن

کیم امر ایتدی رسولنه که اول خاتونلرینه لطفله دیرینه ودخی

خبیردرکه انلرك نه قلدقلرن کلی بلور وانلره وعظ نصیحت

قلور وبندن صکره دخی بر دیکه . ان المسلمین والمسلمات

والمؤمنین والمؤمنات والقانتین والقانتات والصادقین

والصادقات والصابرین والصابرات والخاشعین

والخاشعات والمتصدقین والمتصدقات والصائمین

والصائمات والحافظین فروجهم والحافظات

والذاکرین الله کثیرا والذاکرات اعد الله لهم مغفرة

واجرا عظیما . بو ایتك سبب نزولی بودیکم ام سلمه رسوله

دیدیکه یا رسول الله نولدیکه بز مرتمزدا بوکا بنده بو ارلری

ذکر ادر هیچ بو نسالری بر نسنده اکوب ذکر ایلمز قرقرنکم

هیچ بولردن خیر اولمیا والله بولردن اعراض ایتمش اولا بولز

هیچ بر اشه یرمیه بعضلر دیدیلرکم چون الله رسولنك حلال

لرنی ذکر ایدب احکام بیان قلدی بوکرو قلن مؤمنلر عورتلری

دیدیلرکم الله سزی ذکر ایلدی بزی اکمدی وکر بزده دخی

خیر اولیدی بزی دخی ذکر ایدیدی بوندن اترو حق تعالی کرو

قلن عورتلری دخی جمع ایدب بو ایته اچنده ذکر ایدب بیر دیکه

بدرستی مسلمان ارنلر و مسلمه عورتلر كه بونلر مطيع منقاد
اولدیلر ودخی اول بنی كرچكلين وبرلين ارنلر وعورتلر و
ودخی اول بزم حكومزه اوزرینه مطيع اولب قايم طورن ارنلر
وعورتلر ودخی اول ايمانلرنده صادق اولن ارنلر
وعورتلر ودخی اول احكام دين اوزره صبر ايدیجی ارنلر
وعورتلر ودخی امری برينه كتوروب نهيدن اجتناب ايدنلر
وتكبردن قورقب كناهلردن صقنیجی ارنلر وعورتلر ودخی الله
يولنده مالليرني خرج ايديجی ارنلر وعورتلر ودخی الله رضاسیچون
اوروج دوتیجی ارنلر وعورتلر ودخی فرجلرني زنادن صقلیجی
ارنلر وعورتلركم هوا زدر حق تعالى بولرایچون دنياده مغفرت
برقلشدر كم كناهلرن يارلغيه و اخرتده اجماق اجنده اولو
مرتبلر برقلشدر سعادتلی ول ارنلرك وعورتلرك كم اول
مرتبه لرى حاصل قله بو ذكر اولنان عمل لري فعله كتوره كيكله

وبوندن صكره بويرديكه • وماكان لمؤمن ولا مؤمنة اذا قضى
الله ورسوله امرا ان يكون لهم الخيرة من امرهم ومن
يعص الله ورسوله فقد ضل ضلالا مبينا • بو ايتك دخی
سبب نزولى اولديكه رسول عم عمتلسي قزي زينبه كه جحش
قزيدر ديديكه يا زينب دلرمكه سني زيده جفتلندرمكه
جاينتا غلى دو زينب ديديكم يا رسول الله بن اول زيدی
كندمه روا كورمزن نيرا بن قريشك مرتبه يوندن بجاسين
وسنك دخی عمه تك قزين بني كانتسيی روا كورمزن حق تعالى
بو ايتي اندروب بويرديكه يقدر هيچ بر مؤمن اره و بر مؤمنه
عورتكه يچون الله تعالى ورسولی كا بر اش حكم ايليه جفتلندر
مكچون اول حكم واختياری كندو النده الله ورسول حكمنه مخالف
اولاهركم الله امرینه ورسول حكمنه مخالفت قلب عاصی اولسه
تحقيق اول ظاهر ضلالت اوزرنه اولورچون اول جحش قزی

زینب بو ابیتی اشتدی کلب رسول عمه دیدیکه یا رسول الله
سکا مطیع منقادم هر نه که دیلرسن اشله و دخی حق تعالی بیردکه
و اذ تقول للذی انعم الله علیه و انعمت علیه امسك علیك
زوجك و اتق الله و تخفی فی نفسك ما الله مبدیه و تخشی
الناس و الله احق ان تخشیه فلما قضی زید منها وطرا ٥
زوجناكها لكیلا یكون علی المؤمنین حرج فی ازواج ادعیائهم
اذا قضوا منهن وطرا و كان امر الله مفعولا ● بو آیتك دخی
سبب نزولی اول زینب حقنده در قضیه بو ایدیكیم رسول عم
جاهلیتده اول سوق عكاظده زیدی صاتون الوب ازاد
قلوب اوغل دیمشیدی اول زینب انكچون دیلدیكیم الو ریدی
زینب غایت اق جمیله خاتون ایدی اما بر زنكی وار ایدی
پس رسول عم ایی دیلیجك كندو ایچون دیلر صنوب راضی اولد
چون بلدیكیم زید ایچون دیلر راضی اولمدی قرنشی دخی راضی

اولمدیكه زیده ویره چون الله دن آیة نازل اولدی زینب
دخی قرنشی دخی راضی اولب اختیاری رسول اللهه قلدیلر
رسول عم ایی زیده نكاح ایلندردی زید انكله خلوت اولب
دخول ایتدی رسول عم آكا دیدیكه اون النون و التمش درهم
و بر دیبجك و بر كوكلك و بر ازار و بر چاركندردی و الی مود
بغدای و اوتوز صاع خرما ویردی چون اول زینب زیده
فتنه بر زمان كلندی زماندن صكره رسول عم بر حاجت
واقع اولب طرفی زیده واردی كوردی زینبكه اول دیبجك
و كوكلك بر له اوطورر انك اول حسنی و قدقامتی كوروب
رسولك كوكلنه خوش كلب میل واقع اولدی زیرا قریش قبیله سی
ایچنده اندن جمیله كمسنه یغیدی رسول عم دیدیكیم سبحان
الله مقلب القلوب سنن فی الحال كرو دوندی زید انده
دكلدی چون زید كلدی زینب رسول عمه كلب كرو دوندیكن

واول تعجب برله سبحان الله دیدکن خبر ویردی زیرا انی کلد
کده رسولدن اکا رغبت پیدی هماندم اول زیدک کوکلنه
کراهت واقع اولدی اول زینبدن کوکلی نفرت قلدی طرب
رسوله کلدی دیدی یا رسول الله دیلرمکه اول صاحبمدن
ایرلم رسول دیدیکه سبب نه اولدی سکا اندن کوکلوکا نسنه
شبهه‌می واقع اولدی زید دیدی یا رسول الله والله بن اندن
خیردن ارتق نسنه کورمدم لیکن اول بنم ازرمه نسبی
شرفیله اولولنر دلیله بکا زحمت ویرر رسول عم قلبنده
بو دیدیکم اکرا اول اکا طلاق ویره رسول کندوزینبی جفتلنه
اماکو کلنده سرنی اظهار اتمیب خلق دلندن اوشنب
نیده دیدیکه یا زید فرق تکردن اول زینب حقنده سن اندن
ایرلمغل بس حق تعالی بو کجن ایتی ایندرب بیوردیکه یا محمد
سن ایدرسن اول زیدکه حق اکا اسلام نعمتن عطا قلدی وسن

دخی اکا انعام اتدب صاتون الوب ازاد قلدک عورتکی طوتغل
طلاق ویرب قوویرمکل دیرسن تکردن فرق اندن ایرلمه دیرسن
کوکلکده کیزلرسن شول نسنه‌یی که الله تعالی انی اظهار
ایدیجیدر یعنی کوکلکده انک محبتی ورغبتی کیزلودرکه اله سن
لیکن بو خلقک ملامتندن قورقرسنکه دیلر زیدک بیردی
عورتکی بسته دیوا اندن کندو الدی قورقمقلغه الله تعالی
حقلورقدر کیم اندن قورقه‌سن عمرو بن مسعود دخی عایشه
دیدیلرکیم هیج رسول ازرنه بندن فرق ایة انمدی اکر رسول
کندوکه وحی اولنن نسنلردن کیزلرمش سا بو ایتی کیزلیسیدی که
بیوردی. وتخفی فی نفسك ما الله مبديه وتخشى الناس والله
احق ان تخشيه بس حق تعالی بیوردیکه چون زید اول زینبدن
حاجتنی یرنه کتوردی یعنی اکا طلاق ویردی دک عدتی کچدکدن
صکره انی سکا نکاحلندردک حسن بصری ایدر زینب

رسولك كرو قلن خاتونلري ادره بو اثناده فخر ادوب ويرديكه سزي
رسوله اتالركوز نكاحلندردي بني اول عرش تكرسي نكاحلندردي
پس حق تعالى ايدر يا محمد بز بو زينبي زيدك حاجتي يرينه كلدكدن
صكره سكا انكچون نكاحلندردك كه مؤمنلردن بر كمسه اوغل
ادندكلرينك عورتلرن نكاحلنسه لر انلر حاجتلرن قضا ايتدكدن
صكره اول مؤمنلره كناه اولميه نته كيم سن نكاحلندك زيرا
بو سنة الله تعالينك حكمتنده مقدر اولمشدي يرينه كلدي
چون رسول زينبي نكاح ايدوب الدي حق تعالى اذنيله يهودلر
ومنافقلر طعن ديلن اوزادوب ديدلركه يا محمد نيتدركيم سن اوغل
عورتني نكاحلنمق روا دكلدر ديو منع ايدرسين سن كندو
اوغلوكك عورتين نكاحلنورسين حق تعالى انلرك سوزلرين
رد ايتمكچون بو ايتي ايندردي بويرديكه • ما كان على النبي من حرج
فيما فرض الله له سنة الله في الذين خلوا من قبل وكان امر الله

قدرا مقدورا • الذين يبلغون رسالات الله ويخشونه ولا
يخشون احدا الا الله وكفى بالله حسيبا • ما كان محمد ابا
احد من رجالكم ولكن رسول الله وخاتم النبيين وكان
الله بكل شيء عليما • يعني حق تعالى بيوررركيم رسول اوزرينه
كناه يوقدر شول نسنه ده كه الله مقدر قلوب رخصت ويردي
يعني اول جحش قزي زينبي نكاحلنمغه زيدك حاجتندن
صكره زيرا حق تعالى بيله سنة قلمشدر بندن الرو كچنلر
ارسنده دخي كه چوق عورتلر نكاحلنلر نته كيم كچن پيغمبرلر
ايشلدلر الله تعالينك امري بيله مقدر اولمشدر البته اولسه
كركدر شول كمسلر كيم الله تعالينك خبرلرين قوللرينه ايرشدررلر
انلر الله دن قورقرلر شول حكمي كيم انلره وحيله اظهار قلدي
ايني كزلمزلر هيچ بر كمسه دن قورقمزلر خبر ايرشدرمكدن
الا الله دن قورقرلر الله اولره كافيدر طانقلق بوندنكه

اولنر خبر ارشدر رسول الله دن خبر ویررلر کندولردن

دکلدر و دخی بلوك کہ سزك اتنلر کورزدن محمد هیچ کمسنك

اتسی دکلدر اغول ادیمکله و اول زید بن حارثك اتسی دکلدر

لیکن اول محمد تکرینك رسولیدر انك اغلنجقلری بجده

اکر اول یوك اتنلر انك اغلنلری اولیدی کر کیدیکه

انلر دخی رسول اولیلردی محمددن صکره چونکه نبی اولمز

اول کچکلی انبیانك ختمیدر و مهر دور الله هر نسنه یی بلور

علیمدر نبوته صلاحی اولنی دخی بلور اولمیانی دخی بلور

اکردلر سکه نته ظن اولنه رسول حقنده کیم اول کو کلندکك

خلافن اشکاره قلہ کو کلنده زیدك بشندغن استینه کندو

المانجون ظاهرنده دیکه طوت عورتکا طلاق ویرمه بو

رسولدن نته روا اوله بنك جوابی ایکی وجهله در بر بودرکه

بو عورتکی طوت طلاق ویرمه دیکی زیدہ امر معروفدی

دخی کندو نفسینی اول هوا سندن زجر ایدر بندر مکدی

بو نسنه جمیع انبیالرك و صالحلرك عادتیدر کیم ایدرلر و برو خی

دخی بودر کیم الله اکا خبر ویر مشدر مشدیکه اول زینب انك

منکوحسی اولسرچون ابی زیده نکاحلندردی اول زینبله زید

کو کلی الفت دتمدلرزیر برندن نفرت طوتدیلر بس چون زید انی طلاق

ویرمکا قصد ایلدی رسول کو کلندکی الله خبرین کزلدی اکا

ظاهرده اول خبری ویردی چون زید اکا طلاق ویردی

رسول انی نکاحلنمغه خلقك مقالتندن اشنوب کیم دیلر اغل

ادیندکنك عورتن الدی الله بو ایتی اندر ب انی نکاحلنمغه

امر ایلدی تاکه انکله معلوم اولاکه امتك امتی دخی اغل ادیندکلرنك

عورتن نکاحلنمق حلال اولمش و بندن صکره دخی حق تعالی بویر دیکه

یا ایها الذین امنوا اذکروا الله ذکرا کثیرا و سبحوه بکرة و اصیلا

یعنی ای انلر کیم بزی بلدلر و رسولمزی و کتابمزی تصدیق قیلدلر

اول الله دیلکوزله چوق ذکر ایدك ودخی کیجه کوندزده انك رضا
بش وقت نماز قلوك ایی تنزیه ایدوب تعظیم ایدك روایتدر رسولدن
ء م بیوردیکه بدرستی بو کوکللر پاس طتمز نتکیم شول دمور پاس
طوتر دیدلر یا رسول الله اول کوکلك جلاسی نیله در رسول عم
بیوردیکه انك جلاسی قرآن اقمغله دخی چوق ذکر ایتمکله اولور ودخی
ذکر اولندیکیم بر عرب کلدی رسوله دیدیکه یا رسول الله
بو شرایع اسلام چوق اولدی بکا اول شرایع اسلامدن بر نسنه
خبر ویرکه بن انی محکم طوتب ترك ایتمیم رسول اکا بیوردیکه
دایم دیلکی الله چوق ذکر ایتمکله تازه لندرغل ودخی عبادتلردن
هیچ بر عبادت یوقدرکه بو ذکردن افضل اوله زیرا هر عبادتك
بر مقداری وار اما ذکرك مقداری یوقدر زیرا بنی چوق ایتمکا
امر ایلمشدر هم هر نه حالده ونه وقتده کرکسه ایتمکا روا
کورمشدر تاکه قول مولاسندن دایم اکا طورمقدن غافل اولمیه

یعنی

ودخی حق تعالی بیوردیکه • هو الذی یصلی علیکم وملائکته
لیخرجکم من الظلمات الی النور وکان بالمؤمنین رحیما تحیتهم
یوم یلقونه سلام واعد لهم اجرا کریما • یعنی اول الله در کیم
سزه رحمت ایدر کا. لر کوزی یارلغر ودخی فرشته لرینه بیورر که
سزکچون مغفرت طلب ایده لر تاکیم الله سزی کفر قراکولغندن
اینکله ایمان نورینه چقره وکوکلوکزی معرفت نوریله منور قله
واول ایمانکزی ثابت قلب کفری سزدن منع ایلیه ودخی
سزی معصیت قراکولغندن توبه نوریله کنا. لردن پاك ایده
وسنله قراکولغندن محشر نورینه وصراط قراکولغندن جنت
نورینه وشبهلر وکمانلر قراکولغندن حجت برهان نورینه
چقره کیم اول الله موحد ومصدق قوللرینه رحیمدر ترحم
ایدر ودخی یارین قیامت کوننده بو مؤمنلر اول مولی حضرتنه
ملاقی ولجق تحیتلری سلام اوله ومؤمنلر دخی جنت قوشنه

ورحق فرشته لرك تحيتلري آنلره دخي سلام اولا ودخي الله
تعاليدن جنت ايچنده آنلره هديه لر كلوب تحيتي بله قللره سلام
اولا ودخي اول الله فضلي برله بو قللره جنت ايچنده كركلو عوضلر
واعلى منزلر قلمشدر دولت آنككم سعي وجهد ايدوب كندويه
ايني حاصل قلدي ودخي بيورديكه • يا ايها النبي انا ارسلناك
شاهدا ومبشرا ونذيرا وداعيا الى الله باذنه وسراجا منيرا
وبشر المؤمنين بان لهم من الله فضلا كبيرا • يعني الله ايدر
اي بزم پيغمبرمز تحقيق بز سني امتك اوزرنه طنق كندردك
تبليغ رسالت قلماغله ودخي سكا مطيع اولنلره سني ايجغله
بشارتجي كندردك كم بز مؤمنلره نصرت قلورز كافرلر
اوزره ودخي سكا عاصي اولنلره وبزم امرمزه مطيع اولميانلره
سني قورقودجي كندردك بزم عذابلرمزله ودخي سني دعوت
ايدجي كندردك كم بو قللري الله قوتنه دعوت ايده سن تا كي

بيربله لر وشركي اندن نفي ايدلر ودخي اسلام يولنده سني روشن
چراغ كندردك كم سكا متابعت قلن دكلي ظلماتدن قورتلور انوار
ايچنده مستغرق اولور ظاهري باطني دكلي نور اولور چون سنك
نصيبك بزدن بو اولديكه قلدغوك وقلة جمعوككا هلري يار
لغدق بشارت قل اول مؤمنلره دخي كم انلره نصيب بزدن
جنت ايچنده اولوغ فضل واحسان برقلدق وبوندن صكره كرو
اول سوره اولندكي احكامه شروع ايدوب بيورديكه • ولا تطع
الكافرين والمنافقين ودع اذاهم وتوكل على الله وكفى بالله وكيلا
يعني حق تعالى بيوركه يا محمد اول مكه كافرلرنه ومدينه منافقلرنه
مطيع اولمه قو اولري بلالرنه صبر ايله اگر سني برنسنه بولندن
قورقدرسه سن ايشكي الله اصمرله كه الله سكا حافظ ناصر يتر
بس بو آيه آكا تنبيه ايدركه مؤمن قوللرنده نه زحمت اولرسه صبر
ايده ايشني الله اصمرليوب كندويه بويرلان ايشه مشغول

اولا تا که حق تعالیدن اکا دخی نصرت ایرشه ودخی بر یکه
یا ایها الذین آمنوا اذا نکحتم المؤمنات ثم طلقتموهن من
قبل ان تمسوهن فما لکم علیهن من عدة تعتدونها
فمتعوهن وسرحوهن سراحا جمیلا. یعنی ای آنلر کیم ایمان
کتوردیلر چون سز مؤمنه عورتلری نکاحلنسکوز اندن آنلری
بریره کلوب خلوت اولمدین کیرو طلاق ویرسکوز یقدر اول
مؤمنلره که سزدن عدت چکلر بنده مؤمنه عورتلری تخصیص
قلدی ذکر ایتمکده زیرا اول وقت دخی کتابیه جفتلنمک مباح
اولمشیدی چون الله آنلرک نکاحن دخی مباح قلدی بو حکمده
اولر دخی مؤمنله برابر اولدیلر چون آنلر دخی دخول ایتمدین وخلوت
اولمدین طلاق ویرلسه اتفاقدر که آنلره دخی عدت یوقدر
اما اکر خلوت اولدقدن صکره طلاق ویرسه ابن مسعودله
ابن عباسدن روایتدر کیم دیدیلر آنده دخی عدة اولمیه چون د

دخول بولنمدی اما عمر وعلی ومعاذ وزید بن ثابت وبر جماعت
دخیلردن غیری دیدیلر کیم اوزرینه عدت وار هم احوط قولی دخی
بودر که عدت اولا چون خلوت وقتنده دخولدن مانع اولمیه
بونکله که عورت حایضه اولمیه یا مریضه اولمیه یا نافسه
اولمیه یا محرمه یا رمضاندن صائمه اولمیه یا خود ار دخی
مریض وصایم ومحرم اولمیه بو کلسنده خلوت اولمغله ار
اوزرینه مهر کامل دخی واجب اولور عورت اوزرینه احتیاطدن
اوزره عدت دخی واجب اولور اما خلوت وقتنده بو مانعلردن
برسی اوله یا عورتده موجود اولسه اول خلوت صحیح اولمز
پس اول خلوتدن صکره طلاق ویرسه ار اوزرینه نصف مهر
لازم اولور وعورت اوزرینه احتیاطچون عدت لازم اولور
پس اکا متعه ویرب کوزلکله صرار ایتمدین طلاق ویره
حقندن نسنه کسمیه متع طلاق اوچ طوندر بری بائن

صاروغی بری طون بری کوکلک بولری نصف مهرله ویره
وبندنصکره دخی بر دیکه • یا ایها النبی انا احللنا لک ازواجک
اللاتی آتیت اجورهن وما ملکت یمینک مما افاء الله علیک
وبنات عمک وبنات عماتک وبنات خالک وبنات
خالاتک اللاتی هاجرن معک وامرأة مؤمنة ان وهبت
نفسها للنبی ان اراد النبی ان یستنکحها خالصة لک
من دون المؤمنین • یعنی حق تعالی ایدر ای بزم پیغمبرموز
تحقیق بز سکا حلال قلدق نسالروکی که انلرک مهرلرن ویردک سن
شمدی اولک آلتنده در اما سندن غیریه مؤمنلردن درت عورت
حلال قلدق دکل انلره کم درتدن زیاده کمک وارسه اول
زیاده سنه طلاق ویرسون ودخی سکا حلال قلدق شول
جاریه‌لردن که غنیمتدن انی الله تعالی سکا مباح قلمشدر
ودخی عمک وعمتک قزلرن وخالک قزلرن ودخی اول خالتک

قزلرن کم سنکله بله مکه‌دن هجرت ایدوب مدینه‌یه کلدیلر یا خود سندن
اول یا صوک کلدیلر انلری نکاحلمغی دخی حلال قلدق وامتکا دخی
حلال قلدقکه بو عملری وعمتلری وخاللری وخالتلری قزلرن
نکاحلنلر ودخی شول مؤمنه عورتکه کندوی سکا هبه قله
انی دخی سکا نکاحلمغی حلال قلدق اگر سن انی نکاحلمغه
اراده‌تک اولورسه لیکن بو سن نکاحلندغک همان سکا مخصوصدر
بز مؤمنه دخی روا دکلدر که مهرسوز بر عورت هبه وجهله
نکاحلنه واگر نکاحلنسی اولرسه مهر مثل واجب اولور مهر
سوز جایز اولمز مقاتل ایتدی اولکم کندو نفسنی رسوله هبه قلدی
ورسول انی مهرسوز نکاحلندی اول ام شریکدی که مکه‌دن
رسولک ایلنجه هجرت ایدوب کلدی ودخی وکیع روایت
قلور موسی ابن عبیده‌دن واول دخی محمد بن کعب‌دنکه بولاردر
رسول ءم اون اوچ عورت جفتلندی التیسی قریشدنکه

خديجه در و عايشه در و حفصه در و ام حبيبه در و سوده در
و ام سلمه در و اوچى بنى عامر قبيله سندندر و اكى بنى هلالدندر
و بر ميمونه دركه بو دخى نفسنى رسوله هبه قلمشدر و بر دخى
زينب كه ام المساكين در و بر عورت دخى بنى بكردن بكا حلند
و بر دخى كنده قبيله سندن اما يحيى بن كثير روايتنده بو مشدركه
رسوله مراون درت عورت جفتلندى و دخى حق بيوروديكه
قد علمنا ما فرضنا عليهم في ازواجهم وما ملكت ايمانهم
لكيلا يكون عليك حرج وكان الله غفورا رحيما • يعنى الله
بيوروديكه تحقيق بز بلورز كه مؤمنلره ازواجلرى حقنده نه
واجب قلدق احكامدن بنى واجب قلدقكه درتدن زياده نكاح
و دخى ولى سورطنفسر و مهر سوز نكاح لنميلر و ملك يمينلرنده
دخى احكاملر واجب قلدق تاكه اول كندى سكا هبه قلن عورت
المقده سن طارلغمه سن كه انى مهرسز المغى سكا خاص حلال قلدق

پس الله غفور در يانلغرا اول درتدن زياده نكاح ايدنلرى نهى
اولنمزدن اوك و رحيم دركه درت المغى حلال قلور نكاحلده و ملك
يمينلرده دخى حلال قلور و كز بيك دخى اولور سه شول شرطله كه
جاريه دن دخى اكى قز قرداشى وطيله جمع ايتمبه بريه جماع ايدجك
دخى بريرنه ايتميا بو مباحدر كلدر و دخى بيورديكه • ترجي من تشاء
منهن وتؤوي اليك من تشاء ومن ابتغيت ممن عزلت فلا جناح
عليك ذلك ادنى ان تقر اعينهن ولا يحزن ويرضين بما اتيتهن
كلهن والله يعلم ما في قلوبكم وكان الله عليما حكيما • يعنى الله
بيوركه يا محمد بو نسالردن قنقيسن دلرسك قو و بر طلاق و ير
و قنقيسن دلرسك دوت قو و يرمه هر قنقيسن كه سن انى ترك
ايتمك طلب ايدرسن سكا اندن كناه يوق بو نسنه لايقرقدر سكا كه
انلرك كوكللرى مطمئن اولا و ملول اولميلر طلاق فرقسندن
جون بلرلر كم سن نه ايشلرسك الله تعالى حكميله ايشلرسن و دخى

انلر راضی اولورلر کلسی نفقه دن نکم انلره ویره سن چون بیلورلر کم الله
امر ایلدیدر الله بیلور سیزلرک کوکلوکزده. بعضیدن عداوتدن نه وار
دغن و بیلدیکدن صکره حلیمدر تعجیل عقوبت ایتمز عفو ایدر کرم
برله و بوندن صکره دخی بیوردیکه. لا یحل لک النساء من بعد
ولا ان تبدل بهن من ازواج ولو اعجبک حسنهن الا ما ملکت
یمینک وکان الله علی کل رقیبا. مجاهد ایدر بو ایتک معنیسی
بودر که الله ایدر یا محمد سکا حلال دکلدر که یهودیه یا خود
نصرانیه نکاحلنسن اول مؤمنلرک انسی اولسه کرک یهودیه
و نصرانیه مؤمنلره انا اولمقلغه لایق دکلدر که بو مسلمه لردن
صکره انلردن جفتلنه سن یا مسلمه برینه طلاق ویروب انلردن
جفتلنه سن الا مکر اول کتابیه لردن سن مالک اولسن
بیع شرا ایله یا هبه ایله یا اندن اوزکه ادینه سن بر سکا نکاحله روا
کورمزز اکر چه انلرک حسنی سکا خوش کلسه دخی اولورسا

اسما عمیس قزی دیدیکم رسول انی حسنیدن اوتوری نکاح
لیدی الله انی نهی ایتدی ابو بکر نکاح قلدی رسول در
و بعضیلر دیدیلر که چون رسول ع م اول طقوز خاتونی دنیا ایله آخرت
اورتسنده مخیر قیلدی انلر الله و رسولی و آخرتی اختیار قیلدیلر
الله انلره عوض انی قیلدیکه رسولنه انلرک اوزرینه دخی نکاح ایله
عورت المغی حرام قیلدی و اولردن برینه طلاق ویروب بر غیرین
تبدیل ایتمکدن دخی نهی ایلدی ابن عباس ایله قتاده قولی بودر اما
بونده اختلاف قیلدیلر که صکره مباح اولدیمی اولمادیمی عمرو بن
دینار دخی عطا عایشه دن روایت قیلورلر کم رسول دنیادن
انتقال ایتمدی الا نسا نکاحلنمق اکا اولمشدی پس الله بو قللرک
اوزرینه حفیظدر بو نکاح امرنده نه قیلدقلرین بیلور حدودی صقلیلر
جزاسن قیلور و دخی بیوردیکه. یا ایها الذین امنوا لا تدخلوا
بیوت النبی الا ان یؤذن لکم الی طعام غیر ناظرین اناه

ولكن اذا دعيتم فادخلوا فاذا طعمتم فانتشروا ولا مستأنسين
لحديث ان ذلكم كان يؤذي النبي فيستحيي منكم والله لا
يستحيي من الحق واذا سألتموهن متاعا فسئلوهن من وراء
حجاب ذلكم اطهر لقلوبكم وقلوبهن وما كان لكم ان تؤذوا
رسول الله ولا ان تنكحوا ازواجه من بعده ابدا ان ذلكم كان
عند الله عظيما • سبب نزول آية بو ايديكه مسلمانلردن
بر جماعت رسولك غذاسی وقتن كوزتمشلردی دستورسز
واروب كيروب اوتورلردی منتظر اولورلردی كيم طعام كله نيدكلرندن
صكره اوتوروب ارتق كلملره مشغول اولورلردی طرب كتمزلردی
الله بو آيتی ايندروب انلره ادب صقلمق اوكرتدی بيوردیكم
ای ايمان اهلی مؤمنلر توقف كركسه كلوب رسولك اوينه
دستورسز كيرمك مكر كيم سزی اول طعامدن يكا دعوت
ادوب دستور ويره لر كيرمكا اول وقت كيروك انك طعامنه

وقتنی

وقتنی کوزدوب حاضر اولمك ليكن چغرلنكم قچن سز كيروك وچيقكم
كيروب اول طعامدن يياسز ترجك طاغلوك كيدوك بشلیوب
سوزه كيرمك كه اولشه سز قلدسز سزك بو فعلكوز رسولی انجیدر
اول سزدن اوتنمز دمزكه طورك كيدوك اما الله حق بياندن امكدن
امتناع ایتمز سزه امر ادركيم كيرجك دستورله كره سز وطعامدن
صكره اوتورمیسز نیرجقده سز بو آیته اكا اشارت قلوركم ادب
صقلیه وقرلدا اوله قیزلمدق يره وارمیه واگر بركمسنك اونه
قنق اولسه كندی انلرك ازرنه ثقيل قلميه طعام ييدكدن صكره
چقوب طشره كيده وكيروا الله بر ادب دخی اكرديوب بيوردیكم قچن
سز اول رسولك خاتونلرندن اومتاع عندن بر نسنه حاجت
اولوب دیلسكوز انلرك ازرنه كيرمك بلكه حجاب ارديندن ايكون
طشره دلك كيم سزك كوكلوكوزی ودخی انلرك كوكللرن كماندن
وتهمتدن اری قلمغه بو يكركدر ودخی بيوردیكم سزك هيچ بر كوزه

روا دکلدر که تکرینک رسولینی اینجیده سز نبی اندن اوزو بیردیکه
عبید الله اغلی طلحه ایدر ایدی دیکیم اکر محمد السی اولورسه عایشه
بن نکاحلنم الله ایدر سزه حلال دکلدر که اول محمدک ازواجنی
ابدا سزین نکاحلنه سز تا به سیتی سزک بو قصدکوز الله قتنده
کی اولود رعقوبت بوندن الله انکچون نهی ایلدی رسولک
ازواجلرندن نکاحلنمغی کیم انلر کلی دنیاده اخرتده انک خاتونلردر
روا دکلدر که دخی بر کمسه انکله برابر که بندن اوز ودیردی
خذیفه عورتنه که اکر دلرسک کیم جنتده منم جفتم اوله سن
بندن صکره دخی بر کمسه وارمغل که عورت اخراکیم
اولورسه انکله اولسه و بندن صکره دخی حق تعالی بیوردیکه •
ان تبدوا شیئا او تخفوه فان الله کان بکل شیء علیما • یعنی اکر
سز بو نکاحلنمق امرنده بر نسنه اظهار ایده سز یا خود انی
کوکلوکزده کیزلیه سز الله سزک نه نسنه ایرسه یدکوکز بیلور

کوزلو کوزه

کزلو کزه اشکار اکوره جزا سن قیلور و بندن صکره دخی محمدن حجاب
بو عورتلر ازرنه کیملز کرمک روا درانلری بیان ایدوب بیوردیکه •
لا جناح علیهن فی ابائهن ولا ابنائهن ولا اخوانهن
ولا ابناء اخواتهن ولا نسائهن ولا ما ملکت ایمانهن
واتقین الله ان الله کان علی کل شیء شهیدا • یعنی کناه یقدر
بو عورتلره اندنکه اتالری ازرلرینه کره یا کندولرک اغلنلری کره
یا کندولرک قرنداشلری کره یا کندولرک قرنداشلرنک اغلنلری کره
یا قز قرنداشلرنک اغلنلری کره یا خود بولرک کل مسلمه عورتلرکه
یا خود عورتلرک کندو قللری بولرکرمکدن یرده سز انلره کناه اولمز
و دخی بیوردیکه قرقک ای نسا الرجا عنی الله حکمنه مطیع اولک
اشبو ذکر اولنن قوملدن ایرغا کندوکوزکسترمک کیم تحقیق الله
کل نسنه نک ازرنه حاضر در کرکزوسزک نه ایشلدوککز کورر
و انک امرنه مطیع اولدغکوز و کوکلوکزده خوش کلمسب طارت

لعنت قیلغوچی دخی بلورلر اینکه اوکا کوره جزاسن قیلورلر و بندن صکره

رسولنک شرفن بیان ایدوب بیوردیکه ان الله وملائکته

یصلون علی النبی یا ایها الذین امنوا صلوا علیه وسلموا

تسلیما • یعنی حق تعالی بیورر که تحقیق الله فرشتلر بله

اوزرینه صلوات کترورلر ای مؤمنلر سیز دخی انک اوزرینه

صلوات کتروب سلام ایدک پس صلوات الله دن رحمت

مغفرتدر و فرشتلردن استغفاردر یعنی الله رسولنه رحمت

مغفرت قیلور و فرشتلرنه دخی بیوردیکه انکچون مغفرت طلب

ایدلر و ایمان اهلنه دخی بیوردیکه انکچون صلوات کتروب سلام

ایده لر نتکیم ابو هریره روایت قیلور رسولدن که بیوردی بنم اوزرمه

صلوات کتورک کیم بکا صلوات کترد وکز سیزی کناهدن

اریدجدر مر تبکوز زیاده اوجیدر و دخی بیوردیکه بنمچون

وسیله دیلک دیدلر که یا رسول الله وسیله نه نسنه در دیدیکه

اول اجماق اچنده بر یوجه مرتبه درکه ارشمز الا بر کشی ارشر

امیدوم امرمکه اول ارشن بن اولم وهم رسول عم بیورمشدرکه

هر کیم اوزرمه بر کز صلوات کترسه الله اکه اون کز صلوات

کترر و اون دخی کناهن اندن محو ایدر و دخی بیوردیکه • ان الذین

یؤذون الله ورسوله لعنهم الله فی الدنیا والاخرة واعد لهم

عذابا مهینا والذین یؤذون المؤمنین والمؤمنات بغیر

ما اکتسبوا فقد احتملوا بهتانا واثما مبینا • یعنی شولر کیم

الله و رسولی انجدرلر اول یهودلر و نصارالر کبی که دیرلر

الله ک الی خیردن بغلودر یا اوک اوچك او بخسیدر دیرلر

و اونك اولادوار دیرلر و دخی غیر بونلر کبی هر زوات

کلمه لر کیم سویلرلر الله بونلردن کیندن عالی و منزه در و رسولی

انجتکلری بودر که اکا ساحر دیرلر و مجنون و کاهن دیرلر

الله بونلره لعنت قیلب دنیاده عذاب ایدر مؤمنلرك انجلری

النده دخي بلمكله و اسير ايدب خدمت ايتدرمكله و اخرتده دخي
عذاب ايدسر اولدله و بعضلر ديدلركم بو الله ايجدن اولر ديركم
صورتلرن تصوير ايدرلر دخي ديلرركه اوش بز دخي يرادرز اول الله
يرندغيلين الله اولركجون بر عذاب بيه فليشدر كه انلر انك
ايچنده خور حقير اولب معذب اولسرلر و دخي شولركم
مؤمن ارنلري و مؤمنه عورتلري ايجدلر صوچسز
كناهسز انلردن بر جرم كلمدين بدرسني انلركتر دلر اول
كناهلري و ظاهر معاصيلري ديمسلركم بو ايه عايشه بله
صفوان حقنده نازل اولديكه اكا بهتان ايتدلر بعضلر
ديدلركه بو عام در جميع مؤمنلر حقنده كه انلري ايجدلر
يلان سوزله و افترا ايلدرمكله و دخي بيردكه • يا ايها
النبي قل لازواجك وبناتك ونساء المؤمنين يدنين
عليهن من جلابيبهن ذلك ادنى ان يعرفن فلا يؤذين

وكان الله غفورا رحيما • بو ايتك دخي سبب نزولي بودر يكم
چون مهاجرلر كلب بو انصارلرك دارلرنه قنديلر اول دارلر
بولره طار كلدي حوايجلرن يرينه كترمزلر دي كيجه اولسه
اول خاتونلر چقرلر طاغدن يكا قضاء حاجت ايتمكه كيدرلر
مدينه نك مفسدلري و فاسقلري جقوب يولكزدب
اتروزلردي جاريه طلب ايدرلر ديكه انلر كلد فعل فاحشه ايدلر
اما حرهدن امه فرق ايدمزلرديكي زيرا لباسده كل برابر ايدي
كجه بر غمز ايدب اشارت ايدرلردي اولركم بولره عتاب
ايدب خشونت قليدي اندن ال چكرلردي بو خاتونلر
اول حال ازرلرنه شكايت قيلدلر اولر دخي كلب رسوله ع م
خبر ويردلر الله بو ايكي ايتي كندرب اول مؤمنلري و اول
مؤمنه لري ايجدنلري منع ايدب امر ايلدي بيردكه يا محمد
ايت خاتونلركا دخي قزلركا و مؤمنلرك عورتلرينه كه چادر

لربله تبشلرن يوزلرن اورتلر وازارلريني برده كبلر تاكه انلر
انكله بلنلر كه حرايرلردندر وبلنمكا بولره بولا يقين قدر تاكه
اولره اذا اولميه الله غفور رحيم در يا زلغز شولريكم مؤمنلر
ومؤمنه لري انجتمكدن رجوع ادب توبه قيله بندن
صكره اول منافقلري وعيد قلوب قرقتدي تاكه اول
حرملري وامه لري انجتمكدن منزجر اولمزلر ديكه •
لئن لم ينته المنافقون والذين في قلوبهم مرض والمرجفون
في المدينة لنغرينك بهم ثم لا يجاورونك فيها الا قليلا
ملعونين اينما ثقفوا اخذوا وقتلوا تقتيلا • يعني الله بيوركه
اكر اول منافقلر بغلنمز اولورلرسه ودخي اول اراجيف خبرلر
ويرجلر مدينه ده اول يلن باطل سوزلرندن امتناع اتمزلر
عزتم حقي انلرك اوزرينه مسلط قلم وتحريض ادرم بركمسنه
كه انلري اصليلده هلاك ايده شويله هلاك اولمزلر كه اول مدينه ده

سنكله كمسنه ساكن اولمزلميا اولردن الا از قوم قله ودخي
انلر قنوكده سورلكلر مردود ملعون اولبن هر قنده كيم اولر
بولنلر دتلوب بلنلر شويله كه دبلنمكدر چون اول منافقلر
بو دبلنمكي اشتدلر اول اشلرندن ال چكوب بغلندلر وبندن
صكره دخي بيوردكه • سنة الله في الذين خلوا من قبل
ولن تجد لسنة الله تبديلا يسئلك الناس عن الساعة قل
انما علمها عند الله وما يدريك لعل الساعة تكون قريبا
يعني حق تعالينك سنتي اشبويله جاري اولمشدر بولردن
الري شولره كيم كچلرنده شولره نفاق كزلدلر كه الله اولرك
اوزرينه پيغمبرلرندن مسلط قلب دبلندره الله تعالينك
سنتي سن تبديل تغيير بولجق دكلسن البته اولسه كرك
ودخي بر شخص كلب رسوله عم ديديكه يا رسول الله قيامت
نه وقتدر رسول ديديكه صورلن كشي صورندن بكرك

بلمزسن الله بو ایتی ایندوب بیوردیکه یا محمد بو خلق سندن صورر کم
قیامت نه وقتدر سن ایتکیم آنک علمی الله قتنده در نه بیلورسن
اولا که اول قیامت قیمقلغی یقین اولا عبد الله بن عمر ایدر
قیامتک علامتلرندندر که سوزلر چوق اوله عمللر آز اوله آنده
شرلولر وارسه اهل منصب اوله اخیر اهلی ایقده قلب حقیر
اوله و یغمورلر آز اوله و اونلر بینا مسجدلر اچنده فاسقلر غلبسی
چوق اوله زنادن اوغلانلر طوغمق ظاهر اوله اکثرده الم چوق
اوله افضیه جماعتی چوق اوله و بن مصحفکره رحمی الله بیوردیکه
اِنَّ اللّٰهَ لَعَنَ الْكَافِرِينَ وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا
بایق تکری لعنت ایلدی کافرلره دخی بوزقلدی الیمو طامواودن ابدیقلیجیکن انک ایچنده همیشه
لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا يَوْمَ تُقَلَّبُ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ
بولمیزلر دوست دخی نه یردمجی اول کونکم دوندرلە یوزلری اودده
يَقُولُونَ يَا لَيْتَنَا أَطَعْنَا اللّٰهَ وَأَطَعْنَا الرَّسُولَا وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا
ایدرلر ای کاشکه مطیع اولمش ایدک تکری یه دخی مطیع اولمش ایدق یلواجه دخی ایدرلر چلبز تحقیق بز
أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَاءَنَا فَأَضَلُّونَا السَّبِيلَا رَبَّنَا آتِهِمْ
مطیع اولدق مهترلرمزه دخی اولولرمزه پس ایندردلربزی یولدن چلبز ویرانلره
ضِعْفَيْنِ مِنَ الْعَذَابِ وَالْعَنْهُمْ لَعْنًا كَبِيرًا • یعنی بدرستی الله
ایکی ایخه عذاب دخی لعنت ایلە انلره لعنت اولو

کافرلری رحمتندن ایراق ایدوب دنیاده قتلله عذاب قلدی
آخرتده دخی اونلرکچون سعیر عذابن برقلدی شعله کیم انده
مخلد اولورلر ابدا هیچ بر دوست بولمیلرکم انلره منفعت قیله
و بر مانع دخی بولمیلرکه انلری عذابدن منع ایده ودخی اول
کنکه انلرک حسنی قباحته دونه و آقلغی قره لغه مبدل اوله
کوزلری آزرق اوله اول فعللرنه پشیمان اولوب کندولره
سرزنش ایدوب دیلرکه ای وای بزه کاشکه دنیاده الله امرنه
مطیع اولوب بیورقلرن دوتیدوق واول رسول دعوتنه اجابت
قلوب حقه متابعت قلیدوق اندن دونب حق تعالیه عذر
دلین اچوب دیلرکم ای بزم تکریمز بدرستی بز اول الولرمزه
واشرافلرمزه مطیع اولدقکه مقتدالرمزدی انلر بزی
اول طریق اسلامدن منع ایدوب کفر ضلالته یولینه
دعوت قلدیلر ای بزم مولامز انلرک عذابلری ایکی بزم

عذابمزجه قولن بزم بعض فعلموزك عذابلرني آنلرك عذابلرنه
قنوب آنلره زياده قلكه بزي آنلر كمراه قلديلر اولرك عذابلرني
بزدن آرتق ويدايم قلوبهر بو آيه اشارت قيلورلر اكا كيم اول علمله
عمل قلميان عالملركه كندولره تابع اولن مؤمنلري طريق حقه
ارشاد اتميب دينلرنه ضرر اولجق نسنلردن منع اتميلر
وكندولرك قبيح افعاللرنه شريك اولب كندولركبي انلري
الله دن ايراق اتسلر اولر دخي واول آنلره اويانلر دخي اشبو
كافرلركبي ندامته دوشب حسرتلر يسرلركه منفعتي
اولميسر دكل ودخي حق تعالى بيورديكه يا ايها الذين امنوا لا تكونوا
كالذين اذوا موسى فبراه الله مما قالوا وكان عند الله وجيها
يعني حق تعالى بيورركه اي آنلركم مصدقلر وموحدلرسز
دخي رسولي انجدمك نتكم بني اسرائل موساي انجتديلر الله
اول موسي بري قلدي آنلرك تهمتلرندن آنلر شرمسار

اولديلر

اولديلر واول موسى الله قتنده جاه منزلت وكرامتلي نبي اولدي
امام ابو الليث ايدر قضيه شبله دركم بني اسرائل قومنك
عادتلري بويديكه قجن غسل اتسلر خلق اچنده غسل اتمزدي
يلكوز خلوت يرده غسل ادردي اول قومك بعضيسي ديرلركه
موسانك خايلري ديه در اندن اترونمله غسل اتمز كمسه
كورمسون ديو چون بولر موسى حقنده بو كلام قلديلر الله
دلديكم موساي اول تهمتدن بري قلدي بر كون موسى عم
واردي بر صوكنارنده طونن چقردي بر طاشن اوزرينه قودي
كندي صويه كيردي كه غسل اتليه اول طاش الله دستوريله
موسى نوك طونن كتردي قجدي خلق اچنه كيردي موسى عم
چقوب ارديته دوشدي چاغرر ديدكه يا طاش طونيم قوتا اكا [دك]
وار ديكم خلق نظر اتديلر كورديلركم موسى اول ديدكلر يوق
ديدكلري سوزه خجيل اولديلر طاشن انده طردي موسى الوب

طونن كيدي اندن اول طاشي عصا ايله برقاچ اوردي ابو

هريره ايدر والله اول طاشده اليتي ياخود يدي يرده عصا

طقندوغي ييرلر بول بول اثري اولدي وبعضلر ديدلركم

موسى اول قوم ايچنده كلدي بويديكم بركون موسى ايله

قرداشي هرون طغ دلرين ازدبي ديدلركم موسى وردي قرداشي

دبلدي كيرو كلدي موسى عم آني اشدب ايچندي اول تهمت

قلدن قومدن بر جماعت الوب هارونك قبري اوزرينه وارد

حق تعالى هارون ديري قلدي خبر ويره يكه كندو اجليله

اولدي آني موسى اولدرمدي وبندن صكره كيرو حق تعالى

بيوريديكه • يا ايها الذين امنوا اتقوا الله وقولوا قولا سديدا

يصلح لكم اعمالكم ويغفر لكم ذنوبكم ومن يطع الله ورسوله

فقد فاز فوزا عظيما • يعني حق تعالى بيوريديكم اي مؤمنلر

موحدلر قورقك الله دن آكا مطيع اولكز نكم سويلر سز صواب

سويلك عدل انصاف اوزره سويلك تا بيور كوز ايتا سيزدن غيري

كمسنه يه نسبت قلمك انس قيوب بو فلان اوغلي ديو ديمك ابن

عباس ايدر يعني سوز كوز دلو كوزده اخلاص ايله لا اله الا الله

اولسون تاكه الله عمللركوزي اصلاح ايده قبول ايليه و

كناهلركوزي يرلغيه هر كمسه كم كيلو اسكار الله

و رسوله مطيع اولا تحقيق اول جميع خيره نصرت بوله

كامل نصيبه ايرشدي سعادت ابدي بولدي و دخي

بيوريديكه • انا عرضنا الامانة على السموات والارض و

الجبال فابين ان يحملنها واشفقن منها وحملها الانسان

انه كان ظلوما جهولا • مجاهد ايدر حق تعالى چونكم اول

امانتي يرتدي يرلره كوكلره وطاغلره عرض ايليديكه كتوره لر

هيچ برسي راضي اولمدلر آني كتورمكه قورقدلر كه حقن يرينه

كتورميلر بس آدمي يرتدي آكا عرض ايليدي اول قبول ايدب

كوردي امانتي بوينه الدقدن صكره اردها ويلدن اكند

وقتي قدر وقف تمام اولنيجه اجماقدن صرلدي امّا ابن عباس

ايدر اول امانتي كه فرايضلردر كوكلره ويرلره وطاغلره عرض

ايلدي ديديكم الوك قبول ادك اچنده كيله اولر ديدلر كه يا رب

اچنده كي ندر حق تعالى بيور ديكه اولدر كه اكر اني كركلو صقلرسه

سز خير عوضلر بولسز وكر صقلمده تقصير ايده سز انكله عقوبت

اولنسز اولر ديدلر كيم يا رب اكر بو عرضنك بزه اختيار ازرسه

بز اني كتورمكا بوين طتماز وز واكر ايجاب تكليف بوينده نسنه

الدن ندكلو ركتور وز حفظنده جهد ادب سعي ادوز چون

عرض اختياريدي ايجاب دكلدي حق تعالى انلردن تجاوز

قلدي اني ادم از زره عرض ايلدي ادم اني قبول ادب كتوردي

ابن مسعوددن روايتدر كه ايدر الله اول امانتي بر طاش

مثلنده ير دوب قدي كوكلري ويرلري وطاغلري دعوت

قلديكم

قلديكم كلب اني كتورلر بولركلي اكا يقين وارمدلر بزم اني كتورمكا

طاقتمز يتمز ديدلر ادم ءم كلب قغر لمدن اكا يتشدي يرندن

دپرتدي ديديكه اكر بوني بكا كتورمكا امر اولنسه بن كتوررم

ديدلر اكا كه كتور ادم اني دزينه دكين كتوردي كروقدي ديديكه

والله اكر دخي زياده كتورمك دلسم كتوررمدي ديدلر كه دي كتور

كلوب كرو كتورديبلنه جقردي كرو ديديكه والله دلسم دخي

زياده كتوررمديدلر كه دي كتور كوتردي بو كزجكن ازرينه

قودي دلديكه كرو اشغه قويه الله ديديكم يا ادم قومكا ننده

طرسون نكه بز اول امانتمزسنك بوينكده اولسرد دخي سنك

ذريتك بويننده اولسرتا قيامته دكين بدرسني اول ادم كنديه

ظلم ادجي اولدي اني قبول اتمكله ودخي جاهل اولدي

بلمديكه اول كتوردكك عاقبتي نه اولسر ودخي ابن مسعود

دمنشدر كه اول امانت بش وقت نماز در دخي زكوة ومكيدر

دخی بخته ور مقدر وسزی کرجك سویلمکدر ودخی برج ا
اوده مکدر دخی هر اشده عدل اثره اولمقدر دخی الجکده نرازوده
نقص اتممکدر وارج دتمقدر وجنابتدن غسل اتمکدر بونلردن
غیری دخی امانتلر صقلمقدر که انده خیانت بولنمیه کشینك
اعضالری دخی بو امانتدندر که انی صقلیه بونلری ملدوقدن
صرف اتمیه که خاین اولمیه تا انده عذابه مبتلا اوله
ودخی بیوردیکه لیعذب الله المنافقین والمنافقات والمشرکین
والمشرکات ویتوب الله علی المؤمنین والمؤمنات وکان
الله غفورا رحیما یعنی الله بو امانتی انکچون عرض ایلدیکه
بنکله منافقلرك نفاقی ظاهر اوله ومشرکلرك شرکی ومؤمنلرك
ایمانی واعتقادی ظاهر اوله تاکه منافق ارنلره ومنافقه
عورتلره ومشرك ارنلره ومشرکه عورتلره عذاب قیله امانت
صقلیوب خاین اولدقلری ایچون ومؤمن ارنلره ومؤمنه عورتلره

توبلرین قبول ایدوب رحمت ومغفرت قیله امانت صقلمقده وفا
قیلدقلری ایچون پس الله غفوردر بارلغیجی ورحیمدر اسیرکیجی قول
قللرینی کیم اول امانتده قصور ایدنی بوله اما خاین اولمیلر

سوره سبا وهی خمسون واربع ایة مکیة بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله الذی له ما فی السموات وما فی الارض وله الحمد
فی الاخرة وهو الحکیم الخبیر یعنی حق تعالی بیوردیکه جمیع
شکر وثنا اول الله لایقدر که جمیع کوکلر اچنده نه وارسه
ویرلر اچنده نه وارسه کلی انك مملوکیدر ومالکی اولدر وبو کلی
انك مخلوقیدر خالقی اولدر وبو کلی انك وارلغنه وبرلکنه دلیلدر
ودخی اخرتده حمد شکر کرو انکچوندر اجماق اهلی اجماقده مقرر
اولدقلری وقتن بعضلر دیدلر که اخرتده مؤمنلر الحمد لله الذی
حمد وثنا ایدرلر اول تحکیم مؤمنلر کافرلردن تمیز اولنه
مؤمنلر سونب شکر ایدرلر ایکنجی اهل جنت تحکیم اوجماق

قوسنه ورب ماء حیوانده غسل ادەلر اجماغه نظر قلوب
دیلرکه شکر اولسون الله که بزه هدایت ویردی اشبو سعادته ایردی
و جنجی صراطدن کجب سلامت قرتلدقلری وقتدن دیلر شکر
اول الله که بزی غصه‌دن قورتردی دردنجی اوجماغه کیردکلری
وقتی که فرشته‌لر قرشو سلام ایلیوب کلدلر دیلر الحمد لله که حق تعالی
بزه وعده قلدیغن کرچک ایلیوب بزنه کتوردی بشنجی منزل المؤمنلر
قرارطتب اوتوردقلری وقتی دیلر الحمد لله که حق تعالی بزی
قوندردی قرار دتجق یره که ابرق انتقال یوق التنجی هر کزکم طعام
بیلر فارغ اولوب دیلر که الحمد لله رب العالمین زهی پادشاه کیم
حکیمدر حکم ادوب اولولری درکوردی و خبیردر که کلنک
حاللرن بلور ودخی بیوردیکه • يعلم ما يلج في الارض وما يخرج
منها وما ينزل من السماء وما يعرج فيها وهو الرحيم الغفور •
یعنی حق تعالی بلور شول نسنه‌لری که یره کیره‌جکدر وکوراولر یغمورلر

وجواهرلر

وجواهرلر وکنجلر کبی ودخی یردن نه چقرسه بلور اولولر
واولولر وکنجلر کبی ودخی کوکدن انن یغمورلری وبرزقی ودخی
وخی مصیبتی ودخی یردن چقن عمللری بلور ودخی قلملرک
نازللرن نازللرن بلور وفرشته‌لرک اندکلرن چقدقلرن بلور
رحیمدر قللرن اسرکر غفوردر یارلغر عقوبتنی تعجیل ایتمز
ودخی بیوردیکه • وقال الذين كفروا لا تأتينا الساعة قل بلى
وربي لتأتينكم عالم الغيب لا يعزب عنه مثقال ذرة
في السماء ولا في الارض ولا اصغر من ذلك ولا اكبر
الا في كتاب مبين ليجزي الذين امنوا وعملوا الصالحات
اولئك لهم مغفرة ورزق كريم • یعنی بو کافرلر دیرلرکه
بعث یقدر بزه قیامت کلمز حق تعالی ایتدی ایت یا محمد بلی والله
ربم حقیچون اول بعث کونی سزه کلسه کرک اول ربم ربم غیبلر
بلجی پادشاهدر هیچ بر نسنه انک علمندن غایب کلدر ذره

وزن قدر نسنه كوكلرده يرلرده برنسنه اوملميه كه اول اندن
كچي ولايا اولوا ولا الا حق تعالى اني لوح المحفوظده ذكر ايدب
بيان ايلمشدر تاكه اول دنياده كوكلو عمل اشليوب اعتقادلرين
محكم قلنلره اولونوابلره ومرتبلره عوض قيله يعني انلر اولردركم
كناهلري بارلغنمشدر وجنتلري جنده كوكلو نعمتلر اولركون
يرقلنمشدر ودخي بيوردبكه • والذين سعوا في اياتنا معاجزين
اولئك لهم عذاب من رجز اليم • ويرى الذين اوتوا العلم
الذي انزل اليك من ربك هو الحق ويهدي الى صراط
العزيز الحميد • يعني حق تعالى بيوردبكه اي شولركم سعي ايدب
درشرلر بزم كلاممزي تكذيب ايدب دليللرمزي باطل
قلمقده بزي بزندن اكردب ايلمي صنرلركه اولر بزي عاجز قلوب
الومزدن فوت اولالر اولر انلردركم طمع اجنده اولره قتي كسيدرجي
عذاب واردر ودخي بلورشولركم انلره كتاب ويرلديكه اول

كتابلرينه ايمانلري وار رسول قرآن كه ربكدن سكا اندرلدي
اول حقدر دعوت قلور بو خلقي دلالت ايدر اول ربك طريقينه
كم عزيزدر بيغمبرلرينه اجابت قلميسنلره عقوبتله انتقام ايدركه انك
كلي فعلي محموددر ودخي بيوردبكه • وقال الذين كفروا هل ندلكم
على رجل ينبئكم اذا مزقتم كل ممزق انكم لفي خلق جديد افترى
على الله كذبا ام به جنة بل الذين لا يؤمنون بالاخرة في العذاب
والضلال البعيد • يعني اول كافرلر بربرينه ديدلركه سيزي كلاك
ايدب بلدرلوممي بركشي ايرزدنه كم سيزي خبر ويرر اندركم فحق
سز السكونز طبراق التنده چوريوب اريلوب كتسكونز اندن
صكره كرو يكي بردلوب وجوده كلسروسز بلمزكم الله اوزرينه
كندودن بلنمي دروب سويلر يوقسه انك جنوني واردرنه ديدكن
بلمن الله انلره جواب ويروب بيوردبكه اول رسوله منكرلر دير
دكي حقدر السز اما اولركم اني اشيدب كا ايمان كترمزلر

آني تكذيب ايدرلر آنلر دنياده غايت ضلال بعيدده در و آخرتده
عذاب شديده در بوندن صكره دنبا قولري تخويف قيلدي
تا آندن اعتبار آلوب انصافه كلهلر بيورديكه ٭ افلم يروا الى
ما بين ايديهم وما خلفهم من السماء والارض ان نشا
نخسف بهم الارض او نسقط عليهم كسفا من السماء
ان في ذلك لآية لكل عبد منيب ٭ يعني حق تعالى ايدر نظر
ايدبكرمزلرمي بو منكرلر او كلرندن اردلرندن يرلري تا
بيلهلر كه بوندن كوكلري يردن و كوكدن يرلري يردن ديكن
كوكلري معلق دوتن و يرلري صو اوزرنده طتانن قادردركه
بونلري الدكدن صكره كيرو ديركوره بوكا نيجه انكار ايدرلر
اول انكارلرينك جزاسن بز دخي اولري دلرسوز يره بوتدروز
دلرسوز كوكلردن بر پاره اوزرلرينه برغوز آلتنده آنلري
هلاك ايدوز ٭ بر نسني بو كوكلر و يرلر بر دلقده علامتلر

نشانلر وار حق تعالينك قدرتنه هر قوللركم اول الله تعالينك
عبادتنه اقبال ايتمشدر بيلي ذكرنده كوكلي شكرده و بدني صبرده
بوندن صكره داود قضيه سنده شروع ايدوب بيورديكه ٭ ولقد
آتينا داود منا فضلا يا جبال اوبي معه والطير والنا له الحديد
ان اعمل سابغات وقدر في السرد واعملوا صالحا اني بما
تعملون بصير ٭ يعني حق تعالى بيورديكه بز اول داوده فضلومزدن
ملك و نبوت ويردك تا كه طاعه امر ايدوب بيوردقكه يا طاغلر
سن دخي داود ايله بيله بزه مسبح اولوب تسبيح ايله كندزك
كلسنده بجيه دكين و دخي قوشلري اكا مسخر قيلدق تا كه اول دخي
انكله بيله تسبيح ايده ٭ و دخي دمري اكا خمير كبي يومشق ايدوردك
ديدك كه يا داود اول دمردن تمام جبهلر كوكلكلر دزكل
آندن الروادمري تختنه ايلرلردي بوكزدا وحلقه زره
ايلدي و دخي حق تعالى بيوردكه ديدك داوده كم تقدير ايله كل

درعكانبي دخي اورونبي وكينكلكني طارلغني تا كه ايكن كيك
يا طار اولميه دخي بنم فرضه لرمي يرينه كتورك كيدبن سيزك جميع
اعمالكوزي مشاهده قلورن سيزك امركز بكا خفي دكلدر
بند نصكره سليمانن ذكر ادب بيوردي كه • ولسليمان الريح
غدوها شهر ورواحها شهر واسلنا له عين القطر ومن
الجن من يعمل بين يديه باذن ربه ومن يزغ منهم عن امرنا
نذقه من عذاب السعير • يعني حق تعالى بيوردي كه بز سليمانه
قني ايسجي يل مسخر قلدقكم اول بساطني تخنيله لشكريله كتوردي
قوشلق وقتنده بيت المقدسدن اصطخره وروردي ايكندي
وقتندن كيرو كيدردي اصطخردن قدسه كلوردي كه اكسينك
ارسي كي قني سرعتله يورينه تمام بر ايلق يولدر اول
بر كنده ورمسني كلمسني ايكي ايلق يول اولوردي ودخي بز
اول سليمانه صو كبي ارمش توج چشمه سن اقتدقكه انكله

نه دلرسه دوزه شهر بن حوشب ايدر حق تعالى سليمان ايچون صنعاده
شيله صو كبي بر بقر چشمه سن اقتدي ودخي الله ابدر بز اكا
جنلردن دخي بر كمسنه لر مسخر قلدقكه انك الينده نه دلرسه ايشلر
حق تعالى دستوريله واولردن هر كمسنه كه سليمانه عاصي اولسه
بيوردغني دتمسه بز اكا عذاب سعيردن طتدره وز بعضلر دميشلر كه
الله فرشته لردن انلرك ازرينه بر فرشته حواله قلمشدر الينده سعير
طموسنك عذابندن بر چوغي وار چن اول شياطيندن بري
سليمانه امر مخالفت قلسه اول چوغله اني اورر انكچون اكا كمسه
مخالفت قلمزنه دلرسه انكچون ايشلر نتكيم الله بيوردي • يعملون
له ما يشاء من محاريب وتماثيل وجفان كالجواب وقدور
راسيات اعملوا آل داود شكرا وقليل من عبادي الشكور
يعني اول شياطينلر وجنيلر اول سليمانه نه دلرسه انكچون
مسجدلر وكوشكلر ايشلردي دخي توجدن بقردن ادم صورتلرن

دوزرلردی محاربه ده و دخی غیرنده هیبت آلتلری ایچون و دخی
پیغامبرلر صورتن دوزرلردی تا که آنلری یقوب خلقک دین
اسلامه رغبتلری زیاده اوله و دخی اندن چناقلر دوزرلردی
هر بری اولو حوض کبی هر چناقدن طعام یمکا بیک کشیدن
زیاده اتورورلردی دخی طاشدن چولمکلر اویرلردی
دوردغی یرده محکم التینی ایررلردی اوذ یقماغ ایچون که طعام پشیره
لردی اول چولمکلرک بیوکلکی مقداری اول قدر دیکه
بر یره یوزر ده صیغردی و دخی الله ایدرچون بو نعمتلری آنلره
انعام قلدوم دیدم که یا آل داود دیبک امدی بر عمل اشلک که
اول بزم نعمتلرمزک شکری اینکله ادا اولنه اما بزم قوللرمزدن
شکور آزدر یعنی بر شکور آکا دیرلر که هر حالده انک عادتی
شکر ایتمک اوله و هر شکر ایندکجه بله که بو شکر ایتمکا آکا توفیق
اللهدندر اول توفیقه دخی شکر ایلیه بنک کبی قللر دور

که آزدر بولنمز بندن صکره سلیمانک وفاتندن خبر ویرب بیوردیکه
فلما قضينا عليه الموت ما دلهم على موته الا دابة الارض
تأكل منسأته فلما خر تبينت الجن ان لو كانوا يعلمون الغيب
ما لبثوا في العذاب المهين • یعنی سلیمان ع م بیت المقدسی
جنیلره بنا قلدیرباشلدردی هنوز دخی تمام اولمامشیدی
اشلرلردی سلیمان قرقوسندن جن تمارزه طرسه قیامینی
غایت تطویل ایدردی هر وقتکم نمازدن فارغ اولیدی
کوردیکه محرابنده بر اوت بتمش سلیمان اول اوته صوردیکه
سن نه کسنه سن و نه ایشه یرارسن اول اوت ادینی سلیمانه
خبر ویردی و نه نسنیه دوا ایدوکن دخی خبر ویردی سلیمان
بیوردی فی الحال انی نسخه ایدیب یازارلردی بر یرده قورلردیکه
تا جن اول علت وجوده کلسه اول اوتی آکا استعمال ایدلر
بو شیمدیکی ادویه لرک اصلی و بو عقاقیرلرک اکثری اندن دور

جون سليمانڭ عمري آخره ايرشدي بر كون باشين سجده‌دن
قالدردي كوردي بر اوت بتمش سليمان عم اكا صوردي ديكه
آدڭ ندر ديدي ديكه آدم خرنوبدر يعني سنڭ مملكتڭ
خرابلغه دليلدر پس بر وقت دخي سليمان عم غصه‌لو
اولوب آغلدي ملك الموت عادت طوتمشدي كه ايام سليمانده
كلوردي كيدردي اول وقتده كينه كلدي سليمان
ديدي ديكه يا عزرائيل بڭا كوستر كيم شول جان الماغه كلجكڭ نه
هيبتله كلورسن عزرائيل ديدي ديكه الله دستور ويرسون اني اشلمك
بنم المدن كلمز حق تعاليدن دستور كلدي كندي عزرائيل
اول صورتده سليمانه كوستردي كه جان الماغه كلور سليمانڭ
آني كورب عقلي كيتدي عزرائيل آكلجق انڭ كوكسنه الن قودي
عقلي باشنه كلدي ديدي ديكه يا عزرائيل هيچ سندن قورقنج بر
فرشته دخي اولمي عزرائيل ديدي ديكه يا سليمان بنم قتمده

بر فرشته وار بو بني عرش التنده دور وايقلري يدي قات يردن
آشغه كچمش بوينلري يول قدري صحرا قمشدر اگر حق تعالى
اكا امر ايديدي يدي قات كوكله يرلري برقمتسز يوتيدي و
وانڭ قتنده بر فرشته دخي وار كه استون طوتدغي عرش التنده
آشغه طوطغي تحت الثرى اده اگر الله اكا بيورسه يدي يرلري بله
كوكلري بر نفسله صورري هيچ انڭ خبري اولميايدي
بوني ديوب ملك الموت كيتدي بر زمان كلمدي چونكه
سليمانڭ وقتي تمام اولدي ملك الموت جان قبض ايتمكه
كلدي اول وقت سليمان عم محرابنده ورمشديكم نماز
قله اما اندن اوك وصيت قلمشديكم اگر بن الورسم نجه
نبي دفن ايتمكوزكه شياطينلر طاغلوب كيتميه‌لر اول مسجد
ابتر قلميه پس سليمان محرابنده طرب ال كنر ديكه تكبير اده
ملك الموت هوادن ايرشدي سليمان ديديكه نيه

كلدوك اول ديدي قبض ايتمكا كلدم سليمان ايتدي قو تا بن
اهل بيته وداع ايده يم عزرائيل ديديكه اكا بيرق يوق اول ارجقده
جانن قبض ايلدي سليمان خرنوب اغاجندن بر عصا دوزدي مسند
اني طيسوقيامده قالدي جنلر ادم اوغلنلرنه ديرلرديكه
بز غيب بلورز سليمان الله دن ديلديكه انلك المني اشكار
قلميه تا مسجد بيت المقدس تمام اولمينجه پس سليمان
الدكدن صكره تمام بر ييل اول عصايله طوردي نه ادمدن
نه جندن بر كمسنه نك اندن خبري اولمدي جنلر كلوب
بقرلر كوررلردي صانورلرديكه تمازه دورمشدر قورقوب
كيو اشلرنه مشغول اولورلردي ايلرودن دخي زياده
تا اكادك كه انك عصاسي قورديدي اوزلدي دوشدي
كوردلركه سليمان اولمش واول عصاسي قورد يمش انكچون
دونمش اول قورده انضه ديرلردي دخي عصا اچنده يدي

اول قرده

اول قوردا امابلمزلرديكه سليمان نه وقتدن برو اولمشدر واردلكر
اول عصاده اول قورد دخي برده بر نشان ايلدلر برابه دك
كوندلركه تا كوررلر نقدر بر پس اي تمام اولجق اول برايده
بيندن قياس ايتدلر كوردلركه اول وقته دكن اول قورت يدكي
تمام بر ييللق امش بلدلركه سليمان وفاتي قلالي دخي بر ييل امش
پس بوندن اترودي حق تعالى كه اكر اول جنلر غيب بلورلر
لرمش سه اول خورلق له زحمت چكوب بر ييل اول اشده
قلميلردي پس اول جنلر ديدلركه بو اوضنكه يم انزه مرده
چوق حقي وار اول وقتدن برو اول اغچ قورتنه قنشو اولدر
صوچغزار ايشدرلر اول اغچ اچنده اوجه يا اجق بولنديغ
اندندر پس اول وقت مسجد دخي تمام اولدي سليمان
دخي دوشب الم ظاهر اولدي شياطينله جنلر دخي طاغلب
كتدلر بوندن صكره حق تعالى سبا مليكنك قصه سندن

خبر ويرب بيرديكه. لقد كان لسبإ في مسكنهم آية
جنتان عن يمين وشمال كلوا من رزق ربكم واشكروا
له بلدة طيبة ورب غفور. روايتدر كم رسولدن عم
صني دلركه سبايه نسنه رسول ديدي اول بركيشينك
آدي در بنكم ديدلر اول سبا يعرب بن قحطان اغليدر
اما ابن عباسدن روايتدركه اول يمن شهرلرندن بر
شهردر حق تعالى بو يمنك اون اوج شهرينه اون اوج
پيغمبر ويردي بعضيسي بعضيسنك اردنجه تا كه اول
آل سباده اول رسوللر جمع اولدلر بركويي واردي اكا
واردلر حق تعالينك انعاملرن انلره اكدرب عذابي عقاسله
قورقتدلر اولري توحيده دعوت قلدلر ابا ايدب اولري
يلنلدلر سديدن روايتدر كم انلرك يرلري يمشلري
بوك بيرلردي بغچلر ارسي بوللردي ايكي يكا باغچلر وك

اغچلري بدا غلري بولي بو رميشدكون كرنمزدي وكر بر عورت
باشنه سله قويب اول باغچه ارسنده يولدن كيتسه هيچ الن
يمشه صنمدي يقارودن دوكيلنله سله سي طولردي
انواع يمشله دخي انلرك صولري اون كنلك يولدن كلردي
ايكي طاغك ارسي بر دره ايدي اول دره اغزن يوب سد
ايتمشلردي صوكلب انده جمع اولردي انك ايكي طرفن باغچلر
وبستانلر قلمشلردي اول سده اوج بر ده قپو قمشلردي
بر يقارودة بر اورتده بر اشغده دخي صوطلو اولسه يقارو
قپوسن اچرلردي اندن اشغه اينسه اورته قپوسن اچرلردي
اندن دخي اشغه اينسه اشغه قپوسن اچرلردي باغلرن صورور
لردي چون بلرك مجتبلري اول باغه بستانه دشدي واول
رسوللري يلنلدلر الله اولره بر صيچان حواله قلدي تا كه انلرك
اول سدلري دلدلر اولردن برسيكه اكا عمران بن عامر

دیرلردی آنک بستانی آنلر اول سد اتندکی یاننده ایدی وکا
عرم دیرلردی پس اول عمران گلدی بستانه کردی کوردیکه
اول عرم دلنمش صو طشره آقوبیردی اینی دتدیلر اندن نظر
ایلدی کوردیکه اول سد دلن صیچانلر یورولرن یقاروطاغ
طشه لر عمران گا هنلر دیندی دیکه اشبو صیچانلر یورلرن
یقاروطشیندغلرینک دکلدر الا بو شهرک هلاک کلکنه یقین
کلمشدر برقرنداشی اغلی واردی چغردی اکا دیدیکه یا قرنداشم
اغلی نچون کورسنکه بن قومومله جماعتا ولباوترزم
کلکلن یکادیکل کدیا عمی شوک آنمدن قلن ترکمی کترنکاویرین
سکادیمکدسنک آتکدن ترکمی قلدیدی سن یکلنکدیاقلدمی
بن سنی یلنلیم سن دخی کریوبنی یلنلغل بن قیقکبی اولبطهم
سکا نسبله ازمسن دخی بنی اوغل زیرا بنم بونده مقصودم وار
آنی برنه کنزم اول قرنداشی اغلی دیدی یا عمی بن بواشی سنکله

اشلیومزم اول دیدی که بو البته اشلسک کرک چون کوردیکه
عمیسی دیدیکه اگر بن ایرق بو ولایتده دورسی اولورسم اشبو نجه
نسنه بکا نذر اولسون بن کیدرم کیمدر که بنم متاعم بندن
صتون الا اول قوم کوردیلرکم حقیقتا جدادب صتر اول
ایتدیکه فلان نسنگا بو قدر ویریم دخی بری ایتدیکه فلان
نسنگا بن دخی بو قدر ویریم دورت یگادی مشتری چقدیلر
کوردی نفقسی جدله مشتری اولدیسه دیدیکم بن انداجدم
دورمزم کیدرم بها سن گترک واردیلر تعجیل ادب الدقلرینک
بهالرن کتردیلر فی الحال اول بو قومی اچندن چقدی کیده
ویردی چون برنز بولردن ایرغرق اولدی اول کجه اول
سد دشلدی اول صو اینب آنلرک بلادلرنی کلی غرق ایلدی
قتلنلری دورت یگا طاغلدلر حق تعالی بو کجن ابتده بیوردغی
بودرکه تحقیق اول سبانوک منزلرنده وکوییلرنده علامت

واردي بزم وحدا ايتموزه اول بستانلركم درنك كمي صاغ
طرفنده كمي صول بولرآكا مشغول اولب قالمشلر دي الله
آنلره رسوللر كوندروب نعمتلريني آنلره ذكر ايدردي بز آنلره
بيان قيلدرديلركم الله سزلرك اوزركوزه فضلندن انعام قيلدوغي
نعمتلريني بيلب آنك شكريني يرينه كتورك سزلرك ايشبو شهركوز كوكلو
لطيف شهردركه طبرغي خوش درجوق دكلدر انواع نعمتلر
الله بندن بتررايدر ودخي اول ربكز غفوردر يارلغو
شوك كمسلر بكم شركدن ومعاصيدن توبه قيلسلر ودخي حق تعالى
بيورديكه. فاعرضوا فارسلنا عليهم سيل العرم وبدلناهم
بجنتيهم جنتين ذواتى اكل خمط واثل وشيء من سدر قليل
ذلك جزيناهم بما كفروا وهل نجازي الا الكفور. ط
يعني چون اول رسوللر اوله بو رسالتني ذكر ديلر آنلر ايماندن
اعراض ايدلر ديلر كمدركه بو نعمتي بزم المزدن اله ورك

ورك ايدك كمك كوچي بترسه كلسون بو نعمتي بزدن السون
كورلم حق تعالى ايدربز آنلره اول صحيحي حواله قيلدقده اول
سدلريني دشدي اول درنك دكز كبي جمع اولب درن
صوبي سيل اولب آغردي نه اولرن قودي نه بستانلرين كلي
خراب ايدب هلاك ايتدي قيونلري صغرلري ودوه لري
اركب يبانه طغلدي قرتلو بلنلري اغلي قرني الن الوب اهليله
طغه قچدلر آنلرك اول صاغده صولده اولن بستانلريني
خراب ايدب مبدل قلدق ايكي بستانه كه آنلره ايكي درلو يمش
ويردك اجي بري آرك اغچي كم يمشي اجيدر وبري يلغون
اغچي وبر ازدخي سدر بتردك كه بتر غيله ال يورلر كلكه
سنده اتوررلر پس بزم نعمتمزه كافر اولنلره كه بزم نعمتمزي
يالكز بزه كافر اولب اروغه عبادت ايدلر ودخي بيورديكه.
وجعلنا بينهم وبين القرى التي باركنا فيها قرى ظاهرة

وقدرنا فيها السير سيروا فيها ليالي وأياما آمنين • فقالوا
دبی تقدیر ایلدک انده یورک بورکن انده کیجه لر دبی کوندزلر امینلر پس ایتدیلر
ربنا باعد بين أسفارنا وظلموا أنفسهم فجعلناهم أحاديث
چلبمز اراقی ایله سفرموز ارسنده دبی ظلم ایتدیلر کندیلرنه پس قلدق انلری سوزلر
ومزقناهم كل ممزق إن في ذلك لآيات لكل صبار شكور
دبی طغیتدق انلری دکلی طغیتمق بایق انک ایچنده نشانه لر وار هرکی صبر ایلیجی شکر ایلیجی
يعني حق تعالى اولره قلدغي انعاملرني ذكر ادب خبر ويرد
اول خراب اولمزدن اوك بير ركه بز انلرك اول كويلري
آراسنده مبارك قلب درلو نعمتلر بيردك تا شامه وارنجه
متصل قلدق شويله كم بريندن بري كورنور ايدي قريلري ٥
باغلري اول كويلرك آراسنده سيرني بز انداز تقدير قلدقكم
بريندن صباح طرب كيدجك قوشلق طعامني بريله
بيلور واويله نمازني وقتنده برينه كلور تا حد دمشق كم اول
شبادن شامه كلنجه درت بيك يدي يوز كوي وار ايدي
تا كه انلر انده كيجه لر كوندزلر سير ادرلر امينلكله نعم ادب
وعرب كلور اچلق صوسزلق واغري حرامي قريجيلر قورقوسي

اولميا اولر اول نعمتلرك قدرني بيلمدلر انك شكرن يرنه كتورمدلر
مغرور اولب بيلدلر بزدن دلنب ديدلر كه اي بزم ربمز بو سفرلريمز
اولنلقلرني اراق مسافه قيلور كه اتوق بازلر واولر اولسون
دوه لره بنلم اتلر كتوره لم بستانلرمز اراق اولسون تا كه
غايت انتهاسامز غالب اولب كا ارشده وز حق تعالى اولرك
اجابت قلدي چون اولر كندو نفسلرنه شرك ايتمكله
ورسوللري بلنملغله ظلم ايلدلر بز دخي اولري هلاك
ادب انلرك امرني وحاللريني دللرده سويلتدك هيچ بر كمسه
اول كويلردن قمدق براكنده قلب طاغتدق شويله كه طا
طاغتمقده بر مثل اولدي حقيقتا بولري هلاك ادب تفريق
ايتمكده عبرتلر وعلامتلر وار مؤمنلر كم الله عبادت
قلمقده صبر ايدجلردر ونعمتلرنه شكر ايدجلردر بوندنصكره
كيو بر ديكه • ولقد صدق عليهم ابليس ظنه فاتبعوه الا
دبی بایق طغری ایلدی انلرکا اوزره ابلیس کانن پس اویدیلر الا

فريقا من المؤمنين وما كان له عليهم من سلطان الا لنعلم
من يؤمن بالآخرة ممن هو منها في شك وربك على كل
شيء حفيظ • يعني حق تعالى بيورركه ابليس عليه اللعنه
ظنيني كرچك ليدي بو قللرمك اكثري ازدنه كيم كلي اكا متابعت
قيلدلر الا مؤمنلردن بر طائفه كه اكا مخالفت قيلدلر
بو كلام ارشاد ايدر كه اول وقتكم ابليس مطرودا ولدي حق
تعاليدن دلديكه اكا الله دن امان اوليه قيامته دكن
پس الله آنك اول دلكنه اجابت ايدوب اكه امان ويردي
اول وقت ابليس قسم ايدوب ديديكه بن بو آدم اوغلنلرينك
كليني ازدردم كه بولردن چوقيني سن كندوكا شكر ايدجي
بولميه سن اول وقت ابليس بو سوزي حقيقتين بلوب جمله
سويلديكي ظنله ديو سويلدي چونكم اول ظنله ديديكي
تحقيق اولدي حق تعالى اندن اترو بو آيتده اني ذكر ايدوب

ديديكه ابليس ظنيني بولرك اوزرنه كرچكلدي واول طائفكم
اكا اويمديلر اولدركم حق تعالى ابليس جوابنده بيورديكه
بندهلريم قوللرم واركيم سنك آنلرك اوزرنه سلطنتك
وحكمتك يوقدر وهم ابليس دخي اول آنده جواب ايدوب ديدي
وقت استثنا قيلوب ديديكه الا اشول قوللركي ازدرميم كه آنلر
سنك مخلص قوللركدركه بكا متابعت قيلمايوب حق اوزرنه محكم
طورلر ودخي حق تعالى بيورديكه اول ابليسك آنلرك اوزرنه
محكم سلطنتي اولمق دكلدر كه تكليف بالاكراه ايدوب كوجله اشلمز
الا بر وسوسه در وغرور در وقولوا مولره بر فقدر كه بيلنز
اولنلر اكا اجابت ايدوب متابعت قيلورلر ودخي بز اول ابليسي حواله
قيلمدق آنلرك اوزرنه الا آندن اتروكم اولنرم علمومزدكي بعثه
وآخرتنده ايما وتصديقي اولنلركمدكي وانكار ايدوب شك
ايدنلر كمدكي تميز اولنب انكله ظاهر ره كله زيرا منكر اولدر

كمی اگا متابعت قلوب هواسنه اویدی حقده كافر اولدی ومؤمن
صادق اولدیركم اگا مخالفت قلدی هواسنه اویمدی
تا داخرته مشغول اولدی ودخی الله بیوررکه یا محمد سنك
ربك دكلی نسنه‌یه علمیله احاطه قلب حفظ ایلمشدر بلورکه
اخرته كمك ایمانی واروقلمك یوق وشك ازره كمدر ویقین
ازره كمدر یانی الله انلره اعمالرینه كره مجازات مكافات
قلور ودخی الله تعالی بیوردیكه • قل ادعوا الذین زعمتم من
دون الله لا یملكون مثقال ذرة فی السموات ولا فی الارض
وما لهم فیهما من شرك وما له منهم من ظهیر ولا تنفع
الشفاعة عنده الا لمن اذن له حتی اذا فزع عن قلوبهم قالوا
ماذا قال ربكم قالوا الحق وهو العلی الكبیر • یعنی حق تعالی
ایدر ایت یا محمد اول مكه كافرلرینه نكه دیلك كه دعوت ایلك
اول الله دن غیریه كیم اله دیو زعم ادرسز كلسونلر سزدن

براجلق بلاسن دفع ایتسونلر بنلردن مرادی اول صنملردركه طاپرلر
یا اول فرشته‌لردركه انلری اله طوتمشلردر بولر ذره
قدر نسنه‌یه مالك دكوللر نه یرلرده نه كوكلرده ودخی اولرك
هیچ برملۀ ارتقلغی یقدر بو یرلری كوكلری یراتمقده یاخود
بولردن هیچ بری اول الله بولری یراتمقده معین دكل اولرك
انده نصیبلری یوق ودخی اول كافرلر دیرلركه بو معبود
لرمز بزم الله قتنده شفیعلرمزدر شفاعت قلورلر بزی
قورترمغه ایت یا محمد انلره كه الله قتنده هیچ بر كمسنك
شفاعتی منفعت ایرجك دكلدر نه نبینك نه ملكوك مكر
كه الله دستور ویره شفاعت قلمغه اهل توحیددن بر
كمسنه‌یچون بو دكل كم كمنسه اهل كفر ایچون شفاعت
قله واول فرشتلركه انلرانی معبود طتمشلردر انلر
نجنكیم بزم وحیومز اشتسلر اول وحی هیبتندن ویرم

قرقدن بونلري اوزره سجده يه دشوب دير شولر ارشولركه حاللري بزم قمزدن شيله اولا سز انلردن نه شفاعت

اوموب انلره عبادت ايدرسز بو قضيه نك اصلي بودر كم

بوكوك اهلي وحي وار ايكن ايشتمز اولمشلردي عيسى

زمانندن برو رسول زمانه دكين چون رسول بعث

اولندي الله دن اكا وحي ارسال اولندي اول وحي

هيبتندن فرشتلر قنتلرن بربرينه اورب تواضع ادب

عقللري كيدب دشدلرچون اول هيبت دهشت كوكل

لرندن مرتفع اولب كشف اولندي بربرينه صوروشورلر

ديدلر كه جبرئيل ربكزدن نه خبر ويردي ايتدلر وحي اندي

ديكه اول اعلى واعظمدر شريكله وصف اولنمقدن وحي

حق تعالى بيلدريكه • قل من يرزقكم من السموات والارض

قل الله وانا او اياكم لعلى هدى او في ضلال مبين •

قل لا تسئلون

قل لا تسئلون عما اجرمنا ولا نسئل عما تعملون •

قل يجمع بيننا ربنا ثم يفتح بيننا بالحق وهو الفتاح العليم

يعني ايت يا محمد اول مكه كافرلرينه كه سزه بو كوكلردن يغمر

اندرب يرلردن نباتات بتروب رزقكز ويرن كمدر

اكر جواب ويرمزلرسه خوش والا ويرمزلرسه سن

ايتكيم الله در كه سزي رزقلندرر كوكلردن يرلردن وحي

ايت انلره كم بز يا خود سز اكموزدن برموز هدايت

اوزره يوز و برموز ضلالت اوزره دراشكار اليكن على اليقين

بز هدايت اوزره يوز سز ضلالت اوزره سز و دخي ايت

يا محمد كه بزم فعلمزدن اوروسز مواخذه اولنمزسز و سزلك

جرمكوزدن اوروبز مواخذه اولنمز هر برمز كندو فعليله

مجازات اولنور و دخي ايتكيم الله قيامت كننده سزي

دخي بزي دخي بربره جمع ايليه اندن بزم اره موزده عدالله

حکم ایلیه قاضی علیمدر اولدر هر کمسنه اشلدیسه بلورانکا
کوره جزاسن قلورو دخی بیوردیکه. قل ارونی الذین الحقتم
به شرکاء کلا بل هو الله العزیز الحکیم. وما ارسلناک الا
کافة للناس بشیرا ونذیرا ولکن اکثر الناس لا یعلمون.
ویقولون متی هذا الوعد ان کنتم صادقین. یعنی الله
ایت یا محمد اولره کیم کسترک بکا اول الهلری کوزیکه الله
دن غیری معبود طتندکوز ایله زعم ایدرسزکه انلر حق تعالینک
ملکنده شریکدر انلر دخی یرلرده کوکلرده مخلوقدن
نه نسنه یرتدیلر حاشا وحقا که بولر دخی مخلوقدر نسنه
یرتمدیلر بلکیم جمیع مخلوقک خالقی اول اللهدرکه عزیزدر
ملکنده حکیمدر امرنده نیجه دیلرسه حکم ایدر و دخی
بلکیل یا محمد که بز سنی کندرمدک الا جمیع خلقه رسول
کندردک که بشارتیجی اولسن مطیع لره جنتله

وقورقدیجی اولسن

وقورقدیجی اولسن عاصیلره اودعذابیله لیکن بو خلقک
چوقی اول جنتی ناری تصدیق لمزلر انکار ایدرلر استهزا
ایدبن دیرلرکه اول دیدوکوکز وعده اولنان بعثک نه وقت
اولسر اگر سز حق رسولسک و بو قولکده کرچکسک خبر ویر
حق تعالی بیوردیکه ایت یا محمد سزک چون بر وعده لنمش
کون وار عذابله که اول بعثک کیدر الله قادردرکه شیمدی
دخی سزه عذاب قله لیکن تاخیر ایدر اول وعده لنمش
کونه که لوح المحفوظده یزلمشدر نه بر ساعت مقداری
اول وعده دن کرو اولورنه اول مقداری ایلرو اولور
چون وقت یته البته اولورسزکم حق تعالی خبر ویرب
بیوردیکه. قل لکم میعاد یوم لا یستاخرون عنه ساعة
ولا یستقدمون. وقال الذین کفروا لن نؤمن بهذا
القران ولا بالذی بین یدیه ولو تری اذ الظالمون موقوفون

عند ربهم يرجع بعضهم الى بعض القول يقول الذين
استضعفوا للذين استكبروا لولا انتم لكنا مؤمنين •
يعني حق تعالى ايدر يا محمد درلر شول لركم كافرلر ومنكرلردر
كه بنا شبو قرآنه تصديق ايتمزز و بوندن اول ده كلن كتابلره
دخي كه توريه انجيلدر يا محمد اكر كوره يدك اول
ظالملري كم ايكانا ادرلر كه بجه طوغرو لسرلر الله قتنده
حبس اولوب شويلكم بعضيسي بعضيسنه جواب ويرر ايدي
اولر خصومت ايدن اولكم ضعيف لري و اتباعلردر
ديسرلر اول اولولرنه و رئيسلرنه كه اكر سز اولك يلكوز
واغوا ايتكوز اولمسيدي بز كلو مؤمن مصدق اولردن اولوردق
اما اول سزك دعوتكوز بزي اوش ايتاله بو حاله كتردي
پس اول اولولري دخي جواب ويره لر شنكم حق تعالى خبر
ويرب بيوردي كه • وقال الذين استكبروا للذين استضعفوا

أنحن صددناكم عن الهدى بعد اذ جاءكم بل كنتم مجرمين
وقال الذين استضعفوا للذين استكبروا بل مكر الليل
والنهار اذ تأمروننا ان نكفر بالله ونجعل له اندادا واسروا
الندامة لما رأوا العذاب وجعلنا الاغلال في اعناق الذين
كفروا هل يجزون الا ما كانوا يعملون • يعني اول متبوعلري
واولولري ديلر اول ضعيفلرنه كم اتباعلري ايدي كه بزمي منع
ايلدك سزي ايمانه كلب هدايت بولقدن سزه رسول
كلدكدن صكره بلكه سز كندوكوز شرك ايدن كافر اولدكز
دنيا اول ضعيفلر دخي كروا اولولرنه جواب ويرب ايتركه
بلكم سزك دعوتكوز و بلكوزدي كيجه كندز بزه طورر
ميوب امر ايدر دكوز كه الله تعالى يه بيلنك بر لكينه انكار ايدوز
والكا شريك قشوز ابرق جاره قلميوب حسرت ندامت
ايدرلر شول لر اول وقتكم عذابي كوررلر اما اول حسرتلرني

آنلره فایده اولمیه بز اول کافرلر اول قیامت کنده
بوینلرنه اغلال سلاسل بر غه ورنه اولسی فرتله نه کچسی
نه ضعیفی قله نه قویسی بولمیلر هیچ برسی اول عذابلری الا
اول دنیاده قلدقلری افعاللرک جزاسن وعوضی اولا بو
ایتدن دخی تنبیه وار که هر کشی کورکدر اکر عزیز شریفدر
اکر فقیر ضعیفدر که کمسنک فعلنه متابعت قلب کندو
دینن صقلمغه محکم طره ودخی تعالی بیردیکه • وما ارسلنا
فی قریة من نذیر الا قال مترفوها انا بما ارسلتم به کافرون
وقالوا نحن اکثر اموالا واولادا وما نحن بمعذبین •
قل ان ربی یبسط الرزق لمن یشاء ویقدر ولکن اکثر
الناس لا یعلمون • یعنی حق تعالی بیورر که هیچ بر شهره و بر
کویه بر رسول کندرمدک الا انک قومنک منعملری و
اولولری دیدلر که شول سز کندرلدکوز نسنلره بز منکر

اکا تصدیق اتمز ودخی یا محمد اول الروکجن کافرلر دخی
فقرالری استخفاف ادب رسوللرن انجدرلردی نتکیم سنک
قومک شمدی سنی انجدرلر ودخی الله اولره ویردکلری مال الله
فخر ادرلردی نتکیم سنک قومک فخر ادرلر عاقبت آنلری
هلاک ایلدک اول اولولقلری ومالری آنلری بزم قهرمزدن
قلمدی ایت یا محمد بو قومکا کم اول مال الله فخر اتمیلر بدرسنی
الله کیمه دیلرسه اول مالی بوک ویرر اما اول بوک قلدغی
اکثری مکر استدراجدرکه اول آنک حقنه برینه کترمیه
دخی سلوب هوای نفسنه مشغول اولا عاقبتی هلاک قلکه
ارشه ودخی الله بعض قوللرنه کیمه دیلرسه اول مالی قت
ویرر اول اکا حقدن نظر عنایتدرکه انک عوضی آخرتده
جنت ویره لیکن بو خلقک چوقی بونی بلمزلر انلرکه صنورلرکه
مالی چوق اولن عزیزدر واز اولن حقیردر بونکله سلب دیرلرکه

بزم مالمز و اوغلولمز فرمزحق بز عذاب اولنمزز اول دنيايه
قياس ادرلركه مال و اولاد معاونتيله كندولري دنيا
پادشاهلري زحمتندن كبي فقرالر بو بر خيال فاسددر اصلي يوقدر
و بولرك بو كلاملرينك جوابنده بيوردیكه • وما اموالكم ولا
اولادكم بالتي تقربكم عندنا زلفى الا من امن وعمل صالحا
فاولئك لهم جزاء الضعف بما عملوا وهم في الغرفات
امنون • يعني حق تعالى ايندردكلدر اول سزلرك مالكوز
و اولادكوز شولر دكلدركم سزي بزم قتمزده مقام قربه ارشد ايده
و سز انلرك ايله نجات بولسز الا اكر شول كمسنه كم ايمانى
كلب الله تصديق ايده و دخي عمل صالح اشليه بولردركه
الله قتنده اجرلري تضعيف اولنب زياده اولور برينه اون
تا يتمشه دك اندن يدي يوزه دكين اندن يقارو دخي
اولقدر كه حسابي اولميه و بونلره دخي اولر جنتده اوك

يوجه بنالر ازرنده ساكن اولنلر المدن و بيرلكدن و مرضدن
و دشمنلردن امين اولنلر هيچ بر نفسلرنه خوش كلمايجك نسنه
اولوره واقع اولميه و دخي بيوردیكه • والذين يسعون في اياتنا
معاجزين اولئك في العذاب محضرون • قل ان ربي يبسط
الرزق لمن يشاء من عباده ويقدر له وما انفقتم من شيء
فهو يخلفه وهو خير الرازقين • يعني شولركم سعي ادرلر
بزم كلاممزي تكذيب اتمكده و الر و كلب كا ايمان كترمك
دليلري منع ادرلر اولردر كه يارن عذاب ناره جمع اولنب
معذب اولنلر كمسه انلره مانع اولميه و دخي ايت يا محمد كه
بنم ربم تحقيق بو قوللردن كمه دلرسه رزقيني واسع قلور كمه دلرسه تنك
قلور حكيم مطلق اولدر هر قولك صلاحي نيله ايسه بلور اكا كوره
علاج ادر و دخي بيوردیكم نه نسنه كه مالكوزدن تصديق ايده سز
الله رضا ايچون الله تعالى فضلندن كرو دنياده انك خلفني

ویرن اکسلمز واخرتده دخی ثواب ویررکه ویرجلرک خیرلوسی
واقواسی اولدر سنکم ابو الدردا رسولدن روایت قلورلر ایدیکم
رسول بیردی هیچ برکون اولمبه کیم کون طوغلنده الا اکی
فرشته کندررلر انک اکی یاننده طوربتدالار لر برسی ایدرکه
ای حلیم سنک یولکا انفاق ایدنلره خلفینی کر وتعجیل ایدویرو
وبرسی ایدرکه ای حلیم شولره کیم مالرن امساک ایدب سنک
یولکا انفاق ایتمزلر انلره مالرنک تلفینی تعجیل قل اولرک خود
دعالری مقبولدر مردود اولمز ودخی بیر دیکه • ویوم یحشرهم
جمیعا ثم نقول للملائکة أهؤلاء إیاکم کانوا یعبدون ••
قالوا سبحانک أنت ولینا من دونهم بل کانوا یعبدون
الجن أکثرهم بهم مؤمنون • یعنی الله بیرر کیم قیامت کننده
بز اول فرشتلری وانلره طبنلری جمع ایده وفرمدیا وزا اولک
فرشتلره کیم سزمی بیرر دکوز بوقلرمه که بنی قبسزه طبندلر

اول فرشتلر دیلر کیم الهی بز سنی تنزیه ایدرز اندنکه کمسه الهیتده
سکا شریک اولا بز بولردن بیزاریز کلمز سنی بوسنتی تارز انلری
دوست دتمز بولره بز بیز مدق که بزه عبادت ایدرلر اما بولر
شیاطینه اطاعت ایدب انلری تصدیق ایجیلر در بزم بوننده
امر موز یقدر بس کرو بیر دیکه • فالیوم لا یملک بعضکم لبعض نفعا
ولا ضرا ونقول للذین ظلموا ذوقوا عذاب النار التی کنتم
بها تکذبون • وإذا تتلى علیهم آیاتنا بینات قالوا ما هذا
إلا رجل یرید أن یصدکم عما کان یعبد آباؤکم وقالوا
ما هذا إلا إفک مفترى وقال الذین کفروا للحق لما جاءهم
إن هذا إلا سحر مبین • یعنی اول قیامتکنی بز کندرکیم
بعض کشینه شفاعت مالک اولمز که انی قرتره یاخود بر مضرتی
اندن دفع ایده واول کنده بز حکمو موز ایله اولسرکیم دنیله
اول دنیاده بزه انکار ایدنلره که شرک کفرله کندولره ظلم ایتدیلر

دیك داداك اول نارك عذابلرینی كه انی دنیاده تكذیب ایدب
اولجق دكل دیر دكوموز بو عذابلری اولره انكچون ادرز كه فجعن
آنلرك اثرنه عرض اولنب بزم آیتلرموز اقتسه كه حلالی
حرامی و امر و نهیی بیان قلجیدر دیرلر دیكه دكلدر بو الا بر كشیدر
دلركه سیزی منع ایدب ئندره شول نسنه دنكه آتالركوز
عبادت ایدرلردی و دخی دیرلر دیكه دكلدر بو سیلدكی و
واوقدیغی الا بردن لمش یلان سوزدر الله اثرنه افتری ایدرودخی
اول كافرلره نقدر كه قرآن اندرلیدی دیرلر دیكه دكلدر بو الا
اشكار ایلندر سیدن اثروا اول عذابه دایمه مستحق اولدیلر
و دخی برر دیكه . وما اتیناهم من كتب یدرسونها وما ارسلنا
الیهم قبلك من نذیر وكذب الذین من قبلهم وما بلغوا
معشار ما اتیناهم فكذبوا رسلی فكیف كان نكیر . یعنی الله
ایدرو یر محمدك بو مشركلره شول كتابلردنكه انی اوقرلر

دخی یا محمد بز سندن الرو بولره بر رسول كندرمدك كم بولر
قومنه قلجی اولا و بولرك اثرنه كتاب دخی اتمدی دخی اول كجن
امتلر كم بولردن اوكدن بزم رسوللرمزی یلانلدیلر كه اولره عاد
ثمود قومی و ابراهیم و صالح و لوط قومیدر دخی بولرك غیری
انلره ویردكموز مالك و قوتك و عمر اوزونلغینك عشر بولره ویرمدیك
بز انلری عذابموزله هلاك ایلدك اول رسوللرمزی چون
تكذیب ایتدیلر شوم بولرك اثرنه انكارم و تغییرم نیجه اولا
انلره سنبلت بن بولر دخی حذر قلسونلر اول عذابموزدنكه
انلره اولنان عذاب كبی بولره دخی اولنه بندن صكره كرو
بیر دیكه . قل انما اعظكم بواحدة ان تقوموا لله مثنی
وفرادی ثم تتفكروا ما بصاحبكم من جنة ان هو الا نذیر
لكم بین یدی عذاب شدید . یعنی ایت یا محمد بو كافرلره كه
بندر سیزی بن وعظ نصیحت ایدرم بر كلمه‌له و بر خصلتله كه

اكن اكن وبلوكز دره سز الله ايچون ودخي امر ادرن سزه كه غايت
تأمل ادب فكر ادهسز كه كلوكزده انصافله نظر ادهسز كوره
سز كه اشبو سزي خالقكوزه ومولاكوزه دعوت قلن صاحبكوزه
شيمديه دكين هيچ بر جنون فعلنده نسنه كوردكز مي يا خود
قولنده بر بلن تجربه ايتدكوز مي هوا الروكوزه اويوب كندكزي
هلاك ايتمك كندو نفسكوزه بر خبر صاحبي اولب الله ايچون
هر بركوز بر دوستيله ويا ريله بر دارده خلوت ايدوب بربريله
دسنكه كله برو برا اوترلم بر بر رومزي كرچكلشب فكر ادب
طنشلم كه هيچ اشبو كشيده بر جنت وكذب وسحر كلدي مي
يقسه يوق زيرا بو نسنه دلالت قلور كه اول حق نذير در
ودخي بر كمسنه بر اش شبهه لو اولسه اول انك حقيقتن
بلميوب متحير قلسه اول شبهه دن قرتلمغوك سببي صورمق
استمك در سز ودخي بو بنم امروم ايله ايلك كوركله بن كلم

سزه الا

سزه الا قدجيم اول اليكوزده كي قيامت عذابلرندن كه غايت
قتيدر ودخي بيرديكه. قل ما سألتكم من اجر فهو لكم ان
اجري الا على الله وهو على كل شيء شهيد. قل ان ربي
يقذف بالحق علام الغيوب قل جاء الحق وما يبدئ
الباطل وما يعيد. يعني حق تعالى بيرركه ايت يا محمد سزدن
تبليغ رسالت قلدغمچون اكر حق استرسم اول حقي سزه بكا
نسنه كركمز دكلدر بنم اجرم وحقم الا الله اوزرنه در ثوابني
اندن امرم بنم صقليجوغم ويا ردجوغم الله در كه دكلي نسنه
اوزرنه حاضر در واول طانقدر كه بن نذير كندرلدم سزه
جنون يقدر ودخي ايتكم بنم ربم حقي باطلدن بيان قلجيدر
انك كلامي حفظدر هر غيبا شلري بلجيدر اكا كزلو نسنه
يقدر ودخي ايتكم اسلام ظاهر اولدي كلدي اول شيطانك
يا اول صنمك كه طيرلر اولر باطلدر قدرتلري يقمز كه بر كمسنه

بر دلو ایا بر اولمیشی الدکده صکوره کروه دیری کوره لر اولری اشلمز الا
الله اشلر کوه ذره دروع دخی بر دیکه • قل ان ضللت فانما اضل
علی نفسی وان اهتدیت فبما یوحی الی ربی انه سمیع قریب
ولو تری اذ فزعوا فلا فوت واخذوا من مکان قریب • وقالوا
آمنا به وانی لهم التناوش من مکان بعید • یعنی ایت یا محمد که
اکر بن ضال اولیب کمراه اولدمسه شو اول ضلالتمک
کناهی و ضرری بنم نفسمه ازرندر و اکر حقدن بکا هدایت
بولدمسه اول هدایت انکله بولدمکه بکا وحی ایدوب
قرانله بلدردی که اول الله دعالری اشیدجدر و دعا
قیلنلری قبول ایدوب اجابت ایدجدر و دخی یا محمد اکر کوره یدک
بولرک قورقولرینی اولم وقتنده یاخود اول سنله لرندن قوب
باش قلدره قلری وقتین که فوت اولجق و قتدلاجق نسنه
دکل انده بر باش کوره یدک که عبرت الجق نسنه دور براه

اول وقت انلر عفو بیله دوتیلورلر بر یقنجق یر دنکه ایقلری
التیدر یاخود بیوک التندن اولری عذاب دوالحشر
دک قبلیده و اول عذاب کزلریله کوردکلری وقت دیرلرکه
بز ایمان کتردک که بو عذاب حقدر الله ایدر بولره ایرشمک
للک قنده اولسر بر نسنه که اللری ایرشمز بر ده دکل یعنی
آخرتدن کیرو دنیایه کلمکلکی ایرزوادلرکیم بو اولجق نسنه دکل
و دخی بر دیکه • وقد کفروا به من قبل ویقذفون بالغیب
من مکان بعید • وحیل بینهم وبین ما یشتهون کما فعل
باشیاعهم من قبل انهم کانوا فی شک مریب • یعنی بولر
انکار ایدرلردی الله و رسوله و قرانه اولمزدن اول کیدن محمده
سحر لردی ساحر کاهن دیرلردی و اول دنیاده ظن ایدوب
دیرلردیکه نه نار وار نه جنت وار نه بعث وار بوکز بریزه
افترا ایدرلرکه بولرکلدی اول انرولری ارسینده حایل

اولندیکم اکا ارشمکا امکان یوق نه ایمانه نه توبه‌یه ایرشلر
زیرا اول وقت فوت اولدی دنیایه رجعت ایتمک خود قنده قلدی
نیتکیم بونلردن الرو بونلرک اهل دینلرینه ایشلندی بونلره دخی ایله
ایشلنسر زیرا بونلر کندولره واقع اولجق نسنه‌لرده شکلر
واردر اما شکرن دخی بلمزلر اول وقت بیلسرلر که نه صغنجق
یر بولکلرنه قجا جونجار یاجار تسلیم اولورلر **سورة الملائکه**
وهی اربعون وخمس آیات مکیة بسم الله الرحمن الرحیم
الحمد لله فاطر السموات والارض جاعل الملائکة رسلا
اولی اجنحة مثنی وثلاث ورباع یزید فی الخلق ما یشاء
ان الله علی کل شیء قدیر یعنی حق شکر سپاس اول الله کیم
کوکلری یرلری یرادجیدر یوغکن وار قلیجیدر که انک مثلی
یوقدر ودخی اول مقرب فرشته‌لریکم جبرائیل ومیکائیل
واسرافیل وعزرائیلدر وکرام الکاتبیندر بونلری رسالتله

بر بوننه ایلچی کوندریجیدر کیم اولرک بعضیسی ایکی قنادلودر وبعضیسی
اوچ قنادلودر وبعضیلری دورت قنادلودر دخی الله زیاده‌نه
دیلرسه یرادر قادردر ابن شهابدن روایتدر ایدر رسول ع م
جبرائیلدن دیلدیکه کندو صورتنی اندره اکا کوره جبرائیل ع م
دیدیکه سنک اکا طاقتک یتمیه رسول دیدی یا جبرائیل سورنکه
بو ایشی ایشلیه‌سن اندن رسول مصلی سنه چقدی کیجه
که آی ایدیندی پس جبرائیل کندو صورتنده اکا کلدی رسول
انی کوره طاقت کتورمدی عقلی کیتدی جبرائیل کلوب
رسولی دوتب کندویه سویکدی بر الن کوکسنی اوزره قویب
بر الن ایکی یغرنی آراسنده قودی عقلی باشنه کلوب دیدیکه سبحان
الله بن ظن ایتمزدم که بو عظمتلو نسنه مخلوق اوله جبرائیل ع م
دیدیکم اکر اسرافیلی کوره‌یدک حال نیجه اولیدیکه اول اسرافیلک
اون ایکی قنادی وار بر قنادی مشرقده و بر قنادی مغربده‌در

بدرسی عرش اننک کی بعضنی ازرنده دروقفه اولنرکم الله تعالینک
عظمتندن شیله کچلورکم بر کچلوک نرحیه درزکه اوک
عرشی کتوررمز الا اول الله تعالینک عظمتی وقدرتی
کتوررپس الله دخی نه زیاده دلرسه یرددکی معنیسی بودر
بعضلر دیدیلرکه اول زیاده یرددیکی کوزکلو صاچدر
وکوزکلو وازدر پس الله کل نسنه ازره قادردر اتوک
اکسوک نه دیلرسه یردرقادردر ودخی بیوردیکه • ما یفتح
الله للناس من رحمة فلا ممسك لها وما يمسك فلا
مرسل له من بعده وهو العزيز الحكيم • یعنی شول خیرلرکن
که الله قللری ازرنه ارسال ایدوب کندرریا رحمتی
نعمتلرن بعده هیچ برکمسنک قدرتی یقدرکه انی
منع ایده بله یاخود شول رزقکه الله حبس ایدوب کندرمیه
اللهدن غیری کمسنک اکا طاقتی یتمزکم انی ویره بله

عزیزدر حکمی غالب امساک ایدر حکیمدرکی وقوللرینه ارسال
ایدر بو رزقینی قوللره ویرر ودخی بیوردیکه • یا ایها الناس
اذکروا نعمة الله علیکم هل من خالق غیر الله یرزقکم من
السماء والارض لا اله الا هو فانی تؤفکون • یعنی حق تعالی
بیوررکه ای آدم اوغلانلری ذکرایدک الله تعالینک اول
نعمتلرینی که سزلرک ازرکوزه انعام قلدی هیچ اول اللهدن
غیری بر خالق دخی وارمیدرکه سزه یردن کوکدن رزق قلندوره
کوکدن یغمور اندروب یرلردن دانه لر ویمشلر بتوره حقیقت
بنی بلورسزکه اللهدن غیری خالق یوق ورزق ویرمکده دخی
اندن اوتوق رزاق یوق خالق مطلق اودر ورازق حق اولدر
اندن غیری کمسنه یقدرسزه بو احسانلری ایشلین اولدر
سز انی بلورلکن بو تکذیب لکدکوزقندن چون بلورسز
که خالق مطلق اولدر ودخی رسولنه تسلی ایدوب بیوردیکه •

وان يكذبوك فقد كذبت رسل من قبلك والى الله ترجع
الامور. يعني حق تعالى بيورركه يا محمد اول قومك رحمنلرنه
صبر ايله طارلغمه اگرچه بولر سني يالانلرلر تحقيق سندن
اول گلن رسوللرموزر دخي تكذيب اولندلر سن دخي صبر
ايتكه بولرك عاقبت دونب گلجك يرلري بزدن يگا دبزانلرك
افعاللرنه گوره مكافات قيلورز دونب گين واول مكه اهلنه
خطاب ايدوب بيوررديكه. يا ايها الناس ان وعد الله حق
فلا تغرنكم الحيوة الدنيا ولا يغرنكم بالله الغرور ان الشيطان
لكم عدو فاتخذوه عدوا انما يدعوا حزبه ليكونوا من
اصحاب السعير. الذين كفروا لهم عذاب شديد
والذين امنوا وعملوا الصالحات لهم مغفرة واجر كبير
يعني اي مكه اهلي كافرلر حقيقت بلوك كه حق تعالى
وعده قلدوغي بعث حقدر نكم اول ددي اولجقدر بو دنيا

حياتي سزي مغرور قلب حيات باقي ترك ايتماك
اول الديجي شيطان سزي الله رحيمليه وكرمليه الدمسونكه
كوكلوكزه بر غوب ديه كيم سز نه دلر سكوز ايشلك بدر سني
الله غفور دور هر اولوكناهلري يارلغر وكچي كناهلرني
عفو ايدر بو كلي شيطانك باطل خيالاتي دركه اهل باطل
لروك كوكلنه بر غوب اخرت سعادتندن محروم قيلغو
زيرا بو معلومدر كه كشي اولنمدن اغلن اولمق وتخم
صاچمدن اكين اومق غايت احمقلقدر ابوبكر جرجان
روايت قلور علاء الدين زيادن كه اول ايتدي بن
بو دنيايي منامده كوردم كه بر قبيحه عورتدر كوزلري
چيقلوطمز جبغي افر اما اوزرنده انواع زينتلرله بزنمش
ديدم كه سن كمسن سنك شرکدن الله صغنرن اول
ديديكه بن بو دنيايم اگر سن اني ستور سنك الله سني نوم

شرمدن صفلیه سن لفجه دشمن دت کوکلوکده محبتی
حق بولنده صرف ایتمکدن ایی مساك ایتمه و دخی حق تعالی
بو ایتده بیوردیکه تحقیق شیطان سزك دشمنکوزدر سز
دخی انی دشمن طتك انك امرنده مطیع اولمك الله امرنه
مطیع اولمکدن ایراقدر سن الله مطیع اولسك کرکجك شیطان
عدو دتمش اولورسن واکر اکا مطیع اولسك انك حزبندن
اولورسن اول خود دایم دعوت ایدرجز بنی کفره و شرکه تا که
انکله اولر اصحاب سعیردن اولالر کبی اولرکم شیطانه
متابعت قلب حقده انکار ایدلر انلره اخرتده عذاب
شدید اولسر و انلرکه اکا مخالفت قلوب الله ایمان
کتردلر و رسولی کرچکلدلر و کوکلو عملر اشلدلر
دوشمن دتب رحمانی دوست دتدلر انلره بو دنیاده
مغفرت و انکده کناهلری بارلغنه و اخرتده اولو مرتبلر

وارجنت اچنده و دخی بیوردیکه ● افمن زین له سوء عمله فراه
حسنا فان الله یضل من یشاء ویهدی من یشاء فلا
تذهب نفسك علیهم حسرات ان الله علیم بما
یصنعون ● یعنی حق تعالی بیوردیکه شول کمسه کم انك
قبیح عملی اکا خوش کسترله اول قباحت ازرنه قله اول
اکا می بکزر که عمل قبیحی اکا تزیین اولنمیه اول کرکه
کسترلب هدایت بولن دوته اول اکا بکنمز بدر سنی
الله کمی دلرسه طریق دیندن کمراه قلور خباثت باطنندن
اترو و کمه دلرسه طریق هدایته و دین اسلامه دلالت
قلور صفای باطنندن اترو یا محمد سن نفسکی انلرك ایمانه
کلمدکی حسرتندن هلاك ایدرسن سن انلرك ازرنه
حسرتب بوبن نفسکی هلاك قلمغل کم تحقیق الله انلرك
خیردن شردن نه اشلدکلرن بلورکن و انلره مجازات

قلوبربندن صکره گندو انعامندن خبر ویرب بیوردیکه •
والله الذی ارسل الریاح فتثیر سحابا فسقناه الی بلد میت
فاحیینا به الارض بعد موتها کذلک النشور من کان یرید
العزة فلله العزة جمیعا الیه یصعد الکلم الطیب والعمل
الصالح یرفعه والذین یمکرون السیئات لهم عذاب
شدید ومکر اولئک هو یبور • یعنی الله تعالی ایلدرکم بولیلری
قوورردخی بولتلری تغیرلری له سورارز قنده اولمش
قورمش یرلر وارسه اکا الترز الدکدن صکره یری کروالوان
صو یله دیرلدب انواع اوتلر بتورب زهروایله قلورز
اولدن صکره اولولری بعث اولوب کروقبوردن چقلیندرز
ودخی بیوردیکه هرکمسه عزت طلب ایتسه اول اصنامه
طبمغله محال الوجوددرکم عزت طلب ایتسه الله تع
عبادت قلمغله طلب ایتسونکه جمیع عزت الله تعالینکدر

اول الله حضرتنه صعود ایدر کلمۂ توحید ودخی کوزکلو ایشلر
که قولدن حاصل اولور وانی حقیر ایدوب کوکا الا کوزکلو عملر
چقرر اما یکنکم سوزکوزکلو ولا عمل صالح اولمیه اول
سوز دخی رد اولنوب اول عملله بیله مردود اولور محل
قبوله واقع اولمز ودخی اول عمل صالحدرکه صاحبنی
الله قتنده رفع ایدر ودخی اولرکم الله شریک ایتدلر یا خود
عمل ربا ایله قلدلر انلره اخرتده قتی عذابلر وار در انلرک
شرکی وفسقلری انلره هلاکلکدر ابدیکه نجات بولسرلر
دکل ودخی بیوردیکه • والله خلقکم من تراب ثم من نطفة
ثم جعلکم ازواجا وما تحمل من انثی ولا تضع الا بعلمه
وما یعمر من معمر ولا ینقص من عمره الا فی کتاب ان
ذلک علی الله یسیر • یعنی سزک اصلکوز وانکوزکه
ادمدر الله انی طپرقدن یرتدی وسزک کلوکوز انک

نطفه سندن بتردی اندن سزك لونكوزی انواع اوزره
قلدی بعضكوزی قزل وبعضكوزی صارو وبعضكوزی
آق وبعضكوزی قره دخی ارككلو دشلو بتردی سزی بس
بتر دیكه بنی برلك وبكا عبادت قلوب ذكر ایدك ایلك كه
هر نسنه بنوم ارادتمله اولور ناسوك عورت حامله
اولوب كتردكی ومدتی بتمطغی دخی دكلدر الا اول الله
تعالینك دلكیله در ودخی هیچ بركمسه نك عمری ازنمیه
وقصلمیه الا بو كلسی لوح محفوظده بیان اولنمشدر بری
الله تعالیه كتابت سوزی حفظ ایدوب صقلمق آساندر
هیچ انكا بر مشكل اش یقدر ودخی بیر دیكه • وما یستوی
البحران هذا عذب فرات سائغ شرابه وهذا ملح اجاج
ومن كل تأكلون لحما طریا وتستخرجون حلیة تلبسونها
وتری الفلك فیه مواخر ولتبتغوا من فضله ولعلكم

تشكرون

تشكرون • یعنی حق تعالی ایدر بو یرتدغوموز دكزلردن ایكی
برابر دكلدر برینك صوی كوركلو طاتلو ایچمكلكی آسان بوغزدن
یمشقلغله كچر ذحمتسوز وبری غایت طوزلو اجی ایچمكا
یرمز ایچمی هلاك ایدر اما بو دكزلرك كلسندن یعنی طتلو
سندن اجیسندن تازه بالق اتلرن یرسز واول دكزدن
دخی انجولر چقاررسز وانی آركوزده استعمال ایدرسز
وعورتلركوزه زینت ایدوب كیدررسز امدی بو مثلدر
مؤمنله كافرك مؤمن اول طتلو دكز كبیدر كه محضا
منفعتدر وكافر اول اجی دكز كبیدر كه منفعتی یوق العین
آرتوق ودخی اچندن اول انجو چقدغندن آرتوق بالعین
بمك آنك مالن الوب یكدر سبیله یا خراجله وا چندن
انجو چقمق بلندن دنیایه مسلمان كلمكدر نتكم ولید بلندن
خالد دنیایه كلدی رسولك عمنده ایدی ولدی وابو جهل

بلندن عکرمه گلدی دخی غیری بولرك ودخی کورسن اول
کمیلری اول دکزلر اچنده یره یره اول صویی یته ورر کلور
بریلله تا که ایکله بنجه ولاینه تجارت قله سز الله فضلندن
سزکچون تلدیغی رزقلری طلب ایده سز تا اولکه اول سزه
نعمت ویرن پادشاهه برشکر ایده سز نعمتکوز دخی زیاده
اوله ودخی بر دیکه • یولج اللیل فی النهار ویولج النهار
فی اللیل وسخر الشمس والقمر کل یجری لاجل مسمی ذلکم
الله ربکم له الملك والذین تدعون من دونه ما یملکون
من قطمیر ان تدعوهم لا یسمعوا دعاءکم ولو سمعوا
ما استجابوا لکم ویوم القیمة یکفرون بشرککم ولا ینبئك
مثل خبیر • یعنی اول الله تعالینك قدرتی تاثیرلرندن
بر دخی بودرکم کیجه کندزه کیرر اوزن ایلر وکون قصه
قلور وکندزی کیجه‌یه کیرر کونی اوزن ایدر وکیجه قصه

قلور ودخی ایله کنشی ادم اوغلنلری یچون مسخر منقاد قلمشدر
هر بری فلکنده دوران ایدر هر کیجه منازلرندن بر منزلده عروج
ایدر تا اقصای منازله ارشنجه بو سیرلری ازره اول کیسی
دایمدر تا انکا دکینکه قیامت کونی ظهوره کله اشبو کلسی
قدرتی اثریله وجوده کترن الله درکه سزك ربکوز وخالقکوز
در پادشاهلق وسلطنت انکدر انی برلك وانکا عبادت
قلوك واندن اوزغه عبادت قلمك شولره کم سز اللهدن
غیری انکا طپرسزکه صنملردر انلر بر قطمیره مالك دکللرکه
شول خرما بله چکردکلك ارسندغی انجه صو جغزدر دکلکه
اندن زیاده اولاشول قطمیره مالك اولمیان نسنه قدرتی
نسنه بله که سزه منفعتی طقنه اکر کلوب انلره یلوروب دعا قلسه
سز انلرك دعالرکوزی اشیدر دکل بهر تقدیر کم اشیده سز اجابت
ایدوب بر حاجت بتورر دکل وبر بلایی ومضرتی سزدن دفع ایدر

دگل بو کلسیله بارن قیامت کننده سزك عبادتکوزدن کندلری
بری قلوب بیسن لزکه سن بزه عبادت ایدردکولدکوز بلکه معبودکز
شیطاندی اکا متابعت قلوب بو شرکه مبتلا اولدکوز لیس الله
رسولنه بیوردیکه یا محمد هیچ سکا بو اخرت احوالندن و بو
کافرلرك صنملریله قضیه لری قیامتده نه اولسه هیچ
ربك کبی دخی سکا خبر ویرجی یوقدرکه قولنده ریب کمان
یوق بوندن نصکره کندونك غناسین و بو مخلوقك احتیاجن بیان
ادوب بیوردیکه • یا ایها الناس انتم الفقراء الی الله والله هو
الغنی الحمید ان یشأ یذهبکم ویأت بخلق جدید وما ذلك
علی الله بعزیز • یعنی حق تعالی بیوردیکه یا آدم اوغلانلری سز کلوکز
محتاج سز اول الله قتندغی رزقه دخی مغفرته لیکن الله غنی
سزك عبادتکوزدن حمیددر سلطنتی اچنده وقولی وفعلی آنك
محموددر هیچ بر مخلوقه آنك بر وجهله احتیاج یوقدر اما جمیع

مخلوق اکا محتاجدر زیرا هیچ بر کمسه یوقدر که اول ایشنی
معاونسز اصلاحه کتوره اکر امیر سلطان دخی اولورسه مادامکه
آنك خدمتکارلری ومعاونلری اولمیه اول امارت بیرنه
کترمز وباقی حرفت اهلی دخی کل بخللیندر هما ان الله مستغنیکه
کمسنه آنك احتیاجی یوقدر نه بر نعمتده نه رزق ویرمکده
نه غیرنده کلیسنده قادر مطلقدر بندن اترو بیوردیکه اکر
دیلرسه اول الله سزی هلاك ایدوب کیدره بر کوزه بر مخلوق
دخی کتره قویکه سزدن یکرك اوله مطیع رق اوله که بو نسنه
اشلماك الله آساندر دشوار دکل قدخی بیوردیکه • ولا تزر وازرة
وزر اخری وان تدع مثقلة الی حملها لا یحمل منه شیء ولو
کان ذا قربی انما تنذر الذین یخشون ربهم بالغیب واقاموا
الصلوة ومن تزکی فانما یتزکی لنفسه والی الله المصیر •
یعنی حق تعالی بیوردیکه هیچ بر کمسه دخی بر کمسنك قیامتده

كاهن اولوب آني اسير كيوب كتورمشيدي كلدرلر الا مكر كه دعوتجي
اولا كلك سزا نوك يوكن اكا اورلر والا بر كمسنك كمز كناه يوكي
بلمي بكمش اولا آغر يوك يو التنده قلمش اولا دخي بر كمسنه يه يلورره
كه اشبو يوكمدن بر زره سن آل بكا يوكم بنبلدور هيج بر
كمسنه انك يوكندن اولوب بر زره كتورميه اكرجه اكا يقين
قوم دخي اولورسه روايتدر عكرمه دن كه ايدر يارين قيامت
كوننده آنا اوغلنه يتشه ديكه اي اوغل بن سنك انكم وايلو
كلرني بربر اكا خبر ويره كه انكله قلبني دي اندن صكره ديكه
اي اوغل بر حبه ثوابه محتاج اولدم سنك حسناتلركدن
نوله بكا بر حبه ثواب ويرسك اولا كه انكله بن بو كورديكك
زحمتدن نجات بولم اوغلي اكا ديه كه يا انا استدكوك نسنه
سهل نسنه در ليكن كوجم يتمز كه اني سكا ويرم زيرا قورقرم
كه سن اوغرادوغكا بن دخي اوغرايم كيبي جون كورركم اوغلندن نجات

اولمز كندو آناسنه يتشه اندن دخي چاره اولميه آناسنه
قرنداشلرينه يتشه بونلردن دخي چاره اولميه دونه بو كز عورتنه
يتشه ديه كه دنياده سن بنم حلالم ايدوك سكا بنك كبي ايلك
لر قلدم شيمدي بن بر حبه ثوابه محتاج اولدم كه انكله قورتلم اشبو
كوردكك زحمتدن اول دخي ديه كه ديلدكوك سهل نسنه در
ليكن ويرمكه طاقت كتورمزم قورقرمكه اول سن اوغرادوغكه بن
دخي اوغرايم تبس اي بيچاره غافل سن بونلره نيچون دنياده ديكي
الدن برغوب تكريه عاصي اولورسن سكا بونلردن بر حبه يه
چون چاره اولميه وار كندو قوبوك قيرغل كيم اولورسكا محتاج
اولالر ودخي حق تعالي بيورديكه يا محمد سنك قرقندغوكدن
شول كمسنلر قورقر كيم املرك الله ايمانن واردر اول كرمدن
نسنه دن قورقب تكريچون عبادتلر ايدرلر ونمازلرن وقتلنه
ادا ايدرلر ودخي هر كمسه كم كلمه توحيد برله كندو نفسني

پاك قيلدي ويركوة ويرمكله هم مالني وهم نفسني اريتدي
بدرستي انك فايده سي كروكندويه راجعدر الله اندن منزه
دردنب ويرجق بر الله حضرتدر كه قوللرينه كره مجازات
مكافات قيله اكر خير وكر شر بند نصكره كفرله ايماني وكافرله
مؤمني تمثيل ادوب بيورديكه • وما يستوي الاعمى والبصير
ولا الظلمات ولا النور ولا الظل ولا الحرور وما يستوي
الاحياء ولا الاموات ان الله يسمع من يشاء وما انت
بمسمع من في القبور ان انت الا نذير • يعني حق تعالى
بيوردي كه كوزلو ايله كوزسز نتكه برابر دكل كافرله مؤمن
دخي برابر دكل زيرا كافر كوكل كوزي كوردركه هدايت كورمز
اول تن كوزي كوردكي اعتبار اولنمز اول كوز اشكده
صيغرده دخي وار اما مؤمن كوزلودركه كوكل كوزيله نظر
ادوب حقي باطلدن سچوب كوردي باطلي ترك ادوب حقه

متابعت قيلدي ودخي كفر شول ظلماتدركه ايچنده
بونجه مهلكلر وار كه كيرن هلاك اولور وايمان نوردر نورده
اولورسه منور قلور انلرك جيي انكله يولنده خطرلري و
ومهلكلري نرده وار ايسه اكلر بلور كندي صاقنباكه دشمن
ودخي كولكيله اسي نتكم برابر دكل زيرا اسيده نفس متألم
اولور اما كولكده استراحت حاصل اولور پس اوجماغه
طامو دخي برابر دكل زيرا مؤمن شول كوزلودركه ايمان
نوريله يولك خطرلرندن صقنوب ظلماتده دشمن طرفندن
ورر استراحت بلور اما كافر شول كوزسزدركه ظلماتنه
دشمن خطرلره واقع اولور اندن جهنمه ايرشر عذابه كرفتار
اولور ودخي حق تعالى بيورديكم ديريلرله اولولر برابر دكل
يعني مؤمنلرله كافرلر وجاهللرله عالملر برابر دكللر
بدرستي يا محمد سن بودعوتكي كيمه ديلرسك ايشتدرمزسن

الله كيمه دلرايسه اشيندرر كه اشيندكيله متعظ اولب حقه
اجابت ايدر بو كافرلر سنك سنلده بتن اولورلر كيبيدر سن
بولولره نه وقت حقي اشيندره سن اشيندرمزسن نيكيم اولولر
اشيتمز دكلسن سن الا بر قورقدجي سنكه بزدن خبر ايشدره سن
سن ايني برنه كنز باقي حسابلري بزم قتمزده در ودخي بيوريديكه
انا ارسلناك بالحق بشيرا ونذيرا وان من امة الا خلا فيها
نذير ۝ وان يكذبوك فقد كذب الذين من قبلهم جاءتهم
رسلهم بالبينات وبالزبر وبالكتاب المنير ثم اخذت الذين
كفروا فكيف كان نكير ۝ يعني حق تعالى بيورركه يا محمد تحقيق
بز سني كوندردك قرآنيله حق بيان قلماغچون كه مؤمنلره
جنتله بشارتجي اوله سن وكافرلره عذابله قورقدجي اوله سن
الرو دخي هيچ برامت كچمدي الا انلره دخي بر رسول
كلوب حق بيان ايلدي كين بولرسني بلندغنه طارلغنمه

كه اول بولردن الروكلر دخي بلنلدلر اول رسوللر نكيم انلره كلدي
طاعته امر ايدب معاصيدن نهي ايلدي ودخي كندولردن
الروكچنلرك خبرلرين انلره دكوردي ودخي بر كتابله كلديكيم
حق يولي روشن ومنور قلجيدر چون اول كافرلر انلري
تكذيب ايدب مخالفت قلدلر بن دخي انلري عقوبتله دتدم
هلاك ايلدم پس بنم انكارم انلرك اوزرنه حاللرن تغيير
ايتمكلكم عقوبتدن ارتق نه لا ابدن نصكره بيورديكه ۝
الم تر ان الله انزل من السماء ماء فاخرجنا به ثمرات
مختلفا الوانها ومن الجبال جدد بيض وحمر مختلف
الوانها وغرابيب سود ومن الناس والدواب والانعام
مختلف الوانه كذلك انما يخشى الله من عباده العلماء
ان الله عزيز غفور ۝ يعني حق تعالى بيورركم كورمزمسن
يا محمد بدرستي الله كوكدن يغموري ايندردي انكله يردن ۝

بمشلر بتورر چقرر درلو درلو مختلف رنكلرله كيمى قزل
كيمى صارو كيمى طاتلو كيمى اكشى ودخى طاغلر بر تدى اول
طاغلرده اوچ بوللر بر تدى رنكلرى مختلف كيمى اق
كيمى قزل دخى غايت قره ودخى ايا قدن يوريجى درلو درلو
عجايب اشكالر كوررز ودخى بر تدى بوادمدن وحيوانلر
رنكلرى مختلف بربرنا بكزمزه بس بو بردلن خلقده تحقيق
قورقن الله دن الا شولركه عالملردر زيرا بو عالملر الله تبارك تعالى
مخلوقنده تفكر ايدوب انك عظمتن وقدرتن اكلرلر واكا
عاصى اولنلرك عقابن ومطيع اولنلرك ثوابلرن اكلرلر
بلورلر دخى اندن قورقوب مخالفت قلمزلر پس عالم اولدركم
انك الله دن قورقوسى اولا علمى مقتضاسنجه عمل ايده والا
هر عالمكه محب دنيا اولا عزت منصب مال جمع اتمك
رنجنه مبتلا اولور علمك لذتى اندن رفع اولنور علمى

انك اوزرينه حجت اولور الله قتنده اخس الناس واجهل
الناس اول اولور اكرچه جميع علوم كنديه حاصل دخى فلسه اكا
اعتبار يوقدر چون دنيايى اخرت اوزرينه ترجيح ايتدى علمى دنيايه
التا دندى زيرا مجرد علمله كشى تقرب حاصل ايتمز واكر
اوليدى شيطاندن مقرب كمسنه اولمايدى چون فعل
علمه مخالف بولندى مردود ومطرود اولندى سؤال ايتدلر
رسوله كه يا رسول الله خلقك شرلوكمدر ديدى اى
حليم عالملرى سن يا رلغه زيرا عالملردن شرلو كمسنه
يوقدر تحقيق كم فساد اوزره اولكه بر عالمك فسادى سببدر
عالمك فسادنده اما الله عزيزدر ملكى اچنده غفوردر
يا رلغر شولريكم توبه ايليلر ودخى بيوردى بكه ان الذين يتلون
كتاب الله واقاموا الصلوة وانفقوا مما رزقناهم سرا
وعلانية يرجون تجارة لن تبور ليوفيهم اجورهم

ويزيدهم من فضله انه غفور شكور ۝ والذين اوحينا
اليك من الكتاب هو الحق مصدقا لما بين يديه ان الله
بعباده لخبير بصير ۝ يعني شول كيم الله كتابن اوقورلر وانك
حكمنه متابعت ادرلر ووقتيله نمازلرن ادا ادرلر
ودخي انلره احسان قلدغمز مالردن بزم رضامز
ايچون تصدق ادرلر كاه سرله وكاه علانيه ويررلر
بوكلسندن مرادلري بر تجارتدر كه صوكي هلاك
وخسران اولميه بلكه ربح عظيم حاصل اوله كه جنتدر
كه اول دنياده كي حيات فانيه بدلنه حيات باقي اوله
ودخي امرلركيم الله بولرك عمللرينك اجرلريني كامل قلوره
ودخي كندو فضلندن ثوابلريني ومرتبه لريني زياده قلوره
كه اول غفوردر توبه قلنلري يرلغر ودخي شكوردر بولردن
از عبادت قبول ادب چوق ثوابلر ويرر ودخي بردي

شول كمسنه كيم بز اني سكا كوندردك قرانله كه اول جبرئيلدر
واول سكا اندردكي قران حقدر وانده شك يوقدر كه
اوكنجه انن كتابلري كرچكليجدر وبو دخي انلره موافقدر
حكملري بربرينه ناقض دكلدر يعني الله قوللرينك
اعماللرينه خبيردر كلي دقايقلريني بلور اكا خفي نسنه
يوقدر ودخي بيرديكه ۝ ثم اورثنا الكتاب الذين اصطفينا
من عبادنا فمنهم ظالم لنفسه ومنهم مقتصد ومنهم
سابق بالخيرات باذن الله ذلك هو الفوز الكبير ۝
يعني حق تعالى بيورر كه بز بو قراني تأخير اندك الروحين
امتلردن انلره ويرمدك بو امته ويردك كه قوللرومزدن
بولريي ارندقلدق حبيبمز محمده بولري امت قلدق بوكتاب
شريف دخي بولره ويردك اما بو قوللرمز دخي اوچ قسم
اولدي بولردن بر قسم كندو نفسنه ظالم اولدي

وبر قسمي مقتصد اولدي وبر قسمي خيره اكردجي اولدي
اما اولكه نفسنه ظالمدر كافردر ومقتصد اولن منافقدر
وخيره اكردجي مؤمنلردر اما ابن عباس ديمشكه بو اوچ
طائفه مؤمنلردندر خيره اكردجي اولدركه رسول
هجرت ايتمدين اسلامه كلدي ومقتصد اولدركم
هجرتدنصكره اسلامه كلدي نفسنه ظالم اولدركم
مكه فتح اولدقدنصكره اسلامه كلدي ايكنجي وجه اولدركه
ابو الدرداء رسولدن روايت قلدي ايدر رسول بيوردي
سابق اولدركم اجماعده حسابسز كيرر مقتصد اولدركه
كنگز حساب اولنور كيرر ظالم اولدركم محشرده
قيامت كننده اوزون وقتي حساب اولنه دردنجي وجه اولدركه
عمر بن خطابدن روايت اولنديكه اول بيورديكه
بزم سابقمز انلردركم بزدن اكرودب سعادته ايردلر

مقتصد

مقتصدمز انلردركه فرقدقلرندن فريلدلر وظالممز دخي
انلردركم كاهله واردلر اما الله فضيلة يرلغدي بشنجي
وجه اولدركه عثمان بن عفاندن روايت اولنديكه اول
بيورديكه سابق انلردركم غزا ايدرلر مقتصد انلردركه
شهرلرده اتورب دايم جمعه لره وجماعتلره ملازمت قيلورلر
وظالملر اولدركه طاغلرده اوه لرده اولورلر جماعته
ارشمزلر التنجي وجه اولدركه عايشه دن روايت اولندي
بواياتدن اكا صوردلر عايشه ديديكه سابق پيغمبردر دخي
انكله بيله كيدن ومقتصد ابو بكردر دخي اولكم انكله بيله
كيدي اما ظالم بزم كبي بزلر كبيدر ديدي يدنجي
وجه اولدركه مجاهددن روايت اولندي ايدر ظالم
اصحاب شمالدر ومقتصد اصحاب يميندر وسابقلر
مقربلردركه الله قسمت قلدي اذا وقعة سورسنده

و سكزنجي وجه اولدر كه حسن بصريدن روايتدر ايدر ظالم
منافقلردر و مقتصدلر تابعيندر كه كركلو متابعت قيلنلر
اصحابه و سابقلر رسولك اصحابيدر كه رسوله متابعت
قيلنلر و طقوزنجي وجه كه حسندن روايتدر كه ايدر سابق
اولدر كم دنيايي ترك ايلدي مقتصد اولدر كه حلالدن
كفايت قدر الدي ظالم اولدر كه حلال حرام ديميوب
بولدغن قيورمدن جمع ايلدي و اونجي وجه اولدر كه
سابق اكا ديرلر كم ثوابي كناهندن ارتق كله مقتصد
اولدر كه ثوابيله كناهي برابر كله و ظالم اولدر كم كناهي
ثوابندن ارتق كله و اون برنجي وجه سابق اولدر كه كزلو
حالي اشكاراسندن يكرك اوله مقتصد اولدر كه كزلوده
اشكاراده حالي بر اوله ظالم اولدر كم كزلو حالندن ۞
اشكاراسي يكرك اوله و اون ايكنجي وجه سابق اولدر كه

نماز وقتي

نماز وقتي كرمدن نماز ايچون يراقلنه مقتصد اولدر كه
وقت كيردكدن صكره يراقلنه ظالم اولدر كه مؤذن اقامت
كتردكن كوزده آندن طهارت كله و اون اوچنجي وجه سابق
اولدر كه ايشن الله امريله جميع اجتهادي طاعته
اوله مقتصد اولدر كه قوتي قدر حلالدن رزق طلب
ايده زياده طلب ايتميه ظالم اولدر كم قوت قدر رزقه
قانع اولميه زياده جمع ايده و اون دردنجي وجه اولدر كه
آخرت شغلندن دنيا شغلنه الي دكميه مقتصد
اولدر كه ايكيسن بله بشارر ظالم اولدر كم دنيا شغلندن
آخرت شغلنه الي دكمز و اون بشنجي سابق اولدر كم
كندو قتلنده و شفاعتنده دخي غيرني قوتره مقتصد اولدر كم
كندو الله فضيله قتلنه ظالم اولدر كم بر ايروغك شفاعتنه
قتله بنده دخي وجوه جوق تطويل حاجت دكل مقصودي

عمل اولنه بو ذكر اولنان كفايت ايدر چون عمل مقصود
اولميه تطويل بلا فائده تصديعدر اگر بحق سؤال ايدرلرسه
كه الله كلامنده ظالملري مقدم طوتب سابقي مؤخر قلدوغنه
حكمت نه در ديرلرايسه تشريفيچون سابقلري مقدم طوتايدي
ظالملره جواب حكمت بودر كه سابقلر نفسلرنده عجبه
دوشميلر وظالملر دخي حق تعالى رحمتندن اميدلرن
قطع ايتميلر وبر جواب دخي بودر كه الله ظالملري مقدم
طوتدي تا انلره بلدره كه كناهلري انلري تكردن ايراق
قلمزمش رحمتكم توبه ايدلر وسابقلري تأخير ايتدي تا انلره دخي
بلدره كه انلرك ازرنه منت الله دندر كم اولره توفيق وير
عبادت ايشلتدي تا كه انلر دخي امين اولميلر قورقوده اولكم
اكسزن انلره دخي بر بعد بولجه قريب دن نصكره اول حال
ازره ثابت اولميلر نعوذ بالله واما مقتصدلري ارده

ذكر ايلدي بولر ايكي مرتبه نك ارسنده اولدقلريچون بس
بو سابقلردن اولمق اول الله تعالى نوك اولو فضلندندر كه
قوللرنه مبتسر قلور وبندن نصكره طورجق مقاملري قنده
ايدوغن ذكر ايدب بيوردي كه • جنات عدن يدخلونها يحلون
فيها من اساور من ذهب ولؤلؤا ولباسهم فيها
حرير • وقالوا الحمد لله الذي اذهب عنا الحزن ان ربنا
لغفور شكور الذي احلنا دار المقامة من فضله
لا يمسنا فيها نصب ولا يمسنا فيها لغوب • يعني
حق تعالى ايدر بو قوللرمزه كه مؤمنلردر بولرك دار
اقامتي جنات عدندر كه اكا كره لر وانده زينتيچون التوندن
وانجودن بلزكلر كيلر وطونلري دخي انده حرير اولا
شول حرير دكل كه اول بودنيا حريرلرينه بكزيه بر ضعيفجه
قورددن حاصل اولنه بكزيه اول حريره كه قدرت

صانعدن اولا بش جون جنت اهلی جنته کروب یرلو
یرنده مقرر اولورلر دیرلر که الحمد لله هزار حمد ثنا اول الله که
بزدن الم غصه سن و خوف خاتمه غصه سن کیدردی
و اول اسباب معیشت تشویشلرن بزدن دفع ایلدی
صراطدن سلامت بجوب مقام سعادته ارشد ردی
تحقیق بزم ربموز غفوردر که توبه ایدنلری بارلغر و دخی
شکوردر که ان عمل ایدنلره ثواب ویرر و تحقیق اخلاصیله اولان
و دخی شکرنی جدا اول الله که بزی اندروب قرارطندردی
بو مقام خلودده کندو فضیلیله و کرمیله که ایروق بزه بو مقام
رحمت اولشدیکده نکل و یورلوب عاجز اولمق حاصل
اولجق ذکل بنکم دنیاده ارشدردی بندن صکره اول
کافرلرک مقاملرن و حاللرن ذکر ایدوب بیوردیکه ۞ والذین
کفروا لهم نار جهنم لا یقضی علیهم فیموتوا ولا یخفف

عنهم من عذابها کذلک نجزی کل کفور وهم یصطرخون
فیها ربنا اخرجنا نعمل صالحا غیر الذی کنا نعمل اولم
نعمرکم ما یتذکر فیه من تذکر وجاءکم النذیر فذوقوا
فما للظالمین من نصیر ۞ یعنی شولرکه الله تعالی نک وحدانیتنه
انکار ایتدیلر و رسولینی تکذیب ایلدیلر انلرک مقامی جهنم درکه
انک عذابنده مخلد قاللر و انلرک انرینه الوم دخی حکم
اولنمیه که اولوب راحت بوللر و بر ساعت عذابلری تخفیف
دخی اولنمیه که دیلنلر بس بر کل کافره اشبو نجلین جزا
قلورز اول کفرلری مقابلسنده بو حالتده که اولرمدد
دیو فریاد ایدوب عذاب اجنده جاغرشلر دیه لر که ای بزم
ربمز چقر بزی بندن تا که ورب عمل صالح اشلیوز
اول شمدیه دک قلدغمز شرک کفری ترک ایده وز امرکا
مخالفت قلمیا وز حق تعالی قبلندن ایله جواب ایرشه

كيم بز سزه دنياده شول قدر عمر مهلت ويرمدكمي كيم
اوكوت آلمق استيين انده اوكتلسيدي هم بز كوزدن
الثميش يمشن بل عمر بكجدي الكدكوز حال بودر كه سزه
قورقوجي ايلجي يخي كلدي اوك صاچكوز صقلكوز اغردي
اول سزه الم يقين لغين خبر ويرجي دكلمدي ودخي
قرآن سزه خبر ويرمدمي قوك بو سوزيكوز كه سزك
عذركوز قبول اولنيسر دكلدر طاددك اول عذابلري
اوداجنده كه بزه سزك كتورنلره بوكن بزكمسا بقدركه
مانع اولسيز بز عذابموزدن اولري قورتره ودخي بزدكه
إن الله عالم غيب السموات والأرض إنه عليم بذات
الصدور هو الذي جعلكم خلائف في الأرض فمن
كفر فعليه كفره ولا يزيد الكافرين كفرهم عند ربهم
إلا مقتا ولا يزيد الكافرين كفرهم إلا خسارا يعني

تبده سيني حق تعالى يرلرده وكوكلر اچنده اولن غيبلري بلور
واني دخي بلور كيم اكر اول كافرلر كرو دوندرلوب دنيايه
ويرسلرهمان كنه اول اولكي اشلرنه دونلردي زيرا اول
الله قوللرك كوكللري اچنده كن بلور اكر خير واكر شر الله
ايدر يا محمد ايت بو كافرلره كه اول الله در اولكيم سزدن
اليوكي امتلري كيدرب سزي انك يرنه خلف ديكوب
ساكن قلندردي هر كمسكيم سزدن الله تعالينك برلكنه
انكار اتسه انك كفرينك ضرري كنو كنديه اولور
كافرلره كفرلري زياده قلمز الله قتنده الا فني غضب ارترر
كه انكله عقوبته مستحق اولرلر ودخي ارترمز الا اخرتده
غبن وخسران ارترلركه هيچ بروجهله تدارك اولنمز
ودخي بز ديكه قل أرأيتم شركاءكم الذين تدعون
من دون الله أروني ماذا خلقوا من الأرض أم لهم

شرك في السموات ام اتيناهم كتابا فهم على بينة منه
بل ان يعد الظالمون بعضهم بعضا الا غرورا • يعني
بيورركه يا محمد ايت اول كافرلره كيم خبر ويرك بكا شول
الله شريك دوتب عبادت قيلدغكوز تكريلري قب كوكلرده
يرلرده بو مخلوقدن اولر دخي نه يرتديلر بكا كوسترك
ياخود اول صنملركز بو كوكلري يراتمقده معاونتلري
وار ميدر تا كه اندن اولرك دخي نصيبي اوله ياخود بز اولره
كتابمي ويردك كيم اتك اجيندن بره كفره تمكدن حجتلري
اوله دخي انلر انكله بيان ايدره اولرنه اول معبود
طوتندقلرينك نسنه يرتمغه قدرتلري وار نه خود بز
يرتدغمزده شركتلري وار نه بز انلره كتاب اينديردك كه
كفرلرينه حجت اوله بلكه ظالملر بعضيسنك وعده سي اولرك
بعضيسنه يعني شياطين بو كافرلره ديدكلري كه بو معبود

لركوز يارن سزه شفيع اولوب فترورانكله نجات بولورسز
ديدكلري بو الا بر باطل كلامدر الذيوب غروره برغورر ديدن
صكره حق تعالى بيورديكه • ان الله يمسك السموات
والارض ان تزولا ولئن زالتا ان امسكهما من احد
من بعده انه كان حليما غفورا • يعني الله تعالى درركه
بو كوكلري قدرتي برله طوتر صقلر تا كه مكانندن زايل
اولميلر و كر قيامت كنونده بو كوكلر زايل اولسلر هيج
بر كمسنك قدرتي يتمز كه اني طوتا بلمه بدرستي الله تعالى
حليمدر حليم ايدر بو كافرلرك سوزلرينه كه ديرلر الله تعاليك
ولدي وار يقين اولديكه بو سوزك هيبتندن كوكلرندن
زايل اوله لركه اما الله تعالينك قدرتي امساك ايدركيم
زايل اولمز و دخي اول الله غفوردر توبه ايدنلردن عفو ايدر
دخي عاصيلره تعجيل عقوبت ايتمز مهلت ويرتا كه بر

ندامت ایدوب استغفاره کلمزلر و دخی بیوردیکه • واقسموا بالله
جهد ایمانهم لئن جاءهم نذیر اهدی من احدی
الامم فلما جاءهم نذیر ما زادهم الا نفورا استکبارا
فی الارض ومکر السیء ولا یحیق المکر السیء الا باهله
فهل ینظرون الا سنة الاولین فلن تجد لسنة الله
تبدیلا ولن تجد لسنة الله تحویلا • یعنی اول مکه کافرلری
یهودلری و نصارالری تغییر ایدرلری پیغمبرلرین
بلنلدقلرینجون دررلر دیکه والله اگر بزه رسول کلسیدی اول
یهودلردن و نصارالردن دخی صوابلوراق دین بز طوتردق
پس چون محمدی بولره رسول کوندردك اول رسول
کلمکلك بولره آرتمدی الا هدایتدن ایاقلق آرتردی
دخی بونلر تدبیرلر و مکرلر آرتردی که جمع اولوب اتفاق
قیلدیلر رسولی قتل ایتمکه ایرشمز اول بونلر مکرك عاقبتی

وعقوبتی الا کنوا اهلنه ایرشر بولر منتظر دکلر الا اول
آقلمرك عادتنکه بولره دخی انلر جلین عقوبت ایرشوب
هلاك ایلیوز پس الله تعالینك سنتی عذاب ایندرمکده
تبدیل اولمز سیز یا بر کمسنك قدرتی یتمز که انی تبدیل
قله بندنصکره بولره وعظ ایدوب بیوردیکه • اولم یسیروا
فی الارض فینظروا کیف کان عاقبة الذین من قبلهم
وکانوا اشد منهم قوة وما کان الله لیعجزه من شیء
فی السموات ولا فی الارض انه کان علیما قدیرا ••
یعنی حق تعالی بیورر که بو مکه کافرلری بویر یوزنده سفر
ایدوب یورمزلرمیکه کروب عبرت آلالر اول کندولردن
الروکچنلرك احوالرینه کم عاقبتلری اول انکارله
نیجه ایرشدی حال بودر که انلرك قوة و شوکتی بولردن
آرتغدی و لشکرلری چوغدی هیچ بر کمسنك قدرتی

يتمزكه الله تعالينك عذابندن قچوب قورتلور بلده نه
كوكلرده نه يرلرده زيرا اول الله عليمدر بزينه وانلرسه
آنلري كورر آنك نظرندن غايب اولمزلر قديردر
قدرتي يترکم هرقنده اولورلرسه آنلري عقوبتله
طوته امان ويرميه ودخي بيردیكه • ولو يؤاخذ الله
الناس بما كسبوا ما ترك على ظهرها من دابة ولكن
يؤخرهم الى اجل مسمى فاذا جاء اجلهم فان الله
كان بعباده بصيرا • يعني اكر الله تعالى يه بو عاصي
اولنلر كنا[ه] اسلينلري كناهلرندن اتر وعقوبتله
طوتسيدي هيچ بو يرا زرنده بر دبر نور حيوان قلمیايدي
هب هلاك اوليدي تعمور تغييب اولنلر دانه لرنه
بتمكله نيكم نوح زماننده هلاك اولدلر ليكن الله
هلاك ايتميوب تاخير ايدر شول وقته دکن كه لوح

المحفوظه

لوح المحفوظده مقدر اولب بزلمشدر فچنکم اول
وقت كله حياتلري مدتي تمام اولا بدرستي الله تعالى
قللرينك حاللرين بصيردر وانه اسلدكلرين بلور يارن
هربرنه اكا موافق مجازات مكافات قلور عدل ايلكده
هيچ حيف اولنمز ويرواينه در رسولدن عم بیوردي
هر كيم بو سورة فاطري اوقيه يارين قيامت کننده
سكز اوجماغك قپوسن اكا اچلر هر برقپودن
فرشته لر انى جنته دعوت قيلورلر هر قنغي قپودن

دلرسه كره صدق رسول الله

الحمد لله على اتمام • وهو المعين للاختتام • والصلوة على حبيبه محمد سيد الانام
وعلى آله العظام • واصحابه الكرام • وقد وقع الفراغ من تسويد هذه الاجزاء
في شهر آخر رمضان منتصف باليكسري من شهور سنة ثلث وستين وتسعمائة
وانا العبد الضعيف الفقير المحتاج الى رحمة ربه القدير محمد بن حاجي خليفه
عليهم بالغفران •